

مجموعه قوانین و مقررات

در حوزه

بازرسی و پاسخگویی به شکایات

به نام خدا

صفحه	عنوان
۲	مقدمه

بخش اول: مجموعه قوانین و مقررات مربوط به بازرسی و پاسخگویی به شکایات

۴	۱. قانون اهداف، وظایف و تشکیلات وزارت علوم، تحقیقات و فناوری
۱۲	۲. قانون تشکیل سازمان بازرسی کل کشور مصوب ۱۳۶۰ و اصلاحات بعدی
۳۵	۳. نظامنامه مدیریت پاسخگویی به شکایات مردم
۴۹	۴. وظایف و ضوابط سازماندهی واحدهای ارزیابی عملکرد و پاسخگویی به شکایات
۵۵	۵. شرح وظایف دفتر بازرسی و پاسخگویی به شکایات وزارت عتف
۵۷	۶. اصلاح عنوان «دفتر ارزیابی عملکرد و پاسخگویی به شکایات» به «دفتر مدیریت عملکرد»
۶۳	۷. طرح ارتقاء پاسخگویی دستگاه های دولتی به شکایات مردم

بخش دوم: مجموعه قوانین و مقررات مربوط به ارتقای سلامت نظام اداری

۶۷	۸. سیاست های کلی نظام اداری ابلاغی مقام معظم رهبری
۱۰	۹. فرمان ۸ ماده ای مقام معظم رهبری درباره مبارزه با مفاسد اقتصادی
۷۴	۱۰. قانون ارتقاء سلامت نظام اداری و مقابله با فساد
۸۶	۱۱. نظامنامه نظارت برحسن اجرای قوانین در دستگاه های اجرایی کشور
۹۴	۱۲. دستورالعمل در رابطه با نحوه، ترتیب و کیفیت بازرسی دستگاه ها
۹۷	۱۳. آئین نامه پیشگیری و مقابله نظام مند و پایدار با مفاسد اقتصادی در قوه مجریه
۱۰۲	۱۴. ساماندهی کمیته های تخصصی مدیریتی و اداری

بخش سوم: سایر قوانین مربوطه

۱۰۹	۱۵. لایحه برنامه ششم توسعه و احکام مورد نیاز آن
۱۶۶	۱۶. قانون الحاق دولت جمهوری اسلامی ایران به کنوانسیون سازمان ملل متحد برای مبارزه با فساد

بخش چهارم: بازرسی و نظارت در اسناد بالادستی

۲۰۵	۱۷. بازرسی و نظارت در اسناد بالادستی
-----	--------------------------------------

قوانین و مقررات در دستگاهها و واحدهای نظارتی با هدف مواظبت از سلامت سازمان وضع می گردد چرا که هر سازمانی جهت نیل به اهداف خود به سلامت درونی و بیرونی نیاز دارد و از آنجا که سلامت هر سازمان و یا نهادی همواره در معرض تهدیدهای سازمانی و غیر سازمانی و خروج از مسیر تعیین شده است، لازم است که نظارت علمی و عملی بر اهداف، عملکرد و فرآیندهای سازمان مربوطه انجام پذیرد.

یکی از مشکلات اساسی در نظارت بهینه بر عملکرد وزارتخانه ها، سازمان ها و دستگاههای دولتی عدم آشنایی، عدم تسلط و اشراف و یا عدم توانایی در بکارگیری و تفسیر قوانین و مقررات موضوعه می باشد. می توان اذعان داشت که خوشبختانه قوانین و مقررات حاکمیتی در کشور ما از جامعیت و تمامیت کافی برخوردار است، لیکن نحوه بکارگیری و عدم اشراف کارگزاران به آن قوانین و مقررات ریشه بسیاری از مشکلات موجود در نظام اداری می باشد.

با توجه به اهمیت بازرسی و پاسخگویی به شکایات همچنین ارتقای سلامت نظام اداری و لزوم آگاهی دست اندرکاران، مدیران و کارشناسان از ضوابط قانونی حاکم بر این امر، فراهم کردن زمینه ی دسترسی آن ها به این قوانین ضروری است. دفتر بازرسی و پاسخگویی به شکایات با همین هدف، کلیه ی قوانین و مقررات مربوط را در مجموعه ی حاضر جمع آوری کرده است تا این مهم به نحو مناسبی دست یافتنی باشد.

این مجموعه در چهار بخش به شرح زیر سازمان دهی شده است:

بخش اول، مجموعه قوانین و مقررات مربوط به بازرسی و پاسخگویی به شکایات؛

بخش دوم، مجموعه قوانین و مقررات مربوط به ارتقای سلامت نظام اداری؛

بخش سوم، سایر قوانین مربوطه؛

بخش چهارم: بازرسی و نظارت در اسناد بالادستی.

رحمانیان فر

دفتر بازرسی و پاسخگویی به شکایات

اردیبهشت ۱۳۹۵

بخش اول: مجموعه قوانین و مقررات مربوط به بازرسی و پاسخگویی به شکایات

۱. قانون اهداف، وظایف و تشکیلات وزارت علوم، تحقیقات و فناوری
۲. قانون تشکیل سازمان بازرسی کل کشور مصوب ۱۳۶۰ و اصلاحات بعدی
۳. نظامنامه مدیریت پاسخگویی به شکایات مردم
۴. وظایف و ضوابط سازماندهی واحدهای ارزیابی عملکرد و پاسخگویی به شکایات
۵. شرح وظایف دفتر بازرسی و پاسخگویی به شکایات وزارت عتف
۶. اصلاح عنوان «دفتر ارزیابی عملکرد و پاسخگویی به شکایات» به «دفتر مدیریت عملکرد»
۷. طرح ارتقاء پاسخگویی دستگاه های دولتی به شکایات مردم

قانون اهداف، وظایف و تشکیلات وزارت علوم، تحقیقات و فناوری

شماره ۳۳/۴۵۳۶۴

تاریخ ۱۳۸۳/۶/۸

قانون اهداف، وظایف و تشکیلات وزارت علوم، تحقیقات و فناوری

شماره ۳۳/۴۵۳۶۴/۱/۱۳۸۳/۶/۱

حضرت حجت الاسلام والمسلمین جناب آقای سیدمحمد خاتمی ریاست محترم جمهوری اسلامی ایران
لایحه اهداف، وظایف و تشکیلات وزارت علوم، تحقیقات و فناوری که از سوی دولت به شماره ۲۴۰۴۵/۱۸۵۹۳ مورخ ۱۳۸۰/۵/۲۸ به مجلس شورای اسلامی تقدیم و در جلسه علنی روز یکشنبه مورخ ۱۳۸۳/۵/۱۸ مجلس با
اصلاحاتی تصویب و به تایید شورای نگهبان رسید، در اجرای اصل یکصد و بیست و سوم (۱۲۳) قانون اساسی
جمهوری اسلامی ایران به پیوست ارسال می گردد.
رئیس مجلس شورای اسلامی - غلامعلی حدادعادل

شماره ۳۰۹۱۰ - ۱۳۸۳/۶/۸

وزارت علوم، تحقیقات و فناوری

قانون اهداف، وظایف و تشکیلات وزارت علوم، تحقیقات و فناوری که در جلسه علنی روز یکشنبه مورخ
هجدهم مردادماه یکهزار و سیصد و هشتاد و سه مجلس شورای اسلامی تصویب و در تاریخ ۱۳۸۳/۵/۲۸ به تایید
شورای نگهبان رسیده و طی نامه شماره ۳۳/۴۵۳۶۴ مورخ ۱۳۸۳/۶/۱ مجلس شورای اسلامی واصل گردیده
است، به پیوست جهت اجراء ابلاغ می گردد.

رئیس جمهور - سیدمحمد خاتمی

قانون اهداف، وظایف و تشکیلات وزارت علوم، تحقیقات و فناوری

ماده ۱- به استناد ماده (۹۹) قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران
مصوب ۱۳۷۹/۱/۱۷ و به منظور انسجام بخشیدن به امور اجرائی و سیاستگذاری نظام علمی، تحقیقاتی و
فناوری کشور، اهداف وزارت علوم، تحقیقات و فناوری به شرح زیر تعیین می گردد:
الف - توسعه علوم، تحقیقات و فناوری و تقویت روحیه تحقیق و تتبع و ترویج فکر خلاق و ارتقاء فرهنگ علم
دوستی.

ب - اعتلای موقعیت آموزشی، علمی و فنی کشور.

ج - تعمیق و گسترش علوم، معارف، ارزش های انسانی و اسلامی و اعتلای جلوه های هنر و زیبائی شناسی و
میراث علمی تمدن ایرانی و اسلامی.

د - تامین نیروی انسانی متخصص و توسعه منابع انسانی کشور.

ه - ارتقاء سطح دانش و مهارت های فنی و توسعه و ترویج فرهنگ تفکر علمی در جامعه.

و - حفظ و تحکیم آزادی علمی و استقلال دانشگاهها، مراکز علمی و تحقیقاتی.

ماده ۲- مأموریت های اصلی و حدود اختیارات وزارت علوم، تحقیقات و فناوری به شرح زیر می باشد:

الف - در زمینه انسجام امور اجرائی و سیاستگذاری نظام علمی و امور تحقیقات و فناوری.

- ۱- شناسائی مزیت های نسبی ، قابلیت ها ، استعدادها و نیازهای پژوهش و فناوری کشور برمبنای آینده نگری و آینده پژوهی و معرفی آن به واحدهای تولیدی ، تحقیقاتی ، دانشگاهها و مراکز آموزشی و تحقیقاتی جهت بهره برداری .
 - ۲- بررسی اولویت های راهبردی تحقیقات و فناوری با همکاری یا پیشنهاد دستگاههای اجرایی ذی ربط و پیشنهاد به شورای عالی علوم ، تحقیقات و فناوری .
 - ۳- حمایت از توسعه تحقیقات بنیادی و پژوهش های مرتبط با فناوری های نوین براساس اولویت ها .
 - ۴- برنامه ریزی برای تدارک منابع مالی توسعه فناوری کشور و مشارکت در ایجاد ، توسعه و تقویت فناوری ملی و حمایت از توسعه فناوری های بومی .
 - ۵- اتخاذ تدابیر لازم به منظور افزایش کارائی و اثربخشی تحقیقات کشور و توسعه تحقیقات کاربردی با همکاری دستگاههای ذی ربط .
 - ۶- اتخاذ تدابیر و تهیه پیشنهادهای لازم درخصوص انتقال فناوری و دانش فنی و برنامه ریزی به منظور بومی کردن فناوریهای انتقال یافته به داخل کشور و ارائه آنها به شورای عالی علوم ، تحقیقات و فناوری .
 - ۷- ایجاد زمینه های مناسب برای عرضه فناوری در داخل و خارج کشور و حمایت از صدور فناوری های تولید شده در کشور و کمک به ایجاد انجمن ها و شرکت های غیردولتی علمی ، تحقیقاتی و فناوری .
 - ۸- تمهید سازوکارهای لازم برای ایجاد هم سویی میان فعالیت های آموزشی ، تحقیقاتی و فناوری ، تقویت ارتباط دانشگاهها و مراکز تحقیقاتی با بخشهای اقتصادی ، اجتماعی و فرهنگی کشور .
 - ۹- اتخاذ راهکارهای مناسب برای کمک به توسعه پژوهش و فناوری در بخشهای غیردولتی .
 - ۱۰- ارزیابی جامع عملکرد نظام ملی علوم ، تحقیقات و فناوری شامل پیشرفت ها ، شناخت موانع و مشکلات و تدوین و ارائه گزارش سالانه .
 - ۱۱- اتخاذ تدابیر و ارائه پیشنهادهای لازم جهت حفظ دانشمندان و محققان و تامین امنیت شغلی آنان و استفاده بهینه از توانمندی های آنها .
- ب - در زمینه اداره امور دانشگاهها و موسسات آموزش عالی تحت پوشش وزارت علوم ، تحقیقات و فناوری
- ۱- پیشنهاد ضوابط و معیارهای کلی پذیرش دانشجو به مراجع ذی صلاح .
 - ۲- تعیین راهکارهای لازم و برنامه ریزی و حمایت از ایجاد و گسترش دانشگاهها ، موسسات آموزش عالی ، مراکز تحقیقاتی و فناوری و دیگر مراکز فعالیتهای علمی - پژوهشی همانند شهرکهای تحقیقاتی ، آزمایشگاههای ملی ، موزه های علوم و فنون با استفاده از منابع دولتی و غیردولتی و مشارکت های مردمی متناسب با نیازها و ضرورتهای کشور .
 - ۳- برنامه ریزی اجرایی ، آموزشی و تحقیقاتی متناسب با نیازها و تحولات علمی و فنی در جهان .
 - ۴- تعیین ضوابط ، معیارها و استانداردهای علمی موسسات آموزش عالی و تحقیقاتی ، رشته ها و مقاطع

- تحصیلی با رعایت اصول انعطاف ، پویایی ، رقابت و نوآوری علمی .
- ۵- نظارت بر فعالیت های دانشگاهها و موسسات آموزش عالی و تحقیقاتی کشور .
- ۶- ارزیابی مستمر فعالیت هرگونه واحد آموزش عالی و یا موسسه تحقیقاتی (اعم از دولتی و غیردولتی) و جلوگیری از ادامه فعالیت ، تعلیق فعالیت و یا انحلال هریک از آنها در صورت تخلف از ضوابط و یا از دست دادن شرایط ادامه فعالیت براساس اساسنامه های مصوب .
- ۷- صدور مجوز تاسیس انجمن های علمی و حمایت و ارزیابی مستمر از فعالیت آنها براساس ضوابط مصوب مراجع ذی صلاح .
- ۸- تایید اساسنامه و صدور مجوز تاسیس انجمن ها و تشکل های دانشجویان و دانش آموختگان دانشگاهها و موسسات آموزش عالی و تحقیقاتی و ارزیابی فعالیت آنها و اتخاذ تصمیم در مورد امکان ادامه فعالیت آنها بر اساس ضوابط و مقررات مراجع ذی صلاح .
- ۹- تایید صلاحیت و صدور احکام اعضای هیات های ممیزه ، هیات های امناء ، هیات های موسس ، هیات های گزینش اعضای هیات علمی و هیات های انتظامی اعضای هیات علمی دانشگاهها و موسسات آموزش عالی وابسته به وزارت علوم ، تحقیقات و فناوری ، طبق ضوابط و مقررات موضوعه .
- تبصره - انتخاب و تایید روسای دانشگاهها و موسسات آموزش عالی و تحقیقاتی براساس مفاد مندرج در وظایف شورای عالی انقلاب فرهنگی خواهد بود .
- ۱۰- ارزیابی و اعتبارسنجی علمی دانشگاهها ، موسسات آموزش عالی و تحقیقاتی به صورت مستقیم و یا از طریق حمایت از انجمن های مستقل علمی ، تخصصی و فرهنگستان ها در ارزیابی علمی دانشگاهها و موسسات و انتشار نتایج در محافل علمی و ارائه گزارش سالانه به کمیسیون آموزش و تحقیقات مجلس شورای اسلامی و سایر مراجع ذی صلاح .
- ۱۱- تایید اساسنامه و صدور مجوز ایجاد یا توسعه هرگونه واحد آموزش عالی یا موسسه تحقیقاتی (اعم از دولتی یا غیردولتی) ، رشته ها و مقاطع تحصیلی .
- ۱۲- ارزیابی سالانه عملکرد مالی دانشگاهها و موسسات آموزش عالی و تحقیقاتی دولتی .
- ۱۳- بررسی و پیشنهاد اولویت های تخصیص منابع در حوزه های علوم ، تحقیقات و فناوری به سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور .
- ۱۴- توسعه همکاری های علمی بین المللی و اتخاذ تدابیر لازم به منظور نهادینه کردن همکاری ها و مبادلات علمی بین مراکز علمی - تحقیقاتی داخل کشور با مراکز علمی - تحقیقاتی منطقه ای و بین المللی در چارچوب ضوابط و مقررات مصوب مراجع ذی صلاح .
- تبصره - دانشگاهها و موسسات آموزش عالی و پژوهشی مجازند با تصویب هیات امناء و تایید وزیر ذی ربط و روابط تحقیقاتی ، علمی و فنی با موسسات و مراکز صنعتی و سازمان های مشابه خارجی برقرار نمایند و یا به

عضویت موسسات و سازمان های مذکور درآیند. حق عضویت مراکز مذکور در این قبیل موسسات با تصویب هیات امناء قابل پرداخت خواهد بود .

۱۵- صدور مجوز (تاسیس دانشگاهها و مراکز تحقیقاتی دولتی و غیردولتی با مشارکت دانشگاهها و مراکز علمی خارج از کشور) براساس ضوابط مصوب مراجع ذی صلاح .

ج - سایر موارد :

۱- مشارکت فعال در فرآیند سیاستگذاری نظام آموزش و توسعه نیروی انسانی کشور به منظور ایجاد هماهنگی لازم بین برنامه های سطوح مختلف آموزش کشور .

۲- مشارکت در تعیین اولویت های توسعه منابع انسانی کشور و ارائه نتایج حاصل شده به دستگاههای ذی ربط به منظور هدایت منابع در جهت اولویت های مذکور .

۳- ارزیابی و تایید اختراعات ، اکتشافات و نوآوری ها با همکاری سایر مراکز علمی و تحقیقاتی کشور به منظور فراهم نمودن زمینه حمایت از حقوق مالکیت معنوی و ثبت در مراجع ذی ربط. وزارت علوم ، تحقیقات و فناوری موظف است ظرف مدت شش ماه از تاریخ تصویب این قانون ، آئین نامه اجرائی این جزء را تهیه و جهت تصویب تقدیم هیات وزیران نماید .

۴- تعیین ضوابط ارزشیابی علمی مدارک فارغ التحصیلان و تایید ارزش علمی مدارک دانشگاهها و مراکز آموزش عالی (دولتی یا غیردولتی) داخل کشور به استثنای گروه پزشکی. تعیین ضوابط مربوط به تشخیص ارزش علمی ، گواهینامه های آموزش عالی و پژوهشهای علمی دانشگاهها و موسسات علمی خارجی و تعیین ارزش مدارک مذکور به استثنای گروه پزشکی .

تبصره - اجرای مفاد این جزء در خصوص دانشگاهها و مراکز آموزش عالی (دولتی و غیردولتی) در گروه پزشکی به عهده وزارت بهداشت ، درمان و آموزش پزشکی است .

۵- برنامه ریزی برای شناسایی و حمایت از شکوفایی استعدادهای درخشان و هدایت آنها به سمت اولویت های راهبردی کشور در زمینه علوم ، تحقیقات و فناوری در چارچوب مقررات مصوب مراجع ذی صلاح .

۶- برنامه ریزی برای جذب متخصصان ایرانی داخل و خارج از کشور جهت همکاری علمی ، تحقیقاتی و فناوری .

تبصره - وزارتخانه های علوم ، تحقیقات و فناوری و بهداشت ، درمان و آموزش پزشکی مجازند از اعضای هیات علمی و محققان غیرایرانی خارج از کشور به منظور استفاده از خدمات علمی و تحقیقاتی دعوت به کار نمایند .

۷- اداره امور دانشجویان ایرانی در دانشگاه ها و موسسات آموزش عالی و تحقیقاتی خارج از کشور و ایجاد زمینه های علمی و فنی متقابل از طریق اعزام رایزنهای علمی با هماهنگی وزارت امور خارجه .

۸- اهتمام در معرفی میراث علمی تمدن ایرانی و اسلامی و گسترش زبان و ادبیات فارسی در دانشگاه ها و مراکز تحقیقاتی خارج از کشور .

۹- همکاری در اعتلای فرهنگ ، اخلاق و معنویت اسلامی در مجامع علمی دانشگاهی و در جامعه .

- ۱۰- ایجاد پایگاه های اطلاع رسانی به جامعه و بخش های مختلف در زمینه سیاست ها ، اولویت ها و برنامه ها و عملکردهای آموزش عالی ، تحقیقات و فناوری .
- ۱۱- نمایندگی دولت در مجامع و سازمان های بین المللی و برقراری ارتباطات لازم در حوزه ماموریت ها و اختیارات وزارتخانه .
- ۱۲- انجام امور مربوط به کمیسیون ملی یونسکو .
- ماده ۳- از تاریخ تصویب این قانون (شورای عالی علوم ، تحقیقات و فناوری) با ترکیب زیر به ریاست رئیس جمهور تشکیل می گردد :
- رئیس جمهور. - وزیر علوم ، تحقیقات و فناوری. - وزیر بهداشت ، درمان و آموزش پزشکی. - وزیر آموزش و پرورش. - دو تا چهار نفر از اعضای هیات دولت به انتخاب هیات دولت. - رئیس سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور. - رئیس نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری در دانشگاهها با اجازه ایشان. - دو نفر از اعضای کمیسیون آموزش و تحقیقات به انتخاب مجلس شورای اسلامی به عنوان ناظر. - رئیس بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران. - روسای فرهنگستان های علوم ، علوم پزشکی ، هنر و زبان و ادبیات فارسی. - سه نفر از روسای دانشگاههای دولتی (یک نفر از دانشگاههای علوم پزشکی) به انتخاب شورای مرکزی دانشگاههای مربوطه. - یک نفر از روسای دانشگاهها و موسسات آموزش عالی غیردولتی و غیرانتفاعی. سه نفر از دانشمندان و صاحب نظران دانشگاهها ومراکز تحقیقاتی به انتخاب تشکل ها و انجمن های علمی .
- سه نفر از صاحب نظران بخشهای تولیدی و خدماتی خصوصی با معرفی رئیس جمهور .
- تبصره - مصوبات شورای عالی علوم ، تحقیقات و فناوری در چارچوب این قانون پس از تایید رئیس جمهور برای کلیه موسسات آموزشی و تحقیقاتی و دستگاههای اجرائی لازم الاجراء است .
- ماده ۴- وظایف و اختیارات شورای عالی علوم ، تحقیقات و فناوری عبارت است از :
- ۱- اولویت بندی و انتخاب طرحهای اجرائی بلندمدت سرمایه گذاری کلان در بخش های آموزشی و پژوهشی و فناوری .
- ۲- بررسی و پیشنهاد منابع مالی موردنیاز در حوزه های علوم ، تحقیقات و فناوری .
- تبصره ۱- شرح تفصیلی وظایف و اختیارات شورا در محدوده این قانون بنابه پیشنهاد وزیر علوم ، تحقیقات و فناوری به تصویب هیات وزیران می رسد .
- تبصره ۲- دبیرخانه این شورا در وزارت علوم ، تحقیقات و فناوری مستقر خواهد بود .
- ماده ۵ - تایید اساسنامه و صدور مجوز تاسیس فدراسیون ملی ورزشهای دانشگاهی جمهوری اسلامی ایران و نمایندگی دولت در فدراسیونهای قاره ای و بین المللی ورزش دانشگاهی ، به عهده وزارت علوم ، تحقیقات و فناوری می باشد .
- ماده ۶ - کلیه وزارتخانه ها ، موسسات و شرکتهای دولتی ، موسسات و نهادهای عمومی غیردولتی و همچنین موسسات خصوصی که به نوعی مبادرت به انجام فعالیت های آموزش عالی ، پژوهش و فناوری می نمایند ،

موظفند فعالیت های خود را در چارچوب سیاست ها و آئین نامه های موضوع این قانون انجام دهند .
تبصره - موسسات پژوهشی وابسته به سایر وزارتخانه ها که به موجب قانون مصوب مجلس تاسیس شده اند در چارچوب قوانین مصوب و اصلاحات بعدی آن و سیاست ها و مصوبات مراجع ذی صلاح به فعالیت خود ادامه خواهند داد .

ماده ۷- هرگونه فعالیت اشخاص حقوقی و موسساتی که به نحوی از انحاء به امور دانشجویی مرتبط می شود حسب مورد موکول به اجازه وزارتخانه های بهداشت ، درمان و آموزش پزشکی و علوم ، تحقیقات و فناوری در چارچوب مصوبات مراجع ذی صلاح است و اداره ثبت شرکتها و مالکیت صنعتی موظف است بدون ارائه این اجازه نامه از ثبت آن خودداری نماید .

ماده ۸ - وزارت علوم ، تحقیقات و فناوری مجاز است زمینه فعالیت دانشگاههای غیردولتی و شعب دانشگاههای معتبر خارج از کشور را در چارچوب ضوابط مصوب مراجع ذی صلاح فراهم نماید .

ماده ۹- در صورتی که به تشخیص وزارت علوم ، تحقیقات و فناوری موسس یا موسسان و هیات امنای هریک از موسسات آموزش عالی و تحقیقاتی غیردولتی برخلاف ضوابط و معیارها و اصول مصوب رفتار نمایند ، وزارتخانه می تواند براساس ضوابطی که به تصویب مراجع ذی صلاح می رسد از آنان سلب مسوولیت و صلاحیت نماید .
ماده ۱۰- دانشگاهها و موسسات آموزش عالی و تحقیقاتی دارای شخصیت حقوقی مستقل هستند و برابر ضوابط و آئین نامه های خاص مالی معاملاتی ، اداری ، استخدامی و تشکیلاتی که به تصویب هیات امناء و تایید وزیر می رسد اداره می شوند. اختیارات وزارت در امور دانشگاهها و موسسات آموزش عالی و تحقیقاتی و حدود تعیین سیاست های عمومی اداره آنها ، ارزیابی ، نظارت و حمایت و پشتیبانی آنها در چارچوب این قانون و مصوبات مراجع ذی صلاح خواهد بود .

تبصره - به منظور تحقق تمرکززدائی در فعالیت های اجرائی بخش آموزش عالی و پژوهشی افزایش اختیارات هیات امناء شوراهای علمی و مدیریت اجرائی دانشگاهها و موسسات آموزش عالی و تحقیقاتی ، تنظیم حدود اختیارات حوزه های ستادی وزارتخانه در امور دانشگاهها و موسسات آموزش عالی و تحقیقاتی ، تقویت ترکیب اعضای هیات های امناء ، تعریف و تعیین مسوولیت های متقابل دولت و هیات های امناء و نحوه نظارت بر فعالیت دانشگاهها و موسسات آموزش عالی و پژوهشی ، لوایح ، تصویبنامه ها ، آئین نامه ها و اصلاحیه های لازم توسط وزارت علوم ، تحقیقات و فناوری تنظیم و برای طی مراحل قانونی به مراجع ذی صلاح ارائه خواهد شد .

ماده ۱۱- وزارت علوم ، تحقیقات و فناوری موظف است حداکثر ظرف شش ماه پس از تصویب این قانون با رعایت موارد مندرج در ماده(۲) قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی^۱، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۷۹/۱/۱۷ و مفاد این قانون شرح وظایف تفصیلی و تشکیلات وزارتخانه را تهیه و پس از تصویب سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور به مرحله اجراء درآورد .

ماده ۱۲- آئین نامه های اجرائی این قانون از سوی وزارت علوم ، تحقیقات و فناوری تهیه و به مراجع ذی ربط ارائه خواهد شد. اعمال مقررات موضوع این قانون در مورد دانشگاههای نظامی و انتظامی و موسسات آموزشی و

پژوهشی تحت نظر فرماندهی کل قوا پس از کسب موافقت ایشان انجام خواهد شد .
ماده ۱۳- این قانون از تاریخ تصویب لازم الاجراء است و کلیه قوانین ، مصوبات و مقررات مغایر لغو و بلااثر می گردد .

قانون فوق مشتمل بر سیزده ماده و نه تبصره در جلسه علنی روز یکشنبه مورخ هجدهم مردادماه یکهزار و سیصد و هشتاد و سه مجلس شورای اسلامی تصویب و در تاریخ ۱۳۸۳/۵/۲۸ به تایید شورای نگهبان رسید.
رئیس مجلس شورای اسلامی - غلامعلی حدادعادل

نوع : قانون شماره انتشار : ۱۷۳۳۶

تاریخ تصویب : ۱۸/۰۵/۱۳۸۳ تاریخ ابلاغ : ۱۴/۰۶/۱۳۸۳

قانون تشکیل سازمان بازرسی کل کشور مصوب ۱۳۶۰ و اصلاحات بعدی

قانون تشکیل سازمان بازرسی کل کشور مصوب ۱۳۶۰ و اصلاحات بعدی

ماده ۱:

به منظور نظارت بر حسن جریان امور و اجرای صحیح قوانین در دستگاه‌های اداری و در اجرای اصل ۱۷۴ قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران سازمانی بنام «سازمان بازرسی کل کشور» که در این قانون به اختصار «سازمان» نامیده می‌شود زیر نظر رئیس قوه قضاییه و با اختیارات و وظایف مندرج در این قانون تشکیل می‌شود.

تبصره: نظارت و بازرسی از نظر این قانون عبارت است از مجموعه فعالیت‌های مستمر و منظم و هدفدار به منظور جمع‌آوری اطلاعات لازم درباره مراحل قبل، حین و بعد از اقدامات دستگاه‌های مشمول ماده (۲) این قانون، تجزیه و تحلیل آن‌ها، تطبیق عملکرد دستگاه با اهداف و تکالیف قانونی و ارائه پیشنهادهای مناسب در جهت حسن جریان امور.

ماده ۲:

وظایف و اختیارات سازمان به شرح زیر می‌باشد:

(الف) بازرسی و نظارت مستمر کلیه وزارتخانه‌ها و ادارات و امور اداری و مالی دادگستری، سازمان‌ها و دستگاه‌های تابعه قوه قضاییه و نیروهای نظامی و انتظامی و مؤسسات و شرکت‌های دولتی و شهرداری‌ها و مؤسسات وابسته به آن‌ها و دفاتر اسناد رسمی و مؤسسات عام‌المنفعه و نهادهای انقلابی و سازمان‌هایی که تمام یا قسمتی از سرمایه یا سهام آنان متعلق به دولت است یا دولت به نحوی از انحاء بر آن‌ها نظارت یا کمک می‌نماید و کلیه سازمان‌هایی که شمول این قانون نسبت به آن‌ها مستلزم ذکر نام آن‌ها است بر اساس برنامه منظم.

(ب) انجام بازرسی‌های فوق‌العاده حسب‌الامر مقام معظم رهبری و یا به دستور رئیس قوه قضاییه و یا درخواست رئیس جمهور و یا کمیسیون اصل ۹۰ قانون اساسی مجلس شورای اسلامی و یا بنا به تقاضای وزیر یا مسئول دستگاه‌های اجرائی ذی‌ربط و یا هر موردی که به نظر رئیس سازمان ضروری تشخیص داده شود.

(ج) اعلام موارد تخلف و نارسایی‌ها و سوء جریان‌های اداری و مالی در خصوص وزارتخانه‌ها و نهادهای انقلاب اسلامی و بنیادها به رئیس جمهور و در خصوص مؤسسات و شرکت‌های دولتی و وابسته به دولت به وزیر ذی‌ربط و در مورد شهرداری‌ها و مؤسسات وابسته به وزیر کشور و در خصوص مؤسسات غیردولتی کمک بگیر از دولت به وزیر ذی‌ربط و در خصوص سوء جریان‌های اداری و مالی مراجع قضایی و واحدهای تابعه دادگستری به رئیس قوه قضاییه و در موارد ارجاعی کمیسیون اصل ۹۰ قانون اساسی نتیجه بازرسی به آن کمیسیون اعلام خواهد شد.

(د) در مواردی که گزارش بازرسی متضمن اعلام وقوع جرمی است، چنانچه جرم دارای حیثیت عمومی باشد، رئیس سازمان یا مقامات مآذون از طرف وی یک نسخه از گزارش را با دلایل و مدارک مربوط برای تعقیب و مجازات مرتکب به مرجع صالح قضایی ارسال و موضوع را تا حصول نتیجه نهایی پیگیری نمایند و در مورد تخلفات اداری، انضباطی و انتظامی مستقیماً مراتب را به مراجع ذی‌ربط منعکس نموده و پیگیری لازم را به عمل آورند. مراجع رسیدگی‌کننده مکلفند وقت رسیدگی و جهت حضور را به اطلاع سازمان بازرسی کل کشور برسانند.

تبصره ۱: در مورد جرایم منتهی به ورود خسارت به اموال دولتی و حقوق عمومی و تزییع آن‌ها دادستان ضمن تعقیب کیفری متهم یا متهمان در دادگاه صالح در صورت احراز ورود خسارات و ضرر و زیان، رأساً جبران آن را بدون پرداخت هزینه دادرسی از دادگاه درخواست می‌نماید.

دستگاه‌های ذی‌ربط موظف به همکاری با دادستان در جمع‌آوری دلایل و مدارک و پیگیری موضوع می‌باشند.
تبصره ۲: گزارش‌های بازرسی در ارتباط با آیین‌نامه و تصویب‌نامه و بخشنامه و دستورالعمل‌های صادره و شکایات اشخاص حقیقی و حقوقی غیر دولتی که حاکی از تشخیص تخلف در موارد فوق‌الذکر باشد جهت رسیدگی و صدور رای به دیوان عدالت اداری ارسال می‌گردد. رسیدگی به این‌گونه موارد به طور فوق‌العاده و خارج از نوبت خواهد بود.

هـ: در مواردی که گزارش بازرسی متضمن اعلام تخلف اداری مدیران کل ادارات و مقامات بالاتر تا سطح وزرا و هم‌تراز آنان باشد سازمان بازرسی کل کشور موضوع را جهت رسیدگی به هیأت تخلفات اداری نهاد ریاست جمهوری منعکس و تا حصول نتیجه پیگیری خواهد نمود.

تبصره: رسیدگی به تخلفات مقامات و کارکنان قوای قضاییه و مقننه و نیروهای مسلح، شورای نگهبان و دستگاه‌های زیر نظر مقام معظم رهبری از شمول این ماده مستثنی است.

ماده ۳:

سازمان می‌تواند برای انجام بازرسی و اظهار نظر کارشناسی از وجود قضات و اشخاص صاحب صلاحیت و متخصصان در هر رشته به طور دایم یا موقت استفاده نماید و در سایر موارد نسبت به تأمین کادر مورد نیاز از طریق انتقال یا مأموریت کارکنان دولت و در صورت عدم امکان از طریق استخدام اقدام نماید.

تبصره ۱: انتقال کارمندان وزارتخانه و مؤسسات و شرکت‌های دولتی به سازمان به صورت مأمور و یا انتقال دایم بلامانع است.

تبصره ۲: مقررات اداری و استخدامی سازمان توسط قوه قضاییه تهیه و پس از تصویب مجلس به مرحله اجرا در می‌آید مگر مواردی که مشمول مفاد ماده ۱۲ این قانون است.

تبصره ۳: سازمان می‌تواند رأساً از افراد بازنشسته با حداقل مدرک کارشناسی و واجد صلاحیت در امور تخصصی استفاده کند.

به‌کارگیری افراد مذکور در این ماده از مقررات عمومی استخدامی مستثنی بوده و حق‌الزحمه آنان از محل اعتبارات مصوب سالیانه سازمان پرداخت خواهد شد.

ماده ۴:

رئیس سازمان توسط رئیس قوه قضاییه از میان قضات شرع و یا قضاتی که دارای رتبه ۱۰ یا ۱۱ قضایی باشند تعیین می‌شود. رئیس سازمان می‌تواند یک نفر قائم مقام برای خود از میان قضات با صلاحیت انتخاب کند که با پیشنهاد و تصویب رئیس قوه قضاییه تعیین می‌گردد و همچنین می‌تواند به تعداد لازم معاون داشته باشد.

ماده ۵:

بازرسی توسط بازرس یا هیأت‌های بازرسی به عمل می‌آید. رئیس هیأت بازرسی توسط رئیس سازمان حسب مورد از بین قضات یا متخصصین و کارشناسان برجسته و مورد اعتماد انتخاب می‌گردد.

تبصره ۱: آن قسمت از گزارش بازرسین غیر قضایی که حاکی از وقوع تخلف یا جرم می‌باشد باید به تأیید بازرس قضایی برسد.

تبصره ۲: رئیس هیأت بازرسی و یا بازرس در صورتی که دارای پایه قضایی و ابلاغ خاص از رئیس قوه قضاییه باشد، چنانچه در ضمن بازرسی به اموری برخورد نماید که بیم تبانی یا فرار متهم و یا از بین بردن دلایل و مدارک برود می‌تواند تا پایان بازرسی برابر مقررات قانون آئین دادرسی نسبت به صدور قرار تأمین غیر از قرار

بازداشت اتخاذ تصمیم نماید و چنانچه قرار بازداشت موقت را ضرورت تشخیص دهد باید با پیشنهاد رئیس هیأت و موافقت رئیس دادگستری محل اقدام نماید. قرارهای تأمین صادره ظرف مدت ۲۰ روز از تاریخ ابلاغ قابل تجدید نظر در دادگاه تجدید نظر مرکز استان مربوط می‌باشد.

ماده ۶:

گزارش‌های سازمان در مراجع قضایی، هیأت‌های رسیدگی به تخلفات اداری، انضباطی و انتظامی، خارج از نوبت و حداکثر ظرف مدت سه ماه رسیدگی خواهد شد. چنانچه رسیدگی به پرونده‌ها بیش از مدت معین نیاز به وقت داشته باشد، مراجع مذکور باید جهات و دلایل آن را در پرونده درج و تصریح نمایند.

تبصره: هرگاه بازرسی که دارای پایه قضایی است ضمن بازرسی در حدود مقررات قانونی به حکمی برخورد نماید که آن را خلاف بین شرع یا قانون تشخیص دهد گزارش مستدل آن را از طریق رئیس سازمان برای اطلاع دادستان کل کشور تهیه و ارسال می‌دارد. دادستان کل در صورتی که آن را از مصادیق بند ۲ ماده ۱۸ قانون تشکیل دادگاه‌های عمومی و انقلاب مصوب ۱۳۷۳/۴/۱۵ تشخیص دهد اقدام قانونی را معمول می‌دارد.

ماده ۷:

بازرس یا هیأت‌های بازرسی گزارش کار خود را مستقیماً به سازمان تسلیم خواهد نمود.

ماده ۸:

کلیه مسئولان ذی‌ربط در وزارتخانه‌ها و ادارات و سازمان‌ها و مؤسسات اسناد و اطلاعات و مدارک مورد لزوم در تحقیقات را بدون هرگونه فوت وقت در اختیار بازرسی یا بازرسان اعزامی قرار داده و همکاری لازم را مبذول دارند. تبصره ۱: تخلف از تکلیف مندرج در این ماده موجب حبس از سه ماه و یک روز تا شش ماه یا انفصال موقت از خدمات دولتی و عمومی از سه ماه تا یک‌سال خواهد بود.

تبصره ۲: اسناد سری دولتی از حکم این ماده مستثنی است مگر به درخواست رئیس سازمان بازرسی کل کشور و موافقت رئیس قوه قضاییه.

ماده ۹:

چنانچه بازرسی و یا هیأت بازرسی، در ضمن بازرسی و برای حسن انجام بازرسی و یا حسن جریان امور در دستگاه مشمول بازرسی، تعلیق یک یا چند نفر از کارکنان را تا پایان بازرسی ضروری تشخیص دهند، باید با ذکر جهات و علل، درخواست تعلیق را از طریق سازمان به وزیر یا رئیس دستگاه مربوط اطلاع دهند. وزیر یا رئیس دستگاه مربوط موظف است ظرف مدت ده روز نسبت به تعلیق آن کارمند اقدام نماید و نمی‌تواند به عذر این که درخواست مدلل نیست و یا دلایل غیرکافی است، از انجام تقاضا خودداری کند. در صورت عدم اجرای پیشنهادهای مذکور سازمان با اعلام مراتب و پس از رسیدگی و احراز استنکاف غیر موجه در دادگاه، مشمول مفاد ماده (۵۷۶) قانون مجازات اسلامی خواهد بود.

ماده ۱۰:

وزیر یا مسئول دستگاه مربوط موظف است از تاریخ دریافت گزارش هیأت بازرسی حداکثر ظرف ده روز عملیات اجرایی را جهت انجام پیشنهادهای مندرج در گزارش مزبور شروع و مفاد جریان کار را مرتباً به اطلاع سازمان برساند. سازمان موظف است تا حصول نتیجه نهایی جریان امر را پیگیری نماید.

تبصره: عدم اجرا پیشنهادهای سازمان بدون عذر موجه با اعلام رئیس سازمان و تشخیص مرجع قضایی صالح مشمول مجازات ماده (۵۷۶) قانون مجازات اسلامی خواهد بود.

ماده ۱۱:

سازمان می‌تواند در موارد زیر نیز اقدام نماید:

الف: بهره‌گیری از توان تشکل‌های غیر دولتی و مردم نهاد و اشخاص واجد شرایط در بخش‌های علمی، تخصصی، صنفی و مردمی به منظور انجام وظایف محوله.

ب: ایجاد هماهنگی‌های لازم، مستمر و منظم با مسئولان دستگاه‌های نظارتی کشور با حفظ استقلال و اختیارات قانونی و ذاتی هر دستگاه، به منظور ارتقاء کیفی و کمی و افزایش اثربخشی اقدامات نظارتی و پرهیز از کارهای موازی و غیرضرور و تقویت مدیریت کشور و ارایه گزارش نتایج حاصله به رؤسای قوای سه‌گانه.

ج: معرفی نماینده، به مجامع و شوراهای تصمیم‌گیر در معاملات دستگاه‌های دولتی و عمومی غیر دولتی و دستگاه‌های مشمول بازرسی به عنوان ناظر بدون حق رأی در جهت انجام وظیفه نظارتی

تبصره: مسئولان ذی‌ربط موظفند زمان تشکیل جلسات مجامع و شوراهای مورد نظر را به اطلاع سازمان برسانند. د: ارایه گزارش‌های نظارتی هشدار دهنده به هنگام به مقامات مسئول جهت پیشگیری از وقوع جرم، تخلف و سوءجریانات احتمالی.

ه: اطلاع‌رسانی و آگاهی‌بخشی عمومی از طریق رسانه‌های عمومی به منظور ارتقاء سلامت نظام اداری و مقابله با فساد، با رعایت قانون اصلاح تبصره (۱) ماده (۱۸۸) قانون آیین دادرسی دادگاه‌های عمومی و انقلاب در امور کیفری مصوب ۱۳۷۸ و الحاق سه تبصره به آن مصوب خرداد ۱۳۸۵

ماده ۱۲:

چنانچه بازرسان قانونی مؤسسات و شرکت‌های مشمول بازرسی، مسئولین سازمان حسابرسی دولتی، حفاظت و اطلاعات و حراست و نظارت و بازرسی وزارتخانه‌ها و دستگاه‌های مشمول بازرسی، به سوءجریانی در رسیدگی به عملکرد مالی و اداری دستگاه‌های اجرائی و شرکت‌های دولتی و وابسته به دولت برسند که مربوط به وظایف سازمان بازرسی است، باید مراتب را به اطلاع سازمان بازرسی کل کشور برسانند.

مستتکف به مجازات مقرر در ماده (۶۰۶) قانون مجازات اسلامی محکوم خواهد شد.

ماده ۱۳:

بودجه سازمان در بودجه کل کشور تحت ردیف مستقل ذیل ردیف دادگستری منظور و یک پنجم آن خارج از شمول محاسبات عمومی و سایر مقررات مصرف خواهد شد.

ماده ۱۴:

آیین‌نامه اجرایی این قانون توسط سازمان بازرسی کل کشور تهیه و به تصویب رئیس قوه قضاییه خواهد رسید.

ماده ۱۵:

قوه قضاییه، وزارت امور اقتصادی و دارایی و سازمان امور اداری و استخدامی کشور در قسمت مربوط مأمور اجرای این قانون می‌باشد.

آیین‌نامه اجرایی قانون تشکیل سازمان بازرسی کل کشور مصوب ۱۳۶۰ و اصلاحیه‌های بعدی آن

آخرین اصلاحات: ۱۳۸۸/۱/۱۵

در اجرای ماده ۱۴ قانون تشکیل سازمان بازرسی کل کشور مصوب ۱۳۶۰ و اصلاحیه‌های ۱۳۷۵ و ۱۳۸۷ و بنا به پیشنهاد شماره ۲/۸۷/۹۴۴۳۰ د مورخ ۸۷/۱۲/۲۸ سازمان، آیین‌نامه اجرایی قانون به شرح زیر تصویب گردید.

فصل اول: کلیات

ماده ۱: واژه‌ها و عبارات اختصاری مندرج در این آیین‌نامه در معانی زیر به کار می‌رود.

الف) قانون: قانون تشکیل سازمان بازرسی کل کشور، مصوب ۱۳۶۰ و اصلاحیه‌های ۱۳۷۵ و ۱۳۸۷.

ب) آیین‌نامه: آیین‌نامه اجرایی قانون.

ج) سازمان: سازمان بازرسی کل کشور.

د) نظارت و بازرسی برنامه‌ای: فعالیت‌های نظارتی و بازرسی مستمر بر اساس برنامه‌های مدون و منظم سالانه با تعیین قلمرو موضوعی، محیطی و زمانی.

ه) نظارت و بازرسی موردی: بررسی شکایات و اعلامات مقرون به دلیل دایر بر وقوع تخلف یا سوء جریان در محدوده صلاحیت سازمان.

و) نظارت و بازرسی فوق‌العاده: فعالیت‌های نظارت و بازرسی خارج از برنامه‌ریزی مستمر سالانه، که حسب دستور یا درخواست مقامات مذکور در بند «ب» ماده ۲ قانون در محدوده موضوع ارجاعی انجام می‌گیرد.

ماده ۲: نظارت و بازرسی به یکی از صور زیر انجام می‌شود.

الف) برنامه‌ای

ب) فوق‌العاده

ج) موردی

ماده ۳: اولویت‌های نظارت و بازرسی برنامه‌ای متناسب با منابع سازمان از قبیل نیروی انسانی، امکانات و اعتبارات و شرایط و مقتضیات زمانی و با توجه به موارد زیر تعیین می‌گردد.

الف) فرامین مقام معظم رهبری.

ب) سند چشم‌انداز و سیاست‌های کلی نظام.

ج) قانون برنامه توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی کشور و سایر قوانین و مقررات.

د) برنامه‌های راهبردی سازمان مصوب از سوی ریاست قوه قضاییه.

ه) مشکلات و انتظارات مردم و نیازهای عمومی در چارچوب قوانین و مقررات.

ماده ۴: برنامه نظارت و بازرسی، قبل از پایان هر سال برای سال بعد، با رعایت اولویت‌ها تهیه و تدوین و به تصویب ریاست قوه قضاییه می‌رسد. در تدوین برنامه و انجام نظارت و بازرسی‌های مستمر، نکات زیر باید مورد توجه قرار گیرد.

الف) عملکرد دستگاه از حیث حسن جریان امور و اجرای صحیح قوانین، شامل تناسب ساختار با مأموریت و وظایف دستگاه، انجام برنامه‌ها، طرح‌ها و درجه رشد و ارتقاء و نیل به اهداف تعیین‌شده در سیاست‌ها و برنامه‌های مصوب، شناسایی نقاط قوت، ضعف، فرصت‌ها و تهدیدات و مفاصل اداری و مالی.

ب) نحوه عملکرد و رفتار مسئولان از حیث اصول مدیریت، استفاده از منابع، ایجاد تحول و به‌کارگیری فن‌آوری‌های نوین در جهت تسریع و تسهیل در امور و نیز صحت عمل، حسن شهرت، انضباط، مسئولیت‌پذیری و پاسخگویی، رعایت حقوق مردم و اخلاق حرفه‌ای و شئون اسلامی.

ج) اوضاع عمومی، اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی اعم از آن که مربوط به تمام یا بخشی از کشور باشد از قبیل پیشرفت اجرای برنامه‌های توسعه بخشی، استانی و ویژه، رشد اقتصاد ملی، سرمایه‌گذاری، رقابت پذیری، اشتغال‌زایی، تراز تجاری، فاصله دهک‌های اجتماعی، فرهنگ گردشگری، آموزش و تربیت، بهداشت، سلامت و رفاه اجتماعی، امنیت قضایی، امور انتظامی، حقوق شهروندی و حفظ محیط‌زیست در حدود وظایف و مأموریت‌های دستگاه‌های مشمول بازرسی و اختیارات قانونی سازمان.

د) نظارت و بازرسی سازمان تنها در محدوده وظایف و اختیارات ذکر شده در بند(الف) ماده ۲ قانون سازمان انجام می‌گیرد و شامل مؤسسات و بنگاه‌های خصوصی که از وجوه عمومی استفاده نمی‌کنند، نمی‌شود.

ماده ۵: نظارت و بازرسی، حسب مورد توسط بازرس یا هیأت بازرسی صورت می‌گیرد.

ماده ۶: بازرس یا اعضاء هیأت بازرسی از بین اشخاص واجد صلاحیت، توسط رئیس سازمان و یا مقامات مجاز از طرف وی تعیین می‌شوند. رئیس هیأت بازرسی از بین دارندگان پایه قضایی یا متخصصین و کارشناسان برجسته و مورد اعتماد تعیین خواهد شد.

ماده ۷: سازمان می‌تواند در مرکز، به تعداد مورد لزوم معاونت و اداره کل داشته باشد و خارج از مرکز، منطقه و اداره کل بازرسی در مرکز استان‌ها و شهرستان‌های بزرگ تشکیل دهد.

فصل دوم: نظارت و بازرسی

ماده ۸: انجام هرگونه نظارت و بازرسی، مستلزم صدور حکم مأموریت از سوی رئیس سازمان یا مقام مجاز از طرف ایشان خواهد بود. مدیرکل بازرسی استان، در حوزه مأموریت خود می‌تواند در مورد برنامه‌های مصوب و موردی، نسبت به صدور احکام مأموریت نظارت و بازرسی اقدام نماید.

تبصره ۱: در احکام مأموریت، قلمرو محیطی، زمانی و موضوعی بازرسی و مدت آن، صریحاً تعیین شود.

تبصره ۲: احکام بازرسی از استانداری، دیوان محاسبات استان، اداره کل اطلاعات واحدهای نظامی و انتظامی استان توسط اداره کل بازرسی استان با اجازه و موافقت رئیس سازمان صادر خواهد شد.

تبصره ۳: بازرسی از دادگستری و دیگر نهادها و سازمان‌های وابسته به قوه قضاییه با اجازه و موافقت ریاست قوه قضاییه انجام می‌گیرد.

ماده ۹: بازرس یا هیأت بازرسی، با تبیین موضوع و حدود مأموریت و تعلیمات لازم، به دستگاه بازرسی شونده اعزام می‌گردد. تقسیم کار بین اعضاء به عهده رئیس هیأت بوده و هر یک از اعضاء نتیجه کار خود را به وی داده تا گزارش نهایی تهیه گردد.

ماده ۱۰: بازرس یا هیأت بازرسی اعزامی مکلف است پس از ورود به حوزه مأموریت، مراتب را به سازمان اطلاع داده و بعد از انجام مأموریت، گزارش جامع آن را تهیه و تسلیم نماید.

ماده ۱۱: در بازرسی برنامه‌ای و همچنین در مواردی که برای بررسی اوضاع کلی یک منطقه هیأت بازرسی اعزام می‌گردد، هیأت موظف است پس از استقرار در محل، ورود و آمادگی خود را حسب مورد، جهت دریافت اطلاعات، شکایات و جمع‌آوری اطلاعات در حدود صلاحیت سازمان، با تعیین نشانی محل کار خود اعلام دارد.

ماده ۱۲: سازمان می‌تواند به شکایات و اطلاعات اشخاص، در خصوص سوء جریان اداری و مالی و نقض قوانین و مقررات دستگاه‌های موضوع بند(الف) ماده ۲ قانون تشکیل سازمان و کارکنان آن‌ها رسیدگی نماید.

ماده ۱۳: شکایت باید متضمن هویت، نشانی، کد ملی و کدپستی شاکی و مقرون به دلایل و با امضاء وی باشد و در صورت امکان مستندات مربوط پیوست گردد.

در صورتی که شکایت شفاهی اظهار شود، در صورت مجلس درج و به امضاء شاکی می‌رسد.

ماده ۱۴: نتیجه رسیدگی به شاکی اطلاع داده می‌شود و چنانچه بررسی موضوع خارج از وظیفه سازمان باشد، شاکی هدایت و شکواییه بایگانی می‌گردد. با تقاضای شاکی، ضمایم شکواییه با اخذ رسید به وی تحویل خواهد شد.

ماده ۱۵: اطلاعات اشخاص به نحو کتبی یا شفاهی و از طریق پست، تلفن، پایگاه اطلاع‌رسانی و رسانه‌ها یا از طرق دیگر قابل دریافت می‌باشد.

به اطلاعاتی که هویت اعلام‌کننده معلوم نباشد، ترتیب اثر داده نمی‌شود. مگر این‌که به طور مدلل حاوی مسأله مهمی باشد و سازمان رسیدگی به آن را لازم تشخیص دهد.

ماده ۱۶: نظارت و بازرسی‌های برنامه‌ای، فوق‌العاده و موردی از دستگاه‌های مشمول بازرسی می‌تواند به شکل خوداظهاری صورت گیرد.

در این روش، سازمان سؤالات متناسب با موضوع را طرح و اطلاعات، اسناد و مدارک مورد نظر را مطالبه نموده و از طریق راستی‌آزمایی بررسی و گزارش بازرسی تهیه و به مبادی ذی‌ربط ارسال می‌شود.

ماده ۱۷: به منظور استفاده از ظرفیت دستگاه‌های اداری کشور و ارتقای کیفی گزارش‌ها، سازمان می‌تواند با توافق مسئولان و بهره‌مندی از کارشناسان و متخصصان و امکانات دستگاه‌های مذکور، اقدام به نظارت و بازرسی به صورت مشترک و تلفیقی نماید. رئیس هیأت بازرسی باید از میان بازرسان و کارشناسان سازمان انتخاب و اعضای هیأت بازرسی، تحت تعلیم و هدایت وی انجام وظیفه نمایند. گزارش بازرسی با رعایت ضوابط، به مبادی ذی‌ربط ارسال خواهد شد.

ماده ۱۸: سازمان می‌تواند با بهره‌گیری از فناوری‌های نوین و برقراری ارتباط الکترونیکی با دستگاه‌های مشمول بازرسی، اطلاعات لازم را از سامانه‌های دستگاه‌های مذکور دریافت و سپس با رعایت اصول و قواعد علمی، آن‌ها را تجزیه و تحلیل نموده و گزارش خود را همراه با استنتاج و آرایه پیشنهادهای مناسب، برای مراجع مربوط ارسال دارد.

مسئولان ذی‌ربط دستگاه‌های مذکور مکلفند زمینه ایجاد ارتباط الکترونیک و استفاده از فن‌آوری‌های نوین اطلاعاتی را برای سازمان فراهم آورند.

ماده ۱۹: در اجرای بند «ج» ماده ۱۱ قانون و با توجه به تبصره ماده ۱ قانون مبنی بر اعمال نظارت سازمان در مراحل قبل، حین و بعد از اقدامات دستگاه‌های مشمول بازرسی، سازمان موظف است اقدامات زیر را انجام دهد: الف) نسبت به شناسایی مجامع و شوراهای تصمیم‌گیر در معاملات اقدام و تکلیف مقرر در تبصره بند «ج» ماده ۱۱ را از آنان مطالبه نماید. مراجع مذکور موظفند حداقل پانزده روز قبل از اقدام، به نحو کتبی سازمان را از موضوع مطلع نمایند.

ب) با بهره‌گیری از پایگاه اطلاع‌رسانی سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور (معاونت برنامه‌ریزی و راهبردی ریاست‌جمهوری)، دستگاه‌های مشمول بازرسی و مجامع و شوراهای نسبت به ایجاد بانک اطلاعات مربوط به مزایده‌ها، مناقصه‌ها، قراردادها و معاملات دستگاه‌های مشمول بازرسی اقدام و با تجزیه و تحلیل مناسب و تشخیص اولویت، نماینده یا نمایندگان مطلع و بصیر به مجامع و شوراهای و کمیسیون‌های برگزاری مناقصه‌ها و

مزایده‌ها اعزام نماید و به طور کلی بر قراردادهای و معاملات اعم از مواردی که در آنها رعایت تشریفات یا ترک تشریفات صورت گرفته، نظارت نماید.

(ج) به منظور ایجاد رویه واحد، دستورالعمل اجرایی چگونگی ثبت و ضبط اطلاعات، تشخیص اولویت‌ها، نحوه اقدام ناظرین را تدوین و ابلاغ نموده و با آموزش لازم، کارکنان سازمان را نسبت به اجرای صحیح قانون آگاه نماید.

ماده ۲۰: در موارد زیر بازرسی از رسیدگی خودداری و مراتب را به سازمان اعلام می‌نماید:

الف) بازرسی یا اقربای نسبی و سببی وی از هر درجه و طبقه، در موضوع نظارت و بازرسی نفع شخصی داشته باشند.

ب) بازرسی یا اقربای فوق‌الذکر، در واحد مورد بازرسی سمت مدیریت داشته باشند.

ج) بازرسی یا اقربای مذکور، با مدیریت واحد مورد نظارت و بازرسی سابقه اختلاف اداری، حقوقی یا کیفری داشته باشند.

تبصره ۱: در صورتی که سازمان تشخیص دهد موارد فوق تأثیری در روند بازرسی و نتیجه آن ندارد، اجرای مأموریت یا ادامه آن را به بازرسی تکلیف می‌نماید، در این صورت بازرسی مکلف به اجرای دستور می‌باشد.

تبصره ۲: مدیر یا مسئول واحد مورد بازرسی نیز در موارد فوق می‌تواند مراتب را به سازمان اعلام نماید، اتخاذ تصمیم به عهده سازمان است.

ماده ۲۱: بازرسی یا هیأت بازرسی موظف است قبل از شروع بازرسی، به ترتیب زیر اقدام نماید:

الف) کسب آگاهی‌های لازم نسبت به مورد بازرسی و شناخت موضوع مأموریت.

ب) احراز صلاحیت خود در انجام مأموریت، با توجه به ماده ۲۰ این آیین‌نامه.

ج) توجه کامل به اهدافی که از اجرای مأموریت محوله مورد نظر است و بررسی طرق نیل به این اهداف و انتخاب روش‌های مناسب و مقتضی.

د) تدارک طرح بازرسی نظیر تهیه بازبینی (چک‌لیست)، رجوع به سوابق و گزارش‌های موجود در سازمان، مطالعه مقررات حاکم بر دستگاه یا موضوع بازرسی، شناسایی و تعیین منابع موثق برای جمع‌آوری اطلاعات مورد نیاز، آشنایی با محیط مورد بازرسی و خصوصیات اقلیمی و اجتماعی آن، کسب اطلاعات اجمالی از وجود برنامه‌ها و طرح‌های اجرایی مرتبط با موضوع مأموریت.

ماده ۲۲: بازرسی یا هیأت بازرسی می‌تواند اطلاعات مورد نیاز را با رعایت قوانین جاری کشور به نحو مقتضی؛ از جمله با استفاده از روش‌های زیر جمع‌آوری نماید:

الف) مشاهدات.

ب) استطلاع از شهود و مطلعین.

ج) مطالعه سوابق و پرونده‌های موجود و تهیه مدارک لازم از آنها.

د) کسب نظر کارشناسی.

ه) استعمال نظر مسئولان و کارکنان دستگاه مورد بازرسی.

ماده ۲۳: بازرسی ضمن توجه به موضوع مأموریت محوله با دقت نظر، وضعیت واحدهای مورد بازرسی را ملاحظه و نتیجه مشاهدات خود را بر حسب مورد یادداشت و یا با تنظیم صورت مجلس، در گزارش منعکس می‌نماید.

ماده ۲۴: در تحقیق از مطلعین و شهود به ترتیب زیر اقدام می‌شود:

الف) چنانچه تحقیق از مطلعین به منظور دستیابی به منابع موثق بوده و به طور کلی جنبه طریقت داشته باشد، بازرسی می‌تواند به استماع اظهارات آنان اکتفا نماید.

ب) در مورد اظهارات شهود، بازرسی با درج هویت و مشخصات شاهد، موضوع شهادت، زمان و مکان استماع شهادت را صورت‌مجلس و به امضاء او می‌رساند. در صورت عدم تمایل شاهد به امضاء صورت‌مجلس، بازرسی می‌باید مراتب را گواهی و آن را امضاء نماید.

تبصره: افشاء اطلاعات مربوط به هویت و مشخصات خانوادگی و محل سکونت یا فعالیت شاهد ممنوع است؛ مگر در مواردی که مراجع قضایی به لحاظ ضرورت شرعی یا محاکمه عادلانه و تأمین حق دفاع متهم، افشاء هویت وی را لازم بدانند.

ماده ۲۵: اخذ مدارک و اسناد و تهیه رونوشت یا تصویر آن‌ها توسط بازرسی یا هیأت بازرسی و همچنین دریافت لوح فشرده و نرم‌افزارهای رایانه‌ای و فایل‌های الکترونیکی حاوی اطلاعات دستگاه‌های مورد بازرسی، منحصر به موارد قابل استفاده و مرتبط با موضوع مأموریت و تهیه گزارش آن می‌باشد.

ماده ۲۶: اسناد و مدارک و دفاتر مورد لزوم برای انجام امر بازرسی با طبقه‌بندی محرمانه، توسط بازرسی یا هیأت بازرسی در محل مأموریت ملاحظه و مطالعه و در صورت نیاز صورت‌مجلس و یا تصویربرداری می‌شود.

ماده ۲۷: از اسناد سرّی با رعایت تبصره ۲ ماده ۸ قانون، به طریق دست‌نویس رونوشت تهیه می‌گردد؛ مگر آنکه بنا به تشخیص سازمان، تهیه تصویر آن ضروری باشد.

ماده ۲۸: چنانچه در گزارش سازمان به اسناد طبقه‌بندی شده (محرمانه - سرّی) استناد شود، گزارش سازمان حداقل مشمول همان طبقه‌بندی خواهد شد.

ماده ۲۹: دسترسی به حساب‌های اشخاصی که در مظان اتهام جرایم مالی نظیر رشوه، اختلاس، کلاهبرداری، تبانی و تدلیس در معاملات، تحصیل مال نامشروع و اخذ پورسانت که به نحوی مرتبط با دستگاه‌های مشمول بازرسی باشد، توسط بازرسان قضایی سازمان امکان‌پذیر است.

مسئولان بانک‌ها، مؤسسات مالی و اعتباری و صندوق‌ها، اعم از دولتی و غیردولتی موظف به اجرای دستور بازرسان قضایی سازمان خواهند بود.

ماده ۳۰: سازمان می‌تواند اطلاعات و مدارک لازم برای اعمال نظارت و بازرسی را تحصیل و همچنین از اماکنی که در آن‌ها فعالیت‌هایی با حیطة طبقه‌بندی صورت می‌گیرد، نظارت و بازرسی نماید. مسئولان ذی‌ربط دستگاه‌های مذکور در ماده ۲ قانون مکلفند به مکاتبات، استعلامات شفاهی و کتبی و مطالبه لوح فشرده و نرم‌افزارهای رایانه‌ای و فایل‌های الکترونیکی حسب درخواست، با فوریت پاسخ دهند و نمی‌توانند به عذر این‌که درخواست خارج از اختیارات بازرسی است یا به بهانه عدم صدور دستور مقام مافوق و یا لزوم هماهنگی با او از همکاری خودداری نمایند.

تبصره ۱: در مورد نظارت و بازرسی از فعالیت‌هایی که دارای طبقه‌بندی سرّی است، با پیشنهاد رئیس سازمان و موافقت رئیس قوه قضاییه صورت می‌گیرد.

تبصره ۲: تخلف از مقررات این ماده، به درخواست سازمان موجب پیگرد قانونی است.

ماده ۳۱: بازرسی یا هیأت بازرسی با رعایت دستورالعمل‌های سازمان می‌تواند حسب مورد از کارشناسان سازمان و یا خارج از سازمان اعم از کارشناسان دستگاه‌های اداری کشور، رسمی و غیررسمی استفاده نماید.

تبصره ۱: کارشناسان منتخب می‌باید متّصف به صفت امانت و صداقت بوده و از حسن شهرت برخوردار باشند.

تبصره ۲: موارد ردّ کارشناس همان موارد ردّ بازرس موضوع ماده ۲۰ می‌باشد.

ماده ۳۲: هرگاه برای روشن شدن مطلب و رفع ابهام یا در جهت تکمیل اطلاعات، نیاز به اخذ توضیح از مسئولین و کارکنان دستگاه‌های مشمول نظارت و بازرسی باشد، آنان موظفند به سؤالات کتبی یا شفاهی بازرس پاسخ داده و مطالب آنان صورت‌جلسه خواهد شد و همچنین در صورت نیاز می‌توان اشخاص مزبور و سایر افراد مرتبط با موضوع را جهت اخذ توضیح به سازمان دعوت نمود.

ماده ۳۳: هرگاه در پایان بازرسی دلایل و مدارکی به دست آید که فرد یا افرادی را در مظان ارتکاب جرم و یا تخلف و یا سوء جریان اداری قرار دهد، موضوع، با ذکر دلایل و مدارک به فرد یا افراد مذکور تفهیم و دفاعیات آنان به ترتیب زیر اخذ می‌شود:

(الف) دفاعیات فرد یا افراد به نحو حضوری و یا مکاتبه‌ای صورت می‌گیرد.

(ب) در استماع دفاعیات، لازم است هویت کامل فرد و مسئولیت‌های قبلی و فعلی و نشانی محل اقامت وی مشخص گردد؛ سپس موضوع و دلایل اتهام یا سوء جریان و به طور کلی مسائل مرتبط با هر یک از آن‌ها از قبیل ورود خسارت به اموال و میزان آن تفهیم و از فرد خواسته شود پاسخ‌های خود را بنویسد؛ در صورتی که نخواهد اظهاراتش را مکتوب نماید، بازرس پاسخ او را در صورت‌جلسه درج و به امضاء او رسانده، خود نیز آن را امضاء می‌کند و چنانچه از امضاء صورت‌جلسه و یا دادن پاسخ امتناع کند، بازرس مراتب را گواهی خواهد نمود.

(ج) بازرس در جریان اخذ دفاع می‌تواند پرسش‌های مرتبط و مؤثر را طرح نماید.

(د) در اخذ دفاعیات به طریق مکاتبه‌ای، موضوع با ذکر دلایل آن به صورت مکتوب تهیه و با تعیین مهلت مناسب با رعایت طبقه‌بندی اسناد، به صورت مستقیم برای فرد مورد نظر ارسال می‌گردد.

(ه) چنانچه فرد برای تدارک دفاع استمهال نماید، بازرس با تعیین مهلت مناسب مراتب را صورت‌جلسه می‌کند.

(و) در صورت استنکاف فرد از دادن پاسخ به بازرس و یا عدم وصول پاسخ کتبی در مهلت مقرر و یا عدم گواهی و امضاء ذیل پاسخ‌ها، مراتب توسط بازرس گواهی و در گزارش منعکس می‌شود.

تبصره ۱: چنانچه قبل از خاتمه بازرسی نیز دلایل و مستندات کافی بر توجه اتهام یا تخلف یا سوءجریان وجود داشته باشد و بازرس اخذ و استماع دفاعیات را ضروری تشخیص دهد، مطابق بندهای مذکور اقدام می‌نماید.

تبصره ۲: در صورتی که اخذ و استماع دفاعیات موجب تبانی، مواضعه یا امحاء دلایل و مدارک و یا اختلال در امور گردد، به تشخیص سازمان، بازرس از اقدام فوق خودداری به عمل آورده و گزارش مربوط به مراجع ذیصلاح منعکس می‌گردد.

تبصره ۳: در اخذ و استماع دفاعیات و جمع‌آوری اطلاعات، رعایت شئون افراد و نیز کلیه مقررات مربوط و اصول اخلاقی و حرفه‌ای سازمان الزامی است و طرح سؤالات تلقینی و نیز اکراه و اجبار و اغفال افراد ممنوع است و در صورتی که دفاعیات وارد نباشد، بازرس باید نسبت به دلایل و جهات ردّ آن در گزارش اظهارنظر نماید.

تبصره ۴: چنانچه درج توضیحات و دفاعیات در گزارش سازمان لازم باشد، باید عین مطالب یا مفاد آن با رعایت امانت‌داری منعکس شود.

ماده ۳۴: در صورتی که به دفاعیات یا توضیحات فرد، بررسی‌های بیشتری را اقتضاء نماید، مانند تحقیق از شهود، ملاحظه اسناد و مدارک و کسب نظر کارشناس، بازرس اقدام لازم را مطابق مواد قبل به عمل خواهد آورد.

ماده ۳۵: بازرسی که پایه قضایی دارد، با پیشنهاد رئیس سازمان و صدور ابلاغ رئیس قوه قضاییه از اختیارات مقرر در تبصره ۲ ماده ۵ قانون برخوردار می‌شود.

ماده ۳۶: بازرسی موضوع ماده قبل، ابتدا عنوان اتهام را تعیین و سپس با توجه به اهمیت جرم، شدت مجازات، دلایل اتهام، بیم تبانی یا فرار متهم و یا از بین بردن دلایل و مدارک، ضمن رعایت قانون آیین دادرسی به تفهیم اتهام و صدور قرار تأمین مقتضی از قبیل التزام، کفالت، وثیقه و عدم خروج از کشور اقدام می‌نماید. چنانچه صدور قرار بازداشت ضروری باشد، طبق قسمت اخیر تبصره ۲ ماده ۵ قانون عمل می‌شود قرار صادره بلافاصله پس از تأیید با قید حق تجدیدنظر خواهی و مهلت آن به متهم ابلاغ می‌شود.

ماده ۳۷: در صورت انتفای علل یا موضوع قرار تأمین، بازرسی قضایی بلافاصله نسبت به رفع اثر از قرار صادره اقدام و مراتب را به مرجع ذیصلاح اعلام می‌نماید.

ماده ۳۸: بازرسی قضایی موضوع تبصره ۲ ماده ۵ قانون، فقط تا پایان مدت بازرسی مندرج در حکم مأموریت مجاز به صدور قرار تأمین می‌باشد و موظف است تصمیم خود در این خصوص را با رعایت سلسله مراتب به اطلاع سازمان برساند.

ماده ۳۹: در پایان بازرسی چنانچه مورد اتهام منتفی باشد، بازرسی قضایی باید نسبت به فک قرار صادره اقدام و در غیر این صورت گردش کار و نظر نهایی خود را از طریق سازمان، جهت تعقیب به مراجع صالح قضایی اعلام نماید.

ماده ۴۰: در صورتی که بازرسی یا هیأت بازرسی در جریان مأموریت، حضور فرد یا افرادی از کارکنان دستگاه مورد بازرسی را مانع انجام مأموریت یا مخل آن تشخیص دهد، به طوری که امر بازرسی به نحو مطلوب انجام نشود و به طریق دیگری هم این اشکال قابل رفع نباشد و یا حسن جریان امور دستگاه مورد بازرسی، عدم حضور آنان در محل کارشان را اقتضاء کند، موضوع مستند و مستدل به سازمان اعلام و درخواست تعلیق افراد مذکور را می‌نماید.

سازمان پس از بررسی و احراز ضرورت امر، مراتب را به وزیر یا بالاترین مقام دستگاه مربوط اعلام می‌کند تا طبق ماده ۹ قانون، نسبت به تعلیق فرد یا افراد مورد نظر تا پایان بازرسی اقدام گردد.

تبصره: بازرسی یا هیأت بازرسی موظف است با رفع مانع یا اخلال و یا پایان بازرسی، رفع تعلیق از کسانی را که در اجرای ماده ۹ قانون معلق شده‌اند، از سازمان درخواست نماید. سازمان مراتب را برای رفع اثر به مرجع مربوط اعلام خواهد نمود.

ماده ۴۱: چنانچه حسن جریان امور در دستگاه مورد بازرسی مستلزم ادامه تعلیق باشد، بازرسی یا هیأت بازرسی می‌باید قبل از پایان بازرسی، مراتب را مستدل و مستند به قانون، نظیر ماده ۱۳ قانون رسیدگی به تخلفات اداری از طریق سازمان به وزیر و یا بالاترین مقام دستگاه مربوط پیشنهاد نماید.

ماده ۴۲: بازرسی در اجرای مأموریت خود، از هرگونه پیش داوری و القاء نظر ممنوع است. استنتاج و اظهارنظر بازرسی منوط به اتمام بازرسی است.

ماده ۴۳: هرگاه بازرسی یا هیأت بازرسی، ضمن انجام مأموریت با موضوعاتی برخورد کند که واجد اهمیت و یا حاکی از سوءجریان و یا وقوع جرم در دستگاه مورد بازرسی است و رسیدگی به آن خارج از مأموریت او باشد، موضوع را با رعایت سلسله مراتب به سازمان اعلام و کسب تکلیف می‌نماید.

ماده ۴۴: عملکرد و رفتار بازرسان در محیط بازرسی؛ باید مبتنی بر اخلاق حرفه‌ای و از موضع قانون باشد و نباید در اموری که جنبه خصوصی دارد، مداخله نمایند.

ماده ۴۵: اعمال نظارت و بازرسی، تحقیقات؛ کسب اطلاعات و تهیه مدارک و اسناد؛ باید به گونه‌ای باشد که در روند امور جاری دستگاه بازرسی شونده ایجاد وقفه یا خلل ننماید و انگیزه اقدام و فعالیت را از مدیران سلب نکند. تبصره: منظور از ایجاد وقفه و خلل، اقداماتی است که موجب تعطیلی یا کند شدن حرکت دستگاه مورد بازرسی گردد یا فعالیت‌های آن را دچار اشکال نماید. تشخیص حسن اجرای این ماده با سازمان می‌باشد و در صورت اختلاف نظر میان دستگاه مورد بازرسی و سازمان موضوع به وسیله ریاست سازمان بازرسی و یا هیأت منصوب از قبل ایشان بررسی شده و طبق نظر ریاست سازمان و یا هیأت مزبور عمل می‌شود.

ماده ۴۶: مدیران نظارت و بازرسی موظفند با کسب اطلاعات لازم و بهنگام از دستگاه‌های مشمول بازرسی، به منظور پیشگیری از بحران اجتماعی، سوءجریانات مهم، وقوع جرم و نقض قوانین، با اطلاع سازمان و بدون رعایت تشریفات مربوط به تهیه گزارش‌های بازرسی، سریعاً هشدار لازم را جهت اتخاذ تصمیمات مناسب به دستگاه‌های اداری بدهند. گزارش تکمیلی پس از طی مراحل مربوط، به مبادی ذی‌ربط ارسال خواهد شد. همچنین سازمان می‌تواند در صورت لزوم علل بروز وقایع مهم مملکتی را به طرق مقتضی بررسی کرده و مراتب را به رئیس قوه قضاییه و مقامات مسئول گزارش نماید.

فصل سوم: تهیه گزارش و پیگیری آن

ماده ۴۷: با استفاده از ماحصل بررسی‌ها، اطلاعات و دلایل جمع‌آوری شده در جریان بازرسی، طرح گزارش تهیه و با ایجاد ارتباط منطقی بین مطالب، به تحریر متن گزارش به صورت مستند و مستدل اقدام می‌گردد. در تدوین گزارش بازرسی نکات زیر باید رعایت شود:

الف) تنظیم مطالب و نتیجه تحقیقات و اطلاعات به دست آمده و طبقه‌بندی آن‌ها بر مبنای درجه اهمیت دلایل و مستندات و تعیین جایگاه آن‌ها در گزارش.

ب) تجزیه و تحلیل عملکرد دستگاه یا موضوع مورد بازرسی.

ج) ارزیابی وضعیت موجود با لحاظ قوانین و مقررات مربوط و اهداف بازرسی.

د) اعلام نظر بر حسن جریان امور و یا تعیین موارد اختلاف بین آنچه انجام گرفته و آنچه باید انجام می‌گرفت و بیان اشکالات، معایب، نقایص، وقوع تخلف و جرم.

ه) اخذ دفاعیات و نقطه نظرات عالی‌ترین مسئول دستگاه مورد بازرسی در بازرسی‌های برنامه‌ای و مهم به صورت مکتوب در رابطه با اشکالات و تخلفات و منعکس نمودن آن در گزارشات.

و) استنتاج از مجموعه بررسی‌ها و اعلام نظر نهایی با توجه به شرایط و اوضاع و احوال مؤثر و آرایه پیشنهادی مناسب و اصلاحی و قابل اجرا.

ز) تعیین روش پیگیری و نظارت بر تحقق نظریات و پیشنهادهای آرایه شده.

ماده ۴۸: تنظیم گزارش بازرسی از حیث شکلی، حتی‌الامکان به ترتیب زیر است:

الف) صفحه عنوان، عنوان گزارش، تاریخ تنظیم گزارش، نام بازرس یا بازرسان یا تهیه‌کنندگان گزارش.
ب) فهرست مطالب.

ج) خلاصه گزارش: موضوع بازرسی، نتیجه‌گیری‌ها و پیشنهادها.

د) مقدمه: که خواننده گزارش را برای مطالعه و پذیرش مطالب گزارش آماده می‌کند.

ه) متن یا قسمت اصلی گزارش: که متضمن معرفی و بیان محتوا و موضوعی است که بازرسی برای آن انجام شده و نتایج حاصله از بررسی‌ها را نشان می‌دهد، شامل:

۱: تعریف موضوع و تشریح اهمیت و اهداف بازرسی.

۲: قلمرو مکانی و زمانی بازرسی.

۳) روش و چگونگی جمع‌آوری اطلاعات، تجزیه و تحلیل اطلاعات جمع‌آوری شده.

۴) استنتاج و ارایه نظرها.

۵) پیشنهادها.

و) مستندات و مدارکی که برای مراجعه لازم است.

ماده ۴۹: در تحریر گزارش باید از عبارات صریح، کوتاه، ساده و بدون اغلاط املائی و اشکالات دستوری استفاده شود و از به‌کارگیری عبارات یا کلمات غیر متعارف، مبالغه‌آمیز، احساسی و عاطفی، موهن، وصفی، تکراری و غیر مأنوس خودداری گردد.

ماده ۵۰: در ارایه پیشنهادهای مندرج در گزارش بازرسی باید نکات زیر رعایت شود:

الف) مستقیماً با موضوع مأموریت محوله مرتبط باشد.

ب) صریح، روشن و قابل اجرا باشد و از بیان مطالب کلی، مبهم و مجمل خودداری شود.

ج) شرایط، اوضاع و احوال، امکانات، توان اجرایی و مقررات حاکم بر دستگاه بازرسی مورد توجه قرار گیرد.

د) موضوع با اصول و قواعد علمی و فنی و روش‌های منطقی و مقررات جاری کشور تطبیق داده شود.

ه) در هر امر تخصصی به نظریه کارشناس مربوط استناد شود.

و) تشویق، تقدیر، ارتقا، اعطای نشان و درجه و یا نظایر آن و همچنین اعمال سیاست‌های تنبیهی در محدوده اختیارات قانونی مسئولان بوده و نیز طرح موضوعات در هیأت‌های رسیدگی به تخلفات اداری و دادرهای انتظامی و مراجع قضایی، باید مستند و مستدل باشد.

ز) درخواست ابطال آیین‌نامه، تصویب‌نامه، بخشنامه و دستورالعمل دستگاه‌های مشمول بازرسی (از طریق دیوان عدالت اداری) باید متضمن تشخیص موارد نقض قانون و یا مغایرت شرعی باشد.

ح) راجع به احکام قضایی که مغایرت بین آن‌ها با شرع یا قانون احراز شده است موارد و جهات مغایرت صراحتاً تعیین گردد.

ط) چنانچه سوءجریان یا نقایص موجود در دستگاه بازرسی شونده، ناشی از فقدان ضوابط و مقررات متناسب باشد و یا ایجاد وضعیت مطلوب در آن دستگاه مستلزم تدوین مقرراتی است، با تشریح موضوع و تعیین محورهای اساسی و کلی، حسب مورد، تذکرات لازم مبنی بر ضرورت تدوین آیین‌نامه، تصویب‌نامه، بخشنامه، دستورالعمل و قانون و یا اصلاح مقررات به دستگاه ذی‌ربط داده می‌شود.

ماده ۵۱: گزارش‌های نظارت و بازرسی پس از بررسی و تأیید نهایی، با امضای رئیس سازمان و یا مقامات مأذون، به مراجع قانونی مربوط ارسال می‌شود.

بازرس، کارشناس، مدیر بازرسی و کلیه اشخاص مرتبط در تهیه، تنقیح، انعکاس گزارش و پیگیری آن در حدود اختیارات و وظایف خود مسئولیت دارند.

تبصره: نحوه بررسی، تنقیح و تأیید نهایی گزارش‌ها و نیز چگونگی مکاتبات مقامات مجاز با خارج از سازمان و نیز دعوت مسئولان برای حضور در سازمان به موجب دستورالعملی است که به تصویب رئیس سازمان می‌رسد.

ماده ۵۲: گزارش‌ها به تناسب موضوع و مخاطب آن به مراجع قانونی مربوط منعکس می‌شود و در خصوص اعلام وقوع جرم یا تخلف، گزارش اختصاصی به تفکیک تهیه و ارسال می‌گردد.

تبصره: منظور از گزارش اختصاصی، آن قسمت از گزارش اصلی است که برای اقدام قانونی به مراجع صالح قضایی یا دیوان محاسبات کشور و یا هیأت‌های رسیدگی به تخلفات اداری، انضباطی و انتظامی ارسال می‌گردد.

ماده ۵۳: در صورتی که گزارش بازرسی متضمن وقوع تخلف یا جرمی باشد که دارای حیثیت عمومی است، بلافاصله گزارش اختصاصی مشتمل بر مشخصات متهم یا متهمان، عنوان اتهام و شرح آن و میزان سوءاستفاده یا ضرر و زیان وارده، دلایل، مدارک و مستندات قانونی تهیه و پس از تأیید بازرس قضایی، به مرجع قضایی صالح ارسال می‌شود.

تبصره: چنانچه امکان شناسایی متهم اصلی، شرکا و معاونین و یا میزان ضرر و زیان وارده علی‌رغم تلاش لازم میسر نباشد، گزارش با تصریح این موضوع به مراجع قضایی منعکس می‌شود.

ماده ۵۴: سازمان موظف است اجرای پیشنهادهای مندرج در گزارش‌های خود را تا حصول نتیجه نهایی از طریق مکاتبه، دعوت از مسئولان ذی‌ربط، انجام بازرسی پیگیری (اعزام بازرس یا هیأت بازرسی) و یا هر طریق قانونی دیگر پیگیری نماید و در صورت عدم اجرای آن‌ها بدون عذر موجه، اقدامات زیر را انجام دهد:

(اول) تذکر و تأکید بر اجرای پیشنهاد به مسئول مربوط در مهلت مقرر، با توجه به تبصره ماده ۱۰ قانون.

(دوم) تهیه گزارش استنکاف از اجرای پیشنهادهای قانونی سازمان و ارسال آن به مرجع قضایی پس از طی تشریفات مربوط به ارسال گزارش.

تبصره: پیگیری اجرای پیشنهادهای مندرج در گزارش از مراجع مختلف باید همزمان، موازی و مؤثر باشد، به طوری که پیگیری یک پیشنهاد موجب غفلت از سایر پیشنهادها نگردد.

ماده ۵۵: مراجع قضایی و اداری رسیدگی‌کننده به جرایم و تخلفات، مکلفند وقت رسیدگی و جهت آن را به اطلاع سازمان رسانده و در همه مراحل تحقیق و محاکمه به گزارش‌های سازمان خارج از نوبت و در مهلت تعیین شده به شرح ماده ۶ قانون رسیدگی نمایند. سازمان حسب مورد با تقدیم لایحه یا اعزام نماینده برای حضور در جلسه تحقیق یا محاکمه، توضیحات لازم را ارائه خواهد نمود. نماینده سازمان می‌تواند قبلاً پرونده را مطالعه کرده، از اوراق مربوط تصویر یا رونوشت تهیه نماید.

تبصره: مراجع قضایی و اداری رسیدگی‌کننده به جرایم و تخلفات مکلفند نسخه‌ای از قرار و یا حکم صادره را به سازمان ارسال و ابلاغ نمایند.

ماده ۵۶: دادستان در اجرای وظایف قانونی خود شخصاً یا حسب مورد با گماردن یکی از معاونان یا دادیاران مجرب و بصیر در امر تحقیقات نظارت نموده، تعلیمات لازم را به مقام تحقیق ارائه و قبل از اظهارنظر نسبت به قرارهای منع یا موقوفی تعقیب در مرحله دادرسی، گزارش بازرسی و دلایل و مستندات آن را مورد دقت قرار داده و نظر سازمان را تحصیل و سپس تصمیم مقتضی اتخاذ می‌نماید.

ماده ۵۷: با توجه به تکلیف مقرر در بند «د» ماده ۲ قانون، در جهت پیگیری گزارش‌ها تا حصول نتیجه چنانچه در مواردی رأی مراجع قضایی مبنی بر براءت، منع و یا موقوفی تعقیب و یا مغایر با قانون باشد، سازمان قبل از انقضای مهلت قانونی، دلایل و مستندات مخدوش بودن رأی را به دادستان جهت اقدام قانونی مبنی بر تقاضای تجدیدنظر اعلام می‌نماید.

ماده ۵۸: چنانچه مراجع رسیدگی‌کننده به جرایم و تخلفات اعلامی سازمان، دلایل اقامه شده را کافی ندانند، مکلفند رأساً هرگونه تحقیق یا اقدام قانونی را برای کشف واقع به عمل آورند. تطبیق عنوان جرم یا تخلف با قانون نیز به عهده مرجع رسیدگی‌کننده است.

ماده ۵۹: در مواردی که گزارش بازرسی راجع به وقوع جرم و ورود خسارت به اموال دولتی و حقوق عمومی و تضییع آن‌هاست، دادستان ضمن تعقیب کیفری، صدور حکم به جبران خسارت و زیان وارده را نیز از دادگاه درخواست می‌نماید. درخواست دادستان مستلزم تشریفات آیین دادرسی و ابطال تمبر و هزینه دادرسی نیست. این مقررات نافی وظیفه دستگاه‌های مربوط برای احقاق حقوق خود نیست.

تبصره: در مواردی که مراجع رسیدگی‌کننده، قرار ارجاع امر را به کارشناس یا هیأت کارشناسی ضروری تشخیص دهند، هزینه‌های کارشناسی حسب مورد باید توسط معترض به گزارش سازمان و یا دستگاه ذی‌ربط و یا از محل بودجه دادگستری پرداخت شود.

ماده ۶۰: در صورتی که بازرس قضایی در ضمن بازرسی، آراء قطعی صادره از مراجع قضایی را خلاف بین شرع تشخیص دهد، گزارش مستدل و مستند خود را از طریق سازمان برای رئیس قوه قضاییه ارسال و درخواست اقدام قانونی به عمل می‌آورد.

ماده ۶۱: در صورتی که بعد از انجام بازرسی و ارسال گزارش به مبادی ذی‌ربط، دلایل و مدارکی تحصیل شود که ضرورت بازنگری، اصلاح و تکمیل گزارش را اقتضاء نماید، سازمان موظف است به ترتیبی که گزارش بازرسی تهیه شده، موضوع را در فرآیند بررسی مجدد قرار داده و حسب مورد نسبت به تکمیل و یا عدول از تمام یا بخشی از گزارش اقدام نماید.

چنانچه عدول از گزارش، مربوط به تخلف یا جرم باشد، باید مراتب بدون فوت وقت به مراجع ذی‌صلاح اعلام گردد.

فصل چهارم: دستگاه‌های نظارتی

ماده ۶۲: سازمان موظف است ساختار مناسب دبیرخانه شورای دستگاه‌های نظارتی کشور را (که در اجرای بند «ب» ماده ۱۱ قانون تشکیل گردیده و اساس‌نامه آن به تأیید سران سه قوه و تنفیذ مقام معظم رهبری رسیده است) طراحی و با تعیین پست‌های سازمانی لازم نسبت به تنظیم و پیگیری امور شورا و تشکیل شوراهای متناظر استانی، کارگروه‌های تخصصی و واحدهای مرتبط مذکور در اساس‌نامه اقدام نماید.

ماده ۶۳: مسئولان و اشخاص موضوع ماده ۱۲ قانون موظفند بدون فوت وقت، وقوع جرایم مربوط به ارتشا، اختلاس، کلاهبرداری، تبانی در معاملات دولتی، اخذ پورسانت در معاملات داخلی یا خارجی، اعمال نفوذ برخلاف حق و مقررات قانونی، تحصیل مال نامشروع، استفاده غیرمجاز یا تصرف غیرقانونی در وجوه یا اموال دولتی یا عمومی و یا تضییع آن‌ها، تدلیس در معاملات دولتی، اخذ وجه یا مال غیرقانونی یا امر به اخذ آن، منظور نمودن نفعی برای خود یا دیگری تحت هر عنوان اعم از کمیسیون، پاداش، حق‌الزحمه یا حق‌العمل در

معامله یا مزایده یا مناقصه و سایر جرایم و سوء جریانات مالی و اداری مرتبط با وظایف کارکنان را به سازمان اعلام نمایند.

تبصره ۱: اعلام مراتب مذکور به سازمان، مانع از سایر تکالیف قانونی نظیر اعلام جرم به مراجع قضایی و هیأت‌های رسیدگی به تخلفات اداری نیست.

تبصره ۲: در صورتی که اطلاعات مذکور در این ماده به بالاترین مقام مسئول در وزارتخانه یا دستگاه منعکس شده باشد، این مقام مکلف است موضوع را به سازمان منعکس نماید، در غیر این صورت نامبرده مستنکف تشخیص و به مرجع قضایی ذیصلاح معرفی می‌گردد.

ماده ۶۴: سازمان می‌تواند شکایات و اطلاعات راجع به سوء جریانات اداری و مالی یا تخلف از قانون و مقررات را به ادارات نظارت، ارزیابی عملکرد و رسیدگی به شکایات، حراست‌ها و حفاظت اطلاعات‌ها و بازرسان قانونی دستگاه‌های مشمول نظارت و بازرسی، ارسال و رسیدگی به موضوع و اعلام نتیجه را ظرف مدت معین خواستار شود.

مراجع مذکور ضمن ارسال گزارش به سازمان، نسخه‌ای از آن را نیز برای بالاترین مقام مسئول خود ارسال می‌دارند.

فصل پنجم: تشکل‌های غیردولتی

ماده ۶۵: سازمان در اجرای بند «الف» ماده ۱۱ قانون، می‌تواند از ظرفیت تشکل‌های غیردولتی و مردم‌نهاد و افراد واجد شرایط، در حدود اختیارات قانونی در زمینه‌های مختلف از جمله در امر پیشگیری از وقوع جرم، جلوگیری از تضييع اموال عمومی و منابع طبیعی، حفظ محیط‌زیست و ارتقای میزان سلامت نظام اداری و مقابله با فساد، توسعه فرهنگ قانون‌مداری و کسب اطلاعات و اخبار ارزیابی‌ها و پیشنهادها بهره‌مند شود و از نیروهای متخصص و کارشناس تشکل‌های مذکور در انجام برنامه‌های نظارت و بازرسی، انجام تحقیقات و مشاوره‌های تخصصی حسب مورد استفاده نماید و برای این منظور اقدامات زیر را انجام دهد:

الف) با ایجاد واحدی در ساختار تشکیلاتی سازمان و تعیین شرح وظایف و نحوه تعامل تشکل‌ها و اشخاص واجد شرایط و نیز ارتباط واحدهای استانی با تشکل‌های غیردولتی و مردم‌نهاد و اشخاص نامبرده و با کمک به تشکیل انجمن‌های حرفه‌ای و تخصصی نظارتی، زمینه را برای نظارت همگانی فراهم کند.

دستورالعمل اجرایی این بند و معیارها و شاخص‌های انتخاب تشکل‌های غیردولتی و مردم‌نهاد و افراد واجد شرایط با رعایت ماده ۳ قانون راجع به مقررات اداری و استخدامی سازمان برای همکاری با سازمان و نیز ضوابط مربوط، به تصویب رئیس قوه قضاییه می‌رسد.

ب) با شناسایی تشکل‌های غیردولتی و مردم‌نهاد و افراد مزبور، نسبت به احراز صلاحیت‌های عمومی و تخصصی آنان اقدام و در بانک اطلاعاتی مربوط، مشخصات و اقدامات هر یک ثبت و ضبط شود.

ج) انجام هر یک از مأموریت‌های فوق باید به نحو روشن و رسمی به تشکل‌ها و نهادهای غیردولتی و افراد ابلاغ و نحوه همکاری و ارتباط با سازمان و دستگاه‌های مشمول بازرسی مشخص و هدایت و نظارت لازم معمول شود.

همکاری اشخاص فوق‌الذکر، آزاد و افتخاری است و هیچ‌گونه رابطه استخدامی با سازمان ایجاد نمی‌نماید؛ لیکن سازمان می‌تواند برخی از هزینه‌های انجام کار و یا پاداش مناسب را به آنان پرداخت نماید.

د) هزینه‌های مربوط به اجرای این برنامه و اعتبارات لازم، در بودجه سالانه پیش‌بینی و به دولت پیشنهاد می‌شود.

فصل ششم: اطلاع‌رسانی

ماده ۶۶: به منظور اطلاع‌رسانی عمومی، شورای مشورتی اطلاع‌رسانی با رعایت بند «ه» ماده ۱۱ قانون به ریاست رئیس سازمان یا مقام مأذون از طرف وی و حضور مسئولان ذی‌ربط و افراد صاحب‌نظر در امر اطلاع‌رسانی تشکیل و در موارد زیر اتخاذ تصمیم می‌نماید:

(الف) تعیین سیاست‌ها، خط‌مشی‌ها و شاخص‌های اطلاع‌رسانی و آگاهی بخش عمومی.

(ب) نحوه پاسخگویی به افکار عمومی در مورد موضوعات و مسایل مطرح در جامعه در صورت ارتباط با وظایف سازمان.

(ج) نحوه افزایش اثربخشی اقدامات سازمان با اطلاع‌رسانی مناسب و به موقع.

(د) تعیین نحوه انتشار گزارش‌های دارای طبقه‌بندی با رعایت قانون انتشار و افشای اسناد محرمانه و سری دولتی و آیین‌نامه مربوط.

(ه) تعیین مقامات مجاز به اطلاع‌رسانی و حدود اختیارات آنان.

(و) تعیین میزان و موضوعات قابل اطلاع‌رسانی (ارایه تمام یا بخشی از گزارش‌ها).

(ز) چگونگی ارایه برنامه‌های نظارت و بازرسی، فعالیت‌ها و عملکرد سازمان و واحدهای مربوط.

(ح) پاسخگویی به مقالات و ایرادات احتمالی بر اقدامات و یا گزارش‌های سازمان.

(ط) تعیین موضوعات و اطلاعات قابل ارایه در نشریات و پایگاه‌های اطلاع‌رسانی بین‌المللی و منطقه‌ای نظیر انجمن آموذزمان آسیایی، مؤسسه آموذزمان جهانی و انجمن بین‌المللی مسئولان مبارزه با فساد.

تبصره ۱: تعیین اعضای شورا، نحوه تشکیل جلسه و اداره آن و مسایل مرتبط به موجب دستورالعملی است که به تصویب رئیس سازمان می‌رسد.

تبصره ۲: کارشناسان و بازرسان سازمان نمی‌توانند در هیچ‌یک از مراحل نظارت و بازرسی و بررسی پرونده‌ها و گزارش‌ها، اقدام به اطلاع‌رسانی عمومی نمایند؛ مگر به اذن رئیس سازمان یا مقام مأذون از جانب وی.

ماده ۶۷: کلیه تشکل‌ها و اشخاص موضوع بند «الف» ماده ۱۱ قانون، گزارش‌دهندگان به سازمان و شهود که در جهت وظایف سازمان، همکاری‌های لازم را معمول دارند و رسانه‌ها که با اطلاع‌رسانی مناسب موجب تقویت نظارت و اثربخشی اقدامات شوند، مشمول حمایت‌های قانونی سازمان هستند.

فصل هفتم: سایر موارد

ماده ۶۸: کلیه کارشناسان و بازرسان غیرقضایی باید طبق دستورالعملی که سازمان به همین منظور تهیه نموده و به تایید رئیس قوه قضاییه می‌رساند، سوگند یاد کنند. متن سوگندنامه به شرح زیر است:

«بسم‌الله الرحمن الرحیم - من در پیشگاه قرآن کریم به خداوند قادر متعال که دانای آشکار و نهان است، سوگند یاد می‌کنم که همواره حدود الهی و احکام مقدس شریعت را محترم شمارم و نسبت به نظام جمهوری اسلامی ایران، قانون اساسی، ولایت فقیه و اجرای صحیح قانون، وفادار، متعهد و ملتزم باشم و اهتمام خود را جهت انجام مأموریت‌های سازمان بازرسی کل کشور با رعایت عدالت، صداقت، رازداری، حق‌جویی به کار گیرم و از آلودگی به هر امر منافی پرهیزکاری، شرافت و اخلاق اسلامی، اجتناب ورزم.»

ماده ۶۹: در اجرای بند «الف» ماده ۲ قانون، دایر بر نظارت و بازرسی در امور اداری و مالی دادگستری، به نحو زیر اقدام می‌گردد:

الف) امور اداری:

- ۱) بررسی عملکرد واحدهای مورد بازرسی از حیث انجام وظایف قانونی، تناسب تشکیلات با مأموریت‌ها و اختیارات و میزان تأثیر در تأمین انتظارات اهالی حوزه فعالیت و رفع مشکلات قضایی مردم.
- ۲) بررسی نحوه تنظیم و نگهداری دفاتر، پرونده‌ها، اسناد و مدارک اعم از روش‌های دستی یا الکترونیکی، کیفیت ارجاع و تعیین اوقات رسیدگی و دادرسی و فواصل تجدید جلسات و جهات آن، بررسی آمار عملکرد و تطبیق اقدامات با آمار مربوط و بررسی‌های مقایسه‌ای.
- ۳) بررسی چگونگی اعمال مدیریت و نظارت بر واحدهای تحت تصدی و حسب مورد بررسی طرز رفتار رؤسا و متصدیان شعب و کارمندان از حیث انجام وظیفه محوله، رعایت نظم و ترتیب، صحت عمل و حسن سلوک با همکاران و مراجعین، حسن شهرت و معلومات و دانش شغلی.
- ۴) پیگیری موارد ارجاعی رئیس قوه قضاییه و بررسی‌های اعلامی و شکایات واصله از تخلفات اداری و مالی.

ب) امور مالی:

بررسی وضعیت و نحوه عملکرد بخش‌های مالی و حسابداری، کیفیت وصول درآمدهای مراجع قضایی و واحدهای تابعه دادگستری اعم از وجوه حاصل از فروش تمیر و پرداخت جزای نقدی و سپرده‌ها و . . . و واریز آن‌ها به حساب‌های مخصوص و چگونگی صرف اعتبارات، امور مربوط به معاملات، اموال و تجهیزات و طرز نگهداری آن‌ها.

ماده ۷۰: تشخیص دستگاه‌های مشمول نظارت و بازرسی با سازمان است و مؤسسات و سازمان‌های موضوع ماده ۲ قانون، نمی‌توانند مانع انجام بازرسی شوند و چنانچه ادعایی در این خصوص دارند باید کتباً به سازمان اعلام و نظر نهایی سازمان قاطع خواهد بود.

ماده ۷۱: تشکیلات سازمان پست‌های سازمانی با توجه به وظایف و مأموریت‌های مقرر در قانون، با پیشنهاد رئیس سازمان به تصویب رئیس قوه قضاییه می‌رسد.

ماده ۷۲: استخدام کارمندان غیر قضایی، تهیه امکانات و ملزومات، اعلام نیازمندی‌ها و بودجه مورد نیاز، بر اساس برآورد و پیشنهاد سازمان توسط دولت تأمین می‌گردد.

ماده ۷۳: دستورالعمل‌های مواد ۱۹، ۵۱، ۶۵، ۶۶ و ۶۸ و مورد نیاز، پس از تایید رئیس قوه قضاییه با ابلاغ رئیس سازمان اجرایی خواهد شد.

ماده ۷۴: با تصویب این آیین‌نامه، آیین‌نامه اجرایی سابق با اصلاحات بعدی آن، نسخ و کلیه دستورالعمل‌ها و بخشنامه‌های مغایر، لغو می‌شود.

ماده ۷۵: این آیین‌نامه مشتمل بر هفتاد و پنج ماده و بیست و شش تبصره و در هفت فصل در تاریخ ۸۸/۱/۱۵ به تصویب رسید.

رئیس قوه قضاییه: محمود هاشمی شاهرودی

قانون تشکیل سازمان بازرسی کل کشور با آخرین اصلاحات والحاقت (۱۳۹۳/۷/۱۵)^۱

^۱ تغییرات (اصلاحات والحاقت) قانون تشکیل سازمان که در مصوبه ۱۳۹۳/۷/۱۵ مجلس شورای اسلامی اعمال شده است باخطر درشت مشخص گردیده است.

ماده ۱- به منظور نظارت بر حسن جریان امور و اجرای صحیح قوانین در دستگاه‌های اداری و در اجرای اصل ۱۷۴ قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران سازمانی به نام «سازمان بازرسی کل کشور» که در این قانون به اختصار «سازمان» نامیده می‌شود، زیر نظر رئیس قوه قضاییه و با اختیارات و وظایف مندرج در این قانون تشکیل می‌شود. تبصره: نظارت و بازرسی از نظراین قانون عبارت است از مجموعه فعالیت‌های مستمر و منظم و هدف‌دار به منظور جمع‌آوری اطلاعات لازم درباره مراحل حین و بعد از اقدامات دستگاه‌های مشمول ماده (۲) این قانون تجزیه و تحلیل آنها، تطبیق عملکرد دستگاه با اهداف و تکالیف قانونی، ارائه پیشنهادها مناسب در جهت حسن جریان امور.^۲ سازمان بازرسی همچنین می‌تواند قبل از اقدامات دستگاه‌های مذکور نیز اطلاعات لازم را جمع‌آوری کند.^۳

ماده ۲- وظایف و اختیارات سازمان به شرح زیر می‌باشد:

الف - بازرسی و نظارت مستمر کلیه وزارتخانه‌ها و ادارات و امور اداری و مالی دادگستری، سازمان‌ها و دستگاه‌های تابعه قوه قضاییه و نیروهای نظامی و انتظامی و مؤسسات و شرکتهای دولتی و شهرداریها و مؤسسات وابسته به آنها و دفاتر اسناد رسمی و مؤسسات عامه المنفع و نهادهای انقلابی و سازمان‌هایی که تمام یا قسمتی از سرمایه یا سهام آنان متعلق به دولت است یا دولت به نحوی از انحاء بر آنها نظارت یا کمک می‌نماید و کلیه سازمان‌هایی که شمول این قانون نسبت به آنها مستلزم ذکر نام آنها است بر اساس برنامه منظم.

ب- انجام بازرسی‌های فوق العاده حسب الامر مقام معظم رهبری و یابه دستور رئیس قوه قضاییه و یا درخواست رئیس جمهور و یا کمیسیون اصل نود قانون اساسی مجلس شورای اسلامی و یا بنابه تقاضای وزیر یا مسئول دستگاه‌های اجرائی ذیربط و یا هر موردی که به نظر رئیس سازمان ضروری تشخیص داده شود.

ج- اعلام موارد تخلف و نارسائیه‌ها و سوء جریان‌های اداری و مالی در خصوص وزارتخانه‌ها و نهادهای انقلاب اسلامی و بنیادهای رئیس جمهور و در خصوص مؤسسات و شرکتهای دولتی و وابسته به دولت به وزیر ذیربط و در مورد شهرداریها و مؤسسات وابسته به وزیر کشور و در خصوص مؤسسات غیردولتی کمک بگیر از دولت به وزیر ذیربط و در خصوص سوء جریان‌های اداری و مالی مراجع قضایی و واحدهای تابعه دادگستری به رئیس قوه قضاییه و در موارد ارجاعی کمیسیون اصل نود قانون اساسی نتیجه بازرسی به آن کمیسیون اعلام خواهد شد.

د- در مواردی که گزارش بازرسی^۴ متضمن اعلام وقوع جرمی است، چنانچه جرم دارای حیثیت عمومی باشد، رئیس سازمان یا مقامات مأذون از طرف وی یک نسخه از گزارش را با دلایل و مدارک مربوط برای تعقیب و مجازات مرتکب به مرجع صالح قضایی ارسال و موضوع را تا حصول نتیجه نهائی پیگیری نمایند و در مورد تخلفات اداری، انضباطی و انتظامی مستقیماً مراتب رابه مراجع ذیربط منعکس نموده و پیگیری لازم رابه عمل آورند. مراجع رسیدگی کننده مکلفند وقت رسیدگی و جهت حضور را به اطلاع سازمان بازرسی کل کشور برسانند.

تبصره ۱- در مورد جرایم منتهی به ورود خسارت به اموال دولتی و حقوق عمومی و تضییع آنها دادستان ضمن تعقیب کیفری متهم یا متهمان در دادگاه صالح در صورت احراز ورود خسارات و ضرر و زیان، رأساً جبران آن را بدون پرداخت هزینه دادرسی از دادگاه درخواست می‌نماید. دستگاه‌های ذیربط موظف به همکاری با دادستان در جمع‌آوری دلایل و مدارک و پیگیری موضوع می‌باشند.

^۲ در قانون اصلاحیه ۱۳۸۷ آزمایشی کلمه قبل بعد از کلمه مراحل وجود داشت که در قانون مصوب ۱۳۹۳/۷/۱۵ حذف گردید.

^۳ در قانون مصوب ۱۳۹۳/۷/۱۵ عبارات (سازمان بازرسی همچنین می‌تواند قبل از اقدامات دستگاه‌های مذکور نیز اطلاعات لازم را جمع‌آوری کند) اضافه گردیده است.

^۴ بازرس به بازرسی تغییر یافته است.

تبصره ۲- گزارشهای بازرسی در ارتباط با آئین نامه و تصویب نامه و بخشنامه و دستورالعمل‌های صادره و شکایات اشخاص حقیقی و حقوقی غیردولتی که حاکی از تشخیص تخلف در موارد فوق الذکر باشد جهت رسیدگی و صدور رأی به دیوان عدالت اداری ارسال می‌گردد. رسیدگی به اینگونه موارد بطور فوق العاده و خارج از نوبت خواهد بود.

ه - در مواردی که گزارش بازرسی متضمن اعلام تخلف اداری مدیران کل ادارات و مقامات بالاتر تا سطح وزرا و هم‌تراز آنان است که مشمول قانون رسیدگی به تخلفات اداری هستند، سازمان گزارش را برای رسیدگی به هیأت رسیدگی به تخلفات اداری نهاد ریاست جمهوری ارسال و تاحصول نتیجه پیگیری می‌کند. در خصوص پرونده‌های مطروحه در رابطه با مقامات فوق، هیأت رسیدگی بدوی و تجدیدنظر مزبور با عضویت یک نفر از قضات منصوب رئیس قوه قضائیه تشکیل می‌شود و خارج از نوبت طبق قانون رسیدگی به تخلفات اداری به موضوع رسیدگی می‌کند. رئیس هیأت موظف است ضمن نظارت بر ثبت پرونده و تعیین اوقات رسیدگی، مراتب رابه عضو قضای و نماینده سازمان جهت حضور اعلام نماید.

تبصره: رسیدگی به تخلفات مقامات و کارکنان قوای قضائیه و مقننه و نیروهای مسلح، شورای نگهبان و دستگاه‌های زیر نظر مقام معظم رهبری از شمول این بند مستثنی است.

و- سازمان مجاز است در نظارت و بازرسی از نیروهای نظامی، انتظامی، امنیتی و شرکت‌ها و مؤسسات تابعه از نیروهای بازنشسته واجد شرایط و متخصص مراجع مذکور استفاده کند. آئین نامه اجرائی این بند با پیشنهاد سازمان به تصویب رئیس قوه قضائیه می‌رسد.

ماده ۳ - سازمان می‌تواند برای انجام بازرسی و اظهار نظر کارشناسی از وجود قضات و اشخاص صاحب صلاحیت و متخصصان در هر رشته بطور دائم یا موقت استفاده نماید و در سائر موارد نسبت به تأمین کادر مورد نیاز از طریق انتقال یا مأموریت کارکنان دولت و در صورت عدم امکان از طریق استخدام اقدام نماید.

تبصره ۱: انتقال کارمندان وزارتخانه و مؤسسات و شرکت‌های دولتی به سازمان به صورت مأموریا انتقال دائم بلامانع است.

تبصره ۲: مقررات اداری و استخدامی سازمان توسط قوه قضائیه تهیه و پس از تصویب مجلس به مرحله اجراء در می‌آید، مگر در مواردی که مشمول ماده ۱۴ این قانون است.^۵

شده است.

ماده ۴ - رئیس سازمان توسط رئیس قوه قضائیه از میان قضات شرع و یا قضاتی که دارای رتبه ۱۰ یا ۱۱ قضائی باشند تعیین می‌شود. رئیس سازمان می‌تواند یک نفر قائم مقام برای خود از میان قضات با صلاحیت انتخاب کند که با پیشنهاد و تصویب رئیس قوه قضائیه تعیین می‌گردد. و همچنین می‌تواند به تعداد لازم معاون داشته باشد.

ماده ۵ - بازرسی توسط بازرس یا هیأت‌های بازرسی به عمل می‌آید. رئیس هیأت بازرسی توسط رئیس سازمان حسب مورد از بین قضات یا متخصصین و کارشناسان برجسته و مورد اعتماد انتخاب می‌گردد.

تبصره ۱ - آن قسمت از گزارش بازرسین غیرقضائی که حاکی از وقوع تخلف یا جرم می‌باشد باید به تأیید بازرس قضائی برسد.

^۵ «ماده ۸ اصلاحیه ۳۷۵/۵/۷ قانون سازمان به شرح ذیل است: ماده ذیل به عنوان ماده ۱۲ به این قانون الحاق و ماده ۱۲ سابق به ۱۴ تغییر می‌یابد.»

تبصره ۲ - رئیس هیأت بازرسی ویابازرس در صورتیکه دارای پایه قضائی و ابلاغ خاص از رئیس قوه قضائیه باشد، چنانچه در ضمن بازرسی به اموری برخورد نماید که بیم تبانی یا فرار متهم و یا از بین بردن دلایل و مدارک برود می‌تواند تا پایان بازرسی برابر مقررات قانون آئین دادرسی نسبت به صدور قرار تأمین غیر از قرار بازداشت اتخاذ تصمیم نماید و چنانچه قرار بازداشت موقت را ضرورت تشخیص دهد باید با پیشنهاد رئیس هیأت و موافقت رئیس دادگستری محل اقدام نماید. قرارهای تأمین صادره ظرف مدت بیست روز از تاریخ ابلاغ قابل تجدید نظر در دادگاه تجدید نظر مرکز استان مربوط می‌باشد.

ماده ۶ - گزارشهای سازمان در مراجع قضائی و هیأت‌های رسیدگی به تخلفات اداری، انضباطی و انتظامی، خارج از نوبت و حداکثر ظرف مدت ۳ ماه مورد رسیدگی قرار می‌گیرد. چنانچه رسیدگی به پرونده‌ها بیش از مدت معین نیاز به وقت داشته باشد، مراجع مذکور باید جهات و دلایل آن را در پرونده درج و تصریح نمایند. آراء صادره مراجع قضائی با درخواست سازمان بازرسی کل کشور و موافقت دادستان ذیربط و آراء صادره هیأت‌های رسیدگی به تخلفات اداری، انضباطی و انتظامی با درخواست سازمان مذکور در مراجع ذیصلاح ظرف بیست روز پس از ابلاغ قابل تجدید نظر بوده و این رسیدگی نیز خارج از نوبت خواهد بود.

تبصره: هرگاه بازرس^۶ دارای پایه قضایی ضمن بازرسی در حدود مقررات قانونی، به حکمی برخورد کند^۷ که آن را خلاف بین شرع^۸ تشخیص دهد، گزارش مستدل آن را از طریق رئیس سازمان برای رئیس قوه قضائیه ارسال می‌کند تا رئیس قوه طبق قانون اقدام قانونی را بعمل آورد.

ماده ۷ - بازرس یا هیأت‌های بازرسی گزارش کار خود را مستقیماً به سازمان تسلیم خواهند نمود.

ماده ۸ - کلیه مسئولان ذیربط در وزارتخانه‌ها و ادارات و سازمان‌ها و مؤسسات اسناد و اطلاعات و مدارک مورد لزوم در تحقیقات را بدون هرگونه فوت وقت در اختیار بازرس یا بازرسان اعزامی قرار داده و همکاری لازم را مبذول دارند.

تبصره ۱ - تخلف از تکلیف مندرج در این ماده در خصوص عدم همکاری در ارائه اسناد و مدارک مورد نیاز موجب حبس از سه ماه و یک روز تا شش ماه یا انفصال موقت از خدمات دولتی و عمومی از سه ماه تا یک سال خواهد بود.

تبصره ۲ - اسناد سرّی دولتی از حکم این ماده مستثنی است مگر به درخواست رئیس سازمان بازرسی کل کشور و موافقت رئیس قوه قضائیه.

ماده ۹ - در اصلاحیه ۹۳/۷/۱۵ مجلس شورای اسلامی حذف گردید.

ماده ۱۰ - وزیر یا مسئول دستگاه مربوط موظف است از تاریخ دریافت گزارش هیأت بازرسی حداکثر ظرف ده روز عملیات اجرائی را جهت انجام پیشنهادهای مندرج در گزارش مزبور شروع و مفاد جریان کار را مرتباً به اطلاع سازمان برساند. سازمان موظف است تا حصول نتیجه نهایی جریان امر را پیگیری نماید.

^۶ واژه بازرسی به بازرس تغییر یافت. و واژه «که و است» حذف گردیده است.

^۷ واژه «نماید» به «کند» تبدیل شده است.

^۸ واژه «یا قانون» حذف شده است.

تبصره _ در مواردی که پیشنهاد‌های سازمان برای جلوگیری از وقوع جرم، تکرار تخلف یا سوء جریان امور باشد و عدم اجرای آنها موجب انجام عمل غیرقانونی شود و مسئول مربوطه از انجام آن استنکاف نماید با رسیدگی و احراز در دادگاه صالح مشمول مجازات مقرر در تبصره (۱) ماده (۸) این قانون می‌باشد. ماده ۱۱- سازمان می‌تواند در موارد زیر نیز اقدام کند.^۹

الف_ بهره‌گیری از توان تشکلی‌های غیردولتی و مردم نهاد و اشخاص واجد شرایط در بخش‌های علمی، تخصصی، صنفی و مردمی به منظور انجام وظایف محوله.

ب^{۱۰}- با بهره‌گیری از فن آوری‌های روز و هرگونه ابزار مناسب دیگر بر عملکرد شوراها و کمیسیون‌های مالی، معاملاتی و اعتباری دستگاه‌های مشمول بازرسی و انجام مناقصات و مزایده‌ها نظارت کند.

تبصره: مسئولان ذیربط موظفند زمان تشکیل جلسات مجامع و شوراهای مورد نظر را به اطلاع سازمان برسانند.

ج- ارائه گزارش‌های نظارتی هشداردهنده به هنگام به مقامات مسئول جهت پیشگیری از وقوع جرم، تخلف و سوء جریان احتمالی.

د- اطلاع رسانی و آگاهی بخشی عمومی از طریق رسانه‌های عمومی به منظور ارتقاء سلامت نظام اداری و مقابله با فساد، با رعایت قانون آئین دادرسی کیفری مصوب ۱۳۹۲/۴/۱۲

ماده ۱۲ _ چنانچه بازرسان قانونی مؤسسات و شرکت‌های مشمول بازرسی، مسئولان^{۱۱} سازمان حسابرسی دولتی، حفاظت و اطلاعات و حراست و نظارت و بازرسی وزارتخانه‌ها و دستگاه‌های مشمول بازرسی، به سوء جریانی در رسیدگی به عملکرد مالی و اداری دستگاه‌های اجرائی و شرکت‌های دولتی و وابسته به دولت برسند که مربوط به وظایف سازمان بازرسی است، باید مراتب را به اطلاع سازمان بازرسی کل کشور برسانند. مستنکف به مجازات مقرر در ماده (۶۰۶) کتاب پنجم قانون مجازات اسلامی (تعزیرات و مجازات‌های بازدارنده) مصوب ۱۳۷۵/۳/۲ محکوم خواهد شد.

ماده ۱۳ _ بودجه سازمان در بودجه کل کشور تحت ردیف مستقل ذیل ردیف دادگستری منظور و یک پنجم آن خارج از شمول محاسبات عمومی و سایر مقررات مصرف خواهد شد.

ماده ۱۴ _ آئین نامه اجرائی این قانون توسط سازمان بازرسی کل کشور تهیه می‌شود^{۱۲} و به تصویب رئیس قوه قضائیه می‌رسد^{۱۳}.

ماده ۱۵ _ قوه قضائیه، وزارت امور اقتصادی و دارایی و سازمان امور اداری و استخدامی کشور در قسمت مربوط مأمور اجرای این قانون می‌باشد.

ماده ۱۶ _ از تاریخ لازم الاجرا شدن این قانون، (قانون اصلاح مواد از قانون تشکیل سازمان بازرسی کل کشور مصوب ۱۳۶۰ و اصلاحیه آن مصوب ۱۳۷۵) که در تاریخ ۱۳۸۷/۴/۱۷ به تصویب کمیسیون قضائی و حقوقی مجلس شورای اسلامی رسیده بود^{۱۴}، نسخ می‌شود.

^۹ واژه نماید به کنده تبدیل شده است.

^{۱۰} محتوی بند ب آزمایشی تغییر یافته و متن جدید جایگزین، تصویب گردیده است

^{۱۱} واژه مسئولین به مسئولان تغییر یافته است.

^{۱۲} واژه می‌شود در اصلاحیه ۱۳۹۳/۸/۷ بعد از «تهیه»، اضافه شده است.

^{۱۳} عبارت «خواهد رسید» به «می‌رسد» تغییر یافته است.

^{۱۴} مراد، قانون آزمایشی مصوب ۱۳۸۷/۴/۱۷ می‌باشد.

نظامنامه مدیریت پاسخگویی به شکایات مردم

«تصویب نامه شورای عالی اداری»

شماره ۱۹۰۱/۸۵۰۸۴

تاریخ ۱۳۸۴/۵/۱۲

جمهوری اسلامی ایران

رئیس جمهور

تصویب نامه شورای عالی اداری

شماره: ۸۴/۵/۱۳۸۴

تاریخ: ۱۳۸۴/۵/۱۳

بسمه تعالی

کلیه وزارتخانه‌ها، سازمانها، مؤسسات، شرکتهای دولتی، شهرداریها، بانکها و شرکتهای بیمه، کلیه شرکتهایی که شمول قانون بر آنها مستلزم ذکر یا تصریح نام است، نهادهای انقلاب اسلامی و سایر دستگاههایی که به نحوی از بودجه عمومی دولت استفاده می‌کنند.

نظامنامه مدیریت پاسخگویی به شکایات مردم

شورای عالی اداری در یکصد و بیست و هشتمین جلسه مورخ ۱۳۸۴/۵/۱۳ بنا به پیشنهاد مشترک مرکز رسیدگی به شکایات مردمی نهاد ریاست جمهوری و سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور و به منظور ارتقاء سطح پاسخگویی دستگاههای اجرایی، نظامنامه مدیریت پاسخگویی به شکایات مردم از دستگاه های اجرایی را به شرح ذیل تصویب نمود.

ماده ۱- تعاریف:

پاسخگویی: عبارت است از پذیرش مسئولیت نتایج و پیامدهای حاصل از عملکرد دستگاه ها و ارائه پاسخ شفاف در قبال وظایف انجام شده و نشده به ذینفعان.

شکایت: درخواست احقاق حق شهروندان از نقض یا نقی قوانین و مقررات، عدم اجرای ضوابط در دستگاههای اجرایی و میزان کمیت و کیفیت ارائه خدمات درمقایسه با استانداردهای ارائه خدمات عمومی.

درخواست: عبارت است از تقاضای تعلق گرفتن خدمات یا شمولیت قانون، آئین نامه و دستورالعمل به فرد و یا گروه خاصی.

جمهوری اسلامی ایران

رئیس‌جمهور

مقصوب نامه شورای عالی اداری

شماره: ۸۴-۸۵/۶-۱۹۰۶
تاریخ: ۱۳۸۴/۵/۱۶..

پیشنهاد: عبارت است از آرایه هر گونه فکر، ایده و روش جدیدی که بتواند منجر به ایجاد یک تحول یا تسریع در دقت و سرعت ارائه خدمات و کاهش هزینه‌ها گردد.
مشاهدات (گزارشات): عبارت است از بیان واقعیاتی که اطلاع دادن آن دارای منافع برای خود، دیگران و یا آحاد جامعه می باشد.

ماده ۲- اهداف:

- ارتقاء سطح پاسخگویی دستگاه‌های اجرایی به مردم.
- افزایش میزان رضایتمندی مردم از خدمات عمومی.
- توسعه و بهبود استانداردهای آرایه خدمات.
- سیاست‌گذاری برای کاهش عوامل بروز نارضایتی از طریق مستندسازی، طبقه‌بندی و اولویت‌بندی شکایات واصله.
- تجزیه و تحلیل و بازنگری کارآمدی قوانین و مقررات و ضوابط اجرایی مورد عمل در دستگاههای اجرایی.

ماده ۳- فرایند پاسخگویی: پاسخگویی به شکایات مردم در چهار سطح شهرستان، استان، دستگاه و سطح ملی به صورت زیر انجام می گردد:

الف- سطح شهرستان:

- ۱-۳- به منظور پاسخگویی سریع و شفاف به ارباب رجوع در هر شهرستان واحد مدیریت پاسخگویی به شکایات با مسوولیت فرماندار تحت عنوان "میز رسیدگی به شکایات" تشکیل می گردد.
- تبصره ۱: فرمانداران موظفند یکی از کارکنان با ویژگیهای سعه صدر، گشاده رو و خوش برخورد که دارای مهارت ارتباطی مناسبی می باشد را به عنوان مسوول میز رسیدگی به شکایات منصوب

جمهوری اسلامی ایران

رئیس جمهور

تصویب نامه شورای عالی اداری

شماره: ۸۴-۸۵/۱۹۰۱

تاریخ: ۱۳۸۴/۵/۱۱

نمایند به نحوی که ایشان ضمن استقبال از طرح شکایات توسط مردم و نظارت بر حسن پاسخگویی واحدهای اجرایی، گزارشی روزانه از وضعیت شکایات و عملکرد واحدها را به فرماندار ارایه نماید. برای این منظور فرماندار می تواند از نیروهای موجود در سایر دستگاههای اجرایی شهرستان استفاده نماید.

۲-۲- شکایات، درخواستها، پیشنهادها و مشاهدات مردم بر اساس فرم شماره یک تنظیم و از طریق پست، تلفن و پست الکترونیکی به دستگاه مربوطه ارسال خواهد شد، در این صورت می بایست برای پیگیری شکایت توسط میز رسیدگی به شکایات، قسمت پانین فرم شماره ۱، در صندوق شکایات که در مبادی ورودی و خروجی دستگاهها تعبیه شده انداخته شود.

۳-۲- در صورت ارسال مستقیم شکایات به فرمانداری و یا ارائه شکایت تلفنی، میز رسیدگی به شکایات موظف است شکایات تلفنی را در فرم شماره ۱ درج نموده و شماره پیگیری به شاکیان اعطاء نماید و در پایان هر روز شکایات درج شده از طرق مختلف را بوسیله پست پستاز به دستگاه ذیربط در همان سطح ارسال نماید.

۴-۲- پس از دریافت شکایت توسط دستگاه ذیربط، شکایت به واحد تخصصی مربوطه جهت بررسی و پاسخگویی ارسال می گردد. در هر صورت حداکثر زمان پاسخگویی به شاکی و ارسال رونوشت به میز رسیدگی به شکایات، ۷ روز کاری پس از ثبت شکایت بهلاوه ۲ روز برای ارسال مراسلات پستی می باشد.

۵-۲- در صورتیکه هر یک از واحدهای اجرایی شهرستان، پس از گذشت ۷ روز کاری از زمان ثبت شکایت، بدلیل عدم صلاحیت و اختیار نتوانند پاسخ لازم را برای شاکی ارسال نمایند، می بایست ضمن ارجاع شکایت به واحد اجرایی استان رونوشتی از نامه ارسالی را برای میز رسیدگی به شکایات و شاکی ارسال دارند.

شماره: ۸۴-۶۱۸۵-۶۹
تاریخ: ۰۰۰۳۸۴/۵۱۶۸

 جمهوری اسلامی ایران
 رئیس‌جمهور
 منصوب‌نامه شورای عالی اداری

۶-۳- دستگاه‌ها می‌توانند در صورت نیاز به زمان بیشتر جهت پاسخگویی، با ارسال نامه ای حاوی پیام تشکر، شاکیان را از این موضوع مطلع ساخته و رونوشتی از این نامه را برای میز رسیدگی به شکایات ارسال دارند. در هر صورت حداکثر زمان قابل تمدید ۷ روز کاری می‌باشد.

۷-۳- میز رسیدگی به شکایات موظف است در صورت ارسال شکایت به واحدهای اجرایی استان، واحدهای ارزیابی عملکرد و پاسخگویی به شکایات استانداری را جهت پیگیری موضوع مطلع نمایند.

ب- سطح استانی :

۸-۳- هر یک از واحدهای اجرایی استان موظفند پس از دریافت شکایت، حداکثر ظرف مدت ۵ روز کاری بلاوه ۲ روز برای ارسال مراسلات پستی نتایج و تصمیمات اتخاذ شده را به واحد خود در شهرستان اعلام نموده و رونوشتی از آنرا برای واحد های ارزیابی عملکرد و پاسخگویی به شکایات استانداری و شاکمی ارسال نمایند.

۹-۳- واحدهای اجرایی در سطح شهرستان موظفند حداکثر پس از ۲ روز کاری از زمان دریافت پاسخ از واحدهای استانی، پاسخ را برای شاکمی و رونوشتی از آنرا برای میز رسیدگی به شکایات ارسال دارند.

۱۰-۳- واحد های ارزیابی عملکرد و پاسخگویی به شکایات استانداری موظفند نتایج حاصل از بررسی واحدهای اجرایی استانی دستگاه‌ها را به میز رسیدگی به شکایات شهرستان مربوطه اعلام نمایند.

۱۱-۳- واحدهای اجرایی استانی در صورتیکه پس از گذشت ۵ روز کاری از زمان ثبت شکایت، نتوانند بدلیل عدم صلاحیت و اختیار پاسخ لازم را تهیه و ارسال نمایند می‌بایست ضمن ارسال شکایت برای دفاتر ارزیابی عملکرد و پاسخگویی به شکایات دستگاه، رونوشتی از نامه ارسالی را برای واحدهای ارزیابی عملکرد و پاسخگویی به شکایات استانداری و واحدهای شهرستانی و شاکمی ارسال دارند.

۱۲-۳- واحد های استانی می‌توانند در صورت نیاز به زمان بیشتر جهت پاسخگویی، موضوع را به واحدهای شهرستانی و رونوشت آنرا برای واحدهای ارزیابی عملکرد و پاسخگویی به شکایات

جمهوری اسلامی ایران

رئیس جمهور

تصویب نامه شورای عالی اداری

شماره: ۸۴۰۸۵۰۸۴/۱۹۰۰۱

تاریخ: ۱۳۸۴/۵/۱۴

استانداری جهت اطلاع رسانی به میز رسیدگی به شکایات و شاکی ارسال دارند. در هر حال حداکثر زمان قابل تمدید ۲۰ روز کاری خواهد بود.

ج- سطح دستگاهی :

۳-۱۳- دفاتر ارزیابی عملکرد و پاسخگویی به شکایات دستگاه ها موظفند، حداکثر ظرف مدت ۷ روز کاری پس از ثبت شکایت علاوه ۲ روز برای ارسال مراسلات، نتایج و تصمیمات اتخاذ شده را به واحدهای استانی خود و شاکی اعلام نمایند .

۳-۱۴- واحدهای اجرایی استانی موظفند حداکثر پس از ۲ روز کاری از زمان دریافت پاسخ ضمن ارسال پاسخ به واحد های شهرستانی و رونوشتی از آنرا به واحدهای ارزیابی عملکرد و پاسخگویی به شکایات استانداری ارسال نمایند .

۳-۱۵- دفاتر ارزیابی عملکرد و پاسخگویی به شکایات دستگاه ها در صورتیکه پس از گذشت ۲ روز کاری از زمان ثبت شکایت، نتوانند بدلیل عدم صلاحیت و اختیار پاسخ لازم را تهیه و ارسال نمایند، می بایست ضمن ارسال شکایت به مرکز رسیدگی به شکایات مردمی نهاد ریاست جمهوری، رونوشتی از نامه ارسالی را برای واحدهای استانی و شاکی ارسال دارند.

۳-۱۶- دفاتر ارزیابی عملکرد و پاسخگویی به شکایات دستگاه ها می توانند در صورت نیاز به زمان بیشتر جهت پاسخگویی، با ارسال نامه ای برای شاکی زمان پاسخگویی را تمدید نمایند، در هر حال حداکثر زمان قابل تمدید ۳۰ روز کاری خواهد بود.

۳-۱۷- هر یک از آحاد مردم می توانند در صورت عدم رضایت از پاسخ دریافت شده از سطوح پائین تر، درخواست تجدید نظر خود را با طرح شکایت مجدد در سطح بالاتر ارائه نمایند. در این صورت درخواست مذکور به عنوان یک شکایت جدید تلقی می گردد.

جمهوری اسلامی ایران

رئیس جمهور

مقصوب نامه شورای عالی اداری

شماره: ۸۴-۱۸۵-۶۱۰۰۱۹

تاریخ: ۵۱۶۸/۵۳۸۴..

د- سطح ملی :

۱۸-۳- مرکز رسیدگی به شکایات مردمی نهاد ریاست جمهوری حداکثر پس از سه روز کاری از زمان ثبت شکایت، آنها را به مراکز ذصلاح، جهت رسیدگی و پاسخگویی به آن و در صورت ضرورت انجام اقدامات لازم برای اصلاح و بازنگری قوانین و مقررات و ضوابط اجرایی مورد عمل در دستگاههای اجرایی ارسال داشته و پاسخ دریافتی را برای شاکی و رونوشت آنرا برای دفاتر ارزیابی عملکرد و پاسخگویی به شکایات دستگاه ها ارسال می دارد.

۱۹-۳- دفاتر ارزیابی عملکرد و پاسخگویی به شکایات دستگاه ها موظفند، حداکثر ظرف مدت ۳ روز کاری پس از دریافت پاسخ، نتایج و تصمیمات اتخاذ شده را به شاکی و واحد های استانی ارسال دارند.

تبصره ۲: ایرانیان مقیم خارج از کشور می توانند با استفاده از روش های پیش بینی شده در این نظامنامه، شکایات، درخواستها، پیشنهادات و گزارشات خویش را به وزارت امور خارجه و یا مرکز رسیدگی به شکایات مردمی نهاد ریاست جمهوری ارسال نمایند.

ماده ۴- فرایند گزارشش دهی : دستگاه های اجرایی در کلیه سطوح موظفند گزارشات دوره ای، به همراه طبقه بندی شکایات، تجزیه و تحلیل عوامل شکایت برانگیز و ارایه راه حل هایی جهت کاهش شکایات و نیز اقدامات انجام شده را به ترتیب زیر تهیه نمایند :

۱-۳- هر یک از فرمانداریها و واحد های اجرایی شهرستانی می بایست گزارشات سه ماهه را در پایان هر فصل بر اساس فرم شماره ۲ تهیه و به استانداری و واحدهای اجرایی استان ارسال نمایند.

۲-۳- هر یک از واحد های اجرایی استانی می بایست گزارشات شش ماهه را در پایان هر نیمسال بر اساس فرم شماره ۳ تهیه و به واحد های ارزیابی عملکرد و پاسخگویی به شکایات دستگاه و استانداری ارسال نمایند.

جمهوری اسلامی ایران

رئیس جمهور

تصویب نامه شورای عالی اداری

شماره: ۸۴-۱۸۵-۱۹۰۰
تاریخ: ۱۳۸۴/۵/۱۷

- ۳-۴- واحد های ارزیابی عملکرد و پاسخگویی به شکایات استانداریها می بایست گزارشات شش ماهه را در پایان هر نیمسال بر اساس فرم شماره ۴ تهیه و جهت تصمیم گیری لازم به شورای برنامه ریزی توسعه استان ارسال نمایند.
- ۴-۴- هر یک از استانداریها می بایست گزارشات شش ماهه را در پایان هر نیمسال بر اساس فرم شماره ۵ تهیه و به مرکز رسیدگی به شکایات مردمی نهاد ریاست جمهوری ارسال نمایند.
- ۵-۴- دفاتر ارزیابی عملکرد و پاسخگویی به شکایات دستگاه ها می بایست گزارشات شش ماهه را در پایان هر نیمسال بر اساس فرم شماره ۶ تهیه و به شورای اکیسیون تحول اداری دستگاه و مرکز رسیدگی به شکایات مردمی نهاد ریاست جمهوری ارسال نمایند.
- ۶-۴- مرکز رسیدگی به شکایات مردمی نهاد ریاست جمهوری می بایست هر شش ماه، گزارش جامع تحلیلی را پس از تلفیق گزارشات ارسال شده از جانب دستگاهها و استان ها بر اساس فرم شماره ۷ تهیه و همراه با ارزیابی و رتبه بندی دستگاه ها و بیان پیشنهادات و راهکارهای لازم به رئیس جمهور و هیات دولت و جهت طرح در شورای عالی اداری به سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور ارسال نماید.

ماده ۵- سازمان کار:

- ۱-۵- سیاستگذاری، هدایت، تصویب مقررات و ضوابط لازم برای ارتقاء پاسخگویی در نظام اداری بهعهده شورای عالی اداری می باشد.
- ۲-۵- مسوولیت هماهنگی، اجرا و نظارت بر حسن پاسخگویی دستگاههای اجرایی و تهیه و تدوین گزارشات در سطح ملی بهعهده مرکز رسیدگی به شکایات مردمی نهاد ریاست جمهوری می باشد.
- ۳-۵- بالاترین مقام دستگاهها در کلیه سطوح پاسخگویی مسئول حسن اجرای این نظامنامه در دستگاه متبوع می باشد.
- ۴-۵- مسوولیت حسن اجرای این مصوبه در استان بهعهده استاندار و در شهرستان بهعهده فرماندار می باشد.

جمهوری اسلامی ایران

رئیس جمهور

تصویب نامه شورای عالی اداری

شماره: ۱۹۰۶/۸۵۰۸۴

تاریخ: ۱۳۸۴/۵/۱۴

۵-۵- مسوولیت پاسخگویی به شکایات در سطح شهرستان بعهده میز رسیدگی به شکایات مستقر در فرمانداری، در سطح استان بعهده واحدهای ارزیابی عملکرد و پاسخگویی به شکایات استانداری و در سطح دستگاه‌های ملی بعهده دفاتر ارزیابی عملکرد و پاسخگویی به شکایات دستگاه می باشد.

۶-۵- مرکز رسیدگی به شکایات مردمی نهاد ریاست جمهوری موظف است هماهنگی‌های لازم در خصوص یکنان سازی رویه‌های پاسخگویی به شکایات مردم در سطح قوای مجریه، مقننه و قضائیه و سایر نهادهای عمومی را انجام دهد.

۷-۵- مرکز رسیدگی به شکایات مردمی نهاد ریاست جمهوری موظف است کلیه شکایات دریافت شده را تا ارائه پاسخ پیگیری و شاکمی را به صورت مستمر مطلع سازد. چنانچه این مرکز پس از بررسی‌های لازم و تشکیل جلسه با شاکمی و دستگاه اجرایی ذیربط در رابطه با احقاقی حقوق حقه فرد یا افراد به جمع‌بندی رسید دستگاه‌های اجرایی ملزم به اجرای تصمیمات متخذه خواهند بود و در صورت استنکاف یا تعلل، مرکز می‌تواند متخلفین را به مراجع ذیصلاح جهت اقامه دعوی معرفی نماید.

۸-۵- مرکز رسیدگی به شکایات مردمی نهاد ریاست جمهوری موظف است حداکثر پس از مدت یکسال از تصویب این نظامنامه، سیستم رایانه‌ای مدیریت شکایات را به نحوی تدوین و در اختیار دستگاه‌ها قرار دهد که با ارایه شماره منحصر به فرد به هر شکایت از مفلوود شدن شکایات و طرح متعدد شکایات در مراجع مختلف جلوگیری و امکان استفاده از آن تحت شبکه‌های ملی و محلی و نیز امکان طرح و پیگیری مجدد شکایات توسط مردم در سطوح بالاتر پس از عدم رضایتمندی از پاسخ دریافت شده مهیا گردد. این نرم‌افزار باید به گونه‌ای طراحی گردد که اجرای نظامنامه را تأمین نماید.

۹-۵- مرکز رسیدگی به شکایات مردمی نهاد ریاست جمهوری موظف است حداکثر پس از ۲ ماه از تصویب این نظامنامه فرم‌های مندرج در این نظامنامه و سایر فرم‌های مورد نیاز را تهیه و به تأیید سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور برساند.

جمهوری اسلامی ایران

رئیس‌جمهور

مقصوب نامه شورای عالی اداری

شماره: ۸۴-۸۵/۱-۱۹۰۶

تاریخ: ۱۳۸۴/۵/۱۶..

۵-۱۰- مرکز رسیدگی به شکایات مردمی نهاد ریاست جمهوری موظف است شماره تلفن سه رقمی را جهت اخذ شکایات، درخواست‌ها، پیشنهادات و مشاهدات مردم پیش‌بینی و به عموم مردم اعلام نماید.

۵-۱۱- مرکز رسیدگی به شکایات مردمی نهاد ریاست جمهوری موظف است از طریق شبکه پستی، کشور فرم شماره ۱ را با در نظر گرفتن شماره منحصر به فرد برای هر شکایت به تفکیک دستگاه، استان و شهرستان، در اختیار تمامی دستگاه‌ها قرار دهد تا مردم با مراجعه به دفاتر و مراکز پستی فرم مذکور را دریافت نمایند.

۵-۱۲- مرکز رسیدگی به شکایات مردمی نهاد ریاست جمهوری می‌بایست شکایات ارسال شده برای مقامات که در مسافرت‌های ایشان یا توسط دفاتر ایشان جمع‌آوری می‌گردد را جهت بررسی و پاسخگویی و دریافت شماره منحصر به فرد به مبادی بروز شکایت از طریق خود دستگاه ارسال نماید.

ماده ۶: وظایف دستگاه‌ها:

۶-۱- کلیه دستگاه‌ها در تمامی سطوح و استانداری‌ها در سطح استان موظف هستند برنامه دیدار عمومی با مردم را در روز و زمان مشخص تعیین و از طریق رسانه‌های گروهی به اطلاع مردم برسانند.

۶-۲- دستگاه‌های اجرایی موظفند در اجرای طرح تکریم مردم و جلب رضایت ارباب‌رجوع و بهبود روند ارتباط با مردم، اقدامات لازم در خصوص تدوین استانداردهای ارزیابی خدمات شامل کیفیت، کمیت، زمان و هزینه را به انجام رسانیده و به نحو مقتضی به اطلاع مردم برسانند.

۶-۳- دستگاه‌های اجرایی کشور موظفند در صورت دریافت هر گونه پیشنهاد آن را به نظام پذیرش و بررسی پیشنهادات دستگاه ارسال داشته و در صورت دریافت گزارشات، سازمان‌های نظارتی مربوطه را مطلع سازند. در این صورت ارسال نامه تشکر بر اساس فرایند تعریف شده در این نظامنامه الزامی است.

جمهوری اسلامی ایران

رئیس جمهور

مقصوب نامه شورای عالی اداری

شماره: ۸۴-۸۵/۱۹۰۶

تاریخ: ۵۱۶۳/۳۸۴..

۴-۶- کلیه دستگاه‌های اجرایی کشور موظفند شکایات مربوط به کارکنان را به هیأت‌های رسیدگی به تخلفات اداری ارجاع نمایند و در صورت نیاز به تعیین میزان خسارت وارده به مردم لازم باشد شکایت به مراجع قضایی ارسال گردد در هر حال فرد شاکی باید از روند پیگیری شکایت خود مطلع گردد.

۵-۶- کلیه دستگاه‌های اجرایی موظفند از محل بودجه سالانه خود نسبت به تجهیز واحدها و دفاتر ارزیابی عملکرد و پاسخگویی به شکایات به نیروی انسانی متخصص و سیستم‌های رایانه‌ای و نرم افزاری اقدام نمایند.

۶-۶- کلیه دستگاه‌های اجرایی در تمامی سطوح دستگاهی، استانی و شهرستانی موظفند به نحو مقتضی از طریق جایگاه اینترنتی خود و یا واحدهای ارزیابی عملکرد و پاسخگویی به شکایات و عناوین مشابه، فرم شماره ۱ را در اختیار مردم قرار دهند.

۷-۶- کلیه دستگاه‌های اجرایی موظفند با تغییر عنوان یکی از پست‌های واحدهای استانی، امور مربوط به بازرسی، ارزیابی عملکرد و پاسخگویی به شکایات را مطابق با ضوابط سازماندهی واحدهای ارزیابی عملکرد و پاسخگویی به شکایات وزارتخانه‌ها و مؤسسات دولتی (بخشنامه شماره ۱۸۰۱/۳۵۶۶۵ مورخ ۸۲/۳/۴ سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور) انجام دهند.

ماده ۷: سایر موارد:

۱-۷- شکایات مربوط به روسای واحدهای اجرایی در شهرستان و نیز شکایات مربوط به میز رسیدگی به شکایات می باید مستقیماً توسط فرماندار مورد رسیدگی قرار گیرد.

۲-۷- شکایات مربوط به روسای واحدهای اجرایی استانی دستگاهها، فرمانداران و واحدهای ارزیابی عملکرد و پاسخگویی به شکایات استانداری توسط استاندار مورد رسیدگی قرار می گیرد.

۳-۷- واحدهای ارزیابی عملکرد و پاسخگویی به شکایات استانداری ضمن پاسخگویی به شکایت از عملکرد استانداری، مرجع بالاتر برای رسیدگی به شکایات از واحدهای اجرایی استانی دستگاه‌ها می باشند.

جمهوری اسلامی ایران

رئیس جمهور

مقصوب نامه شورای عالی اداری

شماره: ۸۴-۶/۸۵-۱۹۰۰

تاریخ: ۱۳۸۲/۵/۱۸

۲-۷- کلیه فرم‌های درج شکایات و نامه‌های مربوط به پاسخگویی به شکایات دارای قید فوریت آنی

می‌باشد و مراسلات آن بصورت پیشنهاد انجام می‌پذیرد.

ماده ۸- استفاده از نتایج :

۸-۱- ارزیابی عملکرد سالانه دستگاه های اجرایی

۸-۲- ارزیابی عملکرد سالانه واحدهای اجرایی استانی

۸-۳- ارزیابی سالانه کارکنان و مدیران

۸-۴- تمدید قرارداد کارکنان پیمانی (مطابق با بند الف ردیف هشتم ضوابط تمدید قرارداد).

ماده ۹- سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور مسوولیت نظارت بر حسن اجرای این مصوبه و ارائه

گزارش به شورای عالی اداری را بعهده دارد.

حمید شرفاء
معاون رئیس جمهور و دبیر شورای عالی اداری

رونوشت: - دفتر مقام معظم رهبری (مدتله العالی) - دفتر ریاست محترم جمهور - دفتر ریاست محترم مجلس شورای اسلامی - دفتر ریاست محترم قوه قضائیه - وزارتخانه‌ها و سازمان‌های دولتی - دفتر هیات دولت - دفتر بازرسی رئیس جمهور - دفتر ریاست محترم دیوان عدالت اداری - کمیسیون امور اجتماعی مجلس شورای اسلامی - اداره کل حقوقی ریاست جمهوری - اداره کل قوانین و مقررات کشوری ریاست جمهوری - روزنامه رسمی جمهوری اسلامی ایران - استانداری‌های محترم سراسر کشور - دفتر هماهنگی‌های ویژه رئیس جمهور - فرهنگستان علوم جمهوری اسلامی ایران - دیوان محاسبات کشور - سازمان بازرسی کل کشور

پیشهادات:

نکات مفید و کاربردی:

وظایف و ضوابط سازماندهی واحدهای ارزیابی عملکرد و پاسخگویی به شکایات وزارتخانه ها و موسسات دولتی

شماره ۱۸۰۱/۳۵۶۶۵

تاریخ ۱۳۸۲/۳/۴

ریاست جمهوری
سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور

شماره : ۱۸۰۱/۳۵۶۶۵
تاریخ : ۱۳۸۲/۳/۴
پست : دارد

بسمه تعالی

وزارتخانه‌ها و مؤسسات دولتی

در اجرای بند (ج) تصویبنامه شماره ۴۴۶۴۲/ت/۲۷۷۰۱ هـ مورخ ۱۳۸۱/۱۰/۲۸ هیات محترم وزیران موضوع اصلاح عنوان «واحدهای بازرسی و پاسخگویی به شکایات» به «واحدهای ارزیابی عملکرد و پاسخگویی به شکایات» به پیوست وظائف و ضوابط سازماندهی واحدهای مذکور ارسال می‌گردد.

خواهشمند است دستور فرمایند تشکیلات تفصیلی پیشنهادی واحد مذکور را در سقف پستهای سازمانی موجود در واحدهای مشابه و سایر واحدها تا حداکثر ۱۳۸۲/۳/۲۵ جهت بررسی و تایید به معاونت‌های بخشی ذیربط در این سازمان ارسال نمایند.

محمود عسگری آزاد

معاون امور مدیریت و منابع انسانی

ریاست جمهوری
سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور

شماره : _____
تاریخ : _____
پیوست : _____

بسمه تعالی

**وظایف و ضوابط سازماندهی واحدهای ارزیابی عملکرد و پاسخگویی به شکایات وزارتخانهها
و موسسات دولتی**

(۱) - وظایف

(۱-۱) ارزیابی عملکرد:

- همکاری در تهیه و تدوین شاخص‌های اختصاصی و معیارهای ارزیابی عملکرد دستگاه اجرایی و مؤسسات و سازمان‌های وابسته به آن .
- اجرای دستورالعمل‌های ارزیابی عملکرد و تکمیل فرم‌های مربوط و تهیه مستندات لازم .
- احصاء فرم‌های تکمیل شده و مستندات آنها و ارایه به شورای تحول اداری یا کمیسیون تحول اداری دستگاه .
- همکاری و هماهنگی با شورای (یا کمیسیون) تحول اداری دستگاه به منظور تعیین و تایید امتیازات.
- بررسی برگه‌های تکمیل شده و تایید آنها براساس عملکرد واقعی توسط شورای (یا کمیسیون) تحول اداری .
- پیگیری و اجرای ارزیابی عملکرد دستگاه اجرایی، مؤسسات و شرکت‌های دولتی وابسته و تهیه گزارش تحلیلی از نتایج ارزیابی و ارائه آن به سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور در مقاطع زمانی تعیین شده.
- نظارت بر حسن اجرای برنامه‌های ارزیابی عملکرد در دستگاه اجرایی، مؤسسات و شرکتهای دولتی وابسته و تحلیل ارزیابی‌های انجام شده و ارائه پیشنهادها لازم.
- انجام مطالعات و تحقیقات لازم در رابطه با برنامه‌های ارزیابی عملکرد و شاخصهای مورد عمل در دستگاه اجرایی و ارائه پیشنهادها لازم.
- انجام سایر اموری که در چارچوب برنامه‌های ارزیابی عملکرد دستگاه از طرف سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور ارجاع می‌گردد.
- دریافت برگه‌های تکمیل شده توسط مدیران مسئول و مجریان دستگاه ذیربط و تلفیق آنها و ارسال جهت تصویب به مراجع ذیربط .

ریاست جمهوری

سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور

(۱-۲) وظائف بازرسی

- تهیه و تنظیم برنامه‌های بازرسی مستمر، دوره‌ای و یا موردی از واحدهای ملی و استانی برای سنجش میزان «مطابقت عمل و عملکرد» اقدام کنندگان با اهداف، برنامه‌ها، دستورالعمل‌ها و ضوابط و شاخص‌های مورد ارزیابی دستگاه.
- بازرسی از عملکرد مدیران و کارکنان و سنجش میزان رضایت مردم از واحدهای مختلف و نحوه برخورد مدیران و کارکنان با ارباب رجوع.
- تهیه گزارشات نوبه‌ای در فواصل ماهانه، سه ماهه، شش ماهه، نه ماهه و سالانه برای اطلاع وزیر و بالاترین مقام اجرایی دستگاه از عملکرد واحدهای مختلف.
- برقراری ارتباط با سازمان بازرسی کل کشور و ایفای وظیفه مندرج در ماده ۱۲ قانون تشکیل سازمان بازرسی کل کشور، کمیسیون اصول ۸۸ و ۹۰ مجلس شورای اسلامی و واحدهای نظر سنجی دستگاه‌ها و رسانه‌های جمعی و مطبوعات.
- تجزیه و تحلیل عملکرد واحدها، مدیریت‌ها و کارکنان براساس بازرسی‌های انجام شده.
- کشف مفاسد اداری از طریق بازرسی‌های آشکار و پنهان و ارائه گزارشات لازم به مدیران ذیربط و بالاترین مقام اجرایی دستگاه.
- آموزش و توانمندسازی مستمر بازرسان با همکاری واحد آموزش دستگاه.
- اعلام نظر در مورد میزان رضایت مردم از عملکرد کارکنان و مدیران به واحد امور اداری برای اعمال در وضعیت و مزایای استخدامی آنها در چارچوب قوانین و مقررات ذیربط.

(۱-۳) وظائف پاسخگویی به شکایات

- دریافت شکایات حضوری و مکتوب مردم (مراجعین) از واحدها و کارکنان دستگاه.
- بررسی و تحقیق پیرامون صحت یا سقم موضوع شکایات و پیگیری تا اخذ نتیجه نهایی به منظور پاسخگویی به شاکی.
- بررسی و پاسخگویی درخصوص مراجعات به نهادهای نظارتی و بازرسی از قبیل نهاد ریاست جمهوری و سازمان بازرسی کل کشور.

ریاست جمهوری

سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور

شماره : _____
تاریخ : _____
پست : _____

- پیگیری و اخذ نظریات و پیشنهادهای واحدهای تخصصی در ارتباط با شکایات واصله به منظور رسیدگی و اعلام پاسخ به شاکیان.
- جمع بندی شکایات در مقاطع سه ماهه و تجزیه و تحلیل علل بروز شکایات و ارائه گزارش برای بالاترین مقام اجرایی دستگاه و سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور به گونه ای که موجب کاهش شکایات مردمی گردد.
- پیگیری از نتایج گزارش های تهیه شده .
- پیگیری برای ارسال پاسخ به شاکیان .

(۲) - ضوابط تنظیم ساختار سازمانی

(۲-۱) سطح این واحد سازمانی متناسب با حجم وظایف در وزارتخانه‌ها و سازمان های مستقل وابسته به ریاست جمهوری، دفتر یا مدیریت می باشد. دستگاههای ذیربط می‌توانند در راس آن از عنوان "مشاور وزیر (رئیس سازمان) و مدیرکل دفتر" یا "مشاور وزیر (رئیس سازمان) و مدیر" استفاده کنند. در اینصورت این عنوان مجموعاً معرف یک پست سازمانی خواهد بود.

(۲-۲) برای انجام وظایف نظارت و بازرسی ، دستگاههای اجرایی می‌توانند تعدادی پست سازمانی «بازرس» را تحت عنوان «بازرس ویژه وزیر» یا «بازرس ویژه رئیس دستگاه» پیش بینی نمایند که در این صورت این بازرسین با تایید وزیر یا بالاترین مقام دستگاه تعیین و منصوب می گردند.

(۲-۳) با توجه به اهمیت وظایف واحدهای ارزیابی عملکرد و پاسخگویی به شکایات و نظر به نقش موثر این واحدها در ارائه اطلاعات از وضعیت دستگاه به مسئولین ذیربط، مناسب خواهد بود ، مدیر واحد ارزیابی عملکرد و پاسخگویی به شکایات در جلسات شورای معاونین شرکت نماید.

(۲-۴) پستهای سازمانی دفاتر یا مدیریت ارزیابی عملکرد و پاسخگویی به شکایات متناسب با حجم وظایف هر دستگاه از محل پستهای سازمانی واحدهای قبلی پیش بینی می‌شود و در صورت نیاز به ایجاد پستهای سازمانی جدید، از محل پستهای مازاد سایر واحدها، پستهای مورد نیاز تامین خواهد شد.

ریاست جمهوری
سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور

شماره : _____
تاریخ : _____
پست : _____

(۲-۵) سطح سازمانی مربوط به وظایف ارزیابی عملکرد و بازرسی و پاسخگویی به شکایات در موسسات و سازمان‌های وابسته به وزارتخانه و سازمان‌های مستقل (موضوع ضوابط بخشنامه شماره ۱۰۱/۱۶۷۳۹۳ مورخ ۱۳۸۱/۹/۱۳) به شکل ذیل خواهد بود :

۱- سطح سازمانی در موسسات "گروه الف" حداکثر «مدیریت» می باشد و می توان در راس آن از عنوان مشاور رئیس سازمان (یا موسسه) و مدیر استفاده نمود.

۲- سطح سازمانی در موسسات "گروه ب" گروه تعیین می گردد و می توان در راس آن از عنوان مشاور رئیس سازمان (یا موسسه) و رئیس گروه استفاده نمود.

۳- سطح سازمانی در موسسات "گروه ج" برای انجام وظایف ارزیابی عملکرد و بازرسی و پاسخگویی به شکایات در حد یک پست سازمانی تحت عنوان "مشاور رئیس موسسه" می باشد که در حوزه بالاترین مقام دستگاه، پیش بینی می گردد.

۴- پستهای سازمانی لازم از محل پستهای سازمانی واحدهای قبلی پیش بینی می شود و در صورت نیاز به ایجاد پستهای سازمانی جدید از محل پستهای مازاد سایر واحدها، پستهای مورد نیاز تامین خواهد شد .

تبصره : در مورد شرکت‌های دولتی، دستورالعمل لازم تنظیم و متعاقباً ابلاغ می گردد.

(۲-۶) سایر وظائفی که از لحاظ ماهیت با وظایف اینگونه واحدها مناسبت و سنخیت دارند می تواند به وظایف سه گانه موضوع بندهای (۱-۱)، (۱-۲) و (۱-۳) اضافه گردد.

(۲-۷) در تنظیم پستهای سازمانی واحدهای موضوع این دستورالعمل، رعایت ضوابط کمی بخشنامه‌های شماره ۱۰۵/۲۸۲۱۶ مورخ ۱۳۸۱/۲/۲۵ و شماره ۱۰۱/۱۶۷۳۹۳ مورخ ۱۳۸۱/۹/۱۳ الزامی است .

شرح وظایف دفتر بازرسی و پاسخگویی به شکایات وزارت عتف

شرح وظایف دفتر بازرسی و پاسخگویی به شکایات وزارت عتف

- تهیه و تنظیم برنامه های بازرسی مستمر، دوره ای و یا موردی از واحدهای تابعه وزارتخانه برای سنجش میزان «مطابقت عمل و عملکرد» اقدام کنندگان با اهداف، برنامه ها، دستورالعملها، ضوابط و شاخصهای مورد ارزیابی وزارتخانه.
- اعلام نظر در مورد میزان رضایت ارباب رجوع از عملکرد کارکنان و مدیران به اداره کل امور اداری، برای اعمال در وضعیت و مزایای استخدامی آنها، در چارچوب قوانین و مقررات ذیربط.
- بازرسی از عملکرد مدیران و کارکنان و سنجش میزان رضایت مردم، از واحدهای مختلف و نحوه برخورد مدیران و کارکنان، با ارباب رجوع و تهیه گزارشات نوبه ای برای وزیر.
- برقراری ارتباط با سازمان بازرسی کل کشور و ایفای وظیفه مندرج در ماده ۱۲ قانون تشکیل سازمان بازرسی کل کشور و کمیسیون اصول ۸۸ و ۹۰ مجلس شورای اسلامی
- تجزیه و تحلیل عملکرد واحدها، مدیریتها و کارکنان براساس بازرسیهای انجام شده.
- کشف مفاسد اداری از طریق بازرسیهای آشکار و پنهان و ارائه گزارشهای لازم به وزیر، آموزش و توانمند سازی مستمر بازرسان با همکاری اداره کل تحول اداری و فناوری اطلاعات وزارت، دریافت شکایات حضوری و مکتوب مردم (مراجعین) از واحدها و کارکنان وزارتخانه.
- بررسی و تحقیق پیرامون صحت و سقم موضوع شکایات و پیگیری و اخذ نتیجه نهایی به منظور پاسخگویی به شاکی.
- بررسی و پاسخگویی در خصوص مراجعات نهادهای نظارتی و بازرسی از قبیل نهاد ریاست جمهوری و سازمان بازرسی کل کشور، پیگیری و اخذ نظریات و پیشنهادهای واحدهای تخصصی در ارتباط با شکایات واصله به منظور رسیدگی و اعلام نتیجه به شاکیان، جمع بندی شکایات در مقاطع سه ماهه و تجزیه و تحلیل علل بروز شکایات و ارائه گزارش برای وزیر و معاونتهای ذیربط ریاست جمهوری در جهت کاهش شکایات مردمی.
- پیگیری از نتایج گزارش های تهیه شده و همچنین ارسال پاسخ به شاکیان.
- انجام سایر امور محوله از سوی مقام مافوق.

اصلاح عنوان

«دفاتر ارزیابی عملکرد و پاسخگویی به شکایات»

به «دفاتر مدیریت عملکرد»

شماره ۹۱۰/۹۱/۳۶۷۷۳

تاریخ ۱۳۹۱/۹/۱۳

شماره ۲۱۰/۹۱/۳۶۷۷۳
تاریخ ۱۳۹۱/۹/۱۳
پوست
عادی

(پ)
جمهوری اسلامی ایران
ریاست جمهوری

معاونت توسعه مدیریت و سرمایه انسانی رئیس جمهور
معاونت نوسازی و تحول اداری

بسمه تعالی

کلیه دستگاه های مشمول ماده ۵ قانون مدیریت خدمات کشوری

موضوع: وظایف و ضوابط سازماندهی دفاتر مدیریت عملکرد

بسمه تعالی

بخشنامه به دستگاه های مشمول ماده ۵ قانون مدیریت خدمات کشوری

در اجرای تبصره بند (ح) ماده (۱) تصمیم نامه شماره ۴۴۳۲۷/۴۲۲۵ تاریخ ۱۳۸۹/۱/۱۴ وزیران محترم عضو کمیسیون امور اجتماعی و دولت الکترونیک (آیین نامه اجرایی مواد ۸۱ و ۸۲ قانون مدیریت خدمات کشوری) موضوع اصلاح عنوان "دفاتر ارزیابی عملکرد و پاسخگویی به شکایات" به "دفاتر مدیریت عملکرد"، این بخشنامه جایگزین بخشنامه شماره ۱۸۰۱/۳۵۶۶۵ تاریخ ۱۳۸۲/۳/۴، موضوع وظایف و ضوابط سازماندهی واحدهای مذکور می گردد.

وظایف و ضوابط سازماندهی دفاتر مدیریت عملکرد دستگاه های مشمول ماده ۵ قانون مدیریت خدمات کشوری

۱- وظایف

۱-۱- ارزیابی عملکرد

۱. استقرار نظام جامع مدیریت عملکرد در سطح دستگاه (مشمول بر سه سطح: سازمان، مدیران و کارمندان) بر اساس فصل یازدهم قانون مدیریت خدمات کشوری و اجرای آیین نامه ها و دستورالعمل های مربوط
۲. همکاری در تهیه و تدوین برنامه راهبردی و برنامه های عملیاتی سالانه دستگاه، سازمان ها، مؤسسات و شرکت های وابسته و واحدهای استانی از طریق اعمال مدیریت واحد.
۳. هماهنگی، پی گیری و نظارت بر اجرای نظام ارزیابی عملکرد در سطح سازمان، مدیران و کارمندان با در نظر گرفتن سازمان ها، مؤسسات و شرکت های وابسته و واحدهای استانی.

شماره ۲۱۰/۹۱/۳۶۷۷۳

تاریخ ۱۳۹۱/۹/۱۳

پوست

عادی

جمهوری اسلامی ایران
ریاست جمهوری

معاونت توسعه مدیریت و سرمایه انسانی رئیس جمهور

معاونت نوسازی و تحول اداری

۴. برنامه ریزی لازم به منظور تهیه و تدوین شاخص‌های اختصاصی و معیارهای ارزیابی عملکرد دستگاه، سازمان‌ها، مؤسسات و شرکت‌های وابسته و واحدهای استانی در سه سطح سازمان، مدیران و کارمندان.
۵. مدیریت و جمع‌آوری گزارش خود ارزیابی دستگاه در ابعاد شاخص‌های عمومی و اختصاصی و اعلام میزان تحقق اهداف برنامه و بهره‌وری به صورت دوره‌ای و منظم به بالاترین مقام دستگاه و سایر مراجع ذیربط.
۶. انجام تمهیدات و پی‌گیری‌های لازم برای استفاده از نتایج ارزیابی عملکرد توسط دستگاه، سازمان‌ها، مؤسسات و شرکت‌های وابسته و واحدهای استانی به نحوی که ضمن رفع نقاط ضعف، موانع و مشکلات موجود، زمینه ارتقای بهره‌وری و بهبود عملکرد سازمان، مدیران و کارمندان فراهم شود.
۷. مکانیزه نمودن فرآیند اجرای نظام مدیریت عملکرد دستگاه در راستای سامانه جامع نظام مدیریت عملکرد مستقر در معاونت توسعه مدیریت و سرمایه‌انسانی رئیس‌جمهور به نحوی که اولاً: امکان ارتباط و نظارت هم‌زمان ستاد دستگاه با سازمان‌ها، مؤسسات و شرکت‌های وابسته و واحدهای استانی فراهم شود، ثانیاً: امکان ارتباط و نظارت هم‌زمان سامانه مستقر در معاونت توسعه مدیریت و سرمایه‌انسانی رئیس‌جمهور با ستاد دستگاه فراهم گردد.
۸. تجزیه و تحلیل عملکرد واحدها، مدیران و کارمندان بر اساس بازرسی‌های انجام شده و اعمال نتایج حاصله در ارزیابی عملکرد آنها.
۹. تشکیل کمیته ارزیابی عملکرد کارمندان و انجام امور مربوط به عنوان دبیرخانه کمیته.

۱-۲- بازرسی

۱. تهیه و تنظیم و اجرای برنامه‌های بازرسی مستمر، دوره‌ای و یا موردی از واحدهای ستادی و استانی دستگاه، سازمان‌ها، مؤسسات و شرکت‌های وابسته و واحدهای استانی برای سنجش میزان "مطابقت عملکرد" اقدام‌کنندگان با اهداف، برنامه‌ها، دستورالعمل‌ها، ضوابط و شاخص‌های مورد ارزیابی دستگاه.
۲. بازرسی از عملکرد مدیران و کارمندان و سنجش میزان رضایت مردم از واحد‌های مختلف و نحوه برخورد مدیران و کارمندان با ارباب رجوع.

شماره ۲۱۰/۹۱/۳۶۷۷۳

تاریخ ۱۳۹۱/۹/۱۳

پوست

عادی

جمهوری اسلامی ایران

ریاست جمهوری

معاونت توسعه مدیریت و سرمایه انسانی رئیس جمهور

معاونت نوسازی و تحول اداری

۳. برقراری ارتباط با سازمان بازرسی کل کشور و ایفای وظیفه مندرج در ماده ۱۲ قانون تشکیل سازمان بازرسی کل کشور، کمیسیون اصول ۸۸ و ۹۰ قانون اساسی در مجلس شورای اسلامی و واحد های نظر سنجی دستگاه ها و رسانه های جمعی و مطبوعات .
۴. کشف سوء جریان و مفاسد اداری از طریق بازرسی های آشکار و پنهان و ارائه گزارش های لازم به بالاترین مقام اجرایی دستگاه و سایر مراجع ذیربط.
۵. تهیه و تدوین شاخص های سنجش میزان سلامت اداری دستگاه و اندازه گیری سالیانه آن و ارائه به مراجع ذیربط.

۳-۱- ارتباطات مردمی در بستر سامد

۱. استقرار نظام ارتباطات مردمی در سطح دستگاه، سازمان ها، مؤسسات و شرکتهای وابسته و واحدهای استانی بر اساس فصل سوم و پنجم قانون مدیریت خدمات کشوری و نظامنامه مدیریت پاسخگویی به شکایات.
۲. استقرار سامانه الکترونیکی ارتباط مردم و دولت (سامد) در سطح دستگاه، سازمان ها، مؤسسات و شرکتهای وابسته و واحدهای استانی و شهرستانی و فراهم نمودن ارتباط سامد با سایر اتوماسیون های دستگاه متبوع و روزآمد نمودن آن.
۳. پیش بینی تمهیدات لازم جهت برقراری ارتباط و تعامل دو سویه بین مردم و دستگاه و دریافت موارد مردمی از قبیل: درخواست، شکایت، پیشنهاد، طرح، ایده، گزارش و تقدیر و تشکر در ملاقات های چهره به چهره مردم با مقامات عالی دستگاه و یا مراجعه حضوری و غیر حضوری در بستر سامد و ایجاد امکان دسترسی به اطلاعات خدمات ارائه شده به متقاضیان برای مرکز ارتباطات مردمی ریاست جمهوری و سامد.
۴. جمع بندی شکایات در مقاطع سه ماهه و تجزیه و تحلیل علل بروز شکایات و ارائه گزارش به بالاترین مقام اجرایی دستگاه و سایر مراجع ذیربط.

۴-۱- سایر وظایف

۱. انجام مطالعات و تحقیقات لازم در ارتباط با موضوعات مدیریت و ارزیابی عملکرد، پاسخگویی و رسیدگی به شکایات (ارتباطات مردمی) و بازرسی در دستگاه و ارائه پیشنهادهای لازم.

شماره ۲۱۰/۹۱/۳۶۷۷۳

تاریخ ۱۳۹۱/۹/۱۳

پوست

عادی

جمهوری اسلامی ایران

ریاست جمهوری

معاونت توسعه مدیریت و سرمایه انسانی رئیس جمهور

معاونت نوسازی و تحول اداری

۲. نظارت بر حسن اجرای برنامه‌های ارزیابی عملکرد، پاسخگویی و رسیدگی به شکایات (ارتباطات مردمی) و بازرسی در دستگاه، سازمان ها، مؤسسات و شرکت‌های وابسته و واحدهای استانی و تحلیل ارزیابی‌های انجام شده و ارایه پیشنهادهای لازم.

۳. آموزش و توانمندسازی مستمر کارشناسان واحدهای مدیریت عملکرد دستگاه، سازمان ها، مؤسسات و شرکت های وابسته و واحدهای استانی با همکاری واحد آموزش دستگاه بر اساس ضوابط ابلاغی از سوی مراجع ذیربط.

۴. تهیه گزارش های ادواری و موردی در ارتباط با موضوعات ارزیابی عملکرد، پاسخگویی و رسیدگی به شکایات (ارتباطات مردمی) و بازرسی برای اطلاع بالاترین مقام اجرایی دستگاه و سایر مراجع ذیربط.

۵. بررسی شکواییه ها، اسناد و مدارک و پرونده های واصله از مراجع نظارتی با توجه به قوانین و مقررات و اعلام گزارش.

۶. انجام سایر امور در چارچوب برنامه‌های ارزیابی عملکرد، پاسخگویی و رسیدگی به شکایات (ارتباطات مردمی) و بازرسی که از طرف مراجع ذیربط ارجاع می‌گردد.

۲- ضوابط تنظیم ساختار سازمانی

۱-۲- سطح این واحد سازمانی و جایگاه آن به عنوان یکی از واحدهای سازمانی زیرمجموعه بالاترین مقام دستگاه اجرایی تعیین می‌گردد. دستگاههای ذیربط می‌توانند در رأس آن از عنوان "مشاور وزیر (رئیس سازمان) و مدیر کل دفتر" استفاده کنند. در این صورت این عنوان مجموعاً معرف یک پست سازمانی خواهد بود.

۲-۲- برای انجام وظایف نظارت و بازرسی، دستگاههای اجرائی می‌توانند تعدادی پست سازمانی "بازرس" را تحت عنوان "بازرس ویژه وزیر" یا "بازرس ویژه رئیس دستگاه" پیش بینی نمایند که در این صورت این بازرسین با پیشنهاد واحد مدیریت عملکرد و تایید وزیر یا بالاترین مقام دستگاه تعیین و منصوب می‌گردند.

۳-۲- با توجه به اهمیت وظایف واحدهای مدیریت عملکرد و نظر به نقش موثر این واحد ها در ارائه اطلاعات از وضعیت دستگاه به مسئولین ذیربط، مدیر واحد مدیریت عملکرد در جلسات شورای معاونین شرکت می‌نماید.

۴-۲- پستهای سازمانی واحدهای مدیریت عملکرد متناسب با حجم وظایف هر دستگاه از محل پستهای سازمانی واحدهای قبلی پیش بینی می‌شود و در صورت نیاز به ایجاد پستهای سازمانی جدید، از محل پستهای مازاد سایر واحدها، پستهای مورد نیاز تامین خواهد شد.

شماره ۲۱۰/۹۱/۳۶۷۷۳

تاریخ ۱۳۹۱/۹/۱۳

نوع پست

عادی

جمهوری اسلامی ایران
ریاست جمهوری

معاونت توسعه مدیریت و سرمایه انسانی رئیس جمهور

معاونت نوسازی و تحول اداری

۵-۲- سطح سازمانی مربوط به وظایف مدیریت عملکرد در موسسات و سازمانهای وابسته به وزارتخانه و سازمان های مستقل (موضوع ضوابط بخشنامه شماره ۱۰۱/۱۶۷۳۹۳ مورخ ۱۳۸۱/۹/۱۳) به شکل ذیل خواهد بود:

۱. سطح سازمانی در موسسات "گروه الف" حداکثر "مدیریت" می باشد و می توان در راس آن از عنوان مشاور رئیس سازمان (یا موسسه) و مدیر استفاده نمود.

۲. سطح سازمانی در موسسات "گروه ب"، گروه تعیین می گردد و می توان در راس آن از عنوان مشاور رئیس سازمان (یا موسسه) و رئیس گروه استفاده نمود.

۳. سطح سازمانی در موسسات "گروه ج" برای انجام وظائف مدیریت عملکرد در حد یک پست سازمانی تحت عنوان "مشاور رئیس موسسه" می باشد که در حوزه بالاترین مقام دستگاه پیش بینی می گردد.

پست های سازمانی لازم از محل پستهای سازمانی واحدهای قبلی پیش بینی می شود و در صورت نیاز به ایجاد پستهای سازمانی جدید از محل پستهای مازاد سایر واحدها، پستهای مورد نیاز تامین خواهد شد.

۶-۲- سایر وظایفی که از لحاظ ماهیت با وظایف اینگونه واحدها مناسبت و سنخیت دارند می تواند به وظائف سه گانه موضوع بندهای (۱-۱)، (۱-۲)، (۱-۳) و (۱-۴) اضافه گردد.

۷-۲- در تنظیم پست های سازمانی واحدهای موضوع این دستورالعمل، رعایت ضوابط کمی بخشنامه های شماره ۱۰۵/۲۸۲۱۶ مورخ ۱۳۸۱/۲/۲۵ و شماره ۱۰۱/۱۶۷۳۹۳ مورخ ۱۳۸۱/۹/۱۳ الزامی است.

احمد بزرگیان
معاون

طرح ارتقاء پاسخگویی دستگاه های دولتی به شکایات مردم

شماره ۷۰/۳۲۹

تاریخ ۱۳۷۸/۲/۲۶

طرح ارتقاء پاسخگویی دستگاههای دولتی به شکایات مردم

۳۲۹/۷۰

۱۳۷۸/۲/۲۶

عنوان مصوبه: طرح ارتقاء پاسخگویی دستگاههای دولتی به شکایات مردم

شورای عالی اداری در هشتاد و دومین جلسه مورخ ۱۳۷۸/۲/۱۵ خود به منظور ارتقاء سطح پاسخگویی وزارتخانه‌ها و سازمان‌های دولتی به شکایات ارباب رجوع و تقویت نظارت داخلی دولت و ایجاد هماهنگی در امر نظارت، بازرسی و پاسخگویی به شکایات، بنا به پیشنهاد سازمان امور اداری و استخدامی کشور و در اجرای اصل یکصد و سی و چهارم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران تصویب نمود:

۱- به منظور ارتقاء سطح پاسخگویی دستگاههای اجرایی، وظایف مربوط به «ارزشیابی کارکنان» و دیگر

وظایف غیر مرتبط از واحدهای «ارزشیابی، بازرسی و رسیدگی به شکایات» منتزع و دفاتر «بازرسی و پاسخگویی به شکایات» در کلیه وزارتخانه‌ها و سازمان‌های مستقل وابسته به ریاست جمهوری زیر نظر بالاترین مقام اجرایی دستگاه تشکیل می‌گردد. شرح وظایف، مسئولیت‌ها و اختیارات و نیز ساختار سازمانی

این دفاتر توسط سازمان امور اداری و استخدامی کشور ابلاغ خواهد شد.

۲- وظایف مربوط به ارزشیابی کارکنان در دستگاههای اجرایی به امور اداری دستگاهها محول و وظایف دیگری که بعضی از واحدهای سابق «ارزشیابی، بازرسی و رسیدگی به شکایات» عهده‌دار بودند و مرتبط با مأموریت «بازرسی و پاسخگویی به شکایات» نباشد حسب مورد توسط سازمان امور اداری و استخدامی کشور تعیین کلیف خواهد شد.

۳- به منظور ایجاد وحدت رویه در امر پاسخگویی به شکایات ارباب رجوع و تقویت واحدهای «بازرسی و پاسخگویی به شکایات» دستگاههای اجرایی، سازمان امور اداری و استخدامی کشور دستورالعمل‌های لازم متضمن نحوه گردش عملیات و چگونگی رسیدگی به شکایات مردم را به گونه‌ای که امکان پیگیری ارباب رجوع برای احقاق حقوق خود را به نحو مقتضی فراهم نماید تنظیم و ابلاغ خواهد نمود.

۴- دفاتر «بازرسی و پاسخگویی به شکایات» موظفند براساس دستورالعمل‌های ابلاغی به شکایات واصله از مردم رسیدگی و پاسخ مقتضی در اسرع وقت به ذینفع ارائه نمایند و در صورت تشخیص تخلف از طرف کارکنان و مسئولین دولتی نسبت به ارجاع پرونده ماموران متخلف به هیات‌های بدوی رسیدگی به تخلفات اداری و یا محاکم صالحه طبق مقررات اقدام نمایند. این دفاتر همچنین نسبت به تجزیه و تحلیل شکایات واصله و ارائه گزارش‌های تحلیلی به بالاترین مقام دستگاه در مورد تغییرات ضروری و اصلاحات مورد نیاز

در روش‌ها، رویه‌ها و ساختارهای قانونی اقدام خواهند نمود.

۵- سازمان امور اداری و استخدامی کشور مکلف است نسبت به بررسی و ارزیابی عملکرد دفاتر «بازرسی و پاسخگویی به شکایات» دستگاههای دولتی از طرق مقتضی اقدام و نتایج بررسی‌های خود را هر شش ماه به بالاترین مقام اجرایی دستگاه و به طور سالانه به رئیس جمهور گزارش نماید. کلیه دستگاههای اجرایی موظفند اطلاعات مورد نیاز سازمان را در مورد آمار و زمینه‌های شکایات، چگونگی رسیدگی به آنها و هر نوع ارزیابی دیگر را به آن سازمان ارائه و همکاری لازم را در این زمینه معمول نمایند.

۶- سازمان امور اداری و استخدامی کشور موظف است ظرف مدت (۴) ماه نسبت به اجرای کامل این مصوبه اقدام و بر چگونگی اجرای آن در دستگاههای اجرایی نظارت نماید. گزارش نحوه اجرای تصویب نامه و مراحل پیشرفت کار استقرار نظام پاسخگویی به شکایات در دستگاههای اجرایی هر سه ماه یکبار توسط سازمان امور اداری و استخدامی کشور به شورای عالی اداری ارائه خواهد شد.

محمد باقریان

معاون رئیس جمهور و دبیر شورای عالی اداری

بخش دوم: مجموعه قوانین و مقررات مربوط به ارتقای سلامت نظام اداری

۱. سیاست های کلی نظام اداری ابلاغی مقام معظم رهبری
۲. فرمان ۸ ماده ای مقام معظم رهبری درباره مبارزه با مفاسد اقتصادی
۳. قانون ارتقای سلامت نظام اداری و مقابله با فساد
۴. نظامنامه نظارت بر حسن اجرای قوانین در دستگاه های اجرایی کشور
۵. دستورالعمل در رابطه با نحوه، ترتیب و کیفیت بازرسی دستگاه ها
۶. آئین نامه پیشگیری و مقابله نظام مند و پایدار با مفاسد اقتصادی در قوه مجریه
۷. ساماندهی کمیته های تخصصی مدیریتی و اداری

سیاست های کلی نظام اداری ابلاغی مقام معظم رهبری (مدظله العالی)

اردیبهشت ۸۹

سیاست‌های کلی نظام اداری ابلاغی مقام معظم رهبری:

۱. نهادینه سازی فرهنگ سازمانی مبتنی بر ارزش های اسلامی و کرامت انسانی و ارج نهادن به سرمایه های انسانی و اجتماعی.
۲. عدالت محوری در جذب، تداوم خدمت و ارتقای منابع انسانی.
۳. بهبود معیارها و روزآمدی روشهای گزینش منابع انسانی به منظور جذب نیروی انسانی توانمند، متعهد و شایسته و پرهیز از تنگ نظری ها و نگرشهای سلیقه ای و غیرحرفه ای.
۴. دانش گرایی و شایسته سالاری مبتنی بر اخلاق اسلامی در نصب و ارتقای مدیران.
۵. ایجاد زمینه رشد معنوی منابع انسانی و بهسازی و ارتقای سطح دانش، تخصص و مهارتهای آنان.
۶. رعایت عدالت در نظام پرداخت و جبران خدمات با تأکید بر عملکرد، توانمندی، جایگاه و ویژگیهای شغل و شاغل و تأمین حداقل معیشت با توجه به شرایط اقتصادی و اجتماعی.
۷. زمینه سازی جذب و نگهداری نیروهای متخصص در استانهای کمتر توسعه یافته و مناطق محروم.
۸. حفظ کرامت و عزت و تأمین معیشت بازنشستگان و مستمری بگیران و بهره گیری از نظرات و تجارب مفید آنها.
۹. توجه به استحکام خانواده و ایجاد تعادل بین کار و زندگی افراد در نظام اداری.
۱۰. چابک سازی، متناسب سازی و منطقی ساختن تشکیلات نظام اداری در جهت تحقق اهداف چشم انداز.
۱۱. انعطاف پذیری و عدم تمرکز اداری و سازمانی با رویکرد افزایش اثربخشی، سرعت و کیفیت خدمات کشوری.
۱۲. توجه به اثربخشی و کارآیی در فرآیندها و روشهای اداری به منظور تسریع و تسهیل در ارائه خدمات کشوری.
۱۳. عدالت محوری، شفافیت و روزآمدی در تنظیم و تنقیح قوانین و مقررات اداری.
۱۴. کل نگر، همسوسازی، هماهنگی و تعامل اثربخش دستگاههای اداری به منظور تحقق اهداف فرابخشی و چشم انداز.
۱۵. توسعه نظام اداری الکترونیک و فراهم آوردن الزامات آن به منظور ارائه مطلوب خدمات عمومی.
۱۶. دانش بنیان کردن نظام اداری از طریق بکارگیری اصول مدیریت دانش و یکپارچه سازی اطلاعات، با ابتناء بر ارزشهای اسلامی.
۱۷. خدمات رسانی برتر، نوین و کیفی به منظور ارتقای سطح رضایتمندی و اعتماد مردم.
۱۸. شفاف سازی و آگاهی بخشی نسبت به حقوق و تکالیف متقابل مردم و نظام اداری با تأکید بر دسترسی آسان و ضابطه مند مردم به اطلاعات صحیح.
۱۹. زمینه سازی برای جذب و استفاده از ظرفیت های مردمی در نظام اداری.
۲۰. قانونگرایی، اشاعه فرهنگ مسئولیت پذیری اداری و اجتماعی، پاسخگویی و تکریم ارباب رجوع و شهروندان و اجتناب از برخورد سلیقه ای و فردی در کلیه فعالیت ها.
۲۱. نهادینه سازی وجدان کاری، انضباط اجتماعی، فرهنگ خود کنترلی، امانت داری، صرفه جویی، ساده زیستی و حفظ بیت المال.
۲۲. تنظیم روابط و مناسبات اداری بر اساس امنیت روانی، اجتماعی، اقتصادی، بهداشتی، فرهنگی و نیز رفاه نسبی آحاد جامعه.

۲۳. حفظ حقوق مردم و جبران خسارتهای وارده بر اشخاص حقیقی و حقوقی در اثر قصور یا تقصیر در تصمیمات و اقدامات خلاف قانون و مقررات در نظام اداری.
۲۴. ارتقای سلامت نظام اداری و رشد ارزشهای اخلاقی در آن از طریق اصلاح فرآیندهای قانونی و اداری، بهره‌گیری از امکانات فرهنگی و بکارگیری نظام موثر پیشگیری و برخورد با تخلفات.
۲۵. کارآمد سازی و هماهنگی ساختارها و شیوه‌های نظارت و کنترل در نظام اداری و یکپارچه سازی اطلاعات.
۲۶. حمایت از روحیه نوآوری و ابتکار و اشاعه فرهنگ و بهبود مستمر به منظور پویایی نظام اداری.
- مخاطبان محترم این سیاستها (رؤسای محترم سه قوه، نیروهای مسلح، مسئولان نهادهای غیردولتی) موظفند زمان بندی مشخص برای عملیاتی شدن آن را تهیه و پیشرفت آن را در فواصل زمانی معین گزارش نمایند.

فرمان ۸ ماده ای مقام معظم رهبری درباره مبارزه با مفاسد اقتصادی

۱۰ اردیبهشت ۱۳۸۰

متن فرمان رهبر انقلاب اسلامی به رؤسای قوای سه‌گانه بدین شرح است:

بسم الله الرحمن الرحيم

حضرات آقایان رؤسای محترم قوای سه‌گانه دامت تأییداتهم

تشکیل ستاد مبارزه با مفاسد اقتصادی و تهیه طرح مبارزه با فساد که دو قوه‌ی مجریه و قضائیه بدان همت گماشته‌اند، عزم جدی مسئولان را به اقدام در این امر اساسی و حیاتی نوید می‌دهد. حکومتی که مفتخر به الگو ساختن نظام علوی است باید در همه حال تکلیف بزرگ خود را کم کردن فاصله‌ی طولانی خویش با نظام آرمانی علوی و اسلامی بدانند، و این جهادی از سر اخلاص و همتی سستی‌ناپذیر می‌طلبد. جمهوری اسلامی که جز خدمت به مردم و افراشتن پرچم عدالت اسلامی، هدف و فلسفه‌ی ندارد نباید در این راه دچار غفلت شود؛ رفتار قاطع و منصفانه‌ی علوی را باید در مدّ نظر داشته باشد؛ و به کمک الهی و حمایت مردمی که عدالت و انصاف را قدر میدانند تکیه کند.

نامگذاری امسال به نام مبارک «رفتار علوی» فرصت مناسبی است که شما برادران عزیز، خط مراقبت از سلامت نظام را که بحمدالله در سالهای گذشته همواره در کار بوده، فعالیت‌ی تازه نفس و سازمان یافته ببخشید و با همکاری و اتحاد، افق‌ها را در برابر چشم این ملت نجیب و مؤمن، روشنتر و شفافتر سازید.

امروز کشور ما تشنه‌ی فعالیت اقتصادی سالم و ایجاد اشتغال برای جوانان و سرمایه‌گذاری مطمئن است. و این همه به فضائی نیازمند است که در آن، سرمایه‌گذار و صنعتگر و عنصر فعال در کشاورزی و مبتکر علمی و جوینده‌ی کار و همه‌ی قشرها، از صحت و سلامت ارتباطات حکومتی و امانت و صداقت متصدیان امور مالی و اقتصادی مطمئن بوده و احساس امنیت و آرامش کنند. اگر دست مفسدان و سوءاستفاده‌کنندگان از امکانات حکومتی، قطع نشود، و اگر امتیازطلبان و زیاده‌خواهان پرمدعا و انحصارجو، طرد نشوند، سرمایه‌گذار و تولید کننده و اشتغال‌طلب، همه احساس ناامنی و نومییدی خواهند کرد و کسانی از آنان به استفاده از راههای نامشروع و غیرقانونی تشویق خواهند شد.

خشکانیدن ریشه‌ی فساد مالی و اقتصادی و عمل قاطع و گره‌گشا در این باره، مستلزم اقدام همه‌جانبه بوسیله‌ی قوای سه‌گانه مخصوصاً دو قوه‌ی مجریه و قضائیه است. قوه‌ی مجریه با نظارتی سازمان یافته و دقیق و بی‌اغماض، از بروز و رشد فساد مالی در دستگاهها پیشگیری کند، و قوه‌ی قضائیه با استفاده از کارشناسان و قضات قاطع و پاکدامن، مجرم و خائن و عناصر آلوده را از سر راه تعالی کشور بردارد. بدیهی است که نقش قوه‌ی مقننه در وضع قوانین که موجب تسهیل راه‌کارهای قانونی است و نیز در ایفاء وظیفه‌ی نظارت، بسیار مهم و کارساز است.

لازم است نکاتی را به حضرات آقایان و دیگر دست‌اندرکاران کشور که میتوانند در مبارزه با فساد مالی ایفاء

نقش کنند، تذکر دهم:

۱. با آغاز مبارزه‌ی جدی با فساد اقتصادی و مالی، یقیناً زمزمه‌ها و بتدریج فریادها و نعره‌های مخالفت با آن بلند خواهد شد. این مخالفتها عمدتاً از سوی کسانی خواهد بود که از این اقدام بزرگ متضرر میشوند و طبیعی است

بددلانی که با سعادت ملت و کشور مخالفند یا ساده‌دلانی که از القائات آنان تاثیر پذیرفته‌اند با آنان همصدا شوند. این مخالفتها نباید در عزم راسخ شما تردید بیفکند. به مسئولان خیرخواه در قوای سه گانه پیامی که تسامح در مبارزه با فساد، بنوعی همدستی با فاسدان و مفسدان است. اعتماد عمومی به دستگاههای دولتی و قضائی در گرو آن است که این دستگاهها در برخورد با مجرم و متخلف قاطعیت و عدم تزلزل خود را نشان دهند.

۲. ممکن است کسانی بخطا تصوّر کنند که مبارزه با مفسدان و سوءاستفاده‌کنندگان از ثروتهای ملی، موجب ناامنی اقتصادی و فرار سرمایه‌ها است. به این اشخاص تفهیم کنید که بعکس، این مبارزه موجب امنیت فضای اقتصادی و اطمینان کسانی است که می‌خواهند فعالیت سالم اقتصادی داشته باشند. تولید کنندگان این کشور، خود نخستین قربانیان فساد مالی و اقتصاد ناسالم‌اند.

۳. کار مبارزه با فساد را چه در دولت و چه در قوه‌ی قضائیه به افراد مطمئن و برخوردار از سلامت و امانت بسپارید. دستی که میخواهد با ناپاکی دریغفتد باید خود پاک باشد، و کسانی که میخواهند در راه اصلاح عمل کنند باید خود برخوردار از صلاح باشند.

۴. ضربه‌ی عدالت باید قاطع ولی در عین حال دقیق و ظریف باشد. متهم کردن بی‌گناهان، یا معامله‌ی یکسان میان خیانت و اشتباه، یا یکسان گرفتن گناهان کوچک با گناهان بزرگ جایز نیست. مدیران درستکار و صالح و خدمتگزار که بیگمان، اکثریت کارگزاران در قوای سه گانه کشور را تشکیل میدهند نباید مورد سوء ظن و در معرض اهانت قرار گیرند و یا احساس ناامنی کنند. چه نیکو است که تشویق صالحان و خدمتگزاران نیز در کنار مقابله با فساد و مفسد، وظیفه‌ی مهم شناخته شود.

۵. بخشهای مختلف نظارتی در سه قوه از قبیل سازمان بازرسی کل کشور، دیوان محاسبات و وزارت اطلاعات باید با همکاری صمیمانه، نقاط دچار آسیب در گردش مالی و اقتصادی کشور را بدرستی شناسائی کنند و محاکم قضائی و نیز مسئولان آسیب زدائی در هر مورد را یاری رسانند.

۶. وزارت اطلاعات موظف است در چهارچوب وظائف قانونی خود، نقاط آسیب‌پذیر در فعالیتهای اقتصادی دولتی کلان مانند: معاملات و قراردادهای خارجی، و سرمایه‌گذاریهای بزرگ، طرح‌های ملی، و نیز مراکز مهم تصمیم‌گیری اقتصادی و پولی کشور را پوشش اطلاعاتی دهد و به دولت و دستگاه قضائی در تحقق سلامت اقتصادی یاری رساند و بطور منظم به رئیس جمهور گزارش دهد.

۷. در امر مبارزه با فساد نباید هیچ تبعیضی دیده شود. هیچکس و هیچ نهاد و دستگاهی نباید استثنا شود. هیچ شخص یا نهادی نمیتواند با عذر انتساب به اینجانب یا دیگر مسئولان کشور، خود را از حساب کشی معاف بشمارد. با فساد در هر جا و هر مسند باید برخورد یکسان صورت گیرد.

۸. با این امر مهم و حیاتی نباید بگونه‌ی شعاری و تبلیغاتی و تظاهرگونه رفتار شود. بجای تبلیغات باید آثار و برکات عمل، مشهود گردد. به دست اندرکاران این مهم تاکید کنید که بجای پرداختن به ریشه‌ها و ام‌الفسادها به سراغ ضعفها و خطاهای کوچک نروند و نقاط اصلی را رها نکنند. هرگونه اطلاع‌رسانی به افکار عمومی که البته در

جای خود لازم است، باید بدور از اظهارات نسنجیده و تبلیغات گونه بوده و حفظ آرامش و اطمینان افکار عمومی را در نظر داشته باشد.

از خداوند متعال اخلاص و جدّ و توفیق را برای خود و شما و همه‌ی مسئولان این امور، مسئلت میکنم و امیدوارم این اقدام مورد رضای حضرت بقیةالله‌الاعظم روحی فداه قرار گرفته گام بلندی بسوی رفاه و آسایش عمومی را تدارک کند.

والسلام علیکم

سیدعلی خامنه‌ای

۱۰ اردیبهشت‌ماه ۱۳۸۰

قانون ارتقای سلامت نظام اداری و مقابله با فساد

مصوب جلسه مورخ ۱۳۸۷/۲/۱۷ کمیسیون اجتماعی

قانون ارتقاء سلامت نظام اداری و مقابله با فساد" مصوب جلسه مورخ ۱۳۸۷/۲/۱۷ کمیسیون اجتماعی که با عنوان لایحه به مجلس شورای اسلامی تقدیم و در جلسه علنی روز یکشنبه مورخ ۱۳۸۷/۲/۲۹ مجلس با اجرای آزمایشی آن به مدت سه سال موافقت و مطابق اصل یکصد و دوازدهم (۱۱۲) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران به مجمع تشخیص مصلحت نظام ارسال گردیده بود با اصلاح و تأیید آن مجمع در تاریخ ۱۳۹۰/۸/۷ به ریاست محترم جمهور ابلاغ گردید.

قانون ارتقاء سلامت نظام اداری و مقابله با فساد

فصل اول - تعاریف و اشخاص مشمول

ماده ۱- تعاریف:

الف - فساد در این قانون هرگونه فعل یا ترک فعلی است که توسط هر شخص حقیقی یا حقوقی به صورت فردی، جمعی یا سازمانی که عمداً و با هدف کسب هرگونه منفعت یا امتیاز مستقیم یا غیرمستقیم برای خود یا دیگری، با نقض قوانین و مقررات کشوری انجام پذیرد یا ضرر و زیانی را به اموال، منافع، منابع یا سلامت و امنیت عمومی و یا جمعی از مردم وارد نماید نظیر رشاء، ارتشاء، اختلاس، تبانی، سوءاستفاده از مقام یا موقعیت اداری، سیاسی، امکانات یا اطلاعات، دریافت و پرداختهای غیرقانونی از منابع عمومی و انحراف از این منابع به سمت تخصیصهای غیرقانونی، جعل، تخریب یا اختفاء اسناد و سوابق اداری و مالی

ب - مؤسسات خصوصی حرفه‌ای عهده‌دار مأموریت عمومی، مؤسسات غیردولتی می‌باشند که مطابق قوانین و مقررات، بخشی از وظایف حاکمیتی را بر عهده دارند نظیر کانون کارشناسان رسمی دادگستری، سازمان نظام پزشکی و سازمان نظام مهندسی

ج - تحصیل مال نامشروع، موضوع ماده (۲) قانون تشدید مجازات مرتکبین ارتشاء و اختلاس و کلاهبرداری مصوب ۶۷/۹/۱۵ مجمع تشخیص مصلحت نظام.

ماده ۲- اشخاص مشمول این قانون عبارتند از:

الف - افراد مذکور در مواد (۱) تا (۵) قانون مدیریت خدمات کشوری مصوب ۸۶/۷/۸

ب - واحدهای زیر نظر مقام رهبری اعم از نظامی و غیرنظامی و تولید آستانهای مقدس با موافقت ایشان

ج - شوراهای اسلامی شهر و روستا و مؤسسات خصوصی حرفه‌ای عهده‌دار مأموریت عمومی

د- کلیه اشخاص حقیقی و حقوقی غیردولتی موضوع این قانون

فصل دوم - تکالیف دستگاهها در پیشگیری از مفاسد اداری

ماده ۳- دستگاههای مشمول بندهای (الف)، (ب) و (ج) ماده (۲) این قانون و مدیران و مسؤولان آنها مکلفند:

الف - کلیه قوانین و مقررات اعم از تصویب‌نامه‌ها، دستورالعملها، بخشنامه‌ها، رویه‌ها، تصمیمات مرتبط با حقوق شهروندی نظیر فرآیندهای کاری و زمان‌بندی انجام کارها، استانداردها، معیار و شاخصهای مورد عمل، مأموریتها، شرح وظایف دستگاهها و واحدهای مربوط، همچنین مراحل مختلف اخذ مجوزها، موافقتهای اصولی، مفاصاحسابها، تسهیلات اعطائی، نقشه‌های تفصیلی شهرها و جداول میزان تراکم و سطح اشغال در پروانه‌های ساختمانی و محاسبات مربوط به مالیاتها، عوارض و حقوق دولت، مراحل مربوط به واردات و صادرات کالا را باید در دیدارگاههای الکترونیک به اطلاع عموم برسانند.

ایجاد دیدارگاههای الکترونیک مانع از بهره‌برداری روشهای مناسب دیگر برای اطلاع‌رسانی به هنگام و ضروری مراجعین نیست.

ب - متن قراردادهای مربوط به معاملات متوسط و بالاتر موضوع قانون برگزاری مناقصات که به روش مناقصه، مزایده، ترک تشریفات و غیره توسط دستگاههای مشمول بندهای (الف)، (ب) و (ج) ماده (۲) این قانون منعقد می‌گردد و همچنین اسناد و ضامنها و هرگونه الحاق، اصلاح، فسخ، ابطال و خاتمه قرارداد پیش از موعد و تغییر آن و نیز کلیه پرداختها، باید به پایگاه اطلاعات قراردادها وارد گردد.

معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی رئیس‌جمهور موظف است حداکثر ظرف سه ماه پس از ابلاغ این قانون آیین‌نامه اجرائی آن شامل ضوابط و موارد استثناء، نحوه و میزان دسترسی عموم مردم به اطلاعات قراردادها را تهیه کند و به تصویب هیأت وزیران برساند و ظرف یک سال پایگاه اطلاعات قراردادها را ایجاد نماید.

تبصره ۱- قراردادهایی که ماهیت نظامی یا امنیتی دارد و نیز مواردی که به موجب قوانین، افشاء اطلاعات آنها ممنوع می‌باشد و یا قراردادهای محرمانه از شمول این حکم مستثنی است. تشخیص محرمانه بودن قراردادهای مذکور بر عهده کارگروهی مرکب از معاونین وزراء اطلاعات و امور اقتصادی و دارایی و معاون برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی رئیس‌جمهور و معاون دستگاه مربوط حسب مورد است.

تبصره ۲- تأخیر در ورود اطلاعات مذکور در بندهای فوق یا ورود ناقص اطلاعات یا ورود اطلاعات بر خلاف واقع در پایگاههای مذکور تخلف محسوب می‌شود و متخلف به شش ماه تا سه سال انفصال موقت از خدمت در دستگاههای موضوع بندهای (الف)، (ب) و (ج) ماده (۲) این قانون محکوم می‌گردد.

ماده ۴- به منظور پیشگیری از شکل‌گیری فساد طبق تعریف ماده (۱) این قانون، وزارت اطلاعات موظف است نقاط مهم و آسیب‌پذیر در فعالیتهای کلان اقتصادی دولتی و عمومی مانند معاملات و قراردادهای بزرگ خارجی، سرمایه‌گذاری‌های بزرگ، طرحهای ملی و نیز مراکز مهم تصمیم‌گیری اقتصادی و پولی کشور در دستگاههای اجرائی را در صورت وجود گزارش موثق و یا قرائن معتبر مبنی بر تخلف یا سوء عملکرد، با کسب مجوز قضائی لازم پوشش اطلاعاتی کافی و مناسب بدهد.

تبصره ۱- وزارت اطلاعات نیز در پرونده‌های فساد مالی کلان ضابطه قوه قضائیه محسوب می‌شود.

تبصره ۲- وزارت اطلاعات موظف به پشتیبانی از بانک اطلاعاتی موجود در دبیرخانه است.

ماده ۵ - محرومیت‌های موضوع این قانون و اشخاص مشمول محرومیت، اعم از حقیقی و یا حقوقی به قرار زیر است:

الف - محرومیت‌ها:

۱- شرکت در مناقصه‌ها و مزایده‌ها یا انجام معامله یا انعقاد قرارداد با دستگاههای موضوع بندهای (الف)، (ب) و (ج) ماده (۲) این قانون با نصاب معاملات بزرگ مذکور در قانون برگزاری مناقصات مصوب ۸۳/۱/۲۵

۲- دریافت تسهیلات مالی و اعتباری از دستگاههای موضوع بندهای (الف)، (ب) و (ج) ماده (۲) این قانون

۳- تأسیس شرکت تجاری، مؤسسه غیرتجاری و عضویت در هیأت مدیره و مدیریت و بازرسی هر نوع شرکت یا مؤسسه

۴- دریافت و یا استفاده از کارت بازرگانی

۵ - اخذ موافقتنامه اصولی و یا مجوز واردات و صادرات

۶ - عضویت در ارکان مدیریتی و نظارتی در تشکلهای حرفه‌ای، صنفی و شوراها

۷- عضویت در هیأت‌های رسیدگی به تخلفات اداری، انتظامی و انتصاب به مشاغل مدیریتی

ب - اشخاص مشمول محرومیت و میزان محرومیت آنان:

۱- اشخاصی که به قصد فرار از پرداخت حقوق عمومی و یا دولتی مرتکب اعمال زیر می‌گردند متناسب با نوع تخلف عمدی به دو تا پنج سال محرومیت به شرح زیر محکوم می‌شوند:

۱-۱- ارائه متقلبانه اسناد، صورت‌های مالی، اظهارنامه‌های مالی و مالیاتی به مراجع رسمی ذی‌ربط، به یکی از محرومیت‌های مندرج در جزءهای (۱)، (۲) و (۳) بند (الف) این ماده و یا هر سه آنها

۱-۲- ثبت نکردن معاملاتی که ثبت آنها در دفاتر قانونی بنگاه اقتصادی، براساس مقررات، الزامی است یا ثبت معاملات غیرواقعی، به یکی از محرومیت‌های مندرج در جزءهای (۱)، (۲) و (۶) بند (الف) این ماده یا جمع دو و یا هر سه آنها

۱-۳- ثبت هزینه‌ها و دیون واهی، یا ثبت هزینه‌ها و دیون با شناسه‌های اشخاص غیرمرتبط یا غیرواقعی در دفاتر قانونی بنگاه، به یکی از محرومیت‌های مذکور در جزءهای (۱)، (۲) و (۵) بند (الف) این ماده و یا جمع دو و یا هر سه آنها

۱-۴- ارائه نکردن اسناد حسابداری به مراجع قانونی یا امحاء آنها قبل از زمان پیش‌بینی شده در مقررات، به یکی از محرومیت‌های مندرج در جزءهای (۳) و (۶) بند (الف) این ماده یا هر دو آنها

۵- استفاده از تسهیلات بانکی و امتیازات دولتی در غیرمحل مجاز مربوط، به یکی از محرومیت‌های مندرج در جزءهای (۱)، (۲)، (۴) و (۶) بند (الف) این ماده یا جمع دو یا بیشتر آنها

۶- استنکاف از پرداخت بدهی معوق مالیاتی یا عوارض قطعی قانونی در صورت تمکن مالی و نداشتن عذر موجه، به یکی از محرومیت‌های مندرج در جزءهای (۱)، (۲)، (۳) و (۴) بند (الف) این ماده یا جمع دو یا بیشتر آنها

تبصره ۱- اگر مرتکب، از کارکنان دستگاههای موضوع ماده (۵) قانون مدیریت خدمات کشوری باشد، به محرومیت مندرج در جزء (۷) بند (الف) نیز محکوم می‌شود.

تبصره ۲- حدنصاب مالی موارد مذکور برای اعمال محرومیت به تنهایی یا مجموعاً، معادل ده برابر نصاب معاملات بزرگ یا بیشتر موضوع قانون برگزاری مناقصات در هر سال مالی است.

۲- محکومان به مجازاتهای قطعی زیر، در جرائم مالی عمدی تصریح شده در این قانون، به مدت سه سال از تاریخ قطعیت رأی، مشمول کلیه محرومیت‌های مندرج در بند (الف) این ماده می‌شوند، مشروط بر اینکه در حکم قطعی دادگاه به محرومیت‌های موضوع این قانون محکوم نشده باشند:

۲-۱- دو سال حبس و بیشتر

۲-۲- جزای نقدی به میزان ده برابر نصاب معاملات بزرگ و یا بیشتر، موضوع قانون برگزاری مناقصات

۲-۳- محکومان به مجازات قطعی دو بار یا بیشتر که مجموع مجازات آنان از جزءهای (۱-۲) و یا (۲-۲) بیشتر باشد.

ماده ۶ - هیأتی مرکب از یک نفر قاضی به انتخاب رئیس قوه قضائیه، نماینده وزارت امور اقتصادی و دارایی، وزارت اطلاعات، سازمان بازرسی کل کشور، دیوان محاسبات کشور، بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران، اتاق بازرگانی و صنایع و معادن ایران و اتاق تعاون ایران تشکیل می‌شود تا پس از رسیدگی و تشخیص موارد مطروحه درباره افراد مشمول ماده (۵) این قانون، گزارش مستدل و مستند خود را از طریق دبیرخانه برای رسیدگی به قوه قضائیه پیشنهاد و در غیر این صورت پرونده را مختومه نماید. قوه قضائیه موظف است در

شعبه‌ای مرکب از سه نفر قاضی که توسط رئیس قوه قضائیه انتخاب می‌شوند با رعایت اصول آیین دادرسی به گزارش‌های هیأت مذکور رسیدگی کند. حکم صادره از این دادگاه قطعی است.

تبصره ۱- اگر متخلف برای تأمین حقوق دولتی یا عمومی یا حسن جریان امور، اقدامات مؤثری کرده باشد، دادگاه چه درباره موضوع تصمیم‌گیری کرده باشد و یا پرونده مفتوح باشد، می‌تواند مدت محرومیت را به حداقل یک سال کاهش دهد. اگر متهم از مراجع قضائی حکم برائت یا منع تعقیب دریافت کند، دبیرخانه برای رفع محرومیت اقدام می‌کند.

تبصره ۲- اگر شخص، مرتکب چند مورد از تخلفات موضوع ماده (۵) شده باشد، با توجه به نوع تخلفات، شخصیت مرتکب و اوضاع و احوال قضیه، به دو یا چند مجازات مذکور در بند (الف) ماده (۵) محکوم می‌شود و در هر صورت، مجازات، بیش از پنج سال محرومیت نیست.

تبصره ۳- دستگاههای نظارتی، بازرسان قانونی شرکتها و مؤسسات و وزارت امور اقتصادی و دارایی، موظفند تخلفات را به هیأت مذکور در صدر ماده اعلام کنند.

تبصره ۴- هیأت می‌تواند شعب متعدد با ترکیب مشابه صدر این ماده داشته باشد، تعداد، محل تشکیل هیأت، طرز تشکیل، اجرای تصمیمات مربوط به درج نام اشخاص در فهرست محرومیت و یا خروج نام آنان و نیز نحوه دسترسی و سایر امور اجرائی، به موجب آیین‌نامه‌ای است که ظرف سه ماه توسط سازمان بازرسی کل کشور با همکاری سایر دستگاههای مذکور در این ماده تهیه می‌شود و به تصویب رئیس قوه قضائیه می‌رسد.

تبصره ۵- اعمال محرومیت‌های مذکور در ماده (۵) این قانون مانع رسیدگی به تخلفات اداری و جرائم ارتكابی مرتکبین در مراجع ذی‌صلاح نیست و دستگاههای ذی‌ربط نیز موظفند طبق مقررات، موضوعات مربوط به تأمین حقوق دستگاه خود را به نحو مؤثر و بدون وقفه پیگیری کنند.

تبصره ۶- دبیرخانه و بانک اطلاعات مربوط، موضوع پایگاه اطلاعاتی فهرست محرومیت در محل سازمان بازرسی کل کشور تشکیل می‌شود.

ماده ۷- دولت موظف است با همکاری سایر قوا به منظور فرهنگ‌سازی و ارتقاء سلامت نظام اداری براساس منابع اسلامی و متناسب با توسعه علوم و تجربیات روز دنیا ظرف شش ماه پس از تصویب این قانون «منشور اخلاق حرفه‌ای کارگزاران نظام» را تدوین نماید.

تبصره - کلیه دستگاههای موضوع بندهای (الف)، (ب) و (ج) ماده (۲) این قانون مکلفند براساس وظایف و مأموریت‌های خود در چهارچوب «منشور اخلاق حرفه‌ای کارگزاران نظام» به تدوین «رفتار حرفه‌ای و اخلاقی مقامات موضوع ماده (۷۱) قانون مدیریت خدمات کشوری و سایر مدیران و کارکنان» خود اقدام نمایند.

ماده ۸- به منظور پیشگیری از شکل‌گیری فساد، تکالیف ذیل حسب مورد بر عهده معاونت‌های برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی و توسعه مدیریت و سرمایه انسانی رئیس جمهور است:

الف - به تدوین سیاستها و راهکارهای شفاف‌سازی اطلاعات و استقرار و تقویت نظامهای اطلاعاتی و استانداردهای امور و مستند نمودن فعالیت‌های دستگاههای اجرائی برای ثبت و ضبط شفاف و جامع کلیه عملیات، اطلاع‌رسانی لازم به عموم مردم و همچنین تأمین نیازهای اطلاعاتی دستگاههای نظارتی و اطلاعاتی کشور اقدام نماید.

ب - درباره آن دسته از فرآیندهای اداری از جمله نقل و انتقال اموال غیرمنقول، ثبت شرکتها و واحدهای تولیدی، اخذ مجوز مراحل مختلف صادرات و واردات و امور مربوط به اتباع بیگانه که انجام آن به چند

سازمان مربوط می‌گردد، به ایجاد و راه‌اندازی فرآیندهای مرتبط و مکانیزه به گونه‌ای که نیاز به مراجعه اشخاص به ادارات مزبور به حداقل کاهش یابد، اقدام نماید.

ج - ترتیباتی را اتخاذ نماید که ظرف یک سال پس از تصویب این قانون کلیه معاملات بزرگ مندرج در قانون مناقصات اشخاص مشمول بندهای (الف)، (ب) و (ج) ماده (۲) تنها با گشایش اعتبار ریالی از طریق نظام بانکی صورت گیرد.

ماده ۹- وزارت امور اقتصادی و دارایی مکلف است:

الف - در اجرای وظایف قانونی خود به اعمال نظارت بر فعالیتهای اقتصادی اشخاص حقیقی و حقوقی اقدام و هرگونه سوء جریان را به همراه پیشنهادهای اصلاحی به مراجع ذی‌ربط منعکس نماید.

ب - ظرف حداکثر دو سال پس از تصویب این قانون نظام جامع اطلاعات مالیاتی و پایگاه اطلاعات چکهای بلامحل و سفته‌های واخواستی و بدهیهای معوق به اشخاص مذکور در بندهای (الف)، (ب) و (ج) ماده (۲) این قانون را راه‌اندازی نماید.

ج - پایگاه اطلاعاتی رتبه‌بندی اعتباری اشخاص حقوقی و نیز تجار مذکور در قانون تجارت را راه‌اندازی نماید و آن را در دسترس مؤسسات اعتباری و اشخاص قرار دهد.

تبصره - آیین‌نامه مربوط به نحوه رتبه‌بندی حدود دسترسی اشخاص و مؤسسات اعتباری و نحوه همکاری دستگاهها برای تحلیل اطلاعات پایگاه مذکور در بندهای (ب) و (ج) توسط وزارت امور اقتصادی و دارایی و اتاق بازرگانی و صنایع و معادن ایران و اتاق تعاون ایران تهیه می‌شود و به تصویب هیأت‌وزیران می‌رسد.

د - ظرف یک سال پس از تصویب این قانون برنامه راهبردی مشخص در مورد بازارچه‌های مرزی، مناطق آزاد و ویژه تجاری و اقتصادی و اسکله‌های خاص تدوین نماید و به تصویب هیأت‌وزیران برساند.

ه - ظرف سه سال از تصویب این قانون قراردادهای تبادل اطلاعات مالیاتی، گمرکی و بورس را از طریق سازمان مالیاتی، گمرک جمهوری اسلامی ایران و سازمان بورس اوراق بهادار با سازمانهای متناظر در کشورهای دیگر منعقد نماید و اقدامات قانونی لازم را برای تصویب در مجلس شورای اسلامی به‌عمل آورد.

ماده ۱۰- وزارت کشور موظف است تمهیدات لازم را درباره توسعه و تقویت سازمانهای مردم‌نهاد در زمینه پیشگیری و مبارزه با فساد و سنجش شاخصهای فساد با رعایت مصالح نظام و در چهارچوب قوانین و مقررات مربوط فراهم آورد و گزارش سالانه آن را به مجلس شورای اسلامی ارائه نماید.

ماده ۱۱- قوه قضائیه موظف است:

الف - ظرف یک سال ضمن بازنگری قوانین جزائی مرتبط با جرائم موضوع این قانون و بررسی خلأهای موجود، لایحه‌ای جامع با هدف پیشگیری مؤثر از وقوع جرم از طریق تناسب مجازاتها با جرائم، تدوین نماید و در اختیار دولت قرار دهد تا دولت با رعایت ترتیبات قانونی اقدام لازم را به‌عمل آورد.

ب - ظرف یک سال لایحه جامعی به منظور رسیدگی به جرائم مربوط به مفاسد اقتصادی و مالی مدیران و کارکنان دستگاههای دولتی و عمومی که به سبب شغل و یا وظیفه مرتکب می‌شوند شامل تشکیلات، صلاحیتهای، آیین دادرسی و سایر موضوعات مربوط تهیه کند و به دولت ارائه دهد تا اقدامات قانونی را معمول دارد.

تبصره ۱- تا زمان ایجاد تشکیلات مذکور در هر حوزه قضائی با توجه به حجم جرائم اقتصادی و مالی موضوع این قانون، شعبه یا شعبی در دادسراها و دادگاهها با رعایت صلاحیتهای قانونی برای رسیدگی به جرائم مذکور اختصاص دهد. قضات این شعب باید دوره‌های مصوب آموزشهای تخصصی را گذرانده باشند.

تبصره ۲- شرایط قضاات دادسرا و دادگاه و همچنین دوره‌های آموزشی تخصصی به موجب آیین‌نامه‌ای است که ظرف سه ماه توسط وزیر دادگستری تهیه می‌شود و به تصویب رئیس قوه قضائیه می‌رسد.

ج - پایگاه اطلاعات مدیریت پرونده‌های مطروحه در دستگاه قضائی را ظرف دو سال راه‌اندازی نماید به گونه‌ای که:

۱- نسخه الکترونیکی از اطلاعات، اسناد و پرونده‌های مطروحه حداکثر بیست و چهار ساعت پس از تولید یا دریافت در سامانه (سیستم) ثبت گردد.

۲- نوبت‌دهی رسیدگی به پرونده‌ها توسط سامانه تولید شود و فرآیند رسیدگی به پرونده‌ها قابل ردیابی و پیگیری باشد.

۳- ثبت کلیه نامه‌های وارده و لوایح ارسالی به مراجع قضائی با احراز هویت اشخاص به صورت متمرکز در هر واحد قضائی امکان‌پذیر گردد.

۴- امکان ارسال یا تحویل نسخه الکترونیک کلیه اوراق پرونده که مطالعه آن برای اصحاب دعوا مطابق قوانین، مجاز شناخته شده است میسر گردد.

۵ - پایگاه اطلاعات آراء صادره قضائی را راه‌اندازی نماید.

۶ - خلاصه اطلاعات کلیه پرونده‌های مطروحه در محلی مشخص در قوه قضائیه متمرکز و سرویس‌دهی اطلاعات لازم به کلیه دستگاه‌های نظارتی امکان‌پذیر گردد.

تبصره - آیین‌نامه این سامانه و زمان‌بندی اجرای آن و نیز موارد استثناء شامل موارد امنیتی، مصادیق خلاف اخلاق، عفت و نظم عمومی و اختلافات خانوادگی و نحوه دسترسی اشخاص و دستگاه‌های نظارتی و سایر موضوعات مرتبط، حداکثر ظرف سه ماه توسط وزیر دادگستری تهیه می‌شود و به تصویب رئیس قوه قضائیه می‌رسد.

د - ظرف سه سال لوایح معاضدت قضائی با اولویت کشورهای مهم طرف قرارداد تجاری با جمهوری اسلامی ایران را تهیه و جهت اقدام لازم قانونی به دولت ارسال نماید. قراردادهای دو جانبه باید حسب مورد حداقل یکی از موارد زیر را دربرگیرد:

۱- استرداد متهمان و مجرمان مفاسد مالی

۲- استرداد اموال و دارایی‌های نامشروع و حاصل از اقدامات مجرمانه

۳- تبادل اطلاعات درباره موارد اثبات شده یا در حال پیگیری در مورد مفاسد مالی

ماده ۱۲- سازمان ثبت اسناد و املاک کشور موظف است:

الف - ظرف دو سال نسبت به تکمیل و اجرای طرح حدنگاری (کاداستر) و سایر ترتیبات قانونی لازم اقدام و اطلاعات لازم را در پایگاه اطلاعاتی مربوط وارد نماید. حدود دسترسی اشخاص به این پایگاه را آیین‌نامه اجرائی مشخص می‌کند.

آیین‌نامه اجرائی توسط وزارت دادگستری و با همکاری سازمان ثبت اسناد و املاک کشور و وزارتخانه‌های اطلاعات و دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح تهیه می‌شود و به تصویب رئیس قوه قضائیه می‌رسد.

ب - ظرف یک سال پایگاه اطلاعات اشخاص حقوقی را ایجاد نماید.

تبصره ۱- ورود اطلاعات پایگاه اطلاعاتی مذکور در بند (ب) راجع به آن دسته از اشخاص حقوقی که در سایر مراجع به ثبت رسیده یا می‌رسند حسب مورد بر عهده دستگاه ثبت‌کننده است.

تبصره ۲- آیین‌نامه اجرائی بند (ب) و تبصره (۱) آن توسط وزارت دادگستری و با همکاری سازمان ثبت اسناد و املاک کشور و وزارت کشور تهیه می‌شود و به تصویب هیأت وزیران می‌رسد.

ج - ظرف یک سال شبکه و پایگاه اطلاعاتی مشترک بین دفاتر اسناد رسمی و سازمان ثبت اسناد و املاک کشور را راه‌اندازی نماید، به نحوی که ثبت و تبادل کلیه وقایع دفاتر اسناد رسمی و سازمان ثبت اسناد و املاک کشور از طریق نظام متمرکز مذکور تسهیل گردد.

فصل سوم - تکالیف عمومی

ماده ۱۳- کلیه مسؤولان دستگاههای مشمول این قانون موظفند بدون فوت وقت از شروع یا وقوع جرائم مربوط به ارتشاء، اختلاس، کلاهبرداری، تبانی در معاملات دولتی، اخذ درصد (پورسانت) در معاملات داخلی یا خارجی، اعمال نفوذ برخلاف حق و مقررات قانونی، دخالت در معاملات دولتی در مواردی که ممنوعیت قانونی دارد، تحصیل مال نامشروع، استفاده غیرمجاز یا تصرف غیرقانونی در وجوه یا اموال دولتی یا عمومی و یا تضییع آنها، تدلیس در معاملات دولتی، اخذ وجه یا مال غیرقانونی یا امر به اخذ آن، منظور نمودن نفعی برای خود یا دیگری تحت هر عنوان اعم از کمیسیون، پاداش، حق‌الزحمه یا حق‌العمل در معامله یا مزایده یا مناقصه و سایر جرائم مرتبط با مفساد اقتصادی در حوزه مأموریت خود بلافاصله باید مراتب را به مقامات قضائی و اداری رسیدگی‌کننده به جرائم و تخلفات گزارش نمایند، در غیر این صورت مشمول مجازات مقرر در ماده (۶۰۶) قانون مجازات اسلامی می‌شوند.

تبصره - هر یک از کارکنان دستگاههای موضوع این قانون که در حیطه وظایف خود از وقوع جرائم مذکور در دستگاه متبوع خود مطلع شود مکلف است بدون اطلاع سایرین مراتب را به صورت مکتوب و فوری به مسؤول بالاتر خود و یا واحد نظارتی گزارش نماید در غیر این صورت مشمول مجازات فوق می‌شود.

ماده ۱۴- بازرسان، کارشناسان رسمی، حساب‌رسان و حسابداران، ممیزین، ذی‌حسابها، ناظرین و سایر اشخاصی که مسؤول ثبت یا رسیدگی به اسناد، دفاتر و فعالیتهای اشخاص حقیقی و حقوقی در حیطه وظایف خود می‌باشند موظفند در صورت مشاهده هرگونه فساد موضوع این قانون، چنانچه ترتیباتی در قوانین دیگر نباشد، مراتب را به مرجع نظارتی یا قضائی ذی‌صلاح اعلام نمایند. متخلفین به سه سال محرومیت یا انفصال از خدمت در دستگاههای مشمول این قانون و یا جزای نقدی به میزان دو تا ده برابر مبلغ معاملات بزرگ مذکور در قانون برگزاری مناقصات و نیز لغو عضویت در انجمنها، مؤسسات و اتحادیه‌های صنفی و حرفه‌ای و یا هر دو مجازات محکوم می‌شوند.

ماده ۱۵- مقامات، مدیران و سرپرستان مستقیم هر واحد در سازمانهای دولتی بند (الف) ماده (۲) این قانون به تناسب مسؤولیت و سرپرستی خود موظف به نظارت بر واحدهای تحت سرپرستی، پیشگیری و مقابله با فساد اداری، شناسایی موارد آن و اعلام مراتب حسب مورد به مراجع ذی‌صلاح می‌باشند. واحدهای حقوقی، بازرسی و حراست و حفاظت پرسنل دستگاههای مربوط موظف به پیگیری موضوع تا حصول نتیجه می‌باشند.

ماده ۱۶- پس از راه‌اندازی هر یک از پایگاههای اطلاعات مذکور در این قانون چنانچه افرادی که مسؤول ارائه و ثبت اطلاعات می‌باشند در انجام وظایف خود قصور نمایند با آنان طبق قوانین و مقررات مربوط رفتار می‌شود.

ماده ۱۷- دولت مکلف است طبق مقررات این قانون نسبت به حمایت قانونی و تأمین امنیت و جبران خسارت اشخاصی که تحت عنوان مخبر یا گزارش‌دهنده، اطلاعات خود را برای پیشگیری، کشف یا اثبات جرم و

همچنین شناسایی مرتکب، در اختیار مراجع ذیصلاح قرار می‌دهند و به این دلیل در معرض تهدید و اقدامات انتقام‌جویانه قرار می‌گیرند، اقدام نماید. اقدامات حمایتی عبارتند از:

الف - عدم افشاء اطلاعات مربوط به هویت و مشخصات خانوادگی و محل سکونت یا فعالیت اشخاص مذکور، مگر در مواردی که قاضی رسیدگی‌کننده به لحاظ ضرورت شرعی یا محاکمه عادلانه و تأمین حق دفاع متهم افشاء هویت آنان را لازم بداند. چگونگی عدم افشاء هویت اشخاص یاد شده و همچنین دسترسی اشخاص ذی‌نفع، در آیین‌نامه اجرائی این قانون مشخص می‌شود.

ب - فراهم آوردن موجبات انتقال افراد مذکور با درخواست آنان به محل مناسب دیگر در صورتی که در دستگاههای اجرائی موضوع بندهای (الف)، (ب) و (ج) ماده (۲) این قانون شاغل باشند، دستگاه مربوط موظف به انجام این امر است و این انتقال نباید به هیچ وجه موجب تقلیل حقوق، مزایا، گروه شغلی و حقوق مکتسبه مستخدم گردد.

ج - جبران صدمات و خسارات جسمی یا مالی در مواردی که امکان جبران فوری آن از ناحیه واردکننده صدمه یا خسارت ممکن نباشد. در این صورت دولت جانشین زیان‌دیده محسوب می‌شود و می‌تواند خسارت پرداخت شده را مطالبه نماید.

د - هرگونه رفتار تبعیض‌آمیز از جمله اخراج، بازخرید کردن، بازنشسته نمودن پیش از موعد، تغییر وضعیت، جابه‌جایی، ارزشیابی غیرمنصفانه، لغو قرارداد، قطع یا کاهش حقوق و مزایای مخبر، گزارش‌دهنده و منبعی که اطلاعات صحیحی را به مقامات ذیصلاح قانونی منعکس می‌نمایند ممنوع است.

تبصره - اشخاص فوق در صورتی مشمول مقررات این قانون می‌شوند که اطلاعات آنها صحیح و اقدامات آنان مورد تأیید مراجع ذیصلاح باشد.

نحوه اقدامات حمایتی، نوع آن و میزان جبران خسارت آنان، طبق مقرراتی است که توسط وزارت اطلاعات و با همکاری وزارت دادگستری و معاونت‌های برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی و توسعه مدیریت و سرمایه انسانی رئیس‌جمهور تهیه می‌شود و اقدامات قانونی لازم برای تصویب در مجلس شورای اسلامی به عمل می‌آید.

ماده ۱۸- هر نوع فعالیت اقتصادی به صورت مستقیم و غیرمستقیم برای کلیه دستگاههای مندرج در بندهای (الف)، (ب) و (ج) ماده (۲) این قانون که در وظایف و اختیارات قانونی آنها فعالیتهای اقتصادی پیش‌بینی نشده، ممنوع است.

ماده ۱۹- نسخه‌ای از پژوهشها و تحقیقات غیرمحرمانه که کلاً از محل بودجه عمومی تأمین اعتبار شده است باید به نحو مناسب در دسترس اشخاص قرار گیرد.

ماده ۲۰- کلیه اشخاص مشمول بندهای (الف)، (ب) و (ج) ماده (۲) این قانون مکلفند ظرف دو سال پس از تصویب این قانون فرآیند امور مالی و مکاتبات اداری خود را مکانیزه نمایند.

ماده ۲۱- کلیه اشخاص مشمول بندهای (الف)، (ب) و (ج) ماده (۲) این قانون موظفند فقط از نرم‌افزارهای مالی و اداری که در شورای عالی انفورماتیک به ثبت رسیده است استفاده نمایند.

تبصره ۱- خرید نرم‌افزارهای خارجی اعلامی از سوی شورای مزبور از شمول این ماده مستثنی است.

تبصره ۲- شورای عالی انفورماتیک باید قبل از ثبت هر نرم‌افزار از رعایت معیارها و استانداردهای مصوب اطمینان حاصل نماید.

تبصره ۳- کلیه اشخاص مشمول موظفند ظرف یک سال از تصویب این قانون نرم‌افزارهای مورد استفاده فعلی خود را با شرایط مزبور سازگار نمایند.

ماده ۲۲- کلیه ذی‌حسابها، حسابداران و بازرسان قانونی اعم از اشخاص مذکور بندهای (الف)، (ب) و (ج) ماده (۲) این قانون و یا بخش خصوصی باید براساس نظر شورای عالی انفورماتیک از اصالت نرم‌افزارهای مورد استفاده در مجموعه خود اطمینان حاصل نمایند.

ماده ۲۳- در صورتی که شرکتهای تولیدکننده نرم‌افزار برخلاف استانداردهای مصوب به تغییر در نرم‌افزار اقدام نمایند رتبه‌بندی آن شرکت به مدت سه سال لغو می‌شود و کلیه مسؤولان ذی‌ربط به مدت پنج سال حق ثبت حقوق مادی و معنوی هیچ نرم‌افزاری را ندارند. هرگونه تغییر برخلاف استانداردها در نرم‌افزارهای مذکور ممنوع و مسؤولیت متوجه استفاده‌کننده است.

ماده ۲۴- هرگونه اظهار خلاف واقع و نیز ارائه اسناد و مدارک غیرواقعی به دستگاههای مشمول این قانون که موجب تضییع حقوق قانونی دولت یا شخص ثالث و یا فرار از پرداخت عوارض یا کسب امتیاز ناروا گردد، جرم محسوب می‌شود. چنانچه برای عمل ارتكابی در سایر قوانین مجازاتی تعیین شده باشد به همان مجازات محکوم می‌شود. در غیر این صورت علاوه بر لغو امتیاز، مرتکب به جزای نقدی معادل حقوق تضییع‌شده و نیز جبران زیان وارده با مطالبه ذی‌نفع محکوم می‌گردد.

هر یک از کارکنان دستگاهها که حسب وظیفه با موارد مذکور مواجه شوند مکلفند موضوع را به مقام بالاتر گزارش نمایند، مقام مسؤول در صورتی که گزارش را مقرون به صحت تشخیص دهد مراتب را به مرجع قضائی اعلام می‌نماید. متخلفین از این تکلیف به مجازات یک تا سه سال انفصال موقت از خدمات دولتی و عمومی محکوم می‌شوند.

ماده ۲۵- دستگاههای مذکور در بندهای (الف)، (ب) و (ج) ماده (۲) این قانون موظفند به بازنگری و مهندسی مجدد سامانه پاسخگویی به شکایات و مکانیزه نمودن آن به نحوی اقدام نمایند که دریافت شکایات به طور غیرحضوری توسط واحدهایی که مسؤولیت پاسخگویی و رسیدگی به شکایات مردم را دارند به واحد مربوطه در دستگاه منعکس گردد.

واحد مزبور موظف است براساس زمان‌بندی تعیین شده به ارائه پاسخ به متقاضی یا شاکی اقدام نماید و در صورت عدم پاسخگویی در مهلت معین، موضوع در سلسله مراتب اداری تا بالاترین مقام دستگاه منعکس شود. واحدهای مزبور موظفند در صورت وارد نبودن شکایت، موضوع را به صورت مکتوب و با ذکر علت به شاکی اعلام نمایند.

کلیه مراحل فوق باید حداکثر ظرف یک ماه از تاریخ وصول شکایت خاتمه یابد. عدم رسیدگی به شکایت یا عدم انعکاس موضوع به مراجع ذی‌صلاح یا عدم پاسخ مکتوب به شاکی در مهلت مذکور، تخلف محسوب و با مرتکبین طبق قوانین مربوطه برخورد می‌شود.

تبصره ۱- سازمان بازرسی کل کشور مسؤول نظارت بر حسن اجراء این ماده است.

تبصره ۲- دستگاههای تحت نظر مقام رهبری و نیز دستگاههایی که در قانون اساسی برای آنان حکم خاص وجود دارد از شمول این ماده مستثنی می‌باشند.

ماده ۲۶- در موارد زیر اشخاص تشویق می‌گردند:

الف - مدیران، سرپرستان، کارکنان و یا اشخاصی که موفق به شناسایی، کشف و معرفی افراد متخلف مذکور در این قانون گردند، مشروط بر آن که تخلف یا جرم در مراجع صالح اثبات شود.

ب - مدیران و کارکنان و اشخاص مشمول این قانون که در راه‌اندازی کامل پایگاه اطلاعاتی مکانیزه تلاش فوق‌العاده داشته باشند.

ج - هریک از اشخاص مشمول این قانون که موفق شوند در طول یک سال میزان سلامت اداری را براساس شاخصهای موضوع بند (الف) ماده (۲۸) این قانون واحد تحت سرپرستی خود ارتقاء دهند.

د - آیین‌نامه اجرائی این ماده حداکثر ظرف سه ماه از تاریخ تصویب این قانون توسط معاونت‌های برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی و توسعه مدیریت و سرمایه انسانی رئیس‌جمهور تهیه می‌شود و به تصویب هیأت وزیران می‌رسد.

تبصره - چنانچه اشخاص مشمول بند (د) ماده (۲) این قانون در جهت تحقق بندهای فوق‌الذکر اقدام نمایند براساس آیین‌نامه اجرائی این ماده مشمول تشویقات معنوی و مادی می‌شوند.

ماده ۲۷- وظایف و تکالیف مقرر در این قانون نافی فعالیت‌های ستاد مبارزه با مفاسد مالی که در اجراء فرمان مقام رهبری تشکیل شده است، نمی‌باشد.

ماده ۲۸- شورای دستگاه‌های نظارتی موضوع ماده (۲۲۱) قانون برنامه پنجساله پنجم توسعه، موظف به اقدامات زیر است:

الف - تهیه شاخصهای اندازه‌گیری میزان سلامت اداری در دستگاه‌های موضوع بندهای (الف)، (ج) و (د) ماده (۲) این قانون و اعلام عمومی آنها.

ب - اندازه‌گیری میزان سلامت اداری به صورت کلی و موردی و اعلام نتیجه بررسی به مسؤولان و مردم حداکثر تا پایان شهریور ماه سال بعد.

ج - بررسی اقدامات دستگاه‌های مشمول قانون از راه تهیه گزارش درباره عملکرد و اجرای برنامه‌های پیشگیرانه و مقابله با فساد، اعلام قوت‌ها و ضعف‌ها و ارائه پیشنهاد به دستگاه‌های مسؤول تبصره - آیین‌نامه اجرائی این ماده ظرف سه ماه از ابلاغ این قانون توسط شورا تهیه و به تصویب سران قوا می‌رسد.

ماده ۲۹- دولت موظف است در بودجه سالانه کل کشور، اعتبارات مورد نیاز برای اجراء مقررات این قانون و اعتبارات لازم برای هزینه‌های قانونی طرح دعاوی جرائم موضوع این قانون و پیگیری آنها از قبیل هزینه دادرسی، کارشناسی و اجراء احکام را در دستگاه‌های اجرائی پیش‌بینی نماید. سایر دستگاه‌هایی که از بودجه سالانه کل کشور استفاده نمی‌نمایند موظفند هزینه مزبور را از محل بودجه خود تأمین نمایند.

ماده ۳۰- شکایات و دعاوی مربوط به مبارزه با فساد مالی باید در مراجع قضائی و اداری خارج از نوبت رسیدگی شود.

ماده ۳۱- سازمان صدا و سیمای جمهوری اسلامی ایران، وزارتخانه‌های فرهنگ و ارشاد اسلامی، آموزش و پرورش، علوم، تحقیقات و فناوری، بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و سایر نهادهای آموزشی و فرهنگی و تبلیغی موظفند در راستای اجراء برنامه‌های آموزش عمومی و اطلاع‌رسانی این قانون که از طریق ستاد مبارزه با مفاسد اقتصادی ابلاغ می‌گردد، اقدامات لازم را به عمل آورند.

ماده ۳۲- مسؤولیت اجرای این قانون و مصوبات ستاد مبارزه با مفاسد اقتصادی در دستگاه‌های مشمول با وزیر و بالاترین مقام دستگاه ذی‌ربط است و افراد یادشده مکلفند با اتخاذ تدابیر و ساز و کارهای مناسب، از حداکثر ظرفیت واحدها و بخش‌های نظارتی و سایر بخش‌های مربوط به کنترل اجرای این قانون استفاده نمایند.

ماده ۳۳- آیین‌نامه اجرائی این قانون، در غیر مواردی که تعیین تکلیف شده است، ظرف شش ماه توسط معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی رئیس‌جمهور با همکاری معاونت توسعه مدیریت و سرمایه انسانی

رئیس‌جمهور و وزارتخانه‌های اطلاعات، دادگستری و امراقصادی و دارایی تهیه می‌شود و به تصویب هیأت وزیران می‌رسد.

ماده ۳۴- هرگونه افشاء اطلاعات پایگاههای اطلاعاتی دستگاههای مذکور برخلاف قوانین و مقررات، ممنوع است و متخلف به مجازات مندرج در قانون مجازات انتشار و افشاء اسناد محرمانه و سری دولتی مصوب ۵۳/۱۱/۲۹ محکوم می‌گردد.

ماده ۳۵- هرگونه دسترسی غیرمجاز به پایگاههای اطلاعاتی موضوع این قانون ممنوع است و متخلف حسب مورد به مجازات حبس از شش ماه تا یک سال محکوم می‌شود. شروع به جرم مزبور نیز مشمول مجازات حبس از نود و یک روز تا شش ماه است.

قانون فوق مشتمل بر سی و پنج ماده و بیست و هشت تبصره در جلسه علنی روز یکشنبه مورخ بیست و نهم اردیبهشت ماه یکهزار و سیصد و هشتاد و هفت مجلس شورای اسلامی اجرای آزمایشی آن به مدت سه سال تصویب و در تاریخ ۱۳۹۰/۸/۷ از سوی مجمع تشخیص مصلحت نظام موافق با مصلحت نظام تشخیص داده شد.

رئیس مجلس شورای اسلامی - علی لاریجانی

نظامنامه نظارت بر حسن اجرای قوانین در دستگاه های اجرایی کشور

شماره ۲۰۰/۹۳/۴۳۵۰

تاریخ ۹۳/۴/۲

بسمه تعالی

نظامنامه نظارت بر حسن اجرای قوانین و مقررات اداری، استخدامی و مدیریتی در دستگاه های اجرایی کشور

مصوبه شماره ۰۸۲/۲۲۵۰ مورخ ۱۳۹۲/۲/۲ معاونت توسعه مدیریت و سرمایه انسانی رییس جمهور

در راستای اجرای سیاست های کلی نظام اداری ابلاغی مقام معظم رهبری (مدظله العالی) و در اجرای مواد (۱۱۸)، (۸۲) قانون مدیریتی خدمات کشوری و بند یک ماده (۱۰۴) قانون استخدام کشوری، ماده (۲۲) قانون رسیدگی به تخلفات اداری و مواد (۱۱) و (۱۸) طرح تکریم مردم و جلب رضایت ارباب رجوع در نظام اداری موضوع مصوبه شماره ۱۸۵۴۰/۱۳ ط مورخ ۱۳۸۱/۱۲/۱۰ شورای عالی اداری و تصویبنامه شماره ۲۰۶/۹۳/۵۶۰ مورخ ۱۳۹۳/۰۱/۲۰ شورای عالی اداری موضوع نقشه راه اصلاح نظام اداری، مصوبه شماره ۲۰۶/۹۳/۵۶۲ مورخ ۱۳۹۳/۰۱/۲۰ در خصوص برنامه عملیاتی اصلاح نظام اداری، مفاد " نظامنامه نظارت بر حسن اجرای قوانین و مقررات اداری، استخدامی و مدیریتی در دستگاه های اجرایی کشور" به شرح ذیل تعیین می گردد:

۱- اهداف:

- حصول اطمینان از اجرای صحیح قوانین و مقررات اداری، استخدامی و مدیریتی در دستگاه های اجرایی کشور
- افزایش سطح پاسخگویی دستگاه های اجرایی به مردم، حفظ و صیانت از حقوق مردم، مسئولیت پذیری و جلب اعتماد عمومی
- راهبری و هدایت دستگاه های اجرایی در اجرای صحیح قوانین، ضوابط و مقررات اداری و استخدامی و مدیریتی به منظور ارتقاء قانون مداری

۲- تعاریف:

نظارت: فرآیند منظم و هدف داری است که پس از کسب داده ها و اطلاعات لازم به منظور حصول اطمینان از تطابق اقدامات و فعالیت های دستگاه اجرایی با قوانین و مقررات، الزامات اداری و استخدامی و سنجش میزان تحقق آن صورت می پذیرد.

بازرسی: نوعی نظارت است که فرایند انطباق اقدامات با قوانین و مقررات از طریق مشاهده و استقرار در محل با اخذ و جمع آوری اطلاعات لازم توسط بازرسی انجام می شود.

ناظر: به شخصی اطلاق می شود که فعالیت ها و اقدامات دستگاه اجرایی را از نظر انطباق با قوانین و مقررات اداری و استخدامی بصورت غیر حضوری (off site) مورد نظارت و مراقبت قرار داده و میزان اجرای قوانین و مقررات را سنجش و گزارش می نماید.

بازرسی: به ناظری اطلاق می شود که فرایند نظارت را از طریق استقرار در دستگاه و در محل (on site) انجام می دهد.

معاونت: معاونت توسعه مدیریت و سرمایه انسانی رئیس جمهور.

کمیته: کمیته راهبری نظارت بر حسن اجرای قوانین و مقررات اداری و استخدامی و مدیریتی معاونت توسعه مدیریت و سرمایه انسانی رئیس جمهور.

نظامنامه: نظامنامه نظارت بر حسن اجرای قوانین و مقررات اداری و استخدامی و مدیریتی در دستگاه های اجرایی کشور.

۳- قوانین و مقررات مورد نظارت:

قوانین و مقرراتی که اجرای احکام آنها با استفاده از این نظامنامه مورد نظارت قرار می گیرند به شرح ذیل است:

- قانون مدیریت خدمات کشوری، آیین نامه ها و دستورالعمل های اجرایی آن
- مواد مرتبط با امور اداری و استخدامی و مدیریتی در قوانین برنامه های توسعه
- مصوبات هیأت وزیران در زمینه امور اداری و استخدامی، مدیریتی و مصوبات شورای عالی اداری
- از جمله نقشه راه اصلاح نظام اداری
- مصوبات شورای توسعه مدیریت و سرمایه انسانی

- موضوعات مرتبط با امور اداری و استخدامی و مدیریتی مورد اشاره در سایر قوانین و مقررات مورد عمل

- بخشنامه ها و دستورالعمل های معاونت

- تفاهم نامه های معاونت با دستگاه های اجرایی

۴- دستگاه های مشمول اجرای این نظامنامه:

کلیه دستگاه های مشمول قانون مدیریت خدمات کشوری

۵- فرآیند نظارت:

- ۱- تهیه تدوین برنامه نظارتی، تمهید مقدمات و انجام هماهنگی لازم با دستگاه مورد نظارت
- ۲- تعیین استانداردها و معیارها برای اندازه گیری و سنجش (تهیه و تدوین چک لیست های نظارتی با همکاری واحد های تخصصی مربوط)
- ۳- جمع آوری اطلاعات، گزارش ها و مستندات اولیه (دریافت گزارش های خود اظهاری دستگاه های اجرایی به همراه اسناد و مدارک مرتبط)
- ۴- تطبیق و تعیین میزان انطباق و انحراف از اجرای قوانین و مقررات اداری و استخدامی و مدیریتی در دستگاه اجرایی مورد نظارت
- ۵- تلفیق و جمع بندی گزارش های تحلیلی درخصوص وضعیت دستگاه مورد نظارت به کمیته توسط امور سلامت اداری و صیانت از حقوق مردم
- ۶- اتخاذ تصمیم و تایید گزارش نظارتی توسط کمیته
- ۷- پیگیری رفع عدم انطباق ها و مغایرت های مندرج در گزارش های تایید شده نظارتی از دستگاه های مورد نظارت و ارایه گزارش های لازم به کمیته

۶- ارکان نظارت:

الف- کمیته راهبری نظارت:

کمیته راهبری نظارت با ترکیب و وظایف زیر در معاونت توسعه مدیریت و سرمایه انسانی رئیس جمهور

تشکیل می شود:

ترکیب اعضا:

- ۱- معاون توسعه مدیریت و سرمایه انسانی رئیس جمهور (رییس)
- ۲- معاون سرمایه انسانی معاونت
- ۳- معاون نوسازی اداری معاونت
- ۴- معاون تجهیز منابع و امور مجلس معاونت
- ۵- رئیس امور سلامت اداری و صیانت از حقوق مردم (دبیر)
- ۶- روسای امور تخصصی معاونت حسب مورد
- ۷- عضو صاحب‌نظر به تشخیص رییس کمیته
- ۸- نماینده دستگاه مورد نظارت حسب مورد (مدعو)
- ۹- ناظر یا ناظرین دستگاه مورد نظارت حسب مورد (مدعو)

وظایف کمیته:

- کمیته راهبری نظارت در اجرای این نظامنامه تکالیف و وظایف زیر را بر عهده دارد:
- سیاست گذاری و راهبری امر نظارت و بازرسی بر اجرای قوانین و مقررات اداری، استخدامی و مدیریتی
 - ایجاد و هدایت کارگروه های تخصصی حسب مورد
 - بررسی و تایید صلاحیت ناظرین و بازرسان معرفی شده از سوی دبیر کمیته
 - بررسی و تصویب برنامه های پیشنهادی، تعیین شیوه و محدوده عمل، حدود اختیارات و مسئولیت های ناظرین در امر نظارت
 - بررسی و تایید گزارش های نظارتی و بازرسی و ارائه آن به واحدها و مقامات ذیربط
 - اتخاذ تصمیم در خصوص انتخاب شیوه نظارت در موارد خاص

ب- دبیرخانه کمیته:

دبیرخانه کمیته با وظایف و مسئولیت های زیر در امور سلامت اداری و صیانت از حقوق مردم معاونت ایجاد

می گردد:

- دریافت و بررسی اطلاعات، مدارک و مستندات مربوط از دستگاه های اجرایی کشور بمنظور احراز انطباق این اطلاعات و مستندات با تکالیف و برنامه های از پیش تعیین شده، شاخص ها و استانداردهای ابلاغ شده به آنها
- پیشنهاد شرایط احراز ناظرین، پیشنهاد صدور حکم، تعیین مدت زمان احکام و قلمرو مکانی، زمانی و موضوعی نظارت
- انجام هماهنگی های لازم با دستگاه های اجرایی در ارتباط با امکان دسترسی ناظرین به اسناد و مدارک مورد نیاز
- تشکیل کارگروه های تخصصی ذیربط زیر نظر ناظرین ارشد بر اساس محورها و موضوعات مربوطه
- تهیه چک لیست های نظارتی برای تصویب در کمیته با همکاری واحد های تخصصی مربوطه
- بررسی گزارش های ناظرین و پیگیری اجرای پیشنهادهای مطروحه در گزارش ها توسط مراجع ذیربط
- تشکیل و بروز رسانی بانک اطلاعات ناظرین
- تهیه دستورالعمل های لازم، در جهت اجرای موثر امر نظارت و بازرسی
- تنظیم برنامه های نظارت ادواری در برش زمانی مناسب و پیشنهاد آن به کمیته برای تصویب
- نظارت بر نحوه عملکرد ناظرین و بازنگری در ترکیب، تمدید یا تغییر آنها بر اساس نتایج نظارت و ارزیابی عملکرد آنها و اجرای گارگاه های آموزشی و توجهی برای ناظرین
- ارائه گزارش های لازم از نتایج بررسی ها و نظارت ها به امورهای تخصصی مربوط و کمیته راهبری، ثبت و ضبط سوابق در بانک اطلاعاتی مربوط
- پیشنهاد تشویق و تقدیر و جبران خدمت ناظرین بر اساس نتایج حاصله از گزارش های کیفی و کمی ناظرین به کمیته
- تهیه و تنظیم چارچوب گزارش های تحلیلی ناظرین، فرم های گزارش و ارزیابی عملکرد ناظرین برای تایید کمیته نظارت

ج- ناظر:

در اجرای این نظامنامه ناظر حسب ضرورت می تواند از بین افراد واجد شرایط، متعهد و متخصص معاونت یا دستگاه ها و یا بازنشستگان پس از تایید کمیته به عنوان ناظر توسط معاونت، انتخاب می شود .

شرایط و ویژگی های ناظرین:

- داشتن حداقل ۱۰ سال سابقه خدمت دولتی در زمینه های اداری و استخدامی
- داشتن سابقه خدمت در زمینه های اداری و استخدامی
- دارا بودن اخلاق حرفه ای برای امر نظارت
- داشتن مدرک تحصیلی مرتبط ترجیحاً در رشته حقوق عمومی(اداری)
- آشنایی با سیاست های کلی نظام اداری، قوانین و مقررات اداری و استخدامی و مدیریتی
- آشنایی با سیاست ها، مأموریت ها، وظایف و برنامه های معاونت توسعه مدیریت و سرمایه انسانی رییس جمهور
- شناخت و تسلط کافی به سیاست ها، وظایف، مأموریت ها، قوانین و مقررات حاکم بر دستگاه موضوع نظارت

- وظایف ناظرین:

- جمع آوری اطلاعات و مستندات لازم در موضوع مورد نظارت.(بهره گیری از روش هایی نظیر مشاهده، مطالعه سوابق ، پرونده های موجود و تهیه مدارک لازم)
- تهیه و تنظیم گزارش نظارتی و ارائه به امور اعزام کننده(مستند به دلایل و مدارک، صریح، روشن و قابل اجرا)
- اجرای دستورالعمل نظارت(تکمیل و تنظیم فرم ها و چک لیست های نظارتی از حوزه مورد نظارت)
- توجه کامل به اهداف و اولویت های مورد نظر در حوزه نظارت مربوطه و بررسی راه های نیل به اهداف و انتخاب روش های مناسب و مقتضی پس از هماهنگی با امور اعزام کننده

- حضور مؤثر در دستگاه مورد نظارت و برقراری ارتباط مناسب با مسئولین، مدیران، کارشناسان از طریق تشکیل جلسات، کار گروه های مربوطه

۱- نکات قابل توجه ناظرین:

در اجرای وظایف محوله ناظر/ ناظرین لازم است به نکات زیر توجه نمایند:

- اسناد و مدارک مورد لزوم برای انجام امر نظارت با طبقه بندی محرمانه حسب ضرورت پس از هماهنگی مسئولین، توسط ناظر یا ناظرین در محل مأموریت ملاحظه و مطالعه می گردد.
- انجام نظارت، تحقیقات، کسب اطلاعات و تهیه مدارک و اسناد باید به گونه ای باشد که در روند امور فعالیت جاری دستگاه نظارت شونده ایجاد وقفه ننماید.
- افشای مطالب راجع به نظارت های انجام شده و اعلام مسایلی که با منافع یا مصالح نظام جمهوری اسلامی ایران و همچنین با حیثیت و حقوق اشخاص مرتبط باشد، ممنوع است.
- انجام هرگونه مکاتبه با مقامات و مسئولین دستگاه ها، صرفاً از طریق معاونت و یا امور سلامت اداری و صیانت از حقوق مردم با رعایت ضوابط مربوطه صورت می گیرد.
- چنانچه ناظر یا ناظرین در جریان انجام مأموریت خود با ممانعت یا مخالفت یا عدم همکاری لازم مواجه شوند و نتوانند نسبت به مأموریت محوله اقدام نمایند، مراتب را به امور سلامت اداری و صیانت از حقوق مردم گزارش می نمایند.
- ناظرین موظف به رعایت موازین اخلاقی اسلامی و اداری بوده و باید از اعمال سلیقه شخصی در امر نظارتی خودداری نمایند.
- ناظران در چارچوب وظایف محوله فعالیت نموده و حق متوقف یا مختل نمودن روند امور جاری دستگاه های نظارت شونده را ندارند.

۸- امور سلامت اداری و صیانت از حقوق مردم موظف است بر حسن اجرای این نظامنامه نظارت نماید و موارد

عدم اجرای آن را به معاون توسعه مدیریت و سرمایه انسانی رییس جمهور گزارش نماید.

دستورالعمل در رابطه با نحوه، ترتیب و کیفیت بازرسی دستگاه ها

مصوب ۱۳۸۲/۴/۲۴ رئیس قوه قضائیه

دستورالعمل در رابطه با نحوه ، ترتیب و کیفیت بازرسی دستگاهها مصوب ۱۳۸۲/۴/۲۴ رئیس قوه قضائیه

۱. لازم است از رویه های اعتماد پذیری در شیوه بازرسی از قبیل قبول گزارشهای کتبی و رسمی مدیران و توزیع فرمهای دقیق مناسب و تنظیم و تکمیل نمودن آنها از طرف مسئولان دستگاهها استفاده شود.
۲. از بازرسی مسائل و مواردی که ارتباطی به وظیفه اصلی دستگاه مورد بازرسی ندارد خودداری شود.
۳. اصل در بازرسی عدم دخالت در امور شخصی و خانوادگی مقامات یا مسئولین مورد بازرسی است و گروه بازرسی نبایستی به اموری که چندان ارتباطی با موفقیت و کارآمدی آن دستگاه و مدیریت ندارد وارد شود.
۴. حفظ و تقویت حرمت و جایگاه مسئولان و مدیران لازم است مراعات شود و از هرگونه عملی که منجر به تضعیف آن دستگاه و ایجاد جو و شایعه مینماید پرهیز شود.
۵. هرگونه اهانت و تهدید و تهمت و افترا به مدیران و پرسنل دستگاههای چه قبل از بازرسی و چه حین بازرسی و چه بعد از آن ممنوع است ، تخلف از این امر موجب تعقیب قانونی خواهد بود.
۶. از هرگونه دستور شفاهی یا کتبی مبنی بر توقیف پروژه ها و برنامه های عمرانی و اجرائی بایستی خودداری شود مگر در مواردی که به حکم قانون لازم است این کار انجام گردد آن هم با رعایت صرفه و صلاح بیت المال و در نظر گرفتن همه جهات.
۷. در بازرسی ها لازم است از نیروهای کارشناس و تیمهای تخصصی کارآمد و سابقه دار و دارای مدرک تحصیلات عالی و متعهد و با تجربه استفاده شود و از بکارگیری نیروهائی که ممکن است در انجام بازرسی به هر طریق ذی نفع باشند بایستی خودداری گردد.
۸. لازم است برخوردها با رعایت اخلاق اسلامی و شئوون مدیران انجام پذیرد.
۹. از هرگونه پیشداوری و اظهار نظر قضائی در مورد انتساب جرم یا تخلف به مدیران قبل از انجام بازرسی و بررسی کامل قضیه و قطعی شدن آن و گزارش به رئیس سازمان بایستی خودداری شود.
۱۰. بازرسی از عملکرد مدیران ارشد دستگاهها (از قبیل وزرا و معاونان روسای سه قوه) توسط ریاست سازمان و یا با حضور نماینده ویژه ایشان توسط هیات بازرسی انجام گردد.
۱۱. لازم است نتیجه نهائی بازرسی قبل از ارسال برای ریاست قوه قضائیه یا سایر مراجع قانونی دیگر به رئیس آن دستگاه که مورد بازرسی قرار گرفته ابلاغ گردد و نظرات و دفاعیات او نیز در جلسه ای با حضور ریاست سازمان بازرسی یا نماینده ویژه ایشان استماع و بررسی شده و ضبط و ثبت گردد و سپس همراه اصل گزارش برای مقامات مسئول کشور ارسال شود.
۱۲. بازرسان یا تیمهای بازرسی مسئولیت گزارشات و بازرسیهای خود را از جهت انتساب جرم یا تخلف در دادگاه به عهده دارند باید در مقابل عملکرد خود پاسخگو باشند.
۱۳. در انجام بازرسی گروه بازرسی تنها به نقائص و تخلفات مدیران و پرسنل دستگاه بسنده نکرده و کارهای مثبت و خوب انجام شده را نیز جهت اعلام به مراجع مربوطه به منظور تشویق مدیران و سایر پرسنل مورد توجه

قرار دهند.

۱۴. به طور کلی بازرسی باید در چهارچوب قانون برنامه های مصوب پنج ساله و اهداف آن باشد و دقت شود چه نسبت از آن اهداف انجام گرفته است.

۱۵. میزان اشکالات به کل عملیات محاسبه و عملکرد هر دستگاه مورد توجه قرار گیرد و به درصد اعلام گردد.

۱۶. هزینه های انجام شده هر پروژه با برآورد اولیه سایر پروژه های مشابه و زمان اجرائی عملیات محاسبه گردد.

۱۷. لازم است با دستگاههایی که نهاد بازرسی دارند هماهنگی لازم به عمل آید و در حد امکان از نیروهای آنها استفاده شود.

۱۸. بازرسی ها و سؤال و جوابها از مدیران و مسئولان دستگاهها بازرسی شده و به صورت کتبی و یا تنظیم صورت مجلس انجام گیرد.

این دستورالعمل در تاریخ ۱۳۸۲/۴/۲۴ در ۱۸ بند تنظیم شده است.

رئیس قوه قضائیه - سید محمود هاشمی شاهرودی

آئین نامه پیشگیری و مقابله نظام مند و پایدار با مفسد اقتصادی در قوه مجریه

شماره ۸۷۰۸۷/ت ۵۰۳۲۸-هـ

تاریخ ۲۸/۱۲/۱۳۹۲

آئین نامه پیشگیری و مقابله نظاممند و پایدار با مفسد اقتصادی در قوه مجریه

شماره ۵۰۳۲۸/ت/۱۹۲۰۸۷ هـ

۲۸/۱۲/۱۳۹۲

نهاد ریاست جمهوری - وزارت کشور - وزارت اطلاعات
وزارت امور اقتصادی و دارایی - وزارت دادگستری
وزارت نفت - وزارت صنعت، معدن و تجارت - وزارت راه و شهرسازی
وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات - بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران
معاونت برنامه ریزی و نظارت راهبردی رئیس جمهور
معاونت توسعه مدیریت و سرمایه انسانی رئیس جمهور

هیأت وزیران در جلسه ۲۱/۱۲/۱۳۹۲ به پیشنهاد مشترک معاونت‌های برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی و توسعه مدیریت و سرمایه انسانی رئیس جمهور و وزارتخانه‌های اطلاعات، دادگستری و امور اقتصادی و دارایی و به استناد ماده (۳۳) قانون ارتقای سلامت نظام اداری و مقابله با فساد - مصوب ۱۳۹۰ - و اصل یکصد و سی و هشتم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران، آئین‌نامه پیشگیری و مقابله نظاممند و پایدار با مفسد اقتصادی در قوه مجریه را به شرح زیر تصویب کرد:

آئین‌نامه پیشگیری و مقابله نظاممند و پایدار با مفسد اقتصادی در قوه مجریه

ماده ۱- در این آئین‌نامه اصطلاحات زیر در معانی مشروح مربوط به کار می‌روند:

الف - کمیته پیگیری: کمیته‌ای که به منظور سیاستگذاری و ساماندهی، هدایت و نظارت و تقویت فرآیند پیشگیری و مقابله با مفسد اقتصادی در قوه مجریه با ترکیب زیر تشکیل می‌گردد:

۱- معاون اول رئیس جمهور (رئیس کمیته)،

۲- وزیر اطلاعات،

۳- وزیر کشور،

۴- وزیر امور اقتصادی و دارایی،

۵- وزیر دادگستری،

۶- وزیر نفت،

۷- وزیر صنعت، معدن و تجارت.

- ۸- وزیر راه و شهرسازی.
- ۹- وزیر ارتباطات و فناوری اطلاعات.
- ۱۰- معاون برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی رئیس جمهور.
- ۱۱- معاون امور مجلس رئیس جمهور.
- ۱۲- معاون اجرایی رئیس جمهور.
- ۱۳- رئیس کل بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران.
- ۱۴- معاون اقتصاد و فناوری دبیرخانه شورای عالی امنیت ملی.
- ۱۵- دبیر ستاد هماهنگی مبارزه با مفاسد اقتصادی.
- تبصره ۱- دبیر کمیته پیگیری توسط رئیس آن تعیین می‌شود.
- تبصره ۲- دبیرخانه ستاد هماهنگی مبارزه با مفاسد اقتصادی، دبیرخانه کمیته پیگیری نیز خواهد بود.
- تبصره ۳- دبیرخانه موظف به تشکیل کمیته‌های تخصصی شامل کمیته‌های پیگیری، گزارش‌گیری، مدیریت و نظارت بر سامانه موضوع ماده (۴) این آئین‌نامه می‌باشد.
- ب - کارگروه: کارگروه ارتقای سلامت نظام اداری که به منظور ارتقای سلامت نظام اداری، پیشگیری و مقابله با فساد در هر یک از دستگاه‌های اجرایی (وزارتخانه‌ها و سازمان‌ها و شرکت‌های تابعه آنها و سازمان‌های زیرنظر معاونان رئیس جمهور) با ترکیب زیر تشکیل می‌شود:
- ۱- بالاترین مقام دستگاه اجرایی (یا یکی از معاونین وی به عنوان جانشین)
 - ۲- مدیر حراست.
 - ۳- مدیر واحد حقوقی.
 - ۴- مدیر واحد بازرسی و مدیریت عملکرد.
 - ۵- مدیر مرکز فناوری اطلاعات.
 - ۶- ذی‌حساب.
 - ۷- رئیس هیأت رسیدگی به تخلفات اداری کارمندان.

۸- سایر اشخاص به تشخیص بالاترین مقام دستگاه (حسب موضوع مورد بحث)

ماده ۲- وظایف کارگروه هر دستگاه به شرح زیر است:

۱- پیگیری اجرای کامل دولت الکترونیک در درون دستگاه‌ها و نظارت بر انجام آن.

۲- افزایش پاسخگویی، شفاف‌سازی، مستندسازی و کاهش هزینه‌های اداری و اجرایی در حیطه مسئولیت‌های قانونی دستگاه.

۳- بررسی و آسیب‌شناسی روند پیشگیری و مقابله با مفاسد اقتصادی در دستگاه مربوط.

۴- شناسایی و کنترل گلوگاه‌های فساد، بسترها و زمینه‌های شکل‌گیری و گسترش مفاسد اقتصادی در دستگاه مربوط و ارائه گزارش به کمیته پیگیری.

۵- ارائه طرح‌های جامع پیشگیری و مقابله با مفاسد اقتصادی در دستگاه مربوط به کمیته پیگیری و اجرای آن پس از تصویب کمیته پیگیری.

۶- پیگیری انجام اقدامات قانونی و قضایی پرونده‌های مفاسد اقتصادی توسط حوزه حقوقی دستگاه مربوط تا حصول نتیجه نهایی.

۷- ارائه پیشنهادهای لازم با بهره‌گیری از تجارب حاصل از اقدامات مقابله با فساد در جهت تعریف، تکمیل و اصلاح قوانین، مقررات، آئین‌نامه‌ها، فرآیندها، رویه‌ها و دیگر چارچوب‌های عملکردی در حوزه مسئولیت‌های قانونی و فعالیت‌های دستگاه مربوط.

۸- ارائه گزارش مستمر از عملکرد دستگاه مربوط در خصوص وظایف کارگروه در چارچوب الگوی گزارش‌دهی از طریق سامانه.

ماده ۳- کارگروه هر دستگاه موظف است ظرف سه ماه بعد از ابلاغ این آئین‌نامه، طرح‌های پیشگیری و مقابله با مفاسد اقتصادی و نیز هرگونه عاملی که در جهت تحقق اهداف ارتقای سلامت نظام اداری آن دستگاه و حوزه فعالیت‌های مرتبط با آن اختلال ایجاد می‌کند را تعریف و در چارچوب الگوی تعیین شده از سوی کمیته

پیگیری، ارائه و اجرا نماید و گزارش اجرای آن را از طریق سامانه به دبیرخانه کمیته پیگیری اعلام نماید.

ماده ۴- کمیته پیگیری موظف است ظرف یک ماه پس از ابلاغ این آئین‌نامه، الگوی گزارش‌دهی و سامانه رصد و نظارت بر اقدامات دستگاه‌های اجرایی موضوع این آئین‌نامه را تهیه نماید. مدیرسامانه موظف است گزارش عملکرد دستگاه‌های اجرایی را علاوه بر ارائه به بالاترین مقام آن دستگاه، در اولین جلسه دولت در هر دو ماه گزارش نماید.

ماده ۵- کارگروه هر دستگاه موظف است ضمن ارجاع پرونده‌های مفاسد اقتصادی به مرجع ذی‌صلاح اعم از انتظامی، اداری و قضایی نسبت به پیگیری موضوع اقدام و هر سه ماه یکبار گزارش پیشرفت هر پرونده را از

طریق سامانه به کمیته پیگیری ارسال نماید.

ماده ۶ - کمیته پیگیری موظف است هر سه ماه یک بار گزارشی از عملکرد دستگاه‌های اجرایی را به رئیس‌جمهور
ارایه نماید.

ماده ۷ - دستگاه‌های اجرایی می‌توانند با بهره‌گیری از تجارب و نتایج اقدامات کارگروه، به منظور ارتقای توان آن
دستگاه در امر پیشگیری و مقابله با مفاسد اقتصادی، پیشنهادها و نیازمندی‌های خود را در خصوص اصلاح و
بهبود قوانین، مقررات و همچنین ساختار، سازمان و فرآیندهای آن دستگاه تنظیم و پس از تأیید کمیته پیگیری،
از طریق سازوکارهای موجود، اجرای آن را پیگیری نمایند.

ماده ۸ - کمیته پیگیری موظف است نسبت به بررسی و مطالعه مفاسد موجود در نهادهای عمومی غیردولتی،
سازمان‌ها و شرکت‌های وابسته و تابعه آنها اقدام نموده و تدابیر پیشگیرانه و مقابله‌ای را اتخاذ و در حیطه وظایف
دولت اجراء نماید.

ماده ۹ - دبیرخانه کمیته پیگیری مسئول نظارت بر حسن اجرای این آئین‌نامه است.
معاون اول رئیس‌جمهور - اسحاق جهانگیری

ساماندهی کمیته های تخصصی

مدیریتی و اداری

شماره: ۲۰۰/۹۳/۱۳۴۷۲

تاریخ: ۹۳/۱۰/۷

بخشنامه ساماندهی کمیته های تخصصی مرتبط با مسایل مدیریتی و اداری

شماره: ۲۰۰/۹۳/۱۳۴۷۲

تاریخ: ۹۳/۱۰/۷

به موجب مواد چهار و پنج مصوبه شماره ۲۰۶/۹۳/۱۱۸۵۲ مورخ ۱۳۹۳/۹/۵ شورای عالی اداری، موضوع ساماندهی کمیته های تخصصی مرتبط با مسایل مدیریتی و اداری، عناوین، ترکیب و شرح وظایف کمیته های مذکور به شرح ذیل است و با ایجاد این کمیته ها، تمامی کمیته ها و کارگروه های موجود که برای بررسی و تصمیم گیری در مورد موضوعات مذکور در شرح وظایف کمیته های پنجگانه تشکیل شده اند، منحل می گردد.

الف) عناوین کمیته های تخصصی

۱- کمیته ساختار و فناوری های مدیریتی

این کمیته برای اجرای برنامه های اول، سومو پنجم نقشه راه اصلاح نظام اداری (موضوع مصوبه شماره ۲۰۶/۹۳/۵۶۰ تاریخ ۱۳۹۳/۱/۲۰ شورای عالی اداری) و موضوعات مرتبط با آن، برگرفته از قانون مدیریت خدمات کشوری و سایر قوانین و مقررات ذیربط، تشکیل می شود.

۱-۱- اهم وظایف کمیته ساختار و فناوریهای مدیریتی

- تهیه برنامه جامع اصلاح نظام اداری دستگاه، منطبق با نقشه راه اصلاح نظام اداری و برنامه جامع اصلاح نظام اداری دولت یازدهم.
- طراحی مدل مدیریتی نوین برای اداره و ارائه خدمات دستگاه و بازنگری در شیوه انجام وظایف و فعالیت ها در راستای تحقق مأموریت های اصلی دستگاه .
- شناسایی واحد ها، وظایف، فعالیت ها و واحدهای قابل واگذاری دستگاه به سایر فعالان .
- تعیین شیوه های مشارکت و واگذاری مانند برون سپاری، مشارکت، شراکت ، واگذاری مدیریت، خصوصی سازی و خرید خدمت برای انجام وظایف و فعالیت های دستگاه .
- تهیه برنامه عملیاتی واگذاری تصدی ها شامل عناوین خدمات و فعالیت ها، سهم هر کدام از واحدهای وابسته استانی، اولویت ها، اهداف کمی، زمان بندی ، شیوه واگذاری ها، مقررات و نظایر آن .
- تهیه برنامه اجرایی برای توانمند سازی و حمایت از بخش غیر دولتی مرتبط با مأموریت های اصلی دستگاه نظیر : آموزش، اعطای تسهیلات و کمک های مالی.
- راهبری استقرار و نظارت بر واگذاری فعالیت ها و تصدی ها و واحدهای عملیاتی دستگاه به سایر بخشها و تدارک زیر ساخت ها و منابع .
- تعیین وظایف و اختیارات قابل واگذاری به سطوح استانی و شهرستانی جهت تفویض اختیار و تمرکز زدایی.
- بررسی و ساماندهی شوراها، کمیسیونها، کمیته ها، کارگروه ها و سایر مجامع تصمیم گیری .
- طراحی ساختار مناسب، چابک و تسهیل گر.
- تعیین استانداردهای کیفی خدمات دستگاه.
- تعیین قیمت تمام شده خدمات و فعالیت ها.

- تهیه برنامه عملیاتی برای انجام خدمات در فضای رقابتی شامل؛ اهداف، روش ها، اولویت ها، زمانبندی بر اساس قیمت تمام شده و استانداردهای مصوب.
- طراحی نظام مدیریت عملکرد خدمات از ابعاد کیفیت، کمیت، قیمت و زمان ارائه خدمات و رضایت خدمت گیرندگان در چارچوب نظام جامع مدیریت عملکرد دستگاه و استاندارد های تعیین شده.
- طراحی و راهبری استقرار مدل های مدیریتی پشتیبان مانند: نظام پیشنهادات، نظام های تصمیم گیری، مدیریت دانش، نظام های توسعه نظم و انضباط اداری و مالی ، کنترل پروژه، کنترل اهداف، نظام های شراکت (برون سپاری، خصوصی سازی، پیمانکاری، خرید خدمت و...) زیر ساخت های نظام های حقوقی.
- استانداردهای تجهیزاتی، ساختمان ها و فضاهای اداری و استقرار و اجرای آن.
- تمامی تصمیمات این کمیته باید به تصویب شورا برسد مگر مواردی خاص که از طرف شورا به آن تفویض شده باشد.

۲-۱- اعضای کمیته

- رییس شورای راهبری توسعه مدیریت و در غیاب وی معاون توسعه مدیریت دستگاه یا عناوین مشابه - رییس
- مدیر واحد نوسازی و تحول اداری دستگاه یا عناوین مشابه - دبیر
- یکی از معاونین دستگاه به انتخاب رییس شورای راهبری توسعه مدیریت.
- یکی از مدیران کل واحدهای استانی به انتخاب رییس شورای راهبری توسعه مدیریت
- حداقل یک نفر صاحب نظر به انتخاب رییس شورای راهبری توسعه مدیریت
- معاونین و مدیران ذی ربط حسب موضوع مورد بحث
- امور دبیرخانه ای مربوط به این کمیته توسط دفتر نوسازی و تحول اداری یا عناوین مشابه انجام می شود.

۲- کمیته توسعه دولت الکترونیک و هوشمند سازی

- این کمیته با ترکیب و وظایف مذکور در مصوبه شماره ۲۰۰/۱۴۵ مورخ ۱۳۹۳/۰۶/۱۱ شورای عالی فناوری اطلاعات و مصوبه شماره ۲۰۶/۹۳/۷۷۴۰ مورخ ۱۳۹۳/۰۶/۱۰ شورای عالی اداری ابلاغیه رییس جمهور محترم برای اجرای نقشه راه دولت الکترونیک (برنامه دوم نقشه راه اصلاح نظام اداری) تشکیل می شود.

اهم وظایف کمیته توسعه دولت الکترونیک و هوشمند سازی

- تهیه برنامه عملیاتی توسعه خدمات الکترونیک دستگاه شامل : اهداف ، اولویت ها ، زمان بندی در سه سطح اطلاع رسانی ، تعاملی و تراکنشی و پیشنهاد آن به کمیسیون راهبری دولت الکترونیک و راهبری استقرار آن پس از تصویب .
- برنامه ریزی برای مستند سازی و تهیه شناسنامه خدمات الکترونیکی دستگاه و راهبری اجرای برنامه .
- تعیین اولویت برای اصلاح فرایندهای سرویس گرا مبتنی بر نقشه فرایندهای دستگاه .
- تصویب راهبردها و برنامه توسعه دسترسی مردم به ارائه خدمات از طریق دفاتر پیشخوان ، مجتمع های خدمات اداری و ...
- راهبری و نظارت بر پورتال و درگاههای خدمات رسانی دستگاه و ارزیابی و رتبه بندی به آن ها.
- مدیریت تعامل دستگاه با سایر دستگاههای اجرایی برای ایجاد پنجره واحد خدمات مشترک

- راهبری اجرای آموزش مدیران ، کارکنان و کارشناسان واحد فناوری اطلاعات دستگاه و کارگزاران ارایه خدمات دولتی

- راهبری اجرای برنامه فرهنگ سازی و توانمند سازی مردم در استفاده از خدمات الکترونیکی.
امور دبیرخانه ای مربوط به این کمیته ، توسط دفتر فناوری اطلاعات یا عناوین مشابه انجام می شود.

۳- کمیته سرمایه انسانی

این کمیته برای اجرای برنامه چهارم نقشه راه اصلاح نظام اداری (موضوع مصوبه شماره ۲۰۶/۹۳/۵۶۰ تاریخ ۱۳۹۳/۰۱/۲۰ شورای عالی اداری) و موضوعات برگرفته از قانون مدیریت خدمات کشوری و سایر مقررات ذیربط از جمله برنامه ریزی و ساماندهی نیروی انسانی ، طبقه بندی مشاغل ، انتصابات ، آموزش و ارزیابی عملکرد کارکنان تشکیل می شود .

کمیته سرمایه انسانی با توجه به تنوع وظایف می تواند حداکثر دو کارگروه تخصصی تشکیل دهد.

۳-۱- اهم وظایف کمیته سرمایه انسانی

- طراحی مدل و تدوین راهبردهای مدیریت سرمایه انسانی دستگاه و پیشنهاد آن به شورا برای تصویب .
- تدوین و راهبری استقرار نظام جامع آمار و اطلاعات نیروی انسانی دستگاه در بستر فناوری اطلاعات.
- طراحی و راهبری استقرار نظام برنامه ریزی نیروی انسانی دستگاه .
- استاندارد سازی کمیت نیروی انسانی و تهیه برنامه ساماندهی نیروی انسانی دستگاه (کاهش نیروهای مازاد و تامین نیروهای مورد نیاز) و پیشنهاد آن به شورا برای تصویب.
- اتخاذ تصمیم برای جذب نیروهای مورد نیاز قبل از اعلام به سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور و پیشنهاد آن به شورا برای تصویب.

- اتخاذ تصمیم در مورد تبدیل وضعیت کارمندان آزمایشی به قطعی مطابق قوانین و مقررات مربوط.
- اتخاذ تصمیم در مورد تمدید قرارداد کارمندان پیمانی و قراردادی مطابق قوانین و مقررات مربوط.
- اتخاذ تصمیم در مورد بازخرید کارکنان رسمی موضوع تبصره ماده یک آیین نامه اجرایی ماده ۴۵ قانون الحاق موادی به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت مصوب سال ۱۳۸۴.

- نظارت بر حسن اجرای بند ۳ ماده ۴۸ قانون مدیریت خدمات کشوری .
- تنظیم پیشنهاد برای اصلاح طرح طبقه بندی مشاغل اختصاصی دستگاه
- تصویب برنامه های آموزشی کارکنان دستگاه مطابق با نظام آموزش کارکنان دولت .
- نظارت بر اجرای برنامه آموزش و تربیت مدیران آینده دستگاه با هدف جانشین پروری
- استقرار نظام انتخاب و انتصاب مدیران مبتنی بر مقررات مربوط
- اتخاذ تصمیم در مورد مسیر ارتقای شغلی کارمندان دستگاه طبق مقررات مربوط.
- تصویب برنامه رفاهی کارکنان متناسب با منابع و اعتبارات سالیانه دستگاه .

۳-۲- اعضای کمیته

- معاون توسعه مدیریت دستگاه یا عناوین مشابه - رییس
- مدیر یا مسئول واحد توسعه منابع انسانی دستگاه یا عناوین مشابه - دبیر
- مدیر یا مسئول واحد آموزش
- معاونین یا مدیران تخصصی دستگاه حسب مورد

- یکی از مدیران کل واحد های استانی به انتخاب رییس شورا
- حداقل یک نفر صاحب نظر به انتخاب رییس شورا
- امور دبیرخانه ای مربوط به این کمیته ، در دفتر توسعه منابع انسانی یا عناوین مشابه انجام می شود.

۴ - کمیته سلامت اداری و صیانت از حقوق مردم

این کمیته با ترکیب و وظایف مندرج در بند (ب) ماده یک مصوبه شماره ۱۹۲۰۸۷/ت/۵۰۳۲۸ هـ تاریخ ۱۳۹۲/۱۲/۲۸ هیات محترم وزیران برای اجرای وظایف مذکور ، اجرای برنامه ششم و هفتم نقشه راه اصلاح نظام اداری (موضوع مصوبه شماره ۲۰۶/۹۳/۵۶۰ تاریخ ۱۳۹۳/۱/۲۰ شورای عالی اداری)، احکام قانون مدیریت خدمات کشوری از جمله مواد ۹۰ و ۹۱ و سایر مقررات مربوط به ارتقاء فرهنگ سازمانی، تکریم ارباب رجوع ، ساماندهی رسیدگی به شکایات ، سلامت اداری و مبارزه با فساد اداری تشکیل می شود.

اهم وظایف کمیته سلامت اداری و صیانت از حقوق مردم

- تعیین مصادیق اختصاصی حقوق متقابل مردم و دستگاه.
- تهیه برنامه عملیاتی صیانت از حقوق مردم شامل اهداف ، سیاست ها، اقدامات و ...
- بازنگری قوانین و مقررات در جهت تثبیت حقوق مردم و پاسخگویی دستگاه و تشویق و تنبیه .
- راهبری و نظارت بر استقرار برنامه صیانت از حقوق مردم.
- تدوین برنامه سنجش و اندازه گیری میزان رضایت مندی مردم از نحوه ارائه خدمات دستگاه و تکریم ارباب رجوع .

- تنظیم برنامه اجرایی ارتقای سلامت و مبارزه با فساد اداری دستگاه و راهبری استقرار آن .
- بازنگری در قوانین و مقررات با رویکرد پیشگیری ، بازدارندگی و برخورد قاطع با متخلفان.
- تدوین شاخص های سلامت و سنجش و پایش میزان سلامت و فساد اداری.
- سنجش و آسیب شناسی وضع موجود فرهنگ سازمانی دستگاه، تدوین برنامه بهبود فرهنگ سازمانی مبتنی بر اصلاح رفتار مدیران و کارکنان و اصلاح قوانین و مقررات.
- راهبری استقرار فرهنگ سازمانی و نظارت و سنجش تحقق میزان آن.
- امور دبیرخانه ای مربوط به این کمیته توسط دفتر مدیریت عملکرد یا واحدها و عناوین مشابه انجام می شود .

۵ - کمیته مدیریت عملکرد

این کمیته برای اجرای برنامه هشتم نقشه راه اصلاح نظام اداری (موضوع مصوبه شماره ۲۰۶/۹۳/۵۶۰ تاریخ ۱۳۹۳/۱/۲۰ شورای عالی اداری) و فصل یازدهم قانون مدیریت خدمات کشوری و اجرای ارزیابی عملکرد سالانه واحدهای سازمانی و دستگاه ها تشکیل می گردد.

۵-۱- اهم وظایف کمیته مدیریت عملکرد

- راهبری استقرار نظام مدیریت عملکرد دستگاه.
- تدوین معیار ها ، شاخص ها و روش ارزیابی برنامه های دستگاه (بلند مدت ، میان مدت و کوتاه مدت).
- مقایسه نتایج ارزیابی ها و تحلیل دوره ای آن ها و ارائه گزارش به شورا.
- تهیه برنامه نظام مند نمودن نظارت مردم و تشکل ها بر دستگاه.
- تعیین موضوعات محوری نظام اداری نظیر، بهره وری و کیفیت ، شفافیت، پاسخگویی و مشارکت مردم.
- تعریف روش سنجش هر یک از موضوعات فوق ، تحلیل عملکرد دستگاه و ارائه گزارش به شورا.

۵-۲- اعضای کمیته

- رییس شورای راهبری توسعه مدیریت و یا معاون توسعه مدیریت دستگاه - رییس
 - مدیر واحد مدیریت عملکرد دستگاه یا عناوین مشابه - دبیر
 - معاونین و مدیران تخصصی دستگاه حسب مورد
 - یکی از مدیران کل واحدهای استانی به انتخاب رییس شورا
 - حداقل یک نفر صاحب نظر به انتخاب رییس شورا.
- امور دبیرخانه ای مربوط به این کمیته ، در دفتر مدیریت عملکرد یا عناوین مشابه انجام می شود.

ب) ملاحظات لازم الرعایه:

- ۱- با تشکیل کمیته های فوق الذکر ، کمیته ها و کارگروه هایی که وظایف مشابه دارند حذف می شوند. نظیر: کمیته اجرایی طرح طبقه بندی مشاغل، کمیته راهبری آموزش و توانمندسازی، کارگروه کاهش تصدی های دولت، کمیته ارزیابی عملکرد کارمندان، کمیته ارتقاء سلامت نظام اداری و مقابله با فساد ، کمیته سلامت اداری و تکریم ارباب رجوع ، کارگروه پیشگیری و مبارزه با رشوه ، کارگروه تعیین صلاحیت کارمندان آزمایشی و
- ۲- نماینده معاونت در شورای راهبری توسعه دستگاه ، واجد تمام اختیاراتی است که نمایندگان معاونت در شوراها، کمیته ها یا کارگروه های پیشین داشته اند و بدین ترتیب حسب موضوع در کمیته های مربوط عضویت دارد.
- ۳- شورای راهبری توسعه مدیریت دستگاه در صورتی که ضرورت بداند می تواند مدیر تخصصی ذیربط را با حق رای و یا بدون حق رای به عضویت کمیته مربوط انتخاب نمایند.

بخش سوم: سایر قوانین مربوطه

۱. لایحه برنامه ششم توسعه و احکام مورد نیاز آن
۲. قانون الحاق دولت جمهوری اسلامی ایران به کنوانسیون سازمان ملل متحد برای مبارزه با فساد

لایحه برنامه ششم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران و احکام مورد نیاز آن

متن نهایی لایحه برنامه ششم توسعه و احکام مورد نیاز آن (گزارش مورخ ۱۳۹۵/۲/۱۵ کمیسیون تلفیق لایحه برنامه ششم توسعه)

گزارش کمیسیون تلفیق لایحه برنامه پنجساله ششم توسعه به مجلس شورای اسلامی لایحه احکام مورد نیاز اجرای برنامه پنجساله ششم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران (۱۳۹۹-۱۳۹۵) به شماره چاپ ۱۶۸۳ که جهت رسیدگی به این کمیسیون به عنوان کمیسیون اصلی ارجاع گردیده بود، در جلسات متعدد کارگروهها (فرابخشی- تولیدی و زیربنایی- دفاعی و امنیتی- اجتماعی و فرهنگی) و کمیسیون با حضور مسؤولین دستگاههای ذی ربط با محوریت سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور، کارشناسان مرکز پژوهشها، دیوان محاسبات، بانک مرکزی، نمایندگان اطاقهای بازرگانی صنایع، معادن و کشاورزی و تعاون مورد رسیدگی قرار گرفت و با اصلاحاتی در عنوان و متن و الحاقاتی به این شرح به تصویب رسید.

رئیس کمیسیون تلفیق لایحه برنامه ششم توسعه- غلامرضا مصباحی مقدم

لایحه برنامه ششم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران و احکام مورد نیاز آن

۱- اقتصاد کلان:

ماده ۱- به منظور تحقق صرفه جویی در هزینه های عمومی، اصلاح نظام درآمدی دولت و همچنین قطع وابستگی بودجه به نفت تا پایان برنامه ششم:

۱- برقراری هرگونه تخفیف، ترجیح و یا معافیت مالیاتی جدید طی برنامه ممنوع است .

۲- عوارض موضوع ماده (۳۸) قانون مالیات بر ارزش افزوده و بندهای آن و همچنین عوارض آلاینده های موضوع تبصره (۱) ماده مذکور و عوارض ارزش افزوده گاز طبیعی و عوارض شماره گذاری خودروها به شرح زیر توزیع می گردد:

الف- عوارض موضوع بند (الف) ماده (۳۸) قانون مالیات بر ارزش افزوده، مربوط به هر استان، به حساب تمرکز وجوه آن استان نزد خزانه داری کل کشور واریز و توسط شورای برنامه ریزی و توسعه استان به نسبت شاخصها و ضرایبی که به موجب آیین نامه ای که با پیشنهاد مشترک سازمان و وزارتخانه های امور اقتصادی و دارایی و کشور به تصویب هیأت وزیران می رسد، بین شهرداریها و دهیاریهای آن استان توزیع می گردد. سهم روستاهای فاقد دهیاری به حساب بنیاد مسکن انقلاب اسلامی شهرستان مربوطه واریز خواهد شد تا صرف امور عمران و آبادانی همان روستاها شود.

ب- عوارض موضوع بندهای (ب)، (ج) و (د) ماده (۳۸) قانون مالیات بر ارزش افزوده و همچنین عوارض موضوع قانون ارزش افزوده گاز طبیعی و عوارض شماره گذاری خودروها موضوع بند (ج) ماده (۴۳) قانون مذکور به حساب تمرکز وجوه به نام وزارت کشور نزد خزانه داری کل کشور واریز می شود. وجوه مذکور حداکثر تا پانزدهم ماه بعد به نسبت بیست درصد (۲۰٪) سهم کلانشهرها، پنجاه درصد (۵۰٪) سایر شهرها، و

سی درصد (۳۰٪) روستاها بر اساس شاخصهایی که به موجب دستورالعملی که مشترکاً توسط سازمان و وزارت کشور ابلاغ می‌شود، محاسبه و بین شهرداری‌ها و دهیاری‌ها توزیع می‌گردد. سهم روستاهای فاقد دهیاری، به حساب بنیاد مسکن انقلاب اسلامی شهرستان مربوطه واریز خواهد شد تا حسب مقررات و مصوبات کمیته‌های برنامه‌ریزی شهرستان‌ها صرف امور عمران و آبادانی شهرها، روستاها و شهرک و نواحی صنعتی آن شهرستان شود.

همچنین سی درصد (۳۰٪) عوارض ارزش افزوده دریافتی از واحدهای تولیدی مستقر در شهرکها و نواحی صنعتی شهرستان‌ها برای تأمین زیرساخت‌ها و تکمیل پروژه‌های نیمه‌تمام شهرکها و نواحی صنعتی و شهرستان با تصویب کمیته برنامه‌ریزی شهرستان در اختیار شرکت صنایع کوچک و شهرکهای صنعتی استان قرار می‌گیرد. این سهم از مبلغ مربوط به شهرهای آن شهرستان به نسبت کسر می‌گردد.

ج- عوارض موضوع تبصره (۱) ماده (۳۸) قانون مالیات بر ارزش افزوده درخصوص واحدهای آلاینده مستقر در هر شهرستان به نسبت تأثیرگذاری (شدت) آلاینده‌گی و جمعیت شهرها و روستاهای متأثر، با نظر کمیته برنامه‌ریزی هر شهرستان بین شهرداری‌ها، دهیاری‌ها و بنیاد مسکن انقلاب اسلامی هر شهرستان (برای روستاهای فاقد دهیاری) توزیع می‌شود تا در راستای ارتقاء و بهبود محیط‌زیست و رفع، کاهش یا جلوگیری از عوامل آلاینده‌گی و تخریب محیط‌زیست، ارائه و بهبود خدمات بهداشتی و درمانی، ایجاد و توسعه زیرساخت‌های شهری و روستایی، توسعه و نگهداری فضاها و کمربندهای سبز و ورزشی هزینه شود.

در صورتی که آلودگی واحدهای بزرگ تولیدی به بیش از یک شهرستان در یک استان سرایت کند، عوارض مزبور به نسبت تأثیرگذاری (شدت) آلاینده‌گی و جمعیت شهرستان‌های متأثر، با نظر شورای برنامه‌ریزی و توسعه استان بین شهرستان‌های متأثر توزیع می‌شود.

در صورتی که شهرستان‌های متأثر از آلودگی در دو یا چند استان واقع شده باشند، عوارض آلاینده‌گی واحدهای بزرگ به نسبت تأثیرگذاری (شدت) آلاینده‌گی و جمعیت شهرستان‌های متأثر استان‌ها، با نظر کمیته‌ای متشکل از نمایندگان وزارت کشور، سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور، وزارت امور اقتصادی و دارایی (سازمان امور مالیاتی کشور) و سازمان حفاظت محیط‌زیست بین استان‌های متأثر توزیع می‌شود.

آیین‌نامه اجرائی مربوط به پیشنهاد سازمان و سازمان حفاظت محیط‌زیست و وزارت صنعت، معدن و تجارت و وزارت کشور تهیه و به تصویب هیأت وزیران می‌رسد.

د- از کل ارقام سهم مناطق روستایی سی درصد (۳۰٪) جهت هزینه‌های جاری و خدمات عمومی و تعمیر و نگهداری ابنیه عمومی واقع در محدوده روستا به دهیاری‌ها اختصاص می‌یابد و هفتاد درصد (۷۰٪) مابقی در اختیار بنیاد مسکن انقلاب اسلامی قرار می‌گیرد تا با هماهنگی فرمانداری‌ها و از طریق دهیاری‌های مربوط صرف توسعه و عمران روستاها شود.

ماده ۹- به منظور ارتقای عدالت اجتماعی، افزایش بهره‌وری در مصرف آب و انرژی و هدفمند کردن یارانه‌ها در جهت افزایش تولید و توسعه نقش مردم در اقتصاد، به دولت اجازه داده می‌شود که قیمت آب و حاملهای انرژی

و سایر کالاها و خدمات یارانه‌ای را با رعایت ملاحظات اجتماعی و اقتصادی و حفظ مزیت نسبی و رقابتی برای صنایع و تولیدات، به تدریج تا پایان سال ۱۳۹۹ با توجه به مواد (۱)، (۲) و (۳) قانون هدمندکردن یارانه‌ها اصلاح و از منابع حاصل به صورت هدمند برای افزایش تولید، اشتغال، حمایت از صادرات غیرنفتی، بهره‌وری، کاهش شدت انرژی، کاهش آلودگی هوا و ارتقای شاخصهای عدالت اجتماعی و حمایت‌های اجتماعی از خانوارهای نیازمند، گسترش پوشش بیمه‌های بازنشستگی و تأمین هزینه‌های جاری و سرمایه‌گذاری شرکتهای ذی‌ربط در چهارچوب بودجه‌های سالانه اقدام لازم را به عمل آورد.

بند الحاقی: دولت مکلف است به منظور کاهش تلفات کل شبکه برق کشور (تولید، انتقال و توزیع) تا میزان متوسط جهانی، افزایش راندمان نیروگاههای تولیدکننده برق حرارتی، افزایش ظرفیت‌های جدید و استفاده بهینه از منابع و ظرفیت‌های بخش، افزایش بهره‌وری و کاهش شدت انرژی و افزایش ضریب بازیافت مخازن نفتی را مطابق اهداف کمی مندرج در سند برنامه ششم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران (۱۳۹۵-۱۳۹۹) را با استفاده از سازوکارهای مندرج در ماده (۱۲) قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقای نظام مالی کشور اقدام نماید و گزارش عملکرد آن توسط وزارتخانه‌های نفت و نیرو به کمیسیون‌های انرژی و برنامه و بودجه و محاسبات به صورت ماهیانه ارائه نماید.

ماده ۱۸-

الف- برای محور قرار دادن رشد بهره‌وری در اقتصاد، تمام دستگاههای اجرائی از جمله قوه قضائیه و نیروهای مسلح مکلفند ضمن اجرائی نمودن چرخه مدیریت بهره‌وری در مجموعه خود، تمهیدات لازم را برای عملیاتی نمودن این چرخه در واحدهای تحت تولید خود با هماهنگی سازمان ملی بهره‌وری ایران فراهم نموده و گزارش سالانه آن را به سازمان ملی بهره‌وری ایران ارائه نمایند.

ب- به منظور جمع‌آوری گازهای همراه، شرکت ملی نفت مکلف است:

- (۱) در میادینی که هیچ‌گونه طرحی در راستای جمع‌آوری گازهای همراه آغاز نشده و در حال اجراء نیست، این گازها را طی برگزاری مزایده‌ای عمومی به صورت بلندمدت در اختیار بخش خصوصی قرار دهد.
- (۲) در میادینی که عملیات ساخت واحد یا واحدهایی جهت جمع‌آوری گازهای همراه در حال اجراء است، این گازها را طی برگزاری مزایده‌ای عمومی برای مدتی محدود در اختیار بخش خصوصی قرار دهد.
- (۳) در همه قراردادهای جدید نفتی در بخش بالادستی شرکت پیمانکار را ملزم به جمع‌آوری همه محصولات هیدروکربوری نموده و از سوزاندن هر مقدار از آن منع نماید.

به منظور افزایش ضریب بازیافت مخازن کشور در طول برنامه به میزان یک درصد (۱٪)، وزارت نفت موظف است طی سال اول برنامه، برنامه جامع صیانتی و ازدیاد برداشت از مخازن هیدروکربوری را با رعایت اولویت مخازن مشترک تهیه و برای حسن اجرای آن اقدامات لازم را به عمل آورد.

ج- دولت مکلف است به گونه‌ای عمل نماید که در سال پایانی برنامه نسبت درآمدهای مالیاتی به کل منابع بودجه عمومی به حد پنجاه و چهار و هفت دهم درصد (۵۴.۷٪) افزایش و نسبت اعتبارات هزینه‌ای به کل مصارف بودجه عمومی به حد شصت و چهار و هشت دهم درصد (۶۴.۸٪) کاهش یابد. همچنین دولت موظف است:

۱) سهم اعتبارات متفرقه در کل اعتبارات عمومی دولت را در پایان برنامه ششم حداقل پنجاه درصد (۵۰٪)

کاهش دهد.

۲) در پایان برنامه بدهی دولت به بانک‌ها را نسبت به سال ۱۳۹۴ به قیمت ثابت تا پنجاه درصد (۵۰٪) کاهش

دهد.

۳) کامل طرح جامع مالیاتی حداکثر تا پایان سال دوم برنامه پیاده‌سازی نماید.

۴) سبد سهام شامل سهام شرکت‌های دولتی و نهادهای عمومی غیردولتی را حداکثر تا پایان سال اول برنامه مطابق احکام قانون سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم (۴۴) قانون اساسی و اصلاحیه‌های بعدی آن شفاف‌سازی نماید.

۵) هر ساله کمک به دستگاه‌های کمک‌بگیر به استثنای کمیته امداد امام خمینی (ره) و سازمان بهزیستی کشور

را کاهش داده و به تدریج کمک زیان شرکت‌های دولتی را تا پایان برنامه حذف نماید.

۶) طرح‌های نیمه تمام دارای توجیه اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی و زیست‌محیطی را اولویت‌بندی نموده و

صرفاً منابع را به طرح‌هایی که در اولویت هستند اختصاص دهد.

۷) شروع طرح و پروژه‌های تملک‌داری سرمایه‌ای ملی جدید در طی برنامه صرفاً با پیشنهاد سازمان و با رعایت ماده (۲۳) قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲) به تصویب هیأت وزیران می‌رسد و در بودجه‌های سنواتی درج می‌گردد.

۸) فرآیند انتخاب و اولویت‌بندی طرح‌های عمرانی را بهره‌ور محور نماید.

۹) شفافیت رابطه دولت و بازار و افزایش اقتدار شورای رقابت برای محدود نمودن هرچه بیشتر انحصارات را

ارتقاء دهد.

ماده ۳۰- قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت مصوب سال ۱۳۸۰ و اصلاحات و الحاقات بعدی آن برای

دوره برنامه ششم تنفیذ می‌شود.

بند الحاقی - قانون ساماندهی و حمایت از تولید و عرضه مسکن در طول دوره اجرای برنامه ششم توسعه تنفیذ

می‌شود.

ماده الحاقی (۱)

دولت موظف است طی سالهای برنامه ششم:

الف- بیست و پنج درصد (۲۵٪) واحدهای عملیاتی و خدمات دستگاههای اجرائی را به شبکه‌های حرفه‌ای و

بخش خصوصی و سمن‌ها واگذار نماید.

ب- سی و پنج درصد (۳۵٪) وظایف و واحدهای عملیاتی را به مدیریت محلی واگذار کند.

ج- بیست درصد (۲۰٪) سقف پست سازمانی دستگاهها و بیست درصد (۲۰٪) فضای اداری دولتی را کاهش

دهد.

د- ضمن رفع تبعیض در پرداخت مزایای شغلی در بخش دولتی، نظام پرداخت و معیشت بازنشستگان را بهبود

بخشد.

ه- در شاخص ادراک فساد، جایگاه کشور را در حد شش کشور اول منطقه بهبود داده و نرخ تشکیل پرونده

تخلفات اداری را به میزان سی درصد (۳۰٪) سال پایان برنامه پنجم کاهش دهد.

و- به گونه‌ای عمل نماید که در پایان برنامه رتبه جهانی ایران در رتبه‌بندی سالانه سازمان ملل متحد در

شاخص توسعه دولت الکترونیک کمتر از هفتاد باشد.

ماده الحاقی (۲)

دولت مکلف است از طریق اجرای احکام مندرج در این قانون، اهداف زیر در خصوص متغیرهای اقتصاد کلان

را محقق نماید:

الف- متوسط نرخ رشد هشت درصد (۸٪) تولید ناخالص داخلی در طول برنامه

ب- متوسط نرخ رشد پانزده و چهاردهم درصد (۱۵/۴٪) تشکیل سرمایه ثابت ناخالص (به قیمت ثابت) در طول

برنامه

ج- متوسط نرخ رشد دو و هشت دهم درصد (۲/۸٪) بهره‌وری کل عوامل تولید در طول برنامه

د- متوسط نرخ نه و چهار دهم درصد (۹/۴٪) بیکاری در طول برنامه و هفت درصد (۷٪) در سال پایانی برنامه

ه- تک رقمی شدن نرخ تورم تا به نحو پایدار پایان برنامه

و- متوسط نرخ رشد نقدینگی هجده درصد (۱۸٪) در طول برنامه

ز- افزایش ضریب جینی به سی و چهارصدم درصد (۳۴٪)

۳- بودجه و مالیه عمومی:

ماده ۲- به منظور همسو کردن بودجه‌های سنواتی با برنامه‌های توسعه، ایجاد انضباط مالی، اصلاح فرآیندهای برنامه‌ریزی و بودجه‌ریزی و همچنین نحوه نظارت بر عملکرد و هزینه‌های دولت تا پایان برنامه ششم:

۱- لوائح بودجه سالانه در چهارچوب این قانون و با اعمال تعدیل‌های لازم با توجه به تحولات و شاخصهای اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی تهیه و تقدیم مجلس شورای اسلامی می‌شود .

۲- سهم صندوق توسعه ملی از منابع حاصل از صادرات نفت خام، میعانات گازی و خالص صادرات گاز سی درصد (۳۰٪) تعیین می‌شود که سالانه حداقل دو واحد درصد به این سهم اضافه می‌شود. بانک مرکزی مکلف است تا پایان هر سال نسبت به واریز این وجوه اقدام کند .

۳- در اجرای ماده (۱۶) قانون مدیریت خدمات کشوری، دستگاههای اجرائی مکلفند تا پایان برنامه ششم توسعه صددرصد (۱۰۰٪) از واحدهای عملیاتی خود را براساس بودجه‌ریزی مبتنی بر عملکرد اداره کنند. در مورد آن دسته از دستگاههای اجرائی که بخشی از فعالیت‌های خود را براساس بهای تمام‌شده اداره می‌نمایند، مبالغی که براساس تفاهمنامه عملکرد به حساب واحد مجری (عملیاتی) فعالیت واگذار شده واریز می‌گردد به عنوان کمک تلقی شده و به هزینه قطعی منظور می‌شود و بدون الزام به رعایت قوانین و مقررات عمومی حاکم بر دستگاههای دولتی و صرفاً براساس آیین‌نامه‌های مالی، معاملاتی، اداری و استخدامی که متضمن پیش‌بینی نحوه نظارت بر هزینه‌ها و تحقق اهداف پیش‌بینی شده است، هزینه می‌شود.

۴- حذف شد .

۵- به دولت اجازه داده می‌شود با بازنگری و غربالگری طرحهای تملک دارایی‌های سرمایه‌ای موجود، طرحهایی را که واجد شرایط مذکور در ماده (۲۳) قانون «الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲)» نیستند، متوقف و یا حداکثر ظرف مدت دو سال به بخش خصوصی واگذار نماید.

۶- کلیه وجوهی که به عنوان جزای نقدی یا جریمه نقدی بابت جرائم و تخلفات توسط مراجع قضائی، شبه‌قضائی، انتظامی و اداری اخذ می‌شود به خزانه واریز می‌گردد. دستگاههای ذی‌ربط حق استفاده از درآمد فوق را ندارند .

دولت موظف است اعتبار مورد نیاز دستگاههای مذکور را که از محل درآمد- هزینه تاکنون تأمین گردیده است در ردیفهای اعتبارات عمومی بودجه سنواتی مربوطه لحاظ نماید .

کلیه قوانین و مقررات مغایر از زمان لازم‌الاجراء شدن این قانون لغو می‌گردد .

ماده ۳۱- به منظور اجرائی نمودن احکام این قانون و نظارت بر حسن اجرای احکام برنامه ششم:

۱- دولت گزارش‌های نظارتی سالانه برنامه را از سال دوم برنامه در چهارچوب برنامه ششم توسعه و براساس اهداف اصلاح‌شده برنامه‌های بخشها و فصول که تا پایان اردیبهشت ماه هر سال به تصویب شورای اقتصاد می‌رسد تنظیم می‌نماید. این گزارش حداکثر تا پایان مرداد ماه هر سال به مجلس شورای اسلامی ارائه می‌گردد.

۲- تمامی آیین‌نامه‌ها و دستورالعمل‌های اجرائی مورد نیاز این قانون توسط سازمان و با همکاری سایر دستگاههای اجرائی تهیه و حداکثر تا سه ماه پس از ابلاغ این قانون به تصویب هیأت وزیران می‌رسد. ماده الحاقی (۳)- دولت مکلف است درطول سال‌های اجرای برنامه، بودجه شرکتهای دولتی و سازمان‌های مناطق آزاد تجاری را با توجه به مواد زیر تنظیم و تقدیم مجلس شورای اسلامی نماید:

۱- در تنظیم بودجه شرکتهای دولتی و سازمان‌های مناطق آزاد تجاری در لوایح بودجه، علاوه بر بودجه پیشنهادی سال آینده عملکرد بودجه شرکت و سازمان‌های مناطق آزاد تجاری در دو سال گذشته ارائه خواهد شد. جداول و ارقام بودجه شرکتهای دولتی و سازمان‌های مناطق آزاد تجاری باید به‌گونه‌ای تنظیم شود که ارقام پیش‌بینی بودجه شرکتهای دولتی و سازمان‌های مناطق آزاد تجاری در سال آینده قابل مقایسه با عملکرد سال گذشته باشد.

۲- بازآرایی بودجه شرکتهای دولتی و سازمان‌های مناطق آزاد تجاری براساس تقسیم‌بندی ماده (۲) قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل چهارم (۴۴) قانون اساسی

۳- بودجه تمامی اشخاص حقوقی دولتی که دارای ساختار شرکتی هستند جداگانه در پیوست شرکتهای دولتی و سازمان مناطق آزاد تجاری درج گردد.

ماده الحاقی (۴)- هزینه‌هایی که توسط اشخاص اعم از حقیقی و حقوقی و بخشهای مردمی برای مشارکت، صرف احداث و تکمیل فضاها، اماکن و باشگاههای ورزشی و پایگاههای مقاومت بسیج شود، از درآمد مشمول مالیات آنها برابر تأیید وزارت ورزش و جوانان و سازمان بسیج مستضعفین بنابه مورد کسر می‌شود. ساخت و ساز فضاهای یادشده و بخشی یا تمامی ملک اهداء شده و انتقال آنها به مراجع ورزشی دولتی یا سازمان بسیج مستضعفین نیز از پرداخت هرگونه عوارض معاف و مشمول مالیات صفر هستند.

۳- نظام تأمین منابع مالی:

ماده ۳- به‌منظور اصلاح و تقویت همه‌جانبه نظام مالی کشور و همچنین تسهیل مبادلات مالی از طریق تأمین منابع مالی داخلی و خارجی، دستگاههای اجرائی و بانکهای عامل موظفند در استفاده از تسهیلات مالی خارجی موارد زیر را رعایت کنند:

۱- تمامی طرحهای دستگاههای اجرائی که از تسهیلات مالی خارجی استفاده می‌کنند با رعایت سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم (۴۴) قانون اساسی با مسؤولیت وزیر و یا بالاترین مقام اجرائی دستگاه ذی‌ربط و تأیید شورای اقتصاد باید دارای توجیه فنی، اقتصادی، مالی و زیست محیطی باشند. زمان‌بندی دریافت و بازپرداخت تسهیلات هر طرح و میزان استفاده آن از ساخت داخل با توجه به ظرفیت‌ها، امکانات و توانایی‌های داخلی و رعایت قانون «حداکثر استفاده از توان تولیدی و خدماتی در تأمین نیازهای کشور و تقویت آنها در امر صادرات مصوب ۱۳۹۱/۵/۱» باید به تصویب شورای اقتصاد برسد.

۲- تمامی معاملات و قراردادهای خارجی که بیش از ده میلیون (۱۰.۰۰۰.۰۰۰) دلار باشد با رعایت قوانین مربوط شامل قانون «حداکثر استفاده از توان تولیدی و خدماتی در تأمین نیازهای کشور و تقویت آن در امر صادرات» تنها از طریق مناقصه محدود و یا بین‌المللی با درج آگهی در روزنامه‌های کثیرالانتشار و رسانه‌های الکترونیکی داخلی و خارجی انجام و منعقد می‌شود. موارد استثناء به تأیید کمیته سه نفره متشکل از وزیر امور اقتصادی و دارایی، رئیس سازمان و وزیر وزارتخانه مربوطه یا بالاترین مقام اجرائی ذی‌ربط می‌رسد. در کلیه مناقصه‌ها، حق کنترل و بازرسی کمی و کیفی و کنترل قیمت برای کلیه کالاهای وارداتی و پروژه‌ها برای خریدار محفوظ است. وزیر یا بالاترین مقام اجرائی ذی‌ربط، مسؤول حسن اجرای این موضوع است. بانک مرکزی فقط مجاز به تعهد یا پرداخت بهای معاملات و قراردادهایی است که تأیید بالاترین مقام دستگاههای اجرائی مبنی بر رعایت مفاد این بند را داشته باشد.

قراردادهایی که به تشخیص هیأت وزیران ماهیت محرمانه دارند از شمول این حکم مستثنی بوده و نیاز به طرح و تأیید موضوع در کمیته مذکور ندارند.

ماده ۴- به‌منظور گسترش و تعمیق نظام جامع تأمین مالی و ابزارهای آن (بازار پول، بازار سرمایه و بیمه‌ها)، دولت مجاز است:

۱- تا پایان برنامه ششم، معادل کل بدهی‌های قطعی‌شده خود به اشخاص تا پایان سال ۱۳۹۴ را از طریق انتشار اوراق بهادار تسویه می‌نماید. اوراق مذکور با رعایت قانون اوراق بهادار تا سقف مندرج در قوانین بودجه سنواتی و مصون از تورم، طبق آیین‌نامه‌ای که به پیشنهاد سازمان و وزارت امور اقتصادی و دارایی به تصویب هیأت وزیران می‌رسد، انتشار می‌یابد.

۲- به‌منظور تأمین اعتبار لازم برای پرداخت‌های مرتبط با اوراق بهادار مذکور (اعم از سود و اصل)، هر ساله ردیف خاصی را در لایحه بودجه سنواتی پیش‌بینی کند. در صورت عدم تحقق یا عدم تکافوی اعتبار مصوب در بودجه سالانه، پرداخت‌های مربوط به اوراق بهادار منتشره در سررسیدهای معین توسط وزارت امور اقتصادی و دارایی از محل درآمد عمومی همان سال قابل تأمین و پرداخت است. این حکم تا زمان تسویه اوراق بهادار یادشده به قوت خود باقی است.

اوراق بهادار صادره با نام و مصون از تورم بوده و معاملات این اوراق صرفاً در بازارهای متشکل اوراق بهادار تحت نظارت سازمان بورس و اوراق بهادار و با رعایت مقررات این بازارها مجاز است و معاملات آنها خارج از بازارهای یادشده ملغی و بلااثر است. عرضه و معاملات این اوراق بهادار به کسر (کمتر از ارزش اسمی) و همچنین با نرخ سود شناور مجاز است. تضمین بازخرید قبل از سررسید اوراق بهادار مذکور توسط بانکها و مؤسسات مالی و اعتباری و اشخاص تحت کنترل آنها، مجاز نمی‌باشد. بانکها، دستگاههای اجرائی و شرکتهای دولتی که اوراق بهادار برای تأمین مالی آنها منتشر می‌شود باید اطلاعات موردنیاز سرمایه‌گذاران را متناسب با دستورالعملی که به تصویب شورای بورس می‌رسد، منتشر نماید.

۳- به وزارت امور اقتصادی و دارایی اجازه داده می‌شود به منظور استفاده از دارایی‌های دولت برای انتشار اوراق بهادار پیش‌بینی شده در این قانون ضمن اجرای سامانه جامع اطلاعات اموال غیرمنقول دستگاههای اجرائی (سادا) حسب مورد نسبت به انجام اقدامات مورد نیاز برای مدیریت و استفاده از دارایی‌ها و اموال دستگاههای اجرائی به منظور انتشار صکوک اسلامی اقدام نماید. کلیه دستگاههای اجرائی در اجرای ماده (۱۳۷) قانون محاسبات عمومی کشور و تبصره (۱۰) ماده (۶۹) قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت مکلفند ضمن همکاری لازم حداکثر ظرف مدت سه ماه از تاریخ ابلاغ این قانون نسبت به ثبت کلیه اموال غیرمنقول اعم از اراضی، املاک، ساختمان‌ها و فضاها و ادارای در اختیار یا تصرف اعم از اینکه دارای سند مالکیت بوده یا فاقد سند مالکیت باشند، اجاری یا وقفی یا ملکی و... در سامانه اقدام نمایند. صدور هرگونه مجوز برای واگذاری حق استفاده، تغییر بهره‌بردار، فروش اموال غیرمنقول پرداخت هزینه نگهداشت و بهره‌برداری آنها بدون ثبت اطلاعات در سامانه مذکور و اخذ کد رهگیری ممنوع می‌باشد.

۴- به وزارت امور اقتصادی و دارایی اجازه داده می‌شود با تصویب هیأت وزیران و رعایت قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم (۴۴) قانون اساسی و در چهارچوب آیین‌نامه اجرائی این بند از سهام دولت در شرکتهای، به‌عنوان پشتوانه انتشار اوراق بهادار اسلامی (صکوک) استفاده نماید.

۵- وزارت امور اقتصادی و دارایی مجاز است اسناد خزانه اسلامی را به منظور رفع عدم تعادل‌های منابع و مصارف بودجه عمومی در طی یک‌سال مالی منتشر نماید. اصل و سود اوراق مزبور در صورت عدم تکافوی اعتبار مصوب از سرجمع درآمد عمومی قابل تأمین و پرداخت است.

ماده ۵- صندوق توسعه ملی مجاز است به طریقه‌هایی که توسط سازمان‌های توسعه‌ای شامل ایدرو، ایمیدور، سازمان صنایع کوچک و شهرکهای صنعتی، شرکت ملی صنایع پتروشیمی و شرکت توانیر، با مشارکت حداکثر چهل و نه درصد (۴۹٪) با بخش غیردولتی در مناطق کمتر توسعه‌یافته سرمایه‌گذاری می‌نمایند، تسهیلات ارزی پرداخت نماید.

ماده الحاقی (۵) - سازمان‌های توسعه‌ای مکلفند پس از سه سال از زمان بهره‌برداری، سهام خود را در طرح‌های مذکور به بخش‌های خصوصی و تعاونی برطبق قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم (۴۴) قانون اساسی واگذار نمایند.

ماده ۲۳ - اداره امور بانک مرکزی طبق قانون پولی و بانکی مصوب سال ۱۳۵۱ می‌باشد و برای اعمال نظارت کامل و فراگیر بانک مرکزی بر بازار و مؤسسات پولی، بانکی و اعتباری و ساماندهی مؤسسات و بازارهای غیرمتشکل پولی و مالی در جهت ارتقای شفافیت و سلامت و کاهش نسبت مطالبات غیرجاری به تسهیلات:

۱- بانک مرکزی مکلف است در چهارچوب ضوابطی که به تصویب شورای پول و اعتبار می‌رسد، علاوه بر اختیارات قانونی خود مقرر در قانون پولی و بانکی کشور، حسب مورد یک یا چند مورد از اقدامات نظارتی و انتظامی زیر را نیز در قبال بانکها و مؤسسات اعتباری غیربانکی متخلف اعمال نماید:

- الف- اعمال جریمه نقدی تا سقف حداکثر یک درصد (۱٪) آخرین سرمایه ثبت‌شده بانک یا مؤسسه اعتباری غیربانکی متخلف متناسب با سطح و نوع تخلف از محل سهم سود سهامداران
 - ب- اعمال محدودیت یا ممنوعیت توزیع سود و اندوخته‌ها به سهامداران و یا پرداخت پاداش و مزایای مدیران
 - ج- حسب مورد، سلب حق رأی تمام یا برخی از سهامداران به‌طور موقت؛ سلب حق تقدم خرید سهام تمام یا برخی از سهامداران و یا الزام به واگذاری سهام خود و اعمال ممنوعیت تملک سهام در بانکها و مؤسسات اعتباری غیربانکی
 - د- لغو مجوز فعالیت
 - ه- سلب صلاحیت حرفه‌ای مدیران عامل و اعضای هیأت مدیره
- مرجع رسیدگی به تخلفات و صدور حکم به اقدامات نظارتی و انتظامی موضوع این تبصره، هیأت انتظامی بانکها خواهد بود .

۲- به‌منظور ارتقای سلامت، ثبات و شفافیت شبکه بانکی کشور، بانک مرکزی موظف است مقررات لازم را متناسب با استانداردهای بین‌المللی در خصوص هر یک از موارد زیر تدوین و پس از تصویب در شورای پول و اعتبار، به مورد اجراء گذارد .

- الف- تعیین نسبت کفایت سرمایه
 - ب- تعیین نحوه طبقه‌بندی دارایی‌ها و میزان ذخیره‌گیری مطالبات غیرجاری
 - ج- تعیین نسبت‌های نقدینگی
 - د- تعیین حداقل الزامات ناظر بر نظام کنترل‌های داخلی
- عدم رعایت ضوابط و مقررات موضوع این تبصره از سوی بانکها و مؤسسات اعتباری غیربانکی، مستوجب اعمال اقدامات نظارتی و انتظامی در قبال آنها خواهد بود .

۳- طرح هرگونه دعوی که منشأ آن اقدامات نظارتی بانک مرکزی باشد، باید به طرفیت بانک مزبور صورت پذیرد و افراد ذی‌مدخل در امر نظارت را نمی‌توان طرف دعوی قرار داد، جز در مواردی که موضوع دعوی انتساب جرم باشد .

منظور از اقدامات نظارتی، اقداماتی است که در راستای اعمال نظارت بر بانکها، مؤسسات اعتباری غیربانکی، تعاونی‌های اعتبار، صندوق‌های قرض‌الحسنه، صرافی‌ها و شرکتهای واسپاری (لیزینگ) در صلاحیت بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران بوده و مشتمل بر اقدامات به‌عمل آمده در تمامی مراحل تأسیس، اعطای مجوز، نظارت بر فعالیت، تغییرات ثبتی، بازسازی، ادغام، انحلال و تصفیه می‌باشد .

۴- به‌منظور اعمال نظارت کامل و فراگیر بانک مرکزی بر بازار پولی، بانکی و اعتباری کشور و ساماندهی مؤسسات فعال در بازار غیرمتشکل پولی، هرگونه انجام عملیات بانکی، عملیات واسپاری (لیزینگ) و یا عملیات صرافی توسط اشخاص حقیقی و حقوقی بدون اخذ مجوز از بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران جرم محسوب می‌شود و مرتکبان حسب اقتضاء به یک یا چند مورد از مجازات‌های تعزیری درجه یک موضوع ماده (۱۹) قانون مجازات اسلامی محکوم می‌شوند.

مسئولیت بازپرداخت کلیه تعهدات و بدهیهای مؤسسات مذکور، متضامناً برعهده مؤسسان، هیأت‌امنا و سهامداران مؤثر آنها می‌باشد. قوه‌قضائیه مکلف است با همکاری دولت لایحه جامع موضوع این بند را حداکثر تا پایان سال اول برنامه به مجلس شورای اسلامی ارائه نماید.

۵- نیروی انتظامی موظف است حسب اعلام بانک مرکزی نسبت به توقف فعالیت و یا تعطیل نمودن شعبه یا مؤسسه مربوطه اقدام و از شعب و مؤسساتی که فعالیت پولی و بانکی انجام می‌دهند مطالبه مجوز فعالیت از بانک مرکزی نماید. مواردی را که نیروی انتظامی فاقد مجوز شناسایی می‌کند به بانک مرکزی اعلام و حسب تصمیم بانک مذکور نسبت به اعطای مهلت حداکثر تا یک ماه، اخطار، توقف فعالیت و یا تعطیلی آنها اقدام نماید.

۶- هرگونه تبلیغ برای ارائه خدمات پولی و بانکی باید براساس آیین‌نامه ابلاغی بانک مرکزی باشد. تخلف از این حکم مستوجب جزای نقدی تا میزان ده برابر هزینه تبلیغ صورت گرفته خواهد بود که به حساب خزانه واریز خواهد شد.

ماده الحاقی (۶)- دولت موظف است نظام تأمین مالی را به گونه‌ای مدیریت نماید که در پایان برنامه نسبت کفایت سرمایه بانکها به حداقل ده درصد (۱۰٪)، نسبت مطالبات غیرجاری به تسهیلات به حداکثر پنج درصد (۵٪)، سهم بازار بین بانکی از تأمین مالی کوتاه‌مدت بانکها به حداقل هفتاد درصد (۷۰٪) و نسبت خالص دارایی‌های ثابت به حقوق صاحبان سهام به حداکثر سی درصد (۳۰٪) برسد .

همچنین دولت مکلف است اقدامات لازم را برای امور زیر به عمل آورد:

- الف- افزایش استقلال و پاسخگویی بانک مرکزی نسبت به هدفگذاری نرخ تورم و نرخ ارز
- ب- افزایش نسبت ارزش بازار سرمایه به نود درصد (۹۰٪) ارزش تولید ناخالص داخلی در سال پایانی برنامه
- ج- جذب متوسط سالانه دوازده میلیارد دلار سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی
- د- افزایش سالانه دودهم درصد (۲٪) واحد به طور متوسط در ضریب نفوذ بیمه
- ه- ایجاد سامانه‌ای واحد با مشارکت بانک مرکزی، وزارتخانه‌های امور اقتصادی و دارایی و صنعت، معدن و تجارت برای شفاف و قابل پیش‌نمودن مصارف ارزی در اقتصاد
- و- نظارت بر مصرف تسهیلات بانکی توسط بانک مرکزی و اختصاص حداقل شصت درصد (۶۰٪) تسهیلات به بخشهای تولیدی و صنعتی
- ز- تکمیل استقرار صندوق ضمانت سپرده‌ها
- ح- تکمیل بانکداری یکپارچه و متصل شدن تمامی سامانه‌های الکترونیکی بانک مرکزی جهت افزایش شفافیت و پی‌گیری جهت اجرائی شدن کامل مصوبه شورای عالی امنیت ملی در خصوص بازار غیرمتشکل پولی ماده الحاقی (۶/۱) - دولت موظف است نظام تأمین مالی را به گونه‌ای مدیریت نماید که در پایان برنامه نسبت کفایت سرمایه بانک‌ها به ده درصد (۱۰٪)، نسبت مطالبات غیرجاری به تسهیلات به ۵ درصد، سهم بازار بین بانکی از تأمین مالی کوتاه‌مدت بانک‌ها به هفتاد درصد (۷۰٪) و نسبت خالص دارایی‌های ثابت به حقوق صاحبان سهام به سی درصد (۳۰٪) برسد.

همچنین دولت مکلف است اقدامات لازم را برای امور زیر به عمل آورد:

- الف- افزایش استقلال و پاسخگویی بانک مرکزی نسبت به هدفگذاری نرخ تورم و نرخ ارز.
- ب- افزایش نسبت ارزش بازار سرمایه به ۹۰ درصد ارزش تولید ناخالص داخلی در سال پایانی برنامه.
- ج- جذب متوسط سالانه ۱۲ میلیارد دلار سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی.
- د- افزایش سالانه ۰.۲ واحد به طور متوسط در ضریب نفوذ بیمه.
- ه- ایجاد سامانه‌ای واحد با مشارکت بانک مرکزی، وزارت امور اقتصادی و دارایی و وزارت صنعت، معدن و تجارت برای شفاف و قابل پیش‌نمودن مصارف ارزی در اقتصاد.
- و- افزایش هر ساله سهم بخش‌های تولیدی از تسهیلات بانکی.
- ز- تکمیل استقرار صندوق ضمانت سپرده‌ها.
- ح- تکمیل بانکداری یکپارچه و متصل شدن تمامی سامانه‌های الکترونیکی بانک مرکزی جهت افزایش شفافیت و پی‌گیری جهت اجرائی شدن کامل مصوبه شورای عالی امنیت ملی در خصوص بازار غیرمتشکل پولی.
- ماده ۲۷- حذف شد.

۴- محیط کسب و کار و خصوصی سازی:

ماده ۶- وزارت امور اقتصادی و دارایی موظف است با هدف تضمین امنیت سرمایه‌گذاری و کارآفرینی در کشور جذب متخصصان، صیانت، حفاظت و مقابله با اخلاف در امنیت اشخاص و بنگاهها و کاهش خطر(ریسک) اجتماعی در محیط کسب و کار، با همکاری سازمان، معاونت علمی و فناوری ریاست جمهوری، وزارتخانه‌های اطلاعات، دادگستری و کشور، اطاق‌های تعاون و بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی و اصناف بدون حق رأی الزامات ارتقای امنیت فضای کسب و کار را تهیه و به تصویب شورای عالی امنیت ملی برساند.

ماده ۱۱-

۱- در جهت اجرای مردمی شدن اقتصاد و گسترش سهم بخش خصوصی و تعاونی در اقتصاد و به منظور افزایش بهره‌وری و ارتقای سطح کیفی خدمات و مدیریت بهینه هزینه به تمامی دستگاههای اجرایی که عهده‌دار وظایف اجتماعی، فرهنگی و خدماتی هستند (از قبیل واحدهای بهداشتی و درمانی، مراکز بهزیستی و توانبخشی، مراکز آموزشی، فرهنگی، هنری، و ورزشی و مراکز ارائه‌دهنده خدمات و نهادهای کشاورزی و دامپروری) اجازه داده می‌شود در چهارچوب استانداردهای کیفی خدمات که توسط دستگاه ذی‌ربط تعیین می‌گردد، نسبت به خرید خدمات از بخش خصوصی و تعاونی (به‌جای تولید خدمات) اقدام نمایند.

آیین‌نامه این ماده شامل نحوه تعیین قیمت خرید خدمات و تعیین تکلیف نیروی انسانی و ساختار به پیشنهاد سازمان و دستگاههای اجرایی ذی‌ربط به تصویب هیأت وزیران می‌رسد.

۲- به منظور نظارت بیشتر بر بنگاههای در حال واگذاری و همچنین بنگاههای واگذار شده به صورت کنترلی، اسامی این بنگاهها از سوی سازمان خصوصی‌سازی به سازمان ثبت اسناد و املاک کشور و بانک مرکزی اعلام می‌شود. سازمان ثبت اسناد و املاک کشور مکلف است ثبت صورتجلسات مجامع عمومی و هیأت مدیره و همچنین دخل و تصرف در اموال و املاک بنگاههای مزبور را پس از اخذ مجوز کتبی از سازمان خصوصی‌سازی انجام دهد. بانک مرکزی موظف است طی دستورالعمل اعلامی به بانکها و مؤسسات اعتباری خصوصی و دولتی، اعطای هرگونه تسهیلات به بنگاههای مذکور را مشروط به اخذ مجوز از سازمان خصوصی‌سازی نماید.

تبصره- دولت مجاز است از طریق بانک مرکزی، بدهی‌های ارزی ایجاد شده شرکت ملی نفت ایران به سامانه بانکی کشور طی سالهای ۱۳۸۷ تا ۱۳۹۲ را به تدریج طی سالهای برنامه ششم از محل مازاد منابع نفت و گاز و وصولی‌های صادرات نفت خام و میعانات گازی پس از تحقق ردیفهای درآمدی بودجه عمومی سنواتی و تسویه حساب فیما بین وزارت نفت و دولت و پس از کسر سهم صندوق توسعه ملی پرداخت نموده و هر شش‌ماه یکبار گزارش آن را به هیأت وزیران و کمیسیون برنامه و بودجه و محاسبات مجلس شورای اسلامی اعلام نماید. به

میزان پرداخت انجام شده، بدهی شرکت ملی نفت کسر و سهام دولت در شرکت مزبور افزایش می‌یابد. این تبصره مانع از ایفای تعهدات شرکت ملی نفت برای پرداخت بدهی‌های مربوط به سامانه بانکی نمی‌شود.

ماده الحاقی (۷) - سازمان‌های مناطق آزاد و مناطق ویژه اقتصادی و دبیرخانه موظفانند شرکت‌های خود را در سامانه مالیاتی ثبت و اظهارنامه تسلیم کنند و زمانی که صادرات داشته باشند از معافیت مقرر در قانون بهره‌مند خواهند شد.

ماده الحاقی (۸) - در راستای سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم (۴۴) قانون اساسی در ارتباط با اولویت و جایگاه بخش خصوصی در اقتصاد ایران و واگذاری امور تصدی‌گری به بخش خصوصی و با عنایت به اهمیت و نقش مؤثر فضای کسب و کار، اختیار صدور مجوز برگزاری نمایشگاه‌های بین‌المللی و تخصصی داخلی و خارجی به اتاق‌های سه‌گانه کشور شامل اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران، اتاق تعاون مرکزی و اتاق اصناف ایران واگذار می‌شود.

۵- توازن منطقه‌ای، توسعه روستایی و توانمند سازی فقرا؛

ماده ۲۱- به منظور رقابت‌پذیرکردن استان‌ها، عدالت بین منطقه‌ای و سرزمینی و تقویت خوداتکایی استان‌ها، افزایش انگیزه وصول درآمدهای استانی و کاهش عدم تعادل‌های منطقه‌ای، به دولت اجازه داده می‌شود:

۱- درآمدها و هزینه‌هایی که ماهیت استانی دارند را تعیین و طی سال اول برنامه ششم در چهارچوب نظام درآمد- هزینه استانی به صورت سرجمع درآمدها، اعتبارات هزینه‌ای و تملک دارایی‌های سرمایه‌ای هر استان (بر مبنای وجوه دریافتی و یا واریزی به خزانه) در بودجه سنواتی اعمال نماید. مازاد بر درآمدهای وصولی نسبت به سقف مصوب هر استان براساس دستورالعمل ابلاغی سازمان برای تأمین اعتبارات هزینه‌ای و تملک دارایی‌های سرمایه‌ای، در مقاطع سه‌ماهه به استان‌های ذی‌ربط توزیع می‌گردد.

۲- حذف شد.

۳- دولت موظف است در سال اول برنامه کلیه اختیارات و وظایف قابل واگذاری دستگاههای اجرایی به دستگاههای متناظر در استان‌ها را تعیین و در جهت تقویت اختیارات و تصمیم‌گیری واگذار نماید.

ماده الحاقی (۹) - دولت موظف است به منظور استحکام بخشی ساخت و سازها، دستیابی به توسعه پایدار و تأمین مسکن برای اقشار کم‌درآمد شهری و کاهش آسیب‌پذیری سکونتگاههای روستایی (باهدف بهسازی و نوسازی مسکن روستایی) با تأمین منابع و تسهیلات ارزان‌قیمت مورد نیاز در طول برنامه ششم اقدام‌های زیر را از طریق بنیاد مسکن انقلاب اسلامی به عمل آورد:

الف- بهسازی و نوسازی سالانه حداقل دویست هزار (۲۰۰.۰۰۰) واحد مسکونی روستایی با پرداخت تسهیلات ارزان‌قیمت با کارمزد پنج درصد (۵٪) و تأمین مابه‌التفاوت سود تسهیلات برای دوران مشارکت مدنی و فروش

اقساطی، همچنین تضمین مانده مطالبات معوق شامل اصل، سود و هزینه‌های متعلقه و ارائه تضمین‌نامه مورد قبول بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران

ب- کمک به احداث سالانه دویست هزار (۲۰۰.۰۰۰) واحد مسکونی برای خانوارهای شهری کم‌درآمد شهری از طریق تأمین تسهیلات ارزان قیمت به ازای هر واحد ششصد میلیون ریال، تا بنیاد مسکن انقلاب اسلامی متناسب با پیشرفت کار در اختیار خانوارها قرار دهد و تأمین کمک یارانه ساخت تا سقف صد میلیون ریال (متوسط هفتاد میلیون ریال) برای هر واحد مسکونی از طریق کمک دولت به حساب ۱۰۰ حضرت امام (ره).

ج- سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور پرداخت مابه‌التفاوت سود تعیین شده سهم متقاضی تا نرخ مصوب تسهیلات مذکور را تضمین و براساس اعلام بانک مرکزی جمهوری اسلامی در لوایح بودجه سنواتی پیش‌بینی و تأمین می‌نماید.

ماده الحاقی (۱۰)- دولت مکلف است اقدامات زیر را در خصوص تحقق اهداف توازن منطقه‌ای و توانمندسازی فقرا به انجام رساند:

۱- تنظیم و ارائه کلیه اعتبارات مربوط به عمران و توسعه روستایی و عشایری در بودجه سنواتی تحت پیوستی با عنوان «توسعه روستایی و عشایری پایدار»

۲- اعطای کمکهای فنی-اعتباری مناسب برای توسعه بنگاههای کوچک و متوسط دارای توجیه اقتصادی، اجتماعی و محیط‌زیستی در یک یا چند روستا یا مناطق عشایری، با توجه به قابلیت‌های آمایشی، نیازها و اولویت‌های محلی و بر اساس رویکرد زنجیره‌ای
آیین‌نامه این بند حداکثر ظرف مدت سه ماه بعد از تصویب این قانون به وسیله وزارت جهاد کشاورزی تهیه و به تصویب هیأت وزیران می‌رسد.

۳- اعطای کمکها و اعتبارات لازم برای توسعه نمایشگاهها، بازارچه‌ها، بازارها، پایانه‌ها، خوشه‌های تولیدات روستایی، انبارها و سردخانه‌ها، بر اساس طرح پیشنهادی موجه، به اشخاص حقوقی صاحب صلاحیت (سازماندهی شده در نظام فنی روستایی کشور)

۴- استقرار «نظام تأمین مالی روستایی» با حداکثر بهره‌گیری از ظرفیت موجود در راستای:
تسهیل فضای کسب و کار؛ جذب نقدینگی جامعه و هدایت آن به تولید؛ توسعه صندوق‌های خطرپذیر و ضمانت سرمایه‌گذاری؛ تأمین نیازهای اساسی روستاییان و عشایر
ارتقای شاخصهای توسعه روستایی و عشایری به‌ویژه در زمینه سرانه درآمدی، تولید ناخالص داخلی، سرمایه‌گذاری بخش خصوصی، بیکاری، نرخ پس‌انداز، فقر اندازه‌گیری شده بر اساس نمایه‌های چندبعدی، شکاف درآمدی روستایی- شهری، سهم از صادرات غیرنفتی و سهم جمعیت دچار سوء تغذیه به میزان حداقل بیست و

پنج درصد (۲۵٪) و تثبیت جمعیت روستایی حداقل در سطح سی و پنج درصد (۳۵٪) جمعیت کشور تا انتهای برنامه ششم.

۶- نظام اداری و مبارزه با فساد:

ماده ۷- دولت مکلف است به منظور رفع مشکلات صندوق حمایت و بازنشستگی کارکنان صنعت فولاد در برنامه ششم توسعه اقدامات زیر را به عمل آورد:

الف- حداکثر در سه ماهه اول اجرای برنامه ششم نسبت به انجام محاسبات فنی و تعهدات آتی کسورات صندوق فولاد (محاسبات اکچوئری) با شاخصهای مورد تأیید سازمان تأمین اجتماعی و وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی از جمله سن امید به زندگی، نرخ تورم، نرخ رشد دستمزد، مستمری و تنزیل و تأیید سازمان حسابرسی کل کشور اقدام نماید.

ب- دولت مکلف است براساس محاسبات انجام شده تفاوت قیمت گذاری اموال و داراییهای صندوق و تعهدات فعلی و آتی آن را طی پنج سال به نحوی که سهم هر سال کمتر از بیست (۲۰٪) درصد نباشد به یکی از طرق مشروحه به صندوق پرداخت نماید:

۱- منابع عمومی از طریق خزانه داری و بودجه های سنواتی

۲- سهم الشرکه دولتی در شرکتها

۳- واگذاری امتیازات و انحصارات در اختیار دولت

۴- انتشار صکوک و اموال مشارکت با تعهد پرداخت دولت

ج- در صورت عدم پرداخت کل بدهی در سال اول، بدهی های تسویه نشده از تفاوت اموال و داراییها و تعهدات صندوق که در سالهای بعد پرداخت می گردد به استناد بند «ه» ماده (۷) قانون ساختار نظام جامع رفاه تأمین اجتماعی براساس سود اوراق مشارکت به روزرسانی و پرداخت می گردد.

پس از انجام موارد فوق و تأیید هیأت امنای سازمان تأمین اجتماعی و همزمان با پرداخت اولین قسط براساس آیین نامه ای که به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید انتقال ارکان، اموال، داراییها و تعهدات و مطالبات صندوق مذکور به سازمان تأمین اجتماعی انجام و پس از انجام کل تعهدات اقدام به ادغام صندوق و تطبیق مشمولان با مقررات تأمین اجتماعی خواهد شد.

ماده الحاقی (۱۱)- به منظور عمران و آبادانی روستاها و مدیریت مسائل و مشکلات مرتبط با روستاها وزارت عمران و توسعه روستاها (جهادسازندگی) تشکیل می گردد. دولت مکلف است تا پایان سال اول برنامه ششم توسعه ساختار، وظایف، مسؤولیتها و اختیارات این وزارتخانه را هماهنگ با سایر ساختارهای دولتی و غیردولتی تهیه و برای تصویب به مجلس ارائه نماید.

ماده الحاقی (۱۲) - دولت مکلف است تا پایان اول برنامه با ارائه استاندارد و شاخص مبتنی بر این چهار ویژگی (تولید یا کسب، ذخیره یا بازیابی، تبادل درونی، انتشار و افشاء) وضعیت سامانه‌های اطلاعات موجود را قاعده‌مند نموده و پویایی آن را رصد نماید. دولت موظف است با ایجاد پایگاه داده‌ای جامع ذیل یک ارگان مستقل (مرکز آمار)، به اتصال هرچه بهتر و سریع‌تر بانکهای موجود داده‌ای (که به شکل جزیره‌ای عمل می‌کنند) اقدام و تا پایان سال اول برنامه از این نظام جامع اطلاعاتی کشور رونمایی شود.

ماده الحاقی (۱۳) - صنایع تبدیلی و تکمیلی در مراحل تولید محصولات کشاورزی تا یک مرحله پس از تولید از پرداخت مالیات بر ارزش افزوده معاف می‌باشد.

ماده الحاقی (۱۴) - دولت موظف است نسبت برقراری عدالت در نظام پرداخت، رفع تبعیض و همسان‌سازی حقوق و مستمری‌های بازنشستگان و موظفین کشوری و لشکری سنوات مختلف با استفاده از سامانه امتیازی جامع در طول سال اول اجرای این قانون اقدام نماید به نحوی که اختلاف حقوق بازنشستگان و موظفین و مستمری‌بگیران طی سنوات مختلف با شرایط تحصیلی، سنوات و سایر متغیرهای خدمتی در پایان برنامه از بیست درصد (۲۰٪) تجاوز نکند. آیین‌نامه اجرائی این حکم ظرف مدت سه ماه به تصویب هیأت‌وزیران خواهد رسید.

ماده الحاقی (۱۵) - به منظور اجرای سیاستهای نظام و مقابله با آسیبهای اجتماعی و فرهنگی و هماهنگی برنامه‌ها و نظارت بر عملکرد دستگاههای اجرائی و نیروهای نظامی و انتظامی که در زمینه آسیبهای اجتماعی وظایفی را به عهده دارند، «شورای عالی اجتماعی و فرهنگی کشور» به ریاست رئیس جمهور و نائب رئیسی وزیر کشور تشکیل می‌گردد.

وظایف و اختیارات و ترکیب اعضای شورا به پیشنهاد مشترک سازمان مدیریت و برنامه ریزی و وزارت کشور و شورای عالی انقلاب فرهنگی حداکثر ظرف مدت سه ماه به تصویب هیأت‌وزیران می‌رسد. تصمیمات این شورا در حدود وظایف و اختیارات قانونی پس از تأیید رئیس جمهور برای کلیه دستگاههای فوق‌الذکر لازم‌الاجراء می‌باشد.

دبیرخانه سازمان امور اجتماعی موظف است کلیه تصمیمات این شورا را پس از ابلاغ توسط رئیس شورا پی‌گیری و نظارت نموده و نتیجه را به شورا گزارش نماید. وظایف استانی و شهرستانی این سازمان در استانها و شهرستانها به عهده استانداری‌ها و فرمانداری‌ها است و استانداران و فرمانداران مسؤول تحقق مصوبات شورا در سطح استان و شهرستان می‌باشند.

وظایف اصلی این شورا عبارت است از:

۱- به منظور کاهش حداقل بیست و پنج درصد (۲۵٪) آسیبهای اجتماعی و فرهنگی معین تا پایان برنامه ششم توسعه از جمله اعتیاد، طلاق، حاشیه‌نشینی، تخلفات و خشونت‌های اجتماعی - فرهنگی و فساد با اولویت نقاط بحرانی و حاد آسیبهای اجتماعی، با معاضدت کلیه دستگاههای اجرائی موظفند در چهارچوب

و وظایف و مأموریت‌های قانونی و مصوبات شورای عالی اجتماعی و فرهنگی کشور اقدامات زیر را انجام دهند:

الف- تهیه و تنظیم برنامه‌های عملیاتی کاهش آسیب‌های اجتماعی در حوزه وظایف قانونی و محوله، از محل امکانات و منابع در اختیار برای تصویب در شورا

ب- فراهم نمودن زمینه و شرایط لازم برای جلب مشارکت عمومی از طریق ایجاد و تقویت تشکلهای سازمانهای مردم نهاد، حمایت حقوقی، آموزش، ساماندهی و ارائه کمکهای فنی و اعتباری

ج- اعطای کمک مالی دستگاههای اجرائی به تشکلهای مذکور، متناسب با میزان تحقق نتایج و دستاوردها و کاهش آسیب در جامعه هدف

د- اقدام و عمل مناسب دستگاههای اجرائی و نهادهای عمومی غیردولتی و دستگاه قضائی برای کاهش آسیبهای اجتماعی

۲- صدا و سیمای جمهوری اسلامی ایران و دیگر دستگاهها و نهادهای فرهنگی موظفند به منظور پیشگیری، کنترل و کاهش آسیبهای اجتماعی، ضمن در اولویت قراردادن برنامه‌های مرتبط با کاهش آسیبهای اجتماعی، خدمات خود را به صورت رایگان به این بخش اختصاص دهند .

۳- کلیه دانشگاهها و مراکز آموزشی و پژوهشی و مراکز حوزوی کشور موظفند تحقیقات و پژوهشهای مرتبط با کاهش آسیبهای اجتماعی را در اولویت قرارداده و راهکارهای خود را برای حل معضلات مذکور به شورای اجتماعی ارائه نمایند.

۴- سازمان امور اجتماعی و فرهنگی کشور موظف است رصد و پایش مستمر مبتنی بر شاخصهای مربوط را براساس مصوبات شورای اجتماعی حداقل سالی یکبار انجام و گزارش آن را به شورا و مجلس شورای اسلامی و حسب مورد به دیگر مراجع ذی ربط ارائه نماید.

۵- به منظور کاهش آسیبهای اجتماعی و فرهنگی، تمامی طرحهای توسعه‌ای و مهم کشور باید واجد «پیوست فرهنگی و اجتماعی» باشند. استانداردهای پیوست و مصادیق طرحهای توسعه‌ای کشور، توسط شورای عالی اجتماعی و فرهنگی مصوب و اعلام می‌گردد .

۶- تشکیل معاونت فرهنگی- اجتماعی در دستگاههای علمی، فرهنگی و اجتماعی و استانداری‌ها با هدف انجام فعالیتهای فرهنگی- اجتماعی استانها به منظور اجرای مصوبات ستاد راهبری نقشه مهندسی فرهنگی در سطوح ملی و منطقه‌ای

تبصره- آیین‌نامه اجرائی این ماده، شش ماه پس از تصویب و ابلاغ این قانون بنابه پیشنهاد شورای مذکور به تصوب هیأت وزیران خواهد رسید.

الف- بیست و پنج درصد (۲۵٪) واحدهای عملیاتی و خدمات دستگاههای اجرایی را به شبکه‌های حرفه‌ای و بخش خصوصی و سمن‌ها واگذار نماید.

ب- سی و پنج درصد (۳۵٪) وظایف و واحدهای عملیاتی را به مدیریت محلی واگذار کند.

ج- بیست درصد (۲۰٪) سقف پست سازمانی دستگاهها و بیست درصد (۲۰٪) فضای اداری دولتی را کاهش دهد.

د- ضمن رفع تبعیض در پرداخت مزایای شغلی در بخش دولتی، نظام پرداخت و معیشت بازنشستگان را بهبود بخشد.

ه- در شاخص ادراک فساد، جایگاه کشور را در حد شش کشور اول منطقه بهبود داده و نرخ تشکیل پرونده تخلفات اداری را به میزان سی درصد (۳۰٪) سال پایان برنامه پنجم کاهش دهد.

و- به گونه‌ای عمل نماید که در پایان برنامه رتبه جهانی ایران در رتبه‌بندی سالانه سازمان ملل متحد در شاخص توسعه دولت الکترونیک کمتر از ۷۰ باشد.

۷- کشاورزی

ماده الحاقی (۱۷)- (تنفیذ ماده ۱۴۳ قانون برنامه پنجم توسعه)

به منظور حفظ ظرفیت تولید و نیل به خودکفایی در تولید محصولات اساسی کشاورزی و دامی از جمله گندم، جو، ذرت، برنج، دانه‌های روغنی، چغندر قند و نیشکر، گوشت سفید، گوشت قرمز، شیر و تخم مرغ، اصلاح الگوی مصرف بر اساس استانداردهای تغذیه، گسترش کشاورزی صنعتی و دانش بنیان، فراهم‌نمودن زیرساختهای امنیت غذایی و ارتقای ارزش افزوده بخش کشاورزی بر مبنای ملاحظات توسعه پایدار سالانه به میزان هفت درصد (۷٪) نسبت به سال ۱۳۸۸ در طول برنامه اقدامات زیر انجام می‌شود:

الف- ارتقای راندمان آبیاری بخش به حداقل چهار درصد (۴۰٪) در سال آخر برنامه از طریق اجرای عملیات زیربنایی آب و خاک از جمله طرحهای تجهیز و نوسازی، توسعه شبکه‌ها، زهکشها و روشهای نوین آبیاری و اجرای عملیات به‌زراعی و به‌نژادی

ب- تحویل آب مورد نیاز کشاورزان به صورت حجمی براساس الگوی کشت هرمنطقه و با استفاده از مشارکت بخش غیردولتی

ج- ارتقای شاخص بهره‌وری مصرف آب در بخش کشاورزی و افزایش تولید محصول به ازاء واحد حجم مصرفی

د- گسترش مبارزه تلفیقی با آفات و بیماری‌های گیاهی، مصرف بهینه سموم، کود شیمیایی، مواد زیست‌شناختی (بیولوژیکی) و داروهای دامی و همچنین مبارزه زیست‌شناختی (بیولوژیکی) و توسعه کشت زیستی (ارگانیک) مدیریت تلفیقی تولید و اعمال استانداردهای ملی کنترل کیفی تولیدات و فرآورده‌های کشاورزی در راستای پوشش حداقل بیست و پنج درصد (۲۵٪) سطح تولید تا پایان برنامه

ه - برون سپاری فعالیت‌های غیرحاکمیتی و تصدیگری‌های بخش کشاورزی به بخش‌های خصوصی و تعاونی با تأکید بر به‌کارگیری کارشناسان تعیین صلاحیت‌شده عضو سازمان نظام مهندسی کشاورزی و منابع طبیعی و سازمان نظام دامپزشکی به عنوان ناظر و یا مشاور فنی مزارع کشاورزی و واحدهای دامی و دامپروری و آبی‌پروری، تعاونی‌ها و تشکلهای بخش کشاورزی

و- نوسازی ماشین‌آلات کشاورزی و خارج از رده کردن حداقل دویست هزار دستگاه ماشین‌آلات فرسوده کشاورزی و توسعه ماشینی کردن (مکانیزاسیون) بر مبنای اقلیم و شرایط و همچنین قابلیت و توانایی کشاورزان هر منطقه به گونه‌ای که در پایان برنامه، ضریب نفوذ ماشینی کردن (مکانیزاسیون) از یک اسب بخار در هکتار سال ۱۳۸۸ به (۱/۵) اسب بخار در هکتار در سال آخر برنامه برسد.

ز- ترویج استفاده از کودهای آلی و زیستی (ارگانیک) در سطح مزارع و باغهای کشور حداقل در سقف یارانه سال آخر برنامه چهارم و افزایش میزان مصرف این‌گونه کودها به سی و پنج درصد (۳۵٪) کل کودهای مصرفی در پایان برنامه

ح- صدور سند مالکیت کلیه اراضی کشاورزی توسط سازمان ثبت اسناد و املاک کشور تا پایان برنامه
ط- گسترش پوشش بیمه تولیدات بخش کشاورزی و عوامل تولید به میزان حداقل پنجاه درصد (۵۰٪) تولیدات تا پایان برنامه

ی- دولت به منظور تجهیز منابع برای سرمایه‌گذاری در بخش کشاورزی، بخشی از منابع خود را که در چهارچوب بودجه سالانه مشخص خواهد شد از طریق دستگاه اجرائی ذی‌ربط به عنوان کمک به تشکیل و افزایش سرمایه صندوقهای غیردولتی حمایت از توسعه بخش کشاورزی و یا به صورت وجوه اداره شده در اختیار صندوقهای مذکور قرار دهد. مبالغ پرداختی به صندوق‌ها به هزینه قطعی منظور می‌شود.

ماده الحاقی (۱۸) - (تنفیذ ماده ۱۴۶ قانون برنامه پنجساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران)
به منظور افزایش تولید و ارتقاء بهره‌وری و بازده زمینهای کشاورزی در واحد هکتار، دولت حمایت‌های حقوقی و مالی لازم را از تشکیل تشکلهای حقوقی با اولویت تعاونی‌های تولید کشاورزی در جهت اعمال مدیریت واحد یا اتخاذ سیاست‌های تشویقی برای یکپارچه‌سازی زمینهای کشاورزی به عمل می‌آورد.

ماده الحاقی (۱۹) - (تنفیذ ماده ۱۸ قانون برنامه چهارم توسعه)
ایجاد صندوق تثبیت درآمد کشاورزان با مشارکت درآمدی دولت و کشاورزان جهت سیاستهای حمایتی درآمدی کشاورزان به نحوی که خطرپذیری حاصل از تغییر قیمت‌ها و عملکرد تولید را به منظور تثبیت درآمد کشاورزان کاهش دهد. اساسنامه صندوق یاد شده ظرف مدت شش ماه پس از تصویب این قانون به تصویب هیئت وزیران میرسد.

ماده الحاقی (۲۱) - (تنفیذ بند ب ماده ۱۴۹ قانون برنامه پنجساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران)
ارتقاء سطح کلی حمایت از کشاورزی به حداقل سی و پنج درصد (۳۵٪) ارزش تولید این بخش
ماده الحاقی (۲۲) - دولت موظف است به منظور ارتقای بهره‌وری آب و خاک کشاورزی، ارتقای امنیت غذایی، سلامت و غنی‌سازی محصولات کشاورزی، حفاظت و صیانت از منابع طبیعی کشور و توسعه آن در چهارچوب

اصول توسعه پایدار، توسعه صنایع کشاورزی و زنجیره‌های عرضه، اقدامات ذیل را انجام دهد:

الف) بهبود ماده آلی خاک و حاصلخیزی خاکهای کشاورزی و حمایت از کشت گیاهان حاصلخیزکننده و بهبود تناوب کشت به میزان سالانه پانصد هزار هکتار در طول سالهای برنامه

ب) افزایش خوداتکائی و تولید محصولات اساسی به میزان ۱۴۵۰۰ هزار تن گندم، ۷۵۰۰ هزار تن نیشکر، ۵۵۹۶ هزار تن، چغندر قند ۱۰۲۰۰ هزار تن، ذرت دانه‌ای ۳۰۰۰ هزار تن، سیب‌زمینی ۴۷۸۱ هزار تن، دانه‌های روغنی ۵۰/۰۰۰ هزار تن- زیتون، ۱۴۵۴ هزار تن حبوبات، ۷۶۰/۰۰۰ هزار تن انواع گوشت، ۳۳۹۶ هزار تن (طیور و گوشت قرمز)، ۱۱۸۹۰ هزار تن شیر خام، ۱۱۰۳ هزار تن تخم‌مرغ (تجاری و بومی) و ۱۵۱۰ هزار تن تولیدات شیلاتی در پایان برنامه

ج) اجرای عملیات آبخیزداری و آبخوانداری و به میزان پانزده میلیون هکتار در طول برنامه

د) اجرای عملیات بیان‌زدایی و تثبیت شن و مهار کانون‌های بحرانی فرسایش بادی از ۲۷۱ هزار هکتار در سال پایه به ۱۴۱۱ هزار هکتار در پایان برنامه.

ه) توسعه و حمایت از صنایع تبدیلی و تکمیلی، بسته‌بندی و نگهداری محصولات کشاورزی از ۳۵ میلیون تن در سال پایه به ۴۷ میلیون تن تا پایان برنامه.

و) افزایش تولیدات آبی‌پروری با تأکید بر پرورش ماهی در قفس در آب‌های آزاد به میزان ۲۰۰ هزار تن در سال پایانی برنامه

۸- آب

ماده ۱۰-

۱- به منظور مقابله با بحران کم‌آبی و رهاسازی حقایق‌های زیست محیطی برای پایداری سرزمین و تولید پایدار در بخش کشاورزی، تعادل بخشی به سفره‌های زیرزمینی و همچنین کاهش مصرف سالانه آب به

میزان یازده میلیارد مترمکعب تا پایان برنامه اقدامات زیر انجام می‌گیرد:

الف) افزایش عملکرد در واحد سطح و عدم توسعه سطح کل زیرکشت، به‌کارگیری ارقام و گونه‌های مقاوم به خشکی و شوری، رعایت الگوی کشت مناسب با منطقه

ب) ارتقای شاخص بهره‌وری آب کشاورزی با توسعه روشهای نوین آبیاری حداقل به میزان سالانه چهارصد هزار هکتار با پرداخت تا هشتاد و پنج درصد (۰/۸۵) هزینه اجرای عملیات به عنوان کمک دولت به صورت بلاعوض، اعمال مدیریت تقاضای مصرف آب با مشارکت ذی‌نفعان در حوضه‌های آبریز، تحویل حجمی آب در زمان و مکان مورد نیاز

ج) اقدام برای احیاء و تقویت منابع آبهای زیرزمینی با اجرای روشهای مناسب تعادل بخشی، تغذیه مصنوعی، پخش سیلاب، آبخیزداری و آبخوانداری، مسلوب‌المنفعه نمودن چاههای فاقد پروانه بهره‌برداری و نصب کنتور هوشمند حجمی آب و برق بر روی چاههای دارای پروانه بهره‌برداری

د) ارائه حمایت‌های لازم برای توسعه گلخانه‌ها و انتقال کشت محصولات که قابلیت انتقال از فضای باز به گلخانه را دارند و اعمال محدودیت و یا ممنوعیت کشت این محصولات حسب مورد با توجه به ظرفیت‌های ایجادشده گلخانه‌ای

ه) اعمال مدیریت جهت جلوگیری، عدم پرداخت هرگونه یارانه و حمایت مالی محصولاتی که بر خلاف الگوی کشت، تولید می‌شوند.

آیین‌نامه اجرائی این ماده به پیشنهاد سازمان و وزارتخانه‌های جهاد کشاورزی و نیرو ظرف مدت شش ماه پس از ابلاغ این قانون به تصویب هیأت وزیران می‌رسد.

۲- وزارتخانه‌های نیرو و جهاد کشاورزی و تشکلهای آب بران مکلفند در راستای حفاظت کمی و کیفی منابع آب و تعیین قیمت تمام‌شده آن، ضوابط قیمت‌گذاری و بهای آب مصرفی بهره‌برداران متخلف اعم از صنعتی، خدماتی و کشاورزی را با لحاظ نمودن ارزش اقتصادی آب، نحوه استحصال آب و با رعایت ملاحظات اجتماعی و زیست‌محیطی در تمامی بخشهای مصرف و ضوابط اخذ جریمه مشترکان پرمصرف در ازای مصارف مازاد بر الگوی مصرف برای کاربری خانگی و غیرخانگی را ظرف مدت شش‌ماه پس از ابلاغ این قانون به تصویب شورای اقتصاد رسانده و اجرائی نماید.

ماده الحاقی(۲۳)- وزارت نیرو موظف است در حوضه‌های آبریز در صورت فروش حق‌آبه کشاورزان از محل مبلغ فروش به کشاورزان حق‌آبه‌دار خسارت پرداخت نماید.

ماده الحاقی(۲۴)- وزارت نیرو مکلف است تا پایان برنامه کیفیت آب شرب را با شاخص (TDS سختی آب) بگونه‌ای تولید نماید که بیشتر از ۵۰۰ (TDS) نشود. تا دستیابی به شاخص مذکور تعرفه آب شرب از (TDS سختی آب) بالاتر از ۱۰۰۰ میلی‌گرم در لیتر مشمول پنجاه درصد (۵۰٪) تخفیف می‌باشد که در بودجه سالانه منظور می‌گردد.

ماده الحاقی(۲۵)

۱) هرگونه انتقال آب بین حوزه‌های داخلی بدون توجه به تأمین کامل نیازهای پایین دست و حق‌آبه زیست‌محیطی به‌استثنای تأمین آب شرب و در شرایط بحران دائمی ممنوع می‌باشد.

۲) سازمان حفاظت محیط‌زیست موظف است نسبت به پی‌گیری رهاسازی و تأمین حق‌آبه‌های زیست‌محیطی رودخانه‌ها، تالاب‌ها و دریاچه‌های کشور و حفظ شرایط مناسب طبیعی آنها اقدام نماید. متخلفان از این حکم توسط سازمان مزبور به مراجع قضائی معرفی می‌شوند.

۳) دولت موظف است تدابیری اتخاذ نماید تا پساب حاصل از فعالیت‌های کشاورزی، صنعتی و خانگی پس از تصفیه و سالم‌سازی با اولویت بازگشت به چرخه مصرف، وارد چرخه طبیعی همان حوضه آبریز گردد.

۴) وزارت نیرو مجاز نیست بدون اذن حق‌آبه‌داران حق‌آبه آنها را به فروش رساند. فروش بدون اذن حق‌آبه تصرف عدوانی و جرم محسوب می‌شود و باید پیگرد قانونی گردد.

ماده الحاقی (۲۶) - رویکرد کلی سیاست‌گذاری و اجراء در نظام سلامت اولویت پیشگیری بر درمان و

تصمیم‌گیری بر اساس شواهد خواهد بود. بر این اساس موارد زیر به وزارت بهداشت تکلیف می‌گردد:

۱) ارتقاء زیرساخت‌ها بهداشتی و توزیع عادلانه آن در سطح کشور از جمله منابع آب سالم آشامیدنی و اجرای شبکه فاضلاب شهری به میزان پنج درصد (۰.۵٪) تا سال آخر برنامه
 ۲) بهبود ملموس شاخصهای بهداشتی و درمانی از جمله سوء تغذیه، شیوع فعالیت فیزیکی، کاهش مصرف دخانیات، کاهش فشارخون، قندخون، کلسترول، دسترسی به تسهیلات بهداشتی و میزان پنج درصد (۰.۵٪) تا سال آخر برنامه

۹- محیط زیست

ماده ۸- به منظور تحقق اهداف مندرج در اصل پنجاهم (۵۰) قانون اساسی مبنی بر جلوگیری از تخریب و آلودگی محیط زیست، بهره‌مندی از محیط زیست مطلوب مندرج در سند چشم‌انداز و اجرای سیاست‌های کلی ابلاغی محیط زیست، تمامی دستگاههای اجرائی و بخشهای خصوصی و تعاونی نهادهای عمومی غیردولتی برای طرحهای عمده مکلفند نسبت به ارزیابی راهبردی محیط‌زیست (SEA) و ارزیابی اثرات زیست‌محیطی (EIA) سیاست‌ها، برنامه‌ها و طرحهای خود براساس شاخصها، ضوابط و معیارهای پایداری محیط زیست به اجراء درآورند.

آیین‌نامه اجرائی این ماده در خصوص تعیین شاخصهای شناسایی طرحهای عمده، نحوه اعمال، سازوکارهای نظارت و پایش بر شاخصهای پایداری، الزامات شاخصهای پایداری محیط زیست، وظایف و الزامات دستگاههای اجرائی برای پیشبرد شاخصهای یادشده به پیشنهاد سازمان و سازمان حفاظت محیط‌زیست و با همکاری سایر دستگاههای اجرائی ذی‌ربط، شش ماه پس از تصویب قانون در هیأت‌وزیران به تصویب خواهد رسید.

ماده الحاقی (۲۷) - وزارتخانه‌های نفت و صنعت، معدن و تجارت مکلفند:

الف) با توجه به ظرفیت (پتانسیل)های کشور نقشه راه زنجیره ارزش کامل محصولات پتروشیمی را از نقطه آغاز تا محصولات نهائی تدوین نموده و حلقه‌های واسط و مفقوده را که در حال حاضر در کشور تولید نمی‌شوند، شناسایی نمایند.

ب) با معرفی زنجیره ارزش کامل محصولات پتروشیمی و حلقه‌های مفقوده به سرمایه‌گذاران همراه با توجیه فنی اقتصادی و با هدف فراهم نمودن زمینه لازم جهت توسعه متوازن صنایع پایین‌دستی پتروشیمی در کشور توسط بخش خصوصی به‌منظور تکمیل زنجیره ارزش محصولات پتروشیمی با اولویت توسعه حلقه‌های مفقوده و استفاده از فناوری‌های جدید با تکیه بر کاهش شدت انرژی، ضایعات، آلاینده‌گی محیط‌زیست و افزایش راندمان براساس اصول آمایش سرزمین اقدام نماید.

ج) صندوق توسعه ملی مکلف است جهت توسعه صنایع پایین دست پتروشیمی و براساس نقشه راه زنجیره ارزش کامل محصولات پتروشیمی، از محل صندوق توسعه ملی، تسهیلات ارزی در اختیار شرکتهای دانش‌بنیان برای راه‌اندازی واحدهای پایین دست پتروشیمی قرار دهد.

۱۰- صنعت و معدن

ماده الحاقی (۲۸) - دولت موظف است:

الف- کلیه نقشه‌های پایه زمین‌شناسی، شناسایی، پی‌جویی و اکتشاف عمومی ظرفیت‌های معدنی اعم از هیدروکربوری و غیرهیدروکربوری کشور را تهیه و پس از تجمیع اطلاعات در یک پایگاه اطلاعات جامع در اختیار ذی‌نفعان قرار دهد.

ب- کلیه درصدهای مذکور در ماده (۱۴) قانون اصلاح قانون معادن مصوب سال ۱۳۹۰ را همه‌ساله به‌طور کامل تخصیص دهد.

ج- با پیشنهاد مشترک وزارتخانه‌های صنعت، معدن و تجارت، تعاون، کار و رفاه اجتماعی و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و با مشارکت شرکت دخانیات ایران ظرف مدت شش‌ماه پس از ابلاغ این قانون سند راهبردی صنعت دخانیات کشور را با تکیه بر ظرفیت‌های داخلی و حمایت از تولید ملی تهیه و تصویب نماید.

ماده الحاقی (۲۹) - دولت مکلف است به‌منظور توسعه بخش تعاون به بیست و پنج (۲۵٪) درصد اقتصاد ملی، تا پایان برنامه ششم با رویکرد ایجاد اشتغال، گسترش مشارکت اقتصادی مردم خصوصاً اقشار متوسط و کم درآمد نسبت به موارد زیر اقدام نماید:

۱- افزایش سهم تعاونی به ده درصد (۱۰٪) بازار پولی کشور

۲- اختصاص بیست و پنج درصد (۲۵٪) از تسهیلات وجوه اداره‌شده به‌منظور ایجاد اشتغال و سرمایه‌گذاری بخش‌های غیردولتی به بخش تعاون

۳- افزایش سرمایه بانک توسعه تعاون ایران از محل فروش اموال مازاد وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی در طول برنامه به‌میزان صد درصد (۱۰۰٪)

۴- ممنوعیت تخصیص وجوه حاصل از واگذاری‌های موضوع قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل چهارم و چهارم (۴۴) قانون اساسی خارج از ماده (۲۹) این قانون

۵- اجرای باقی‌مانده تکالیف ماده (۱۹) قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل چهارم و چهارم (۴۴) قانون اساسی تا پایان برنامه ششم توسعه

۶- واگذاری وظایف تصدی‌گری به اتاق تعاون و دیگر تشکلهای اقتصادی بخش تعاون توسط دولت تا پایان برنامه ششم توسعه

۷- عضویت اتاق تعاون ایران در تمامی شوراها و مجامعی که اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی عضویت دارد.

ماده الحاقی (۳۰) - سازمان‌های توسعه‌ای موظفند در طی برنامه ششم توسعه نسبت به تجاری کردن فعالیت‌های تحقیقاتی و حمایت از شرکتهای دانش‌بنیان و مشارکت با آنان با رعایت قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم (۴۴) قانون اساسی با هدف تکمیل زنجیره تبدیل ایده به محصول تجاری و صنعتی با قابلیت تولید انبوه در حوزه‌های راهبردی و زیست‌فناوری، ICT و میکروالکترونیک، مواد پیشرفته و صنایع دارویی با همکاری معاونت علمی و فناوری رئیس‌جمهور به کمک صندوق‌های حمایتی پژوهش و فناوری، اقدام نمایند. اعتبار مورد نیاز هر ساله در لوایح بودجه دولت پیش‌بینی می‌شود.

۱۱- حمل و نقل

ماده ۱۲- در راستای مردمی‌شدن اقتصاد و گسترش زیرساختهای موردنیاز برای خدمات تجارت خارجی و افزایش عبور (ترانزیت) دولت مجاز است به‌منظور برونگرایی اقتصادی اقدامات زیر را انجام دهد:

۱- به سازمان بنادر و دریانوردی اجازه داده می‌شود نسبت به مشارکت با شرکتهای معتبر بین‌المللی (داخلی و یا خارجی)، برای تشکیل شرکت جهت اداره بنادر اصلی با کارکرد بین‌المللی اقدام نماید. سهم سازمان بنادر و دریانوردی در مشارکت با شرکتهای داخلی حداقل سی و پنج درصد (۳۵٪) و حداکثر چهل و نه درصد (۴۹٪) سهم شرکت خارجی در این مشارکت حداقل چهل و نه درصد (۴۹٪) خواهد بود.

۲- به سازمان بنادر و دریانوردی اجازه داده می‌شود با ارائه حمایت‌ها و مشوقهای لازم نسبت به واگذاری حق بهره‌برداری و یا مدیریت بنادر کوچک و محلی و نیز اعطای مجوز احداث بنادر جدید به اشخاص حقوقی حرفه‌ای و معتبر غیردولتی با رعایت ضوابط و مقررات داخلی و بین‌المللی و اصول رقابتی و حفظ وظایف حاکمیتی اقدام نماید.

۳- ارائه خدمات کمک ناوبری هوایی و نشست و برخاست به صورت انحصاری برعهده شرکت فرودگاههای کشور خواهد بود.

آیین‌نامه اجرائی این تبصره به پیشنهاد سازمان و وزارت راه و شهرسازی تهیه و به تصویب هیأت وزیران می‌رسد.

ماده الحاقی (۳۱) - تمامی وزارتخانه‌ها و سازمان‌های فعال در حوزه دریا موظفند همکاری‌های لازم را در جهت تهیه، تصویب و اجرای طرحهای جامع توسعه فناوریانه صنایع دریایی و توسعه پایدار مناطق ساحلی کشور به خصوص سواحل مکران با تأکید بر الگو و ضوابط آمایش سرزمین، توان زیست‌بومی مناطق، اقتصاد سبز و شاخصهای توسعه پایدار معمول دارند.

ماده ۱۳- به‌منظور تقویت اقتصاد حمل و نقل ریلی و ترغیب سرمایه‌گذاری بخش غیردولتی در این زمینه و تسریع و تسهیل اجرای پروژه‌ها و افزایش رضایتمندی و اقبال عمومی از خدمات ارائه‌شده در این نوع حمل و نقل :

الف) سرمایه‌گذاری بخش غیردولتی در حمل و نقل ریلی، سرمایه‌گذاری در مناطق محروم تلقی شده و کلیه قوانین و مقررات مرتبط با سرمایه‌گذاری در مناطق محروم بر سرمایه‌گذاری در حمل و نقل ریلی مترتب خواهد بود.

ب) وزارت راه و شهرسازی موظف است شرکت حمل‌ونقل ریلی مسافری حومه‌ای را با هدف ساماندهی حاشیه شهرها و توسعه امور حمل و نقل ریلی حومه‌ای و ساخت خطوط مستقل حومه‌ای در زیرمجموعه شرکت راه‌آهن جمهوری اسلامی ایران تشکیل دهد. این شرکت با همکاری شهرداری‌های مربوطه متولی کلیه امور حمل و نقل ریلی مسافری حومه‌ای در کشور می‌باشد. اساسنامه شرکت حمل و نقل ریلی مسافری حومه‌ای ظرف مدت شش ماه پس از تصویب این قانون به پیشنهاد مشترک سازمان، وزارت راه و شهرسازی و وزارت کشور به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید.

ج) مالیات بر ارزش افزوده خدمات حمل و نقل ریلی (به استثنای مسافری)، با نرخ صفر محاسبه می‌شود.

د) به منظور ارتقای ایمنی تردد، حفظ و نگهداری راه‌های بین شهری و نگهداری بهینه شبکه حمل و نقل ریلی و توسعه حمل و نقل عمومی درون شهری و خدمات هواشناسی، ماده (۷۰) قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲) شامل بنزین نیز شده و از مجموع منابع حاصله سی و چهار درصد (۳۴٪) به عنوان درآمد اختصاصی شرکت راه‌آهن جمهوری اسلامی ایران، سی درصد (۳۰٪) سهم حمل و نقل ریلی درون شهری به وزارت کشور، سی و چهار درصد (۳۴٪) به عنوان درآمد اختصاصی سازمان راه‌داری و حمل و نقل جاده‌ای و دو درصد (۲٪) سهم سازمان هواشناسی اختصاص می‌یابد.

ماده الحاقی (۳۲)

۱) وزارت صنعت، معدن و تجارت موظف است با همکاری معاونت علم و فناوری رئیس‌جمهور، وزارتخانه‌های کشور و راه و شهرسازی ضمن حمایت از سازندگان داخلی تجهیزات مورد نیاز صنعت حمل و نقل ریلی شهری و بین شهری، خرید خارجی تجهیزات مورد نیاز را به گونه‌ای سازماندهی نماید که به ازای انجام خریدهای خارجی، انتقال فناوری به داخل کشور صورت پذیرفته به نحوی که تا پایان برنامه ششم توسعه حداقل هشتاد و پنج درصد (۸۵٪) دانش طراحی و ساخت تجهیزات مورد نیاز صنعت حمل و نقل ریلی شهری و بین شهری با کمک و استفاده از نهادهای علمی و فناوری ملی نظیر جهاد دانشگاهی، دانشگاهها و شرکتهای دانش‌بنیان داخلی شود.

۲) شرکت راه‌آهن جمهوری اسلامی ایران مجاز است با رعایت قانون نحوه اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم (۴۴) قانون اساسی، و مشارکت با بخش خصوصی، نسبت به ایجاد مجتمع‌های چند منظوره اقامتی و خدمات پذیرایی، پارکینگ طبقاتی و واحدهای تجاری در مجاورت ایستگاهها در زمینهای تحت تملک یا مورد بهره‌برداری خود اقدام نماید.

۳) قانون توسعه حمل و نقل عمومی و مدیریت سوخت مصوب ۱۳۸۳/۹/۱۸ تا پایان برنامه تمدید می‌شود. به منظور تقویت اقتصاد حمل و نقل ریلی و افزایش سهم بار و مسافر توسط بخشهای خصوصی و تعاونی و تسریع و تسهیل اجرای طرح (پروژه)ها و افزایش ایمنی و رضایتمندی و اقبال عمومی، دولت مکلف است زمینه استفاده

از منابع داخلی و خارجی را برای رشد و توسعه فعالیت‌های ریلی فراهم نماید. شرکت راه‌آهن جمهوری اسلامی موظف است صرفاً در چهارچوب آیین‌نامه‌های مالی، معاملاتی و اداری، استخدامی و تشکیلاتی که به تصویب هیأت‌وزیران می‌رسد فعالیت و بخشی از پروژه ساخت، تجهیز، بهبود و افزایش ظرفیت زیرساخت از جمله دوخطه کردن، برقی‌نمودن، تراک‌بندی و تحویل ایستگاهها را با روشهایی نظیر مشارکت، ساخت، بهره‌برداری و انتقال (BOT) و طراحی، تدارکات و تأمین (EPC) و واگذاری امتیازهایی مانند استفاده از زیربنای حمل و نقل ریلی و انتقال حق دسترسی آن تا استهلاك کامل سرمایه و سود مورد توافق به بخش خصوصی و تعاونی واگذار نماید.

ماده الحاقی (۳۳) - باتوجه به نقش مهم و ضروری فرودگاهها در توسعه صنعت گردشگری و افزایش گردشگران خارجی و الزام آنها به ارتقای کیفیت خدمت‌رسانی و ارائه تسهیلات ویژه به گردشگران در پایانه‌های مسافرت هوایی، شرکت فرودگاههای کشور و شرکتهای فرودگاهی تابعه آن مشمول مزایای قانون توسعه صنعت ایرانگردی و جهانگردی، مصوب ۱۳۷۰/۷/۷ مجلس شورای اسلامی می‌گردند .

ماده الحاقی (۳۴) - دولت مکلف است ظرف شش‌ماه از تاریخ تصویب این قانون سیاست‌ها و برنامه اجرایی لازم درخصوص توسعه صنایع دریایی و به‌طور کلی حوزه دریا را تهیه و جهت تصویب به مجلس شورای اسلامی ارائه نماید.

۱۲- علم و فناوری

ماده ۱۴ - به‌منظور تحقق اقتصاد دانش بنیان، افزایش بهره‌وری، تنظیم رابطه متقابل تحصیل و اشتغال، گسترش همکاری و تعاملات فعال بین‌المللی و افزایش نقش مردم در مدیریت علمی و فناوری کشور:

۱- وزارت آموزش و پرورش مجاز است در جهت ارتقای کیفیت، عدالت آموزشی و بهره‌وری نسبت به خرید خدمات از بخش خصوصی و تعاونی اقدام نماید. آیین‌نامه نحوه خرید خدمات براساس ضوابطی است که وزارت آموزش و پرورش تهیه و به تصویب هیأت وزیران می‌رسد.

۲- حذف شد.

۳- تمامی دستگاههای اجرائی مجازند علاوه بر اعتبارات پژوهشی که ذیل دستگاه در قوانین بودجه سالانه منظور شده است، حداقل دو درصد (۰.۲٪) از اعتبارات هزینه‌ای به‌جز فصل یک و شش و حداقل دو درصد (۰.۲٪) از کل اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای خود را برای امور پژوهشی و توسعه فناوری اختصاص دهند. آیین‌نامه اجرائی این بند حداکثر دوماه پس از ابلاغ این قانون توسط سازمان و وزارت علوم، تحقیقات و فناوری و همکاری دستگاههای ذی‌ربط تهیه و به تصویب هیأت وزیران می‌رسد.

۴- به‌منظور افزایش بهره‌وری نظام ملی نوآوری، اجتناب از تعریف و اجرای پژوهش‌های تکراری و انتشار اطلاعات و ایجاد شفافیت در انجام پروژه‌های تحقیقاتی و با هدف شناسایی و به‌کارگیری و تجاری‌سازی

دستاوردهای حاصل از پژوهش و توسعه، کلیه دستگاههای اجرایی موظفند اطلاعات و داده‌های مربوط به طرحها، پروژه‌های پژوهشی و فناوری و پایان‌نامه‌ها و رساله‌های خود به‌همراه هزینه‌های انجام شده برای انجام آنها را در سامانه‌های اختصاصی خود ثبت و منتشر نمایند. سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی موظف است ظرف مدت یک‌سال از تصویب این قانون، سازوکار ایجاد ارتباط بین سامانه‌های فوق‌الذکر را در قالب سامانه جامع مدیریت و انتشار دستاوردهای پژوهشی و فناوری با امکان دسترسی عمومی به اطلاعات و داده‌های آن و همچنین ایجاد زیرساخت‌های مورد نیاز سامانه و ضمانت اجرای آن طراحی و اجراء نماید.

۵- تمامی دستگاههای اجرایی کشور موظفند به‌منظور حمایت از نخبگان علمی، فرهنگی و هنری کشور و تکریم پیشکسوتان حوزه‌های مذکور و بهره‌مندی از توان و ظرفیت آنان برای توسعه کشور، طی مدت یک‌سال، برنامه‌های عملیاتی خود را منطبق با سند راهبردی کشور در امور نخبگان، تهیه و از سال دوم اجرای برنامه ششم توسعه کشور به مرحله اجراء درآورند.

۶- به‌منظور حمایت از پژوهش‌های مسأله‌محور و تجاری‌سازی پژوهش و نوآوری، در اجرای سیاست‌های کلی برنامه ششم کلیه شرکتهای دولتی و نهادهای عمومی غیردولتی و شرکتهای وابسته و تابعه به استثنای صندوق‌های بیمه و بازنشستگی موظفند معادل حداقل سه درصد (۳٪) از سود قابل تقسیم سال قبل خود را برای مصرف در امور تحقیقاتی و توسعه فناوری در بودجه سالانه منظور نمایند. آیین‌نامه اجرایی این بند به پیشنهاد سازمان و با همکاری دستگاههای اجرایی ذی‌ربط تهیه و به تصویب هیأت وزیران می‌رسد.

۷- به‌منظور پیشتازی در اقتصاد دانش‌بنیان و افزایش تولید و صادرات محصولات و خدمات دانش‌بنیان در اجرای سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی دولت مجاز است برای توسعه و انتشار فناوری و حمایت از شرکتهای دانش‌بنیان نسبت به حمایت مالی از پژوهش‌های تقاضامحور مشترک با دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی، پژوهشی و فناوری، حوزه‌های علمیه و شرکتهای دانش‌بنیان در موارد ناظر به حل مشکلات کشور، مشروط به اینکه حداقل پنجاه‌ویک درصد (۵۱٪) از هزینه‌های آن را کارفرما و یا بهره‌بردار تأمین و تعهد کرده باشد، اقدام نمایند. همچنین لازم است اطلاعات و داده‌های قراردادهای در سامانه مدیریت و انتشار دستاوردهای پژوهشی و فناوری موضوع بند (۴) همین ماده ثبت شود.

۸- تمامی دستگاههای اجرایی برای گسترش بهره‌وری دانش‌بنیان، تمهیدات لازم را جهت تسهیل مشارکت فعالان اقتصادی کشور در زنجیره تولید بین‌المللی فراهم آورند. سازمان مکلف است طرح «ارتقای مشارکت فعالان اقتصادی در زنجیره تولید بین‌المللی» را حداکثر تا پایان سال اول برنامه تدوین و پس از تصویب هیأت وزیران، عملیاتی نماید.

ماده الحاقی (۳۶) - باتوجه به تصویب مأموریت‌های جهاد دانشگاهی در اجرای نقشه جامع علمی کشور در جلسه ۵۶ مورخ ۱۳۹۳/۹/۲۵ شورای ستاد راهبردی اجرای نقشه جامع علمی کشور، سازمان موظف است جهت بهره‌برداری بیشتر از توانمندی‌های این نهاد در جهت تحقق توسعه فرهنگی - علمی و فناورانه و آموزشی و

تسهیل اشتغال فارغ‌التحصیلان دانشگاهها، با هماهنگی با سایر مراجع ذی‌ربط برنامه‌ریزی‌های لازم را انجام دهد.

ماده الحاقی (۳۷) - دولت موظف است ظرف مدت شش‌ماه از تصویب این برنامه، مدل بومی محاسبه هزینه‌کرد تحقیق و توسعه را طراحی و متناسب با آن نظام ملی حسابداری و ثبت داده‌های مالی علم و فناوری (در بخش دولتی، عمومی، خصوصی و تعاونی) را تهیه و سالانه میزان هزینه‌کرد تحقیق و توسعه را محاسبه نماید. همچنین دولت موظف است اعتبارات پژوهش و فناوری در بودجه سالانه را در هر سال حداقل به میزان سه‌دهم درصد (۰/۳٪) تولید ناخالص داخلی افزایش دهد، به‌نحوی که در سال پایانی برنامه، سهم اعتبارات

پژوهشی و فناوری در بودجه عمومی دولت به حداقل دو درصد (۰/۲٪) تولید ناخالص داخلی کشور برسد.

ماده الحاقی (۳۸) - به‌منظور حمایت مادی و معنوی از فرآیند تبدیل ایده به محصول و افزایش سالانه تولید و صادرات محصولات با فناوری پیشرفته، کلیه دستگاه‌های اجرائی موظفند به‌گونه‌ای برنامه‌ریزی نمایند که تا انتهای برنامه، معادل حداقل ده درصد (۰/۱۰٪) از ارزش کالاها و تجهیزات راهبردی با فناوری متوسط به بالای مورد نیاز خود را که تا قبل از شروع برنامه انحصاراً از خارج از کشور تأمین می‌شدند، از طریق تحقیق و توسعه یا انتقال و توسعه فناوری داخلی‌سازی کرده از داخل کشور تأمین نمایند. آیین‌نامه اجرائی این ماده توسط معاونت علمی و فناوری ریاست جمهوری با همکاری وزارت صنعت، معدن و تجارت، جهادکشاورزی و سازمان تهیه و حداکثر پس از شش‌ماه به تصویب هیأت‌وزیران می‌رسد.

ماده الحاقی (۳۸/۱) - به‌منظور افزایش ایمنی مدارس، بازسازی مدارس تخریبی و مقاوم‌سازی مدارس درطول اجرای برنامه‌ششم توسعه:

ماده (۲۲) برنامه پنج‌ساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران در برنامه‌ششم تنفیذ می‌شود.

۱۳- ارتباطات و فناوری اطلاعات

ماده ۱۷-

۱- به وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات اجازه داده می‌شود به‌منظور کسب سهم مناسب از بازار پهنای باند منطقه از طریق دستگاه‌های وابسته نسبت به مشارکت و سرمایه‌گذاری در پروژه‌های فیبرنوری و پروژه‌های زیرساختی در عرصه فناوری اطلاعات و ارتباطات و فضائی اقدام نماید.

۲- حذف شد.

۳- به‌منظور توسعه دولت الکترونیک و حفظ یکپارچگی شبکه ملی اطلاعات و افزایش بهره‌وری زیرساخت‌های ارتباطی کشور، دستگاه‌های اجرائی و نهادهایی که دارای شبکه ارتباطی مستقل می‌باشند برای استفاده اختصاصی در قلمرو فعالیت‌های داخلی دستگاه مربوط مجاز بوده و برای ارائه خدمات ارتباطی بر بستر

شبکه ملی اطلاعات به سایر اشخاص حقیقی و حقوقی ملزم به اخذ مجوز از وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات می‌باشند .

۴- دستگاههای اجرائی موظفند نسبت به الکترونیکی کردن کلیه فرآیندها و خدمات با قابلیت الکترونیکی شدن (موارد استثناء با تأیید سازمان و تکمیل بانکهای اطلاعاتی مربوط)، تا پایان سال سوم برنامه اقدام کنند. دستگاههای اجرائی می‌توانند بدین منظور از مشارکت بخش خصوصی در قالب کاروری (پراتوری) خدمات دولت الکترونیک، مدل‌های مشارکت بخش خصوصی و عمومی و یا شیوه‌های نوین دیگر استفاده نمایند.

تعرفه ارائه خدمات دولت الکترونیک باید به تصویب کمیسیون تنظیم مقررات برسد.

۵- تمامی دستگاههای اجرائی، قوه قضائیه و نیروهای نظامی و انتظامی موظفند در تولید سامانه‌های الکترونیکی خود، اقلام اطلاعاتی و آمار ثبتی موضوع قانون مرکز آمار ایران مورد نیاز برای ایجاد نظام جامع آمارهای ثبتی و شبکه ملی آمار ایران را ایجاد و حداکثر تا پایان سال سوم برنامه امکان بهره‌برداری الکترونیکی و برخط آن را بر بستر شبکه ملی اطلاعات برای مرکز آمار ایران فراهم نمایند. مرکز آمار ایران مکلف است اقلام آمار ثبتی و استانداردهای تولید آن را حداکثر ظرف مدت نه‌ماه برای هر یک از دستگاهها تهیه و به آنها ابلاغ نماید .

۶- کلیه دستگاههای اجرائی کشور موظفند تا پایان سال دوم برنامه، امکان تبادل الکترونیکی اطلاعات و پاسخگویی الکترونیکی به استعلام‌های مورد نیاز سایر دستگاههای اجرائی را حسب شرح وظایف آنان در چهارچوب قوانین خاص و موضوعی، به‌صورت رایگان فراهم نمایند .

احصای کلیه استعلامات و ایجاد نظام استانداردسازی و تبادل اطلاعات بین دستگاهی در قالب آیین‌نامه اجرائی در شش ماه اول برنامه توسط سازمان و وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات و با همکاری سایر دستگاههای اجرائی ذی‌ربط تدوین و به تصویب هیأت وزیران می‌رسد و درخصوص قوه‌قضائیه و دستگاههای تابعه، موارد مربوط پس از تأیید رئیس قوه‌قضائیه قابل اجراء خواهد بود.

همچنین وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات موظف است تا سال دوم برنامه، تمام زیرساخت‌های لازم برای تعامل اطلاعاتی بین دستگاههای اجرائی بر بستر شبکه ملی اطلاعات، از طریق مرکز ملی تبادل اطلاعات (NIX) و با استانداردهای فنی لازم را فراهم کند.

۷- به‌منظور توسعه دولت الکترونیک و عرضه خدمات الکترونیکی و نیز توسعه و استقرار خزانه‌داری الکترونیکی و اصالت بخشیدن به اسناد الکترونیکی از جمله اسناد مالی و حذف اسناد کاغذی در هر موردی که به موجب قانون، تنظیم اوراق یا اسناد، صدور یا اعطای مجوز، اخطار و ابلاغ، مبادله وجه،

استعلام و مانند آن ضروری باشد، انجام الکترونیکی آن با رعایت مفاد قانون تجارت الکترونیک معتبر بوده و کفایت می‌نماید.

۸- به‌منظور مقابله با جعل و ایجاد نظام اطلاعات استنادپذیر الکترونیکی تا پایان سال دوم برنامه کلیه استعلامات هویت اشخاص حقیقی، اشخاص حقوقی، کالا و خدمات، دارایی‌های منقول و غیرمنقول (شامل ملک، وسایل نقلیه، اوراق بهادار) و نشانی مکان‌محور بر اساس مفاد نقشه جامع دولت الکترونیک کشور انجام می‌گیرد.

۹- سازمان با همکاری وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات نسبت به توسعه و تکمیل نظام پایش شاخصهای توسعه کاربرد فناوری اطلاعات و ارتباطات و دولت الکترونیک و محتوای الکترونیک و سنجش مستمر شاخصهای مذکور اقدام و با همکاری سازمان و دستگاههای اجرائی، تمهیدات لازم برای کاهش حداقل پنجاه درصد (۵۰٪) از مراجعان حضوری به دستگاههای اجرائی و دستیابی به حداقل سی درصد (۳۰٪) معاملات کالا و خدمات به‌صورت الکترونیکی را فراهم می‌نماید، به‌طوری‌که رتبه ایران در سطح جهان در شاخصهای مرتبط حداقل به میزان سی رتبه در طی برنامه، ارتقاء یابد.

۱۰- در مورد شرکتهای ثبت شده نزد سازمان بورس و اوراق بهادار، موارد زیر می‌تواند به طریق الکترونیکی به روشی که به تأیید سازمان بورس و اوراق بهادار می‌رسد، صورت پذیرد:

الف) ارسال گواهینامه حق تقدم خرید سهام جدید از طرف شرکت به صاحبان سهام به جای استفاده از پست سفارشی،

ب) انتشار اعلامیه‌های پذیرهنویسی و دعوتنامه‌های مجامع عمومی و اطلاعیه‌ها از طرف شرکت به جای انتشار در روزنامه‌های کثیرالانتشار و جراید،

ج) پذیرهنویسی و تعهد خرید سهام شرکت، به جای مراجعه به بانک و تکمیل اوراق مربوطه،

د) حضور در مجامع عمومی شرکت و اعمال حق رأی،

ه) صدور گواهینامه موقت سهام، اوراق سهام و گواهینامه‌های حق تقدم خرید سهام شرکت به جای چاپ کاغذی آنها،

و) ثبت نقل و انتقالات سهام و گواهینامه‌های حق تقدم خرید سهام شرکت، به جای ثبت آنها در دفاتر کاغذی

۱۴- سلامت، بیمه سلامت و کیفیت زندگی

ماده ۱۵- به‌منظور تحقق سیاست‌های کلی سلامت، دولت مجاز است تا پایان سال اول اجرای قانون برنامه ششم توسعه در راستای تأمین منابع مالی پایدار برای بخش سلامت و توسعه کمی و کیفی بیمه‌های سلامت،

برنامه نظام بیمه سلامت کشور را با رعایت محورهای زیر تدوین و اجراء نماید:

۱- پوشش بیمه سلامت برای تمامی آحاد جمعیت کشور اجباری بوده و برخورداری از یارانه دولت جهت حق سرانه بیمه از طریق ارزیابی وسع و براساس آیین‌نامه‌ای خواهد بود که به تصویب هیأت وزیران می‌رسد.

۲- سطح‌بندی تمامی خدمات تشخیصی و درمانی براساس نظام ارجاع مبتنی بر پزشک خانواده و اجازه تجویز این‌گونه خدمات صرفاً براساس راهنماهای بالینی، طرح ژنریک و نظام دارویی ملی کشور خواهد بود.

۳- حق بیمه پایه سلامت خانوار به شرح زیر سهمی از درآمد خانوار خواهد بود:

- خانوارهای روستاییان، عشایر و اقشار نیازمند تحت پوشش نهادهای حمایتی و افراد فاقد پوشش بیمه پایه سلامت به میزان هفت درصد (۷٪) حداقل حقوق و دستمزد مشمولان قانون کار
- خانوارهای کارکنان کشوری و لشکری شاغل و بازنشسته معادل هفت درصد (۷٪) حقوق و مزایای مشمول کسر حق بیمه

- سهم خانوارهای سایر اقشار متناسب با گروه‌های درآمدی به پیشنهاد شورای عالی بیمه سلامت و تصویب هیأت وزیران

- مشمولان تأمین اجتماعی مطابق قانون تأمین اجتماعی

۴- دستگاه‌های اجرائی مکلفند حق بیمه پایه سلامت سهم بیمه‌شده و دستگاه اجرائی را حداکثر ظرف مدت سه ماه به حساب سازمان بیمه‌گر پایه مربوطه واریز نمایند. در صورت عدم واریز با اعلام سازمان بیمه‌گر و تشخیص وزارت امور اقتصادی و دارایی از حساب جاری دستگاه اجرائی ذی‌ربط برداشت و به حساب سازمان‌های بیمه‌گر پایه واریز می‌شود.

۵- برای ترغیب کارفرمایان و کارآفرینان بخش خصوصی و تعاونی به جذب نیروی کار جوان، کارفرمایانی که طی برنامه ششم توسعه نسبت به جذب فارغ‌التحصیلان دانشگاهی با مدرک حداقل کارشناسی به صورت کارورزی اقدام نمایند، از پرداخت سهم کارفرما و بیمه بیکاری برای مدت دو سال از تاریخ شروع به کار معاف می‌باشند. آیین‌نامه اجرائی این تبصره شامل شیوه معرفی، زمینه‌های کاری اولویت‌دار، نحوه تأمین هزینه و سایر موارد به پیشنهاد سازمان و وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی به تصویب هیأت وزیران می‌رسد.

ماده ۱۶-

۱- تولید نظام سلامت جمهوری اسلامی ایران در وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی متمرکز می‌شود و کلیه اشخاص حقیقی و حقوقی موظفند از خط‌مشی و سیاست‌های وزارت بهداشت، درمان و آموزش

پزشکی با تأکید بر خرید خدمات از بخش غیردولتی و تضمین آن و واگذاری امور تصدی‌گری با رعایت

ماده (۱۳) قانون مدیریت خدمات کشوری، اختیارات هیأت امناء و سطح‌بندی خدمات تبعیت نمایند .

۲- به‌منظور توسعه کمی و کیفی شبکه اورژانس و ساماندهی و یکپارچه‌سازی فرماندهی فوریت‌های پزشکی

کشور، سازمان اورژانس کشور به عنوان مؤسسه دولتی وابسته به وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی

از محل منابع، ساختار و نیروی انسانی موجود و براساس اساسنامه مصوب هیأت وزیران ایجاد می‌شود.

۳- فهرست رسمی داروهای ایران توسط شورای بررسی و تدوین داروهای ایران مستقر در سازمان غذا و دارو

تدوین می‌شود. تجویز داروهای خارج از فهرست یادشده، تخلف محسوب شده و متخلف با توجه به شدت

و ضعف عمل ارتكابی و تعدد و تکرار آن، حسب مورد به مجازات‌های مندرج در تبصره (۱) ماده (۲۸)

قانون سازمان نظام پزشکی مصوب ۱۳۸۳ محکوم می‌شود. آیین‌نامه اجرائی نحوه استقرار آن در شش ماه

اول برنامه توسط سازمان و وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی (سازمان غذا و دارو) تهیه و به

تصویب هیأت وزیران خواهد رسید.

ماده الحاقی(۳۹)- وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی مطابق قانون نظام‌پزشکی درخصوص لوایح و

تعرفه‌گذاری این حوزه نسبت به اخذنظر از سازمان نظام‌پزشکی جمهوری اسلامی ایران اقدام می‌نمایند. به‌منظور

نظارت دقیق بر امور پزشکی وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی می‌تواند وظایف نظارتی خود بر مطب‌ها و

مؤسسات پزشکی را به سازمان نظام‌پزشکی محول نماید .

ماده ۲۲- در راستای اجرائی کردن سیاست‌های کلی مبارزه با مواد مخدر و سیاست‌های کلان برنامه ششم

توسعه با هدف کاهش بیست و پنج درصدی (۲۵٪) اعتیاد تا پایان برنامه:

الف) کلیه دستگاه‌های اجرائی و نیروهای مسلح جمهوری اسلامی ایران مکلفند ضمن اجرای دقیق تکالیف

مندرج در سند راهبردی طرح ملی مبارزه همه‌جانبه با موادمخدر، روان‌گردان‌ها و پیش‌سازها با رویکرد اجتماعی

و بهره‌گیری از سازمان‌های مردم‌نهاد با محوریت پیشگیری از اعتیاد، درمان، بازتوانی و کاهش آسیب، امکان

اشتغال، صیانت و حمایت اجتماعی و افزایش اثربخشی، مقابله با عرضه موادمخدر و روانگردان‌ها اقدام لازم را

به‌عمل آورند.

ب) قوه قضائیه مکلف است با همکاری ستاد مبارزه با مواد مخدر و وزارت دادگستری براساس سیاست‌های

کلی مبارزه با مواد مخدر نسبت به بازنگری در عناوین مجرمانه و مجازات‌های مرتبط و تهیه پیش‌نویس لایحه

آن جهت طی تشریفات قانونی حداکثر تا پایان سال اول برنامه ششم اقدام نماید.

ماده الحاقی(۴۰)- تصویب قوانین و مقررات و طرح‌های بزرگ توسعه‌ای جدید و یا ادامه طرح‌های بزرگ

توسعه‌ای موجود اعم از دولتی و غیردولتی و اجرای آنها، علاوه بر سایر پیوست‌ها و الزامات قانونی منوط به دارا

بودن پیوست سلامت و رعایت کامل آن در طول دوره اجراء و بهره‌برداری است. چهارچوب پیوست سلامت و

نحوه تهیه و تدوین آن و مصادیق طرح‌های بزرگ توسعه‌ای برای این طرح‌ها به پیشنهاد مشترک سازمان

مدیریت و برنامه‌ریزی کشور و وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و پس از تصویب هیأت وزیران برای اجراء

ابلاغ می‌شود .

(۱) تهیه و تدوین پیوست سلامت برای قوانین و طرحهای یادشده، با استفاده از خدمات مشاوران تعیین صلاحیت‌شده انجام خواهد شد .

(۲) تشخیص صلاحیت مشاوران شامل رتبه‌بندی، رسیدگی انتظامی و تعرفه خدمات کارشناسی مشاوران مذکور و سایر موارد مرتبط براساس آیین‌نامه اجرائی این بند خواهد بود .

(۳) بررسی و تصویب طرحهای تملک دارایی‌های سرمایه‌ای جدید یا توسعه طرحهای تملک دارایی‌های سرمایه‌ای موجود، موضوع بند(الف) ماده(۲۳) قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت، در سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور یا شورای اقتصاد برای دریافت تسهیلات یا اعتبارات، موکول به تهیه و ارائه پیوست سلامت و رعایت آن در طول دوره‌ی اجراء و بهره‌برداری است.

(۴) همه مراجع صادرکننده مجوزهای قانونی برای اجرای طرحهای مذکور مکلفند قبل از صدور مجوز، تأییدیه وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی مبنی بر وجود پیوست سلامت معتبر برای طرحهای مزبور را دریافت کنند. صدور هرگونه مجوز اجراء و بهره‌برداری بدون وجود تأییدیه موصوف ممنوع است و متخلف و مالک طرح به‌طور تضامنی مسؤول جبران خسارات وارده براساس برآورد وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی خواهند بود و با او براساس قوانین کیفری رفتار خواهد شد .

ماده الحاقی(۴۱)- در راستای سیاست‌های کلی جمعیت دولت مکلف است ضمن اجرای تکالیف ذیل با اتخاذ تصمیمات مناسب شرایط لازم برای افزایش نرخ باروری به بیش از حد جانشینی را تا پایان برنامه ششم توسعه فراهم آورد:

۱- سازمان بهزیستی مکلف است از طریق مرکز فوریت‌های اجتماعی و مددکاری جهت پیشگیری از اختلاف و بحران‌های خانوادگی و وقوع طلاق اقدامات خود را در جهت مشارکت تمام سازمان‌ها و نهادهای متولی خدمات مشاوره‌ای سازمان می‌نماید.

۲- صدا و سیما مکلف است در برنامه‌های خود ترویج ازدواج، ضد ارزش بودن طلاق و آسیبهای اجتماعی آن برای زوجین و فرزندان، فرهنگ افزایش پایبندی زوجین به خانواده و حفظ حرمت خانواده را به عنوان محورهای اصلی مدنظر قرار دهد .

۳- در کلیه بخشهای دولتی و دستگاههای اجرائی مشمول ماده(۵) قانون مدیریت خدمات کشوری اولویت استخدام در شرایط مساوی با مردان متأهل دارای فرزند و سپس مردان متأهل فاقد فرزند است. مشاغلی که حضور زنان در آن ضروری است از حکم این بند مستثنی می‌باشند.

۴- وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی مکلف است در راستای سیاست‌های تحکیم خانواده ظرف مدت شش ماه تمهیدات لازم برای ایجاد بیمه تأمین اجتماعی زنان متأهل خانه‌دار حداقل دارای سه فرزند را در قالب نظام چند لایه تأمین اجتماعی فراهم آورد.

۵- قانون بازنشستگی پیش از موعد کارکنان دولت صرفاً جهت بانوان متأهل دارای حداقل دو فرزند تا پایان برنامه ششم توسعه تمدید و لازم‌الاجراء می‌باشد. اعتبار مورد نیاز این کار همه ساله در قوانین بودجه سنواتی کل کشور پیش‌بینی و تأمین خواهد شد.

۶- دولت مکلف است بعضی از اعتبارات عمرانی خود را به تأمین خوابگاه‌های مناسب برای دانشجویان متأهل اختصاص دهد. اولویت استفاده از این خوابگاه‌ها با زوجین دارای فرزند می‌باشد.

ماده الحاقی (۴۲)- دولت موظف است در راستای سیاست‌های جدید جمعیتی، از طریق ایجاد اشتغال و تسهیل ازدواج، تحکیم خانواده شامل ارتقای مهارت‌های فردی و گروهی، ارائه خدمات مشاوره جهت افزایش رضایتمندی از زندگی زناشویی و سلامت جنسی، گسترش سبک زندگی سالم، افزایش بارداری‌های برنامه‌ریزی شده، کاهش میزان ناباروری‌های اکتسابی طبق جدول ذیل، نرخ باروری کلی را ضمن تأمین سلامت مادر و کودک، طی سالهای اجرای برنامه به تدریج افزایش دهد به طوری که نرخ باروری کل تا پایان برنامه به

دو و یک‌دهم درصد (۲/۱٪) برسد.

به‌منظور تأمین همزمان سلامت مادر و کودک، موظف است در جهت ارتقای شاخصهای نسبت مرگ مادر و

نوزادان براساس جدول زیر برنامه‌ریزی و اقدام نماید.

عنوان واحد ۱۳۹۵ ۱۳۹۶ ۱۳۹۷ ۱۳۹۸ ۱۳۹۹

کاهش نسبت مرگ مادران در صد هزار تولد زنده ۱۵ ۱۶ ۱۶.۵ ۱۷ ۱۸

کاهش میزان مرگ کودکان ۱ تا ۵۹ ماهه میزان در هزار تولد زنده ۱۵.۶ ۱۴.۴ ۱۳.۳ ۱۲.۳ ۱۱.۳

افزایش درصدزایمان طبیعی درصد ۵۳.۵ ۵۴.۵ ۵۵.۵ ۵۶.۵ ۵۷.۵

افزایش بارداری های برنامه‌ریزی شده میزان ۲٪/افزایش ۲٪/افزایش ۲٪/افزایش ۲٪/افزایش ۲٪/افزایش

افزایش رضایتمندی از زندگی زناشویی در چارچوب سلامت باروری و جنسی درصد ۲٪/افزایش ۲٪/افزایش ۲٪/افزایش ۲٪/افزایش ۲٪/افزایش

کاهش شیوع ناباروری های اکتسابی درصد ۱٪/کاهش ۱٪/کاهش ۱٪/کاهش ۱٪/کاهش

کاهش عوارض ناشی از بارداری، سقط و زایمان هزار تولد زنده ۷.۶ ۷.۲ ۶.۸ ۶.۵ ۶.۲

ماده الحاقی (۴۳)- پزشکان، دامپزشکان، داروسازان و PHDهای رشته‌های پیراپزشکی پروانه‌دار که در استخدام پیمانی یا رسمی مراکز آموزشی درمانی دولتی و عمومی غیردولتی می‌باشند به‌استثنای اعضای هیأت علمی با دوازده سال سابقه خدمت آموزشی و مرتبه دانشجویی و اعضای غیردرمانی بهداشتی با سابقه هجده سال سابقه بهداشتی و درمانی، مجاز به فعالیت در مراکز تشخیصی، درمانی و بیمارستان‌ها اعم از خصوصی و خیریه نمی‌باشند. هرگونه پرداخت یا دریافت از این بابت ممنوع است سایر شاغلان حِرَف سلامت به پیشنهاد وزارت

بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و تصویب هیأت وزیران مشمول حکم این ماده خواهند بود. دولت به منظور جبران خدمت این دسته از افراد، نظام جبران خدمت متناسب با عملکرد را تدوین و از محل منابع عمومی یا هر منبع دیگر تأمین می‌نماید.

پزشکان در صورت مأموریت به بخش غیردولتی از شمول این حکم مستثنی می‌باشند مشروط به اینکه تنها از یک محل به میزان بخش دولتی و بدون هیچ دریافتی دیگر، حقوق و مزایا دریافت نمایند.

کارکنان ستادی وزارتخانه‌های بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و تعاون، کار و رفاه اجتماعی و سازمان‌های وابسته، هیأت رئیسه دانشگاه‌های علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی کشور، رؤسای بیمارستان‌ها و شبکه‌های بهداشتی درمانی مجاز به فعالیت در بخش غیردولتی درمانی، تشخیصی و آموزشی نیستند و هرگونه پرداخت از این بابت به آنها ممنوع است.

مسئولیت اجرای این بند به عهده وزرای وزارتخانه‌های مذکور و معاونان مربوطه آنها و مسؤولان مالی دستگاههای مذکور است.

سازمانهای بیمه‌گر پایه درمان و تکمیلی موظفند نسبت به لغو قرارداد با این اشخاص و یا مراکز محل فعالیت ایشان اقدام نموده و از تعهد خدمات تجویز شده توسط ایشان خودداری نمایند. در غیر این صورت این مؤسسات از یارانه‌ها و منابع عمومی کشور مرتبط با امور سلامت نیز بهره‌مند نخواهند شد. مفاد این ماده در طول برنامه ششم توسعه و براساس دستورالعملی که به تصویب شورای عالی بیمه سلامت میرسد به تدریج اجراء می‌گردد.

صدور یا تمدید مجوز اشتغال، پروانه مطب، پروانه تأسیس کلینیک، درمانگاه و بیمارستان و واحدهای پاراکلینیک و امثال آن در بخشهای غیردولتی، خصوصی و خیریه جهت پزشکان و پیراپزشکان موضوع این بند ممنوع است.

ماده الحاقی (۴۴) - در راستای صیانت از طب سنتی و حفظ سلامت جامعه وزرات بهداشت موظف است آیین‌نامه‌های اعطای مجوز به مراکز عرضه داروهای سنتی، تولیدکنندگان این مواد و همچنین مراکز ارائه خدمات طب سنتی را تدوین و به اجراء گذارد. به منظور جلوگیری از تجویز خودسرانه این مواد دارویی وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی باید الزامات کافی را فراهم آورد.

ماده الحاقی (۴۵) - دولت موظف است در راستای استانداردسازی طب سنتی و توسعه مراکز آموزشی و درمانی آن در کشور اقدام نماید.

ماده الحاقی (۴۶) - دولت مکلف است سامانه «خدمات جامع و همگانی سلامت» مبتنی بر مراقبت‌های اولیه سلامت با محوریت پزشک خانواده در نظام ارجاع، در سال اول برنامه اجراء و در حین اجراء باز طراحی می‌شود به نحوی که تا پایان برنامه کلیه ایرانیان از پوشش پزشک خانواده و نظام ارجاع برخوردار باشند.

ایجاد، توسعه و تغییر واحدهای بهداشتی - درمانی، تأمین و تخصیص و توزیع تجهیزات و ملزومات پزشکی، دندانپزشکی و آزمایشگاهی بر مبنای نیاز کشور در چهارچوب نظام ارجاع و بر مبنای سطح بندی خدمات سلامت صورت می گیرد.

نظام بیمه‌ای مکلف است با اجرائی شدن نظام ارجاع مبتنی بر پزشک خانواده در کشور از سوی وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی صرفاً از طریق سامانه ارجاع نسبت به خرید راهبردی خدمات سلامت براساس گایدلاین‌های مصوب اقدام نماید.

ماده الحاقی (۴۷) - وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی موظف است در راستای تربیت نیروی انسانی متخصص به منظور متناسب سازی با نیازهای واقعی بهداشتی درمانی و آموزشی کشور، به گونه‌ای عمل نماید که تربیت نیروی انسانی در قالب سطح بندی خدمات و نظام ارجاع بوده و از تربیت نیروی انسانی مازاد بر ظرفیت بازار کار پرهیز گردد.

ماده الحاقی (۴۸) - وزارت بهداشت مکلف است تسهیلات و مشوق‌های ویژه‌ای به منظور حمایت از ماندگاری نیروی انسانی متخصص در مناطق محروم ارائه کند .

ماده الحاقی (۴۹) - وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی مکلف است در طول مدت این برنامه پایگاههای اطلاعاتی زیر را در راستای طراحی و راه اندازی سامانه مدیریت اطلاعات نظام سلامت با هدف یکپارچه سازی پایش، ارزیابی و کنترل در نظام سلامت راه اندازی کند:

- ۱- پرونده الکترونیک تمامی ایرانیان که مشتمل بر کلیه اطلاعات مربوط به بیمار خواهد بود.
 - ۲- پایگاه اطلاعات پزشکان و سایر کادر درمانی مشتمل بر تخصص، سابقه عملکرد، ارزیابی‌های کیفی و کمی، رضایت بیمار و همراهان از پزشک و کادر درمانی، میزان دریافتی آنها و سایر اطلاعات ضروری
 - ۳- پایگاه اطلاعات منابع دارویی و تجهیزات پزشکی به منظور رصد و پایش آنها در سطح کشور
 - ۴- پایگاه اطلاعات مراکز درمانی و خدماتی اعم از بیمارستان‌ها، درمانگاهها، داروخانه‌ها، کلینیک‌ها، پلی کلینیک‌ها، آزمایشگاهها و سایر مراکز مرتبط. اطلاعات این مراکز در زمینه‌های میزان توزیع در سطح کشور، امکانات موجود، ارزیابی عملکرد آنها و... صورت خواهد پذیرفت.
- ماده الحاقی (۵۰) - در جهت صیانت از سلامت جامعه وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی مکلف است سطح استاندارد مورد تأیید مواد دارویی وارداتی را بالاتر برده و بر واردات مواد اولیه دارویی مطابق با استانداردها نظارت مؤثر صورت دهد.

ماده الحاقی (۵۱) - دولت مکلف است جهت تحقق اهداف عدالت اجتماعی در بخش سلامت، تا پایان برنامه:

الف) شاخص پرداخت مستقیم از جیب مردم را به سی درصد (۳۰٪) کاهش دهد.

(ب) شاخصهای توسعه سلامت کودکان را به عدد ۵.۹ برساند.

(ج) با هدف پوشش فراگیر و دسترسی عادلانه به خدمات باکیفیت درمان، نسبت نیروی انسانی به تخت را به

۳.۵ و نسبت تخت به هزار نفر جمعیت را به ۲.۵ افزایش دهد.

(د) میزان خوداتکائی در تولید مواد و فرآورده‌های دارویی، واکسن و تجهیزات پزشکی را به هفتاد درصد (۷۰٪)

افزایش دهد.

(ه) تعداد بیمارستان‌های دولتی ارائه‌دهنده خدمات طب سنتی را به یکصد و پنجاه عدد برساند.

۱۵- بیمه اجتماعی و امور حمایتی

ماده الحاقی (۵۲)- وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی مکلف است با همکاری وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی برای کنترل و کاهش آسیب‌های اجتماعی، روانشناختی و معلولیت‌ها با تأکید بر توسعه نظامها و

برنامه‌های ارتقائی و پیشگیرانه با رویکرد اجتماع محور و خانواده محور اقدامات ذیل را به عمل آورد:

۱- تدوین «نظام جامع رصد آسیبهای اجتماعی و معلولیت‌ها» همچنین «نظام جامع رصد عوامل خطر و محافظت‌کننده سلامت اجتماعی» با محوریت سازمان بهزیستی کشور تا پایان سال اول برنامه و استقرار آن از ابتدای سال دوم برنامه

۲- ارتقای کیفیت زندگی از طریق کنترل و کاهش آسیبهای اجتماعی و معلولیت‌ها با تقویت عوامل محافظ و کاهش عوامل خطر با تأکید بر مداخلات روانشناختی، اقدامات توانبخشی، حمایت‌های اجتماعی، اصلاح سبک زندگی، مداخلات محیطی و سایر روشهای مبتنی بر شواهد علمی و شرایط بومی

۳- مداخله به‌هنگام، به‌منظور پیشگیری از تشدید آسیبهای اجتماعی، روانشناختی و معلولیت‌ها از طریق خدمات غربالگری، آموزش‌های روانشناختی، مشاوره ژنتیک، کاهش تقاضا در حوزه اعتیاد، فوریت‌های اجتماعی و توانبخشی به نحوی که تا پایان برنامه، ظرفیت خدمات‌رسانی به نیازهای دارای اولویت پاسخ دهد.

۴- در طراحی کلیه برنامه‌های کلان توسعه‌ای (ماده ۸) قانون ساختار نظام و جامع رفاه و تأمین اجتماعی) پیوست‌های اجتماعی، ملی و بومی را با توجه به اثرات محیطی آنها و به‌منظور کنترل اثرات یادشده و پیشگیری از ناهنجاری‌ها و آسیبهای اجتماعی تدوین و به تصویب شورای عالی رفاه و تأمین اجتماعی برساند. مصادیق برنامه‌های کلان توسعه‌ای توسط سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور تعیین می‌گردد.

۵- گزارش اجرای اسناد جامع اصلاح‌شده «پیشگیری اولیه از اعتیاد» و «حمایت‌های اجتماعی و درمان

اعتیاد» را هر ساله به مجلس ارائه کرده، منابع آن را در بودجه سالانه پیش‌بینی نماید.

جدول اهداف کمی و وضعیت مطلوب در سال پایان برنامه

ردیف	هدف کمی	وضعیت در پایان سال ۱۳۹۴	وضعیت در ۱۳۹۹
۱	کنترل افزایش طلاق	۱۶۳۲۲۸	۱۷۶۱۱۹
۲	افزایش حمایت از کودکان خیابانی	۶۰۰۰	۷۶۵۸
۳	افزایش حمایت از معتادان	۱۳۰۰۰۰۰	۱۴۳۲۴۹۸
۴	غربالگری بینایی کودکان	۳۰۰۰۰۰۰	۳۱۵۳۰۳۰
۵	غربالگری شنوایی	۹۶۶۰۰۰	۱۵۴۵۰۰۰
۶	افزایش حمایت از سالمندان	۲۶۵۷۰۷۰	۴۱۸۰۰۰۰
۷	افزایش خرید خدمت	۹۰۰۰۰	۲۳۰۰۰۰
۸	افزایش افراد بهره مند از خدمات اورژانس اجتماعی	۲۷۰۰۰۰	۳۵۰۰۰۰
۹	افزایش حمایت از زنان آسیب دیده و در معرض آسیب	۲۵۰۰	۱۰۰۰۰

ماده الحاقی (۵۳) - به منظور کاهش نرخ معلولیت‌های جسمی و ذهنی از تاریخ تصویب این قانون انجام مشاوره ژنتیک برای ثبت ازدواج اجباری خواهد بود. هزینه‌های انجام این مشاوره‌ها برای اقشار آسیب‌پذیر تحت پوشش نهادهای حمایتی (کمیته امداد امام خمینی (ره) و سازمان بهزیستی کشور) رایگان خواهد بود. اعتبار مورد نیاز برای افراد اخیرالذکر، از محل افزایش ده درصد (۱۰٪) به حق‌التحریر ازدواج و طلاق رجعی و بائن و ثبت رجوع، بذل مدت و فسخ نکاح (کلیه تعرفه‌های مربوط به ازدواج و طلاق) علاوه بر افزایش قانونی سالانه تأمین می‌گردد.

ماده الحاقی (۵۴) - جمعیت هلال احمر جمهوری اسلامی ایران به منظور ارتقای ظرفیت‌های انسانی و زیرساخت‌های لازم برای بهبود وضعیت ایمنی در کشور و منوط به تأمین اعتبارات لازم در قوانین بودجه سنواتی کل کشور اقدامات زیر را با همکاری دستگاههای اجرائی مرتبط انجام می‌دهد:

۱- افزایش سطح برنامه‌های پیشگیرانه جهت کاهش خطرپذیری ناشی از حوادث و سوانح و پوشش کامل (صددرصدی (۱۰۰٪)) خدمات امداد و نجات و حوادث و سوانح در کل کشور

۲- تجهیز تمامی استان‌ها به بالگرد امدادی، احداث پایگاه جامع امداد هوایی تهران و کاهش زمان متوسط حضور سریع و به‌موقع و مؤثر عوامل امدادی هنگام بروز حوادث و سوانح به هشت دقیقه درسال پایان برنامه

۳- افزایش سالانه یک درصد پایگاههای امدادی در سطح کشور و تجهیز انبارهای امدادی متناسب با جمعیت کل کشور به میزان ده درصد (۱۰٪) اقلام امدادی در تهران و دودرصد (۲٪) در سایر استان‌ها

افزایش میزان جذب و نگهداشت جوانان، داوطلبان و امدادگران به منظور آماده ساختن آنان در انجام خدمات داوطلبانه و بشردوستانه و امدادی هرساله به میزان یک درصد (۰.۱٪) و تهیه نقشه جامع و استقرار واحدهای هلال احمر با اولویت روستاها و مناطق حادثه‌خیز

ماده الحاقی (۵۵) - افراد تحت پوشش سازمان‌ها و نهادهای حمایتی (کمیته امداد امام خمینی (ره) و سازمان بهزیستی کشور) از پرداخت هزینه‌های صدور پروانه ساختمانی، عوارض شهرداری و هزینه‌های انشعاب آب، فاضلاب، برق و گاز برای کلیه واحدهای مسکونی اختصاص یافته به آنها فقط برای یکبار معاف خواهند بود.

ماده الحاقی (۵۶) - دولت مکلف است به منظور گسترش پوشش، عدالت در دسترسی و پایداری در منابع و مصارف بیمه‌های اجتماعی، در سال اول اجرای قانون تمهیدات قانونی لازم جهت اصلاحات ساختاری و سیستماتیک بر مبنای اصول، قواعد و محاسبات بیمه‌ای، به نحوی به عمل آورد تا اهداف کمی مندرج در جدول ذیل را در سال پایان برنامه محقق نمایند.

جدول اهداف کلی و وضعیت مطلوب در سال پایان برنامه

ردیف	هدف کلی	وضعیت در پایان سال ۱۳۹۴	وضعیت در ۱۳۹۹
۱	ضریب پوشش بیمه‌های اجتماعی	۷۰	۸۵
۲	متوسط مستمری دریافتی به متوسط هزینه خانوار	۴۸	۴۳.۳
۳	متوسط نرخ جایگزینی کلیه صندوق‌ها	۸۳	۸۰

ماده الحاقی (۵۷) - به وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی اجازه داده می‌شود برای اشخاص حقیقی تحت پوشش سازمان بهزیستی کشور و کمیته امداد امام خمینی (ره) و همچنین مشمولان دریافت مقرری بیمه بیکاری و متقاضیان مشاغل خانگی مجوز فعالیت موقت پنج‌ساله صادر نماید. این افراد پس از پنج‌سال فعالیت توسط این وزارتخانه برای اخذ پروانه دائمی به دستگاههای اجرائی مربوطه و اصناف کشور معرفی می‌شوند. فعالیت این افراد در مدت مزبور مشمول ارائه اظهارنامه و مفاصاحساب مالیاتی انفرادی نبوده و نیازمند تشکیل پرونده در سازمان امور مالیاتی کشور نمی‌باشند. اظهارنامه گروهی و فهرست این اشخاص توسط وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی سالانه به سازمان امور مالیاتی اعلام می‌شود.

ماده الحاقی (۵۸) - دولت مکلف است به منظور استقرار عدالت و ثبات اجتماعی، کاهش نابرابری‌های اجتماعی و اقتصادی، کاهش فاصله دهک‌های درآمدی، توزیع عادلانه درآمد در کشور و نیز کاهش محرومیت و رفع فقر مطلق از طریق وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی حداکثر یک‌سال بعد از تصویب این قانون به شرح زیر مستمری ماهانه را پرداخت نماید.

تبصره- ضوابط و شاخص‌های تطبیق افراد مشمول این ماده توسط وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی از طریق کمیته امداد امام خمینی(ره) و سازمان بهزیستی کشور به صورت مشترک تهیه و ظرف مدت شش ماه به تصویب هیأت وزیران می‌رسد.

میزان مستمری به سرپرست هر خانواده ماهانه مبلغ بیست درصد (۲۰٪) حداقل حقوق و مزایای کارگری در هر سال می‌باشد و به ازای هر نفر عضو خانواده ده درصد (۱۰٪) و در صورتی که در خانواده عضو معلول و یا بیمار از کار افتاده وجود داشته باشد، ده درصد (۱۰٪) دیگر به سرجمع ماهانه خانواده اضافه می‌گردد.

منابع اجرای این قانون به شرح زیر تأمین می‌گردد:

- ۱- افزایش عوارض خروج مسافر از مرزهای کشور به میزان ده درصد (۱۰٪)
- ۲- افزایش قیمت بلیط هواپیما و کشتی به میزان پنج درصد (۵٪)
- ۳- افزایش حقوق ورودی خودروهای خارجی به کشور به میزان بیست درصد (۲۰٪)
- ۴- افزایش حقوق ورودی کالاهای تجملی و مشابه تولید داخلی به میزان پنج درصد (۵٪)
- ۵- افزایش حقوق ورودی سایر کالاها (موضوع بند (ب) ماده (۱۵)) آیین‌نامه اجرائی قانون امور گمرکی به میزان ده درصد (۱۰٪)

۶- افزایش مالیات بر فروش سیگار به میزان پنج درصد (۵٪)

۷- افزایش مالیات بر نقل و انتقال خودروهای لوکس (تجملی) به میزان پانزده درصد (۱۵٪)

تبصره- مصادیق خودروهای لوکس هر ساله توسط هیأت وزیران تعیین می‌شود.

۸- واگذاری داوطلبانه کل یا درصدی از یارانه نقدی یارانه‌بگیران از طریق اعطای وکالت به کمیته امداد امام خمینی(ره) و سازمان بهزیستی کشور

تبصره ۱- در صورتی که منابع فوق‌الذکر کفایت اجرای این قانون را ننماید دولت مکلف است از محل منابع عمومی و هدفمند کردن یارانه‌ها منابع کامل اجرای این قانون را تأمین نماید.

تبصره ۲- وزارت اقتصاد و دارایی و سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور مکلفند درآمد حاصله را اخذ و به حساب مربوطه نزد خزانه واریز و در اختیار کمیته امداد امام خمینی(ره) و سازمان بهزیستی کشور قرار گیرد.

مسئول حسن اجرای این قانون، وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی می‌باشد.

۱۶- آموزش عمومی و عالی

ماده الحاقی(۵۹)- شهرداری‌های کلانشهرها مکلفند در تأمین، تجهیز و نگهداری مدارس دولتی مشارکت نمایند. وزارت آموزش و پرورش موظف است آیین‌نامه چگونگی مشارکت شهرداری‌ها و تأمین مالی آن را با

همکاری مربوطه وزارتخانه‌های کشور، راه و شهرسازی و شورای عالی استان‌ها و شهرداران کلانشهرها(شهرهای بیش از یک میلیون نفر جمعیت) تهیه و تا پایان سال اول برنامه به تصویب هیأت وزیران برساند.

ماده الحاقی(۶۰)- به‌منظور توسعه و تضمین کیفیت آموزش‌های حرفه‌ای، وزارتخانه‌های آموزش و پرورش، علوم، تحقیقات و فناوری، بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، کار، تعاون و رفاه اجتماعی موظفند بر مبنای نظام صلاحیت‌های حرفه‌ای مشاغل و نظام جامع اطلاعات بازار کار، نسبت به بازنگری در محتوای رشته‌های تحصیلی، اعتباربخشی مدارک، گواهینامه‌ها و مؤسسات آموزشی تابعه و تدوین یا بازنگری در آیین‌نامه ارتقاء و ارزیابی مربیان و اساتید مرتبط با حوزه فعالیت خود اقدام نمایند.

ماده الحاقی(۶۱)- وزارت آموزش و پرورش موظف است با پیش‌بینی برنامه و ساعات تدریس در برنامه درسی دانش‌آموزان زمینه‌آشنایی دانش‌آموزان شاخه نظری دوره دوم متوسطه را با یک مهارت شغلی با توجه به نیازهای بازار کار فراهم نماید. سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای موظف به مشارکت در اجرای برنامه‌های موضوع این بند می‌باشد.

ماده الحاقی(۶۲)- وزارت علوم، تحقیقات و فناوری و وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی موظفند در راستای تنظیم رابطه متقابل تحصیل با اشتغال و متناسب‌سازی سطوح و رشته‌های تحصیلی با آمایش آموزش عالی و نیازهای تولید و اشتغال اقدامات زیر را انجام دهند:

الف) توسعه متوازن آموزش عالی با تأکید بر استقرار کامل سیاست‌های اجرائی آمایش آموزش عالی تعیین و ابلاغ مأموریت کلیه مؤسسات آموزش عالی براساس سیاست‌های اجرائی آمایش آموزش عالی؛ استقرار نظام سطح‌بندی دانشگاهها به تفکیک مأموریت‌ها و اعمال نتایج آن در میزان حمایت‌های مالی دولت؛ بازنگری در ظرفیت پذیرش رشته‌های تحصیلی مبتنی بر نیازها و مزیت‌های منطقه‌ای و مأموریت دانشگاهها با مشارکت دادن ذی‌نفعان بخش‌های اقتصادی- اجتماعی.

ب) متناسب‌سازی جمعیت دانشجویی در دانشگاههای با مأموریت علمی- مهارتی و دانشگاههای با مأموریت علمی- پژوهشی؛ و ایجاد تنوع در انواع مدارک تحصیلی در چهارچوب نظام صلاحیت حرفه‌ای
ج) توانمندسازی شغلی و کارآفرینی دانشجویان، منظور نمودن ملاک میزان اجرای دوره‌های کارورزی در رتبه‌بندی و سطح‌بندی دانشگاهها، تقویت جایگاه کارآموزی و کارورزی در برنامه درسی رشته‌های تحصیلی، ارتقای کنترل کیفیت دوره‌های کارآموزی و کارورزی و حمایت مالی از بنگاههای اقتصادی و اجتماعی جذب‌کننده دانشجویان در دوره‌های کارآموزی و کارورزی

د) همکاری با وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی و مرکز آمار و سایر نهادهای مرتبط جهت انتشار عمومی گزارش سالیانه از وضعیت اشتغال مرتبط، اشتغال نامرتبط و بیکاری دانش‌آموختگان هر یک از رشته‌های تحصیلی

ماده الحاقی(۶۳)- به‌منظور افزایش مشارکت مردمی و حضور مؤثر خیرین و واقفین در تأمین نیازهای علمی، پژوهشی، تجهیزاتی و فضاهای کالبدی دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی، پژوهشی و فناوری در طول سال‌های

اجرای این برنامه، خیرینی که طرحهایی را برای حمایت و توسعه پژوهش، فناوری و نوآوری‌های فناورانه به انجام برسانند، مشمول مزایا و حمایت‌های مربوط به خیرین مدرسه‌ساز خواهند بود.

ماده الحاقی (۶۴) - دولت (بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران) موظف است به منظور تأمین کیفیت:

الف- سرانه مدارس شبانه‌روزی

ب- هزینه ایاب و ذهاب دانش‌آموزان روستایی

ج- هزینه‌های واحدهای آموزشی به‌ویژه دانش‌آموزان کم‌برخوردار

د- افزایش تحت پوشش دانش‌آموزان به‌ویژه در مناطق کم‌برخوردار

ه) اجرای آموزشهای کارآفرینی به دانش‌آموزان

آموزش و پرورش در طی برنامه ششم توسعه یک درصد (۱٪) از سود پرداختی به سپرده‌های بانکی را دریافت و به حساب خزانه‌داری کل کشور واریز نماید. معادل درآمد حاصل از اجرای این قانون از محل ردیفی که به‌همین منظور در قوانین بودجه سنواتی پیش‌بینی می‌شود در اختیار وزارت آموزش و پرورش قرار می‌گیرد تا براساس مفاد موافقتنامه متبادله با سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور مصرف نماید.

ماده الحاقی (۶۵) - به دولت اجازه داده می‌شود در طول برنامه ششم:

۱- مبلغ یک میلیارد دلار برای تجهیز و تکمیل آزمایشگاهها و کارگاههای دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی دولتی

۲- مبلغ سه میلیارد دلار برای افزایش ایمنی و مقاوم‌سازی مدارس از محل حساب ذخیره ارزی موضوع بند(ب) ماده(۱) قانون الحاق بعضی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت(۲) اختصاص داده و در بودجه سالانه منظور نماید.

۳- یک درصد (۱٪) از هزینه شرکتها و بانکهای دولتی برای تحقق اهداف بندهای(۱) و(۲) فوق‌الذکر به ترتیب به نسبت(۱) به(۳) اختصاص می‌یابد.

ماده الحاقی(۶۶) - وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی موظف است از طریق صندوق بیمه اجتماعی روستائیان و عشایر کلیه افراد شصت سال به بالا که ده سال سابقه بیمه یا کمتر دارند را بازنشسته نماید. افراد کمتر از ده سال می‌توانند کسری تا ده سال را به صورت یکجا و به نرخ روز بپردازند.

ماده الحاقی(۶۷) - سازمان تأمین اجتماعی موظف است نسبت به بیمه قالیبافان اقدام نموده و تداوم تحت پوشش بیمه آنها را با ارائه خدمات تا پایان آخر سال بازنشستگی ایشان عملی سازد.

ماده الحاقی(۶۸) - هزینه سرانه طلاب حوزههای علمیه را در طول این برنامه بر اساس سرانه آموزشی، خدماتی، پژوهشی، تحقیقاتی و فناوری دانشگاهها، مؤسسات و مراکز آموزشی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری

به‌استثنای شهریه طلاب تنظیم و در چهارچوب بودجه‌های عملیاتی، معادل تخصیص دانشگاه‌های رشته‌های علوم انسانی تخصیص دهد.

ماده الحاقی(۶۹)- مراکز و مدارس علمیه که دارای مجوز از شورای گسترش حوزه‌های علمیه مصوب شورای عالی انقلاب فرهنگی هستند بدون الزام به رعایت قوانین عمومی خاصه قانون محاسبات عمومی، قانون خدمات مدیریت کشوری و قانون کار و سایر قوانین عمومی و فقط در چهارچوب مصوبات و آیین‌نامه‌های مالی - معاملاتی، اداری، استخدامی و تشکیلاتی مصوب شورای عالی و شورای سیاستگذاری عمل نماید.

۱۷- فرهنگ و هنر و ورزش

ماده ۱۹- به‌منظور تعالی و مقاوم‌سازی فرهنگی و بسترسازی فرهنگی و دستیابی به آرمان‌های سند چشم‌انداز مبنی بر تحقق توسعه متناسب با مقتضیات فرهنگی و متکی بر حفظ و ارتقای ارزشهای اسلامی، ملی و انقلابی، آزادی‌های مشروع و مردم‌سالاری دینی، اصول و فضائل اخلاقی، کرامت و حقوق انسانی، هویت و انسجام ملی و همچنین حمایت از تولیدات و محصولات فرهنگی، مذهبی و هنری فاخر، صنایع دستی و میراث فرهنگی ناملموس و تقویت ظرفیت آن در تعاملات بین‌المللی و نیز ارتقای جایگاه و منزلت اصحاب فرهنگ و نخبگان و پیشکسوتان فرهنگ و هنر کشور، اقدامات زیر در طول سالهای برنامه ششم انجام می‌شود:

۱- وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی مکلف است نسبت به تسهیل فرآیندهای صدور مجوز و بازنگری و کاهش ضوابط و مقررات محدودکننده تولید و نشر آثار فرهنگی و هنری در چهارچوب مقررات شرعی و قانونی اقدام نماید.

۲- وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، سازمان صدا و سیما و سایر دستگاههای ذی‌ربط مکلفند فهرست صدور مجوزها و تصدی‌های فرهنگی و هنری قابل واگذاری به بخش خصوصی و تعاونی و سازمان‌های مردم‌نهاد را که تا پایان سال اول تعیین می‌شود در طول سالهای برنامه ششم واگذار نمایند.

آیین‌نامه این بند شامل شیوه تعیین فهرست مذکور و نحوه واگذاری و فروش با پیشنهاد سازمان و همکاری وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی و سازمان صدا و سیما به تصویب هیأت وزیران می‌رسد.

۳- حذف شد.

ماده ۲۶- به‌منظور تحقق اهداف مندرج در اصول دهم(۱۰)، بیستم(۲۰) و بیست و یکم(۲۱) قانون اساسی، اهداف سند چشم‌انداز و سیاست‌های کلی برنامه ششم مبنی بر «تقویت نهاد خانواده و جایگاه زن در آن و استیفای حقوقی شرعی و قانونی زنان در همه عرصه‌ها و توجه ویژه به نقش سازنده آنان» کلیه دستگاههای اجرائی موظف به همکاری با معاونت امور زنان و خانواده در جهت اجرای «برنامه جامع توسعه امور زنان و خانواده» (مواد(۲۲۷) و(۲۳۰) برنامه پنجم توسعه) می‌باشند. سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور موظف است اعتبارات کافی را در جهت اجرای برنامه در بودجه سنواتی پیش‌بینی کند. ارائه گزارش عملکرد اجرای سند به کمیسیون فرهنگی مجلس شورای اسلامی در پایان هر سال الزامی است.

ماده ۲۰- با توجه به اهمیت و ضرورت مرمت بناهای تاریخی و فرهنگی و احیای بافتهای ارزشمند کشور اقدامات زیر صورت می‌پذیرد :

۱- سازمان میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی مجاز است در چهارچوب ضوابط و برنامه‌ای که به تصویب شورای عالی آن سازمان می‌رسد، اماکن تاریخی (به‌استثنای نفایس ملی) در اختیار خود را به شهرداری‌ها و بخش خصوصی و تعاونی و صندوق احیاء و بهره‌برداری از بناها و اماکن تاریخی و فرهنگی برای بهره‌برداری واگذار نماید. واگذارشوندگان موظفند نسبت به مرمت، حفاظت و بهره‌برداری از اماکن مربوطه تحت نظارت سازمان میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی اقدام نمایند .

۲- تمامی دستگاههای اجرائی موظفند در چهارچوب ضوابط و استانداردهای ابلاغی سازمان میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی نسبت به مرمت و احیاء آثار فرهنگی و تاریخی در اختیار اعم از منقول و غیرمنقول با رعایت قوانین و مقررات مربوطه اقدام نمایند.

۳- سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری موظف است به‌منظور حفظ و صیانت از میراث فرهنگی اقدامات لازم را با همکاری و هماهنگی سایر دستگاههای اجرائی ذی‌ربط به‌منظور شناسایی، مستندسازی، حفاظت و مرمت و معرفی میراث فرهنگی (اعم از ملموس و ناملموس) میراث طبیعی، ایجاد شهرهای جهانی صنایع دستی و احیای هنرهای سنتی در حال زوال در حوزه فرهنگ و تمدن ایرانی و ثبت در فهرست میراث جهانی را به عمل آورد.

ماده الحاقی(۷۰)- در راستای اجرای طرح «راه اندازی و گسترش رسانه های نوین» به‌صورت خدمات صوت و تصویر در فضای مجازی، دولت مکلف است از ابتدای اجرای برنامه ششم توسعه، اعتبار لازم برای اجرای این طرح را علاوه بر اعتبارات معمول سازمان صدا و سیما تأمین نماید.

ماده الحاقی(۷۱)- دولت مکلف است از ابتدای اجرای برنامه ششم توسعه، هزینه‌های تهیه و ساخت پنجاه سریال فاخر و(الف) ویژه را علاوه بر اعتبارات معمول، به سازمان صدا و سیما اختصاص دهد.

ماده الحاقی(۷۲)- به منظور اجرای سیاست‌های کلی جمعیت(ابلاغی مقام‌معظم رهبری)، دولت مکلف است با ارائه «لایحه طرح تعالی خانواده و جمعیت» که تا پایان سال اول برنامه به تصویب مجلس شورای اسلامی می‌رسد، برای تحقق موارد زیر اقدام نماید :

۱- حمایت از نهاد خانواده

۲- افزایش نرخ باروری به بالاتر از نرخ جانشینی

۳- رفع موانع ازدواج و تسهیل شرایط تشکیل خانواده

۴- حمایت از درمان زوجهای نابارور برای فرزندآوری

۵- حمایت از زوجهای دارای فرزند با اولویت خانواده‌های بیش از سه فرزند

۶- کمک به افزایش سهم جمعیت مناطق کم تراکم، مناطق مرزی و حاشیه خلیج فارس و دریای عمان براساس اصول آمایش سرزمینی

تبصره- مرکز آمار ایران به عنوان مرجع رسمی نظام آماری کشور با تدوین شاخصهای بومی توسعه انسانی، وظیفه رصد مستمر سیاست‌های جمعیتی را در ابعاد کمی و کیفی به عهده دارد .

ماده الحاقی(۷۳)- وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی مکلفند فهرست صدور مجوزها و تصدی‌های فرهنگی و هنری قابل واگذاری به بخش خصوصی و تعاونی و سازمان‌های مردم‌نهاد را که تا پایان سال اول تعیین می‌شود در طول سال‌های برنامه ششم واگذار نمایند.

آیین‌نامه این بند شامل شیوه تعیین فهرست مذکور و نحوه واگذاری و فروش با پیشنهاد سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور و همکاری وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی به تصویب هیأت وزیران می‌رسد.

ماده الحاقی(۷۴)- اعتبارات اختصاص یافته به حوزه‌های علمیه اعم از اعتبارات هزینه‌ای و تملک دارایی‌های سرمایه‌ای، کمک تلقی شده و پس از پرداخت به این مراکز هزینه قطعی منظور و براساس بودجه مصوب شورای عالی و شورای سیاست‌گذاری و با مسؤولیت ایشان قابل هزینه است.

۱۸- دفاعی و امنیتی

ماده ۲۵- در راستای اجرای مفاد مصرح در قانون اساسی و سند چشم انداز سیاست‌های کلی ابلاغی و افزایش قدرت مقاومت و کاهش آسیب‌پذیری اقتصاد کشور و به منظور مدیریت منسجم، هماهنگ و مؤثر روابط خارجی جمهوری اسلامی ایران بر مبنای اصل عزت، حکمت و مصلحت و برای پشتیبانی تحقق اهداف برنامه ششم توسعه، دستگاههای اجرائی و نیروهای مسلح مکلفند تمامی اقدامات خود در زمینه روابط خارجی را با هماهنگی وزارت امور خارجه انجام دهند . وزارت امور خارجه موظف است نسبت به اجرای موارد زیر

اقدام نماید :

- طراحی و اجرای اقدامات اعتمادساز در سیاست خارجی

- ایجاد بسترها و شرایط سیاسی لازم برای تنوع‌بخشی و تقویت پیوندهای راهبردی با کشورهای جهان به ویژه کشورهای منطقه، همسایگان و قدرت‌های نوظهور

- تقویت دیپلماسی اقتصادی با تمرکز بر ورود به بازارهای جهانی برای صادرات کالا و خدمات فنی و مهندسی، تأمین مالی و جذب سرمایه‌گذاری خارجی و دستیابی به فناوری‌های نوین

- حمایت همه‌جانبه از حقوق ایرانیان خارج از کشور و مشارکت‌دادن آنها در توسعه ملی

- به‌کارگیری ظرفیت‌های دیپلماسی رسمی در سطوح دو و چندجانبه برای ایجاد محیط سیاسی و امنیتی با

ثبات و پایدار در منطقه

- بهره‌برداری از دیپلماسی عمومی و روشها و ابزارهای نوین و کارآمد اطلاع‌رسانی در گستره فرامرزی برای تبیین دیدگاههای جمهوری اسلامی ایران در ابعاد گفتمانی و معنایی و ارتقای جایگاه ایران در افکار عمومی جهان

- به‌کارگیری همه امکانات جمهوری اسلامی ایران برای مقابله با تروریسم و افراط‌گرایی

- سیانت از وجهه بین‌المللی جمهوری اسلامی ایران در رابطه با موضوعات حقوق بشری از طریق رصد و پایش وضعیت حقوق بشر در عرصه بین‌المللی، پاسخگویی به مطالبات بین‌المللی و گسترش حقوق بشر اسلامی با همکاری دستگاههای ذی‌ربط

- تنظیم و اعطای کمکهای توسعه‌ای به کشورهای هدف در چهارچوب قوانین بودجه سالانه کشور

- برنامه‌ریزی و اقدام مؤثر در راستای ارتقای استقلال سیاسی، فرهنگی و افزایش مقاومت اقتصادی

ماده ۲۸- در راستای اجراء و پیشبرد سیاست‌های کلی ابلاغی اقتصاد مقاومتی، سازمان انرژی اتمی مکلف است نسبت به تدوین طرح ملی مقابله با شرایط اضطراری نیروگاهها و تأسیسات هسته‌ای با همکاری سازمان، وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح، وزارت کشور، وزارت امور خارجه و سایر دستگاههای ذی‌ربط اقدام و به تصویب هیأت وزیران برساند. دستگاههای اجرائی ذی‌ربط مکلفند نسبت به اجرای آن با راهبری و نظارت سازمان انرژی اتمی ایران اقدام نمایند.

ماده ۲۹- به‌منظور افزایش توان دفاعی کشور در تراز قدرت منطقه‌ای و تأمین منافع و امنیت ملی اقدامات زیر

معمول می‌گردد:

۱- ارتقای توان بازدارندگی از طریق:

(الف) توسعه و افزایش توان تولیدی موشکی

(ب) توسعه و تقویت توان پدافند هوایی در سطوح مختلف برد کوتاه، متوسط و بلند

(ج) توسعه و به‌روزرسانی شبکه‌های ارتباطی امن با هدف استقرار کامل سامانه فرماندهی و کنترل

(د) هوشمند و متحرک‌سازی تمامی سامانه‌های تسلیحاتی متناسب با تهدیدات

(ه) تحقیق، طراحی و تولید اقلام مورد نیاز برای مواجهه و تقابل با گروههای مسلح تروریستی

(و) توسعه توان دریایی از طریق تجهیز نیروهای دریایی به سلاحهای پیشرفته

(ز) توسعه و تقویت توان جنگ الکترونیک

۲- اصلاح ساختار بودجه‌ای نیروهای مسلح و افزایش سهم تقویت بنیه دفاعی از بودجه دفاعی

۳- تهیه و اجرای طرح آمایش و نوسازی زیرساختهای صنایع دفاعی و مراکز آموزشی و نظامی نیروهای مسلح

در طول برنامه و انتقال پادگان‌ها به خارج از شهرها با اختصاص زمین و تغییر کاربری مناسب پادگان‌ها

به‌منظور تأمین اعتبار مورد نیاز برای احداث مراکز جدید و تأمین اعتبار لازم از طریق تخصیص وام برای

دوران ساخت

۴- ارتقای کیفیت مرکز آموزشی نیروهای مسلح برای تربیت نیروهای کارآمد

۵- صرفه‌جویی و بهینه‌سازی موارد هزینه از جمله در حوزه‌های انرژی، آب و برق در نیروهای مسلح

۶- طرح انسداد مرز در مناطق مرزی با توجه به شرایط اقلیمی مناطق با استفاده از سامانه‌های دیگر هوشمند و در اختیار قرار دادن توان اطلاعاتی و اجا بر اساس طرح‌های مصوب ستاد کل نیروهای مسلح

۷- رعایت فاصله سطح حقوق و دستمزد کارکنان نیروهای مسلح با کارکنان کشوری براساس مفاد تبصره (۳) ماده (۱۱۷) قانون مدیریت خدمات کشوری

ماده الحاقی (۷۵)- مواد (۱۹۵)، (۱۹۸) و (۱۹۹) قانون پنجساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران برای لایحه ششم تنفیذ می‌شود.

ماده ۱۹۵ -

الف- وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح موظف است به منظور ارتقای توانمندی‌های دفاعی، قدرت بازدارندگی و دفاع از حاکمیت، تمامیت ارضی، منافع و امنیت ملی و مقابله مؤثر با تهدیدهای خارجی اقدامات زیر را انجام دهد:

۱- ارتقای کمی و کیفی سامانه پدافند هوایی کشور و ایجاد هماهنگی تحت نظر قرارگاه پدافند هوایی حضرت خاتم‌الانبیاء(ص)

۲- تقویت حضور و ارتقای زیرساختها به منظور گسترش حوزه و استقرار مؤثرتر در حوزه‌های آبی کشور و حفاظت از خطوط دریایی کشور با تأکید بر آبهای آزاد و تکمیل سازمان ناوگان جنوب

۳- بهره‌گیری بهینه از فرصت خدمت و وظیفه عمومی برای ارتقای دانش، مهارت، ارتقای منزلت اجتماعی جامعه هدف در خصوص مبانی و ارزشهای اسلام و انقلاب با تکیه ویژه بر دیدگاهها و سیره حضرت امام خمینی(ره) و مقام معظم رهبری، ارتقای معنویت، انضباط اجتماعی، تقویت تعاملات سازنده و مهارت‌های حرفه‌ای و افزایش ظرفیت به کارگیری تخصصی سربازان و وظیفه و غنی‌سازی شغلی و ارتقای معیشت و منزلت اجتماعی آنان و نیز استفاده بهینه از مشمولان در سازندگی کشور

۴- ایجاد زیرساختها و اتخاذ سازوکارهای لازم برای مشارکت هرچه گسترده‌تر دستگاههای دولتی و بخش غیردولتی در برنامه‌های دفاعی در شرایط بحران و جنگ

تبصره- وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح با همکاری ستاد کل نیروهای مسلح حداکثر ظرف شش‌ماه اول برنامه موظف است سطح مطلوب و الزامات هریک از اجزای فوق را تدوین و به‌تصویب مراجع ذی‌ربط برساند.

ب- وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح در سقف اعتبارات امور دفاعی، موارد زیر را در اولویت قرار دهد:

- ۱- توسعه و تقویت ناوگان هوایی نیروهای مسلح اعم از خرید، بازسازی، نوسازی و نگهداری تا سطح آمادگی مصوب و عملیاتی نمودن کلیه هواپیماها و بالگردها و تسلیحات مرتبط و ایمن‌سازی پروازها
 - ۲- تکمیل و به‌روزرسانی شبکه ارتباطی مستقل و امن نیروهای مسلح
 - ۳- ایجاد سامانه فرماندهی، کنترل، اطلاعات و مراقبت پیشرفته در ابعاد راهبردی، فضایی، هوایی، دریایی و زمینی به منظور ارتقای هوشیاری و آمادگی برای شناسایی تهدیدات و مقابله سریع و مؤثر
 - ۴- توسعه کیفی و کمی افزایش قدرتی و پایداری عملیاتی یگانهای موشکی
 - ۵- ارتقای کمی و کیفی سامانه رسیدگی، خدمات‌رسانی و حمایت از کارکنان نیروهای مسلح در مأموریت‌های دفاعی، امنیتی، امور رزمی و مراقبت از مرز و مناطق سخت
- ماده ۱۹۸- به منظور کاهش آسیب‌پذیری زیرساختها، ارتقای پایداری ملی، حفاظت از مردم و منابع ملی کشور و تضمین تداوم خدمات به آنان در راستای تکمیل چرخه دفاع غیرنظامی، اقدامات زیر انجام می‌شود:
- الف- تدوین استانداردهای فنی مورد نیاز پدافند غیرعامل طی سال اول برنامه
 - ب- ایجاد سامانه پایش، هشدار و خنثی‌سازی در خصوص تهدیدات نوین در مراکز حیاتی، حساس و مهم
 - ج- ایمن‌سازی و حفاظت از مراکز حیاتی، حساس و مهم کشور برای تداوم فعالیت امن و پایدار آنان
- تبصره- پدافند غیرعامل فقط در حوزه تهدیدات دفاعی و امنیتی است. دستورالعمل هماهنگی حوزه‌های پدافند غیرعامل و سازمان مدیریت بحران کشور با پیشنهاد مشترک دبیرخانه کمیته دائمی پدافند غیرعامل و سازمان مدیریت بحران به تصویب هیأت وزیران تأیید ستادکل نیروهای مسلح می‌رسد.
- ماده ۱۹۹- پروژه‌های موضوع پدافند غیرعامل با پیشنهاد دبیر کمیته دائمی و تصویب رئیس کمیته دائمی به اجراء در خواهد آمد. موافقتنامه این‌گونه پروژه‌ها بین رئیس کمیته دائمی پدافند غیرعامل و معاونت مبادله خواهد شد.
- ماده الحاقی(۷۶)- ماده (۱۹۶) قانون پنجاه و پنج ساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران به‌استثنای بند(ز) برای لایحه ششم تنفیذ می‌شود.
- ماده ۱۹۶- دولت موظف است به منظور تقویت کمی و کیفی بسیج مستضعفان و حضور بیشتر نیروهای مردمی در صحنه‌های امنیت و دفاع از کشور، آرمان‌ها و مبانی اندیشه انقلاب اسلامی و توسعه فرهنگ امر به معروف و نهی از منکر اقدامات و تسهیلات لازم را در طول برنامه به شرح زیر فراهم نماید:
- الف- پشتیبانی لازم برای افزایش حداقل یک و نیم میلیون نفر بسیجی فعال و ویژه تا پایان برنامه با تأکید بر تربیت نیروی انسانی متعهد و انقلابی
 - ب- حمایت از زیر ساختها برای توسعه نواحی شهرستانی و رده‌های مقاومت بسیج، متناسب با توسعه و تغییرات تقسیمات کشوری

ج- پشتیبانی از رده‌های مقاومت بسیج و بسیج اساتید، دانشجو و طلبه در دستگانه‌های اجرائی به‌ویژه در فعالیت‌های پژوهشی و علمی

د- کمک به تعمیق ارزشهای انقلاب اسلامی و توسعه فرهنگ و تفکر بسیجی از طریق تشکیل هسته‌های تربیتی، غنی‌سازی اوقات فراغت، توسعه فرهنگ ارزشی و استفاده از نخبگان بسیجی برای مشاوره و تولید فکر، توسعه فرهنگ عفاف و حجاب، آشنایی با مبانی اندیشه حضرت امام (ره) با اجرای طرح‌های دانشجویی، دانش‌آموزی، اقشار و رده‌های مقاومت بسیج

ه- پشتیبانی و کمک به مقابله با جنگ نرم در حوزه‌های مختلف با اولویت حضور فزاینده در فضای مجازی و رایانه‌ای (سایبری) با رویکرد بومی

و- امکان استفاده از خدمت کارکنان بسیجی فعال و ویژه شاغل برای شرکت در آموزشها و اردوها و سایر برنامه‌ها حداکثر به مدت پانزده روز در سال به جای خدمت اداری بدون دریافت حق مأموریت

ز- حذف شد.

ح- فراهم نمودن پشتیبانی‌های لازم برای جذب و به‌کارگیری سی‌میلیون نفر از بسیج دهها میلیونی با رویکرد فرهنگی، اجتماعی و علمی

ط- پشتیبانی از رده‌های مقاومت بسیج جامعه زنان به‌ویژه در فعالیت‌های مربوط به توسعه فرهنگ عفاف و حجاب و تحکیم بنیان خانواده

تبصره ۱- به سازمان بسیج مستضعفین اجازه داده می‌شود از محل اعتبار مصوب خود حمایت لازم را برای تأمین پوشش بیمه‌ای و جبران خسارت‌های ناشی از به‌کارگیری بسیجیان فاقد پوشش بیمه‌ای در مأموریت‌های مختلف به ویژه دفاعی، امنیتی و کاروان‌های راهیان نور به عمل آورد.

تبصره ۲- به دستگانه‌های اجرائی اجازه داده می‌شود متناسب با میزان آمادگی سازمان بسیج سازندگی، اجرای بخشی از فعالیت‌های آموزشی، بهداشتی، فرهنگی و غنی‌سازی اوقات فراغت و پروژه‌های عمرانی خود از قبیل احداث و تعمیر مساجد، مدارس و خانه‌های بهداشت روستایی، بیابان‌زدایی، جنگلکاری، آبرسانی به روستاها و همچنین در مناطق محروم، روستایی و مرزی را به آن سازمان واگذار نماید تا با استفاده از نیروهای داوطلب بسیجی و مردمی و جوانان و متخصصان به‌نحو سازمان یافته، اجراء نمایند.

ماده الحاقی (۷۷)- قانون خدمات رسانی به ایثارگران و تبصره‌ها و اصلاحات بعدی آن دائمی می‌شود.

ماده الحاقی (۷۸)- ماده (۴۴) برنامه پنجم با اصلاحات ذیل تنفیذ می‌شود:

۱- در سطر سوم عبارت «از جمله» بعد از عبارت «و امتیازات به ایثارگران» و در سطر چهارم عبارت

«رزمندگان با سابقه شش‌ماه جبهه» بعد از عبارت «جانبازان، آزادگان» اضافه گردید.

۲- در بند (الف) شهیده اضافه شود.

۳- در بند (ب) فرزندان شهید بعد از شاغل و غیرشاغل اضافه گردد.

۴- کاردرمانی جهت جانبازان قطع نخاعی و اعصاب و روان، شیمیایی و نیز با تجویز پزشک خدمات دارویی مورد نیاز

۵- در بند(ل) دولت موظف است در استان‌هایی که ایثارگران فاقد سند ملکی می‌باشند با قولنامه وام مسکن پرداخت شود و در مناطقی که زمین دولتی وجود دارد به ایثارگران یک پلاک داده شود و جهت وام تکمیلی(دوم) خرید اضافه گردد. و سهم آورده ایثارگر یک دوم و به جای دو سال شش ماه حضور داوطلبانه منظور شود.

ماده الحاقی(۷۹)- موارد زیر از قانون برنامه پنجساله پنجم توسعه تنفیذ می‌شود:

۱) در بند(ک) ماده(۲۰) برنامه پنجم توسعه، کمک هزینه تحصیل اضافه و تنفیذ شود و مازاد بر سهمیه را رزمندگان و فرزندان آنان استفاده خواهند کرد.

۲) تنفیذ ماده(۴۵) قانون برنامه پنجم

۳) تنفیذ بند (و) ماده(۵۰) برنامه پنجم به استثنای ایثارگران و مستخدمین فاقد سابقه تخلف اداری

۴) تنفیذ تبصره یک ماده(۵۷)

۵) تنفیذ تبصره ماده(۶۰)

۶) عدم قطع مستمری والدین شهید که معلول، محجور، صعب‌العلاج، بیماری خاص، مطلقه و نامادری دارند.
۷) آن دسته از فرزندان شهید که دارای بیماری خاص و صعب‌العلاج و یا توان کار ندارند معادل مستمری والدین شهید ماهانه حقوق پرداخت شود.

۸) کلیه دستگاههای اجرائی موظفند با نقل و انتقال درون و بیرون استانی(محل جغرافیایی) مستخدمان ایثارگران موافقت نمایند و نقل و انتقال آنان به‌عنوان مازاد ممنوع است.

۹) ایثارگران رسمی و پیمانی در دستگاههای دولتی که براساس نظر دستگاهها از پستهای مدیریت تنزل پیدا می‌کنند پست هم‌تراز با نام براساس آخرین شغل زمان اشتغال بر آنان در نظر گرفته می‌شود به‌طوری که حقوق و مزایای ایشان نسبت به قبل تنزل پیدا نکند.(ماده(۷۱) قانون خدمات کشوری سایر مقامات)

۱۰) دستگاه یا بنیاد شهید موظف است برای ایثارگران شاغل در بخش‌های خصوصی یا غیرانتفاعی و غیرشاغل که از فوق‌العاده‌های ایثارگری پرداختی دستگاههای دولتی بهره‌مند نمی‌شوند برابر فوق‌العاده‌های ایثارگری دولت به ایثارگر پرداخت نماید.

۱۱) دولت موظف است کلیه فرزندان شهید و شهیده فاقد شغل و پوشش بیمه‌ای متقاضی شغل و کار مناسب تا زمان تأمین پایدار را تحت پوشش بیمه اجباری بازنشستگی و درمانی سازمان تأمین اجتماعی قرار داده و صددرصد(۱۰۰٪) حق بیمه مربوطه را تأمین و پرداخت نماید.

۱۲) معیار حقوق بازنشستگی ایثارگران شاغل در دستگاهها و وزارتخانه‌ها و سازمان‌های دولتی و لشگری بر مبنای بالاترین پست سازمانی و شاغلین در سایر بخش‌های خصوصی و غیردولتی بر مبنای دو سال منتهی به بازنشستگی محاسبه و پرداخت می‌گردد.

۱۳) بنیاد شهید موظف است ظرف مدت سه سال شرکت‌های اقتصادی و سرمایه‌گذاری متعلق به ایثارگران را ضمن خودداری از هرگونه انتقال و انتفاع به غیر «برای اصل ۴۴» زمینه انتقال و واگذاری کلیه اختیارات را به سهامداران و اعمال حقوق قانونی برای سهامداران فراهم نماید.

۱۴) ستاد کل نیروهای مسلح مجاز است یکی از نوادگان جانبازان فاقد فرزند را جهت نگهداری خویش معاف از خدمت نماید.

۱۵) دولت موظف است برای ایثارگران فاقد تحرک (زمین‌گیر) حق نگهداری پیش‌بینی نماید.

۱۶) دولت موظف است بابت رد دیون و مطالبات ایثارگران و خانواده معظم شهداء و تغییرات بعدی آنان و اجرای کامل قانون خدمات ایثارگران و رزمندگان معسر تا پایان سال دوم برنامه اقدام نماید.

ماده الحاقی (۸۰)- کلیه دستگاههای اجرائی مشمول این قانون موظفند به خانواده شهدا و جانبازان بیست و پنج درصد (۲۵٪) و بالاتر و آزادگان شاغل و بازنشسته مبلغی معادل بیست و پنج درصد (۲۵٪) حداقل حقوق کارکنان دولت را که هر سال توسط دولت تعیین می‌شود، به‌عنوان فوق‌العاده ایثارگری به‌طور ماهانه پرداخت نمایند.

تبصره ۱- به افراد موضوع ماده مذکور که در استخدام دولت نیستند مبلغ یادشده توسط بنیاد تأمین و پرداخت می‌گردد.

تبصره ۲- این فوق‌العاده ایثارگری به جانبازان و آزادگان از کارافتاده که از حقوق حالت اشتغال مطابق مواد (۳۸) و (۳۹) این قانون برخوردار گردیده‌اند تعلق نخواهد گرفت.

ماده الحاقی (۸۱)- دولت مکلف است به‌منظور ارتقای توانمندی‌های دفاعی در تراز قدرت منطقه‌ای و توسعه توان موشکی و فناوری‌های علمی و تحقیقاتی و افزایش ظرفیت تولید و تأمین سلاح‌ها و تجهیزات عمده دفاعی برترساز با قابلیت بازدارندگی مؤثر و متناسب با انواع تهدیدات در بودجه سالیانه کشور حداقل پنج واحد درصد از منابع بودجه عمومی را در سال اول به‌عنوان سهم تقویت بنیه دفاعی اختصاص دهد. این سهم متناسب با انواع تهدیدات در سال‌های بعدی سالیانه نیم‌واحد درصد افزایش یابد.

دولت و نیروهای مسلح موظفند تمهیدات لازم را برای به‌کارگیری تمام ظرفیت‌های کشور در راستای ارتقای توانمندی‌های دفاعی کشور و انجام اقدامات زیر به‌عمل آورند:

حفظ و ارتقای آمادگی‌های دفاعی یگان‌های رزمی نیروهای مسلح در سطح هشتاد درصد (۸۰٪)

به کارگیری و افزایش ظرفیت‌های تولیدی صنایع دفاعی به طور کامل جهت تأمین صد درصد (۱۰۰٪) نیاز نیروهای مسلح به اقلام راهبردی و سایر اقلام مورد نیاز به میزان هفتاد درصد (۷۰٪)

ماده الحاقی (۸۲) - دولت مکلف است نسبت به برقراری و پرداخت مستمری به رزمندگان معسر دارای حداقل شش ماه سابقه حضور در جبهه به طریقی اقدام نماید که مستمری ماهانه آنها کمتر از هفتاد و پنج درصد (۷۵٪) حداقل دستمزد هر سال در طول اجرای برنامه ششم نباشد. منابع مورد نیاز این بند از پنجاه درصد (۵۰٪) ماده (۷) قانون هدفمندی تأمین می‌شود. نحوه اجرای این بند توسط وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح با همکاری سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور و وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی تهیه و در آیین‌نامه اجرائی آن درج می‌شود.

ماده الحاقی (۸۳) - صندوق‌های بازنشستگی مکلف هستند حقوق بازنشستگی خانواده‌های شهدا، جانبازان و آزادگان مشمول قانون حالت اشتغال اعم از کشوری و یا لشکری را معادل آخرین حقوق و مزایای دریافتی تعیین نموده و از سقف محدودیت حداکثر هفت برابر حداقل حقوق معاف نماید.

ماده الحاقی (۸۴) - با توجه به افزایش تهدیدات سایبری آشکار و پنهان دشمنان علیه جمهوری اسلامی ایران، دولت مکلف است از طریق سازمان پدافند غیرعامل نسبت به افزایش سطح آموزش کارکنان ذی‌ربط دستگاههای اجرائی، اقدامات لازم را برای جلوگیری از نفوذ و مختل نمودن سیستم‌های نرم افزاری کشور به عمل آورد. بودجه مورد نیاز باید هر ساله در ردیف مستقل مقابله با تهدیدات سایبری برای سازمان پدافند غیرعامل کشور و دستگاههای اجرائی منظور گردد.

ماده الحاقی (۸۵) - حمایت همه جانبه از حقوق ایرانیان خارج از کشور و برنامه‌ریزی برای افزایش جلب سرمایه، توان علمی و تخصصی آنان در توسعه ملی، تأثیر بر سیاست‌های نظام سلطه در دفاع از منافع ملی ماده الحاقی (۸۶) - طرح انسداد مرز در مناطق مرزی با توجه به شرایط اقلیمی مناطق با استفاده از سامانه‌های دیگر هوشمند و در اختیار قراردادن توان اطلاعاتی و اجا بر اساس طرحهای مصوب ستاد کل نیروهای مسلح

ماده الحاقی (۸۷) - ایجاد بسترها و شرایط سیاسی لازم برای تنوع‌بخشی و تقویت پیوندهای راهبردی با کشورهای جهان به ویژه کشورهای منطقه، آسیای جنوب غربی، همسایگان و قدرت‌های نوظهور
۱۹- حقوقی و قضائی

ماده ۲۴ - به منظور افزایش دقت و سرعت در ارائه خدمات قضائی و تحقق عدالت قضائی، حقوق بشر اسلامی و حقوق شهروندی، ارتقای کیفیت و کاهش اطاله دادرسی و ایجاد فرصت برابر برای دسترسی آحاد مردم به خدمات قضائی:

۱- سازمان بهزیستی کشور مکلف است در راستای تحکیم نهاد خانواده نسبت به تأمین هزینه مشاوره برای افراد فاقد تمکن مالی که در اجرای قانون توسط مقام قضائی صلاحیتدار برای رفع اختلاف به آن سازمان برای مشاوره خانواده معرفی می‌شوند، اقدام لازم به عمل آورد.

۲- تمامی درخواست‌های اجرای مفاد اسناد رسمی لازم‌الاجراء از طریق ادارات اجرای مفاد اسناد رسمی لازم‌الاجراء سازمان ثبت اسناد و املاک کشور رسیدگی و اجرا می‌شود. این امر مانع از رسیدگی به دعاوی ناشی از اجرای اسناد رسمی در محاکم دادگستری نیست.

آیین‌نامه اجرائی این بند به منظور کاهش مراجعات مکرر جهت رسیدگی به پیشنهاد وزارت دادگستری و با همکاری سازمان ثبت اسناد و املاک کشور تهیه و به تصویب رئیس قوه قضائیه می‌رسد.

۳- در راستای اجرای سیاست‌های کلی برنامه ششم موضوع بهبود بخشیدن به وضعیت زندان‌ها و بازداشتگاه‌ها، سازمان زندان‌ها و اقدامات تأمینی و تربیتی کشور مکلف است اقدامات لازم برای تسریع در انتقال بیست (۲۰) زندان داخل محدوده شهرها با اولویت کلانشهرها به خارج از شهرها را از طرق زیر انجام دهد:

الف) فروش زندان‌های داخل شهرها به روش مذاکره و توافق به شهرداری‌ها و دیگر سازمان‌های عمومی غیردولتی و سایر نهادهای عمومی بدون الزام به رعایت مقررات و قوانین مربوط به مزایده
ب) وجوه حاصل از فروش هر کدام از زندان‌های مذکور که به تدریج و براساس توافق به عمل آمده به حساب ویژه نزد خزانه‌داری کل واریز می‌گردد به عنوان درآمد اختصاصی سازمان زندان‌ها و اقدامات تأمینی و تربیتی کشور تلقی می‌گردد و بدون الزام به رعایت محدودیت سال مالی، صرف احداث زندان‌های جایگزین در همان استان می‌گردد.

در صورت وجود مازاد درآمد حاصل از بند فوق، اعتبار مذکور صرف احداث، تکمیل، تعمیرات اساسی و تجهیز دیگر زندان‌های همان استان می‌گردد.

تبصره- دولت مکلف است ردیفی تحت عنوان انتقال زندان‌ها از شهرها به خارج شهرها ایجاد نماید به نحوی که پس از احداث زندان‌های جدید از محل فروش زندان‌های قدیمی مبلغ مزبور به خزانه اعاده گردد.
د) وزارت جهادکشاورزی (سازمان جنگل‌ها، مراتع و آبخیزداری) و سازمان امور اراضی مکلفند نسبت به واگذاری زمین رایگان به سازمان زندان‌ها برای احداث زندان‌های مذکور اقدام نمایند.

ه) سازمان ثبت و اسناد و املاک کشور مکلف است پس از استقرار زندانیان در محل زندان جدید خارج از شهر با همکاری وزارت امور اقتصادی و دارایی و پس از اعلام رسمی وزارت دادگستری نسبت به انتقال کلیه اسناد و مدارک زندان مذکور به خریدار یا خریداران اقدام نماید.

۴- در اجرای سیاست کاهش جمعیت کیفری و کاهش سالانه حداقل ده درصد (۱۰٪) از آمار زندانیان، سازمان زندان‌ها و اقدامات تأمینی و تربیتی مکلف است ضمن آگاهی مقامات قضائی از وضعیت آمار زندانیان و فضای آزاد زندان، ظرفیت پذیرش زندانیان را به صورت برخط و با رعایت جهات امنیتی در اختیار مقامات قضائی صلاحیتدار قرار دهد. قضات با لحاظ ظرفیت اعلام شده و تناسب قرار تأمین، از

صدور قرارهای تأمین منتهی به بازداشت و یا احکام حبس جز در موارد ضروری خودداری و از تأسیس‌های جدید کیفری مانند تعلیق تعقیب یا مجازات، تعویق صدور حکم، آزادی‌های مشروط و مجازات‌های جایگزین حبس استفاده خواهند نمود. دادسرای انتظامی قضات بر حسن اجرای این بند نظارت می‌کند.

مراکز پذیرش زندانیان در صورت تکمیل ظرفیت زندان‌ها، مراتب را به دادستان و رئیس حوزه قضائی اعلام می‌کنند، دادستان‌ها و رؤسای حوزه‌های قضائی مکلفند با رعایت مفاد بند فوق اقدامات لازم را به عمل آورند. دستورالعمل اجرائی این بند بنا به پیشنهاد وزارت دادگستری و رئیس سازمان زندان‌ها و اقدامات تأمینی و تربیتی تهیه و به تصویب رئیس قوه قضائیه می‌رسد.

۵- قوه قضائیه (دادگستری جمهوری اسلامی ایران) می‌تواند برای تکمیل پستهای بلا تصدی مصوب خود سالانه حداکثر پانصد قاضی جدید در سقف اعتبارات مصوب از طریق آگهی استخدامی و در فضای رقابتی جذب نماید.

۶- سازمان پزشکی قانونی می‌تواند خدمات پزشکی قانونی و بخشی از وظایف مذکور در ماده (۱) قانون تشکیل سازمان را با اعمال نظارت به اشخاص حقیقی و حقوقی واجد صلاحیت واگذار نماید. آیین‌نامه اجرائی این بند با پیشنهاد وزیر دادگستری و همکاری دستگاههای اجرائی ذی‌ربط تهیه و پس از تأیید رئیس قوه قضائیه به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید.

۷- در اجرای سیاست‌های بازنگری در قوانین جزائی و با هدف کاهش جمعیت کیفری؛ الف) قوه قضائیه مکلف است با همکاری وزارت دادگستری به منظور تبدیل جرائم کم اهمیت به تخلف، لایحه «تعیین عناوین تخلف و آیین رسیدگی به آن» جهت الحاق به وظایف سازمان تعزیرات حکومتی را حداکثر تا پایان سال اول برنامه ششم تهیه تا از طریق دولت به مجلس شورای اسلامی تقدیم گردد. ب) قوه قضائیه مکلف است به منظور کاهش مجازات حبس و تبدیل آن به مجازات‌های دیگر از قبیل ضمانت اجراهای انتظامی، انضباطی، مدنی، اداری و ترمیمی و متناسب سازی مجازات‌ها با جرایم، نسبت به تنقیح، اصلاح و رفع خلاءهای قوانین جزائی اقدام و حداکثر تا پایان سال اول برنامه ششم لایحه مورد نیاز را تهیه تا از طریق دولت به مجلس شورای اسلامی تقدیم گردد.

۸- به منظور استفاده از خدمات کارشناسان و مشاوران در دستگاههای اجرائی به ویژه در زمینه‌های بودجه‌ریزی، برنامه‌ریزی حقوقی، اداری و استخدامی، نظام تشخیص صلاحیت شامل رتبه‌بندی، رسیدگی انتظامی و تعرفه خدمات کارشناسی مشاوران و کارشناسان مذکور به پیشنهاد سازمان و معاونت حقوقی رئیس جمهور به تصویب هیأت وزیران می‌رسد.

۸- در جهت حفاظت بهینه از بیت‌المال و حقوق و اموال دولت، دستورالعمل مشتمل بر سازوکارهای مختلف تشویق و ماندگاری شاغلان در پستهای تخصصی حقوقی در دستگاههای اجرایی از جمله در مورد فوق‌العاده حمایت قضائی مشترکاً توسط معاون حقوقی رئیس جمهور و وزیر دادگستری و رئیس سازمان ابلاغ خواهد شد.

ماده الحاقی (۸۸)- به منظور تحقق اهداف چشم‌انداز و فرامین مقام معظم رهبری در خصوص مبارزه با فساد و در راستای بند «۱۹» سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی و بند «۳۹» سیاست‌های کلی برنامه ششم توسعه:

۱- کلیه دستگاههای اجرایی به منظور شفاف‌سازی فضای اقتصادی و اداری مکلفند حداکثر تا پایان سال دوم برنامه بسترهای الکترونیکی لازم شامل سامانه‌ها، پایگاه‌ها و بانک‌های اطلاعاتی خود را جهت تأمین نیازهای اطلاعاتی، رصد و پایش برخط و تسهیل نظارت الکترونیکی سازمان بازرسی کل کشور و در چهارچوب وظایف سازمان مذکور فراهم، و دسترسی‌های مورد نظر را برای سازمان مذکور ایجاد نمایند .

۲- با توجه به ضرورت استفاده از خدمات نیروهای مجرب و متخصص در امر نظارت و بازرسی، سازمان بازرسی کل کشور می‌تواند در طول برنامه ششم توسعه از خدمات حداکثر تعداد ۲۰۰ نفر از افراد بازنشسته با حداقل مدرک کارشناسی و واجد صلاحیت در امور تخصصی استفاده نماید.

قانون الحاق دولت جمهوری اسلامی ایران به کنوانسیون سازمان ملل متحد برای مبارزه با فساد

شماره ۱۴۱۸۵۱

۱۳۸۷/۸/۲۶

قانون الحاق دولت جمهوری اسلامی ایران به کنوانسیون سازمان ملل متحد برای مبارزه با فساد

جناب آقای دکتر محمود احمدی نژاد ریاست محترم جمهوری اسلامی ایران
عطف به نامه شماره ۳۳۶۵۹/۳۹۲۸۲ مورخ ۱۳۸۴/۷/۱۱ در اجراء اصل یکصد و بیست و سوم (۱۲۳) قانون
اساسی جمهوری اسلامی ایران قانون الحاق دولت جمهوری اسلامی ایران به کنوانسیون سازمان ملل متحد برای
مبارزه با فساد مصوب جلسه علنی مورخ ۱۳۸۵/۳/۲۱ مجلس که با عنوان لایحه به مجلس شورای اسلامی تقدیم
و مطابق اصل یکصد و دوازدهم (۱۱۲) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران به مجمع محترم تشخیص مصلحت
نظام ارسال گردیده بود با تأیید آن مجمع به پیوست ابلاغ می‌گردد.
ضمناً تصویر مصوبه مجمع تشخیص مصلحت نظام که در آن تکلیفی برای دولت جمهوری اسلامی ایران به
هنگام الحاق به کنوانسیون مزبور منظور گردیده است به پیوست ارسال می‌گردد.

رئیس مجلس شورای اسلامی - علی لاریجانی

۱۳۸۷/۸/۲۶

شماره ۱۴۱۸۵۱

وزارت امور خارجه

قانون الحاق دولت جمهوری اسلامی ایران به کنوانسیون سازمان ملل متحد برای مبارزه با فساد که در
جلسه علنی روز یکشنبه مورخ بیست و یکم خرداد ماه یکهزار و سیصد و هشتاد و پنج مجلس شورای اسلامی
تصویب و مجمع تشخیص مصلحت نظام در تاریخ ۱۳۸۷/۷/۲۰ و در اجرای اصل (۱۱۲) قانون اساسی تصویب آن
را با درج بیانیه‌ای هنگام الحاق، موافق با مصلحت نظام تشخیص داده است و طی نامه شماره
۴۸۳/۴۵۳۴۷ مورخ ۱۳۸۷/۸/۱۴ مجلس شورای اسلامی واصل شده است، به پیوست جهت اجرا ابلاغ می‌گردد.
لازم است هنگام مبادله اسناد الحاق، نزد امین اسناد، بیانیه مندرج در نامه شماره ۵۶۷۷۶/۰۱۰۱ مورخ
۱۳۸۷/۷/۲۳ مجمع تشخیص مصلحت نظام نیز ثبت گردد.

رئیس جمهور - محمود احمدی نژاد

قانون الحاق دولت جمهوری اسلامی ایران به کنوانسیون سازمان ملل متحد برای مبارزه با فساد

ماده واحده - به دولت جمهوری اسلامی ایران اجازه داده می‌شود با رعایت اصل یکصد و سی و نهم
(۱۳۹) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران و تبصره زیر به کنوانسیون سازمان ملل متحد برای مبارزه با فساد
مصوب ۱۳۸۲/۸/۹ برابر با ۳۱ اکتبر ۲۰۰۳ مجمع عمومی سازمان ملل متحد مشتمل بر هفتاد و یک ماده به
شرح پیوست ملحق شود و سند الحاق را نزد امین اسناد کنوانسیون (دبیرکل سازمان ملل متحد) تودیع نماید.
تبصره - جمهوری اسلامی ایران خود را ملتزم به ترتیبات موضوع بند (۲) ماده (۶۶) کنوانسیون در خصوص
ارجاع هرگونه اختلاف ناشی از تفسیر یا اجراء آن که از طریق مذاکره حل و فصل نشود، به داوری یا دیوان
بین‌المللی دادگستری نمی‌داند. ارجاع اختلاف به داوری یا دیوان بین‌المللی دادگستری صرفاً در صورت رضایت
کلیه طرفهای اختلاف ممکن می‌باشد.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

کنوانسیون سازمان ملل متحد برای مبارزه با فساد

(مصوب ۱۳۸۲/۸/۹ هجری شمسی برابر با ۳۱ اکتبر ۲۰۰۳ میلادی)

مقدمه

کشورهای عضو این کنوانسیون،

با ابراز نگرانی از وخامت، مشکلات و تهدیدات ناشی از فساد نسبت به ثبات و امنیت جوامع که به سنتها و ارزشهای دموکراسی، ارزشهای اخلاقی و عدالت لطمه می‌زند و توسعه پایدار و حاکمیت قانون را به خطر می‌اندازد؛

همچنین با ابراز نگرانی درخصوص ارتباط بین فساد و سایر اشکال جرائم به‌ویژه جرائم سازمان یافته و جرائم اقتصادی از جمله پولشویی؛

همچنین با ابراز نگرانی بیشتر درباره موارد فساد که مقدار زیادی از ذخایر مالی را دربر می‌گیرد و سهم اساسی منابع کشورها را تشکیل می‌دهد و ثبات سیاسی و توسعه پایدار آن کشورها را تهدید می‌کند؛
با اعتقاد به این که فساد، دیگر یک موضوع داخلی نیست بلکه پدیده‌ای فراملی است که بر تمامی جوامع و اقتصادها تأثیر می‌گذارد و همکاری بین‌المللی را جهت جلوگیری و کنترل آن با اهمیت می‌نماید؛
همچنین با اعتقاد به این که نگرش جامع و چند زمینه‌ای جهت جلوگیری و مبارزه با فساد به نحو مؤثری ضروری می‌باشد؛

همچنین با اعتقاد به این که وجود کمک فنی می‌تواند نقش مهمی را در ارتقاء قابلیت کشورها از جمله از طریق تحکیم ظرفیت و ایجاد روش متداول جهت جلوگیری و مبارزه مؤثر با فساد، ایفا کند؛
با اعتقاد به این که کسب غیرقانونی ثروت فردی به‌ویژه می‌تواند به نهادهای مردم‌سالار، اقتصادهای ملی و حاکمیت قانون ضربه بزند؛

با عزم جلوگیری، کشف و ممانعت مؤثر از نقل و انتقال بین‌المللی دارایی‌هایی که به‌صورت غیرقانونی به‌دست آمده است و تحکیم همکاری‌های بین‌المللی در جهت بازگرداندن دارایی‌ها؛
با اذعان به اصول اساسی فرآیند قانونی مقتضی در جریانات رسیدگی کیفری و رسیدگی‌های مدنی و اداری جهت داوری درخصوص حقوق مربوط به اموال؛

با درنظر داشتن این موضوع که پیشگیری و ریشه‌کنی فساد مسؤلیت تمامی کشورها است و این که آنها باید با یکدیگر و با حمایت و دخالت افراد و گروههای خارج از بخش دولتی مثل جامعه مدنی، سازمانهای غیردولتی و سازمانهای جامعه مدار همکاری کنند، البته در صورتی که قرار باشد تلاشهای آنها در این زمینه مؤثر باشد؛

با درنظر داشتن اصول مدیریت مناسب امور عمومی و اموال دولتی، عدالت، مسؤلیت و برابری در برابر قانون و ضرورت حفاظت از یکپارچگی و شکوفا کردن فرهنگ رد فساد؛
با تقدیر از کار کمیسیون پیشگیری از جرم و عدالت کیفری و دفتر جرم و مواد مخدر سازمان ملل متحد در زمینه پیشگیری و مبارزه با فساد؛

با یادآوری کارهای انجام شده به‌وسیله سایر سازمانهای منطقه‌ای و بین‌المللی در این زمینه، از جمله فعالیتهای اتحادیه آفریقا، شورای اروپا، شورای همکاری گمرکی (که به سازمان جهانی گمرک نیز معروف است)، اتحادیه اروپا، اتحادیه کشورهای عربی، سازمان توسعه و همکاری اقتصادی و سازمان کشورهای آمریکایی؛

با در نظر داشتن همراه با قدردانی از اسناد چندجانبه برای جلوگیری و مبارزه با فساد از جمله و به‌ویژه کنوانسیون مبارزه با فساد میان کشورهای آمریکایی مصوب ۲۹ مارس (۱۹۹۶) میلادی ۱۳۷۴/۱/۹ هجری شمسی سازمان کشورهای آمریکایی، کنوانسیون مبارزه با فساد مقامهای جوامع اروپایی یا مقامهای کشورهای عضو اتحادیه اروپا مصوب ۲۶ مه (۱۹۹۷) میلادی ۱۳۷۶/۳/۵ هجری شمسی شورای اتحادیه اروپا، کنوانسیون مبارزه با رشوه‌خواری مقامهای دولتی خارجی در معاملات تجاری بین‌المللی مصوب ۲۷ نوامبر (۱۹۹۷) میلادی ۱۳۷۵/۹/۶ هجری شمسی، سازمان توسعه و همکاری اقتصادی، کنوانسیون حقوق کیفری در مورد فساد مصوب ۲۷ ژانویه (۱۹۹۹) میلادی ۱۳۷۷/۱۱/۷ هجری شمسی کار گروه وزیران شورای اروپا، کنوانسیون حقوق مدنی در مورد فساد مصوب ۴ نوامبر (۱۹۹۹) میلادی ۱۳۷۸/۸/۱۳ هجری شمسی کار گروه وزیران شورای اروپا و کنوانسیون اتحادیه آفریقا در مورد جلوگیری و مبارزه با فساد مصوب ۱۲ ژوئیه (۲۰۰۳) میلادی ۱۳۸۲/۴/۳۱ هجری شمسی اجلاس سران دولتها و کشورهای عضو اتحادیه آفریقا؛ با استقبال از لازم‌الاجراء شدن کنوانسیون سازمان ملل متحد در مورد مبارزه با جرائم سازمان یافته فراملی در تاریخ ۲۹ سپتامبر (۲۰۰۳) میلادی ۱۳۸۲/۷/۷ هجری شمسی، به شرح زیر توافق نموده‌اند:

فصل اول - مقررات عمومی

ماده ۱- بیان اهداف

اهداف این کنوانسیون عبارتند از:

الف - ارتقاء و تحکیم اقدامات جهت پیشگیری و مبارزه مؤثرتر و کارا تر با فساد.
ب - ارتقاء، تسهیل و حمایت از همکاریهای بین‌المللی و کمکهای فنی در زمینه پیشگیری و مبارزه با فساد از جمله بازگرداندن دارایی‌ها.

پ - ترغیب امانتداری، پاسخگویی و مدیریت مناسب امور عمومی و اموال دولتی.

ماده ۲ - کاربرد اصطلاحات

از نظر این کنوانسیون:

الف - «مقام دولتی» اطلاق می‌شود به:

۱- هر شخصی که دارای شغل قانونگذاری، اجرائی، اداری یا قضائی در کشور عضو اعم از انتصابی یا انتخابی و دائم یا موقت باشد و حقوق دریافت کند یا نکند، صرف‌نظر از ارشدیت وی.

۲- هر شخص دیگری که کار دولتی را انجام می‌دهد از جمله برای نهاد یا مؤسسات دولتی یا همان‌طور که در قانون داخلی کشور عضو تعریف شده است و همان‌گونه که در زمینه مربوط قانون کشور عضو به کار رفته است، خدمات دولتی ارائه می‌دهد.

۳- هر شخص دیگری که به‌عنوان «مقام دولتی» در قانون کشور عضو تعریف شده باشد، در هر حال از نظر بعضی از اقدامات مندرج در فصل (۲) این کنوانسیون، مقام دولتی به معنی شخصی است که یک کار دولتی را انجام می‌دهد یا همان‌طور که در قانون داخلی کشور عضو تعریف شده است و همان‌گونه که در زمینه مربوط قانون کشور عضو به کار رفته است خدمات دولتی ارائه می‌دهد.

ب - «مقام دولتی خارجی» به هر شخصی اطلاق می‌شود که شغل قانونگذاری، اجرائی، اداری یا قضائی یک کشور خارجی را اعم از انتصابی یا انتخابی برعهده دارد و هر شخصی که یک شغل دولتی را برای یک کشور خارجی از جمله یک نهاد یا مؤسسه دولتی انجام می‌دهد.

- پ - « مقام یک سازمان عمومی بین‌المللی » به کارمند بین‌المللی یا هر شخصی اطلاق می‌شود که توسط چنین سازمانی مجاز می‌باشد از طرف آن سازمان اقدام نماید.
- ت - « اموال » به دارایی‌ها از هر نوع اعم از مادی یا غیرمادی، منقول یا غیرمنقول، ملموس یا غیرملموس و اسناد قانونی یا اسناد مبین حق یا منافع در دارایی‌های مزبور اطلاق می‌شود.
- ث - « عواید ناشی از جرم » به هر مالی اطلاق می‌شود که به صورت مستقیم یا غیرمستقیم از طریق ارتکاب جرم به دست آید.
- ج - « مسدود کردن » یا « ضبط »، به جلوگیری موقت از انتقال، تبدیل، فروش یا جابه‌جایی یا برعهده گرفتن موقت مسؤولیت اداره یا کنترل اموال براساس دستور صادره توسط دادگاه یا مرجع صلاحیتدار دیگر اطلاق می‌شود.
- چ - « مصادره » که در موارد قابل اعمال شامل زیان و ازدست دادن است به محرومیت دائم از اموال با حکم دادگاه یا مرجع صلاحیتدار دیگر اطلاق می‌شود.
- ح - « جرم اصلی » به هر جرمی اطلاق می‌شود که در نتیجه آن، عوایدی حاصل شده است که ممکن است همان‌طور که در ماده (۲۳) این کنوانسیون تعریف شده است به صورت موضوع یک جرم در آید.
- خ - « تحویل کنترل شده محموله » به فن تجویز ورود، گذر و خروج محموله‌های غیرقانونی یا مظنون، از قلمرو یک یا چند کشور با آگاهی و تحت نظارت مقامات صلاحیتدار آنها با هدف تحقیق و تفحص درباره یک جرم و شناسایی افراد دخیل در ارتکاب جرم اطلاق می‌شود.
- ماده ۳ - دامنه شمول
- ۱- این کنوانسیون طبق شرایط آن جهت پیشگیری، بررسی و پیگرد فساد و مسدود کردن، ضبط، مصادره و بازگرداندن عواید ناشی از جرائم موضوع این کنوانسیون به کار خواهد رفت.
- ۲- از نظر اجراء این کنوانسیون، در رابطه با جرائم احراز شده در آن، ضرورتی ندارد که حتماً منجر به خسارت یا لطمه به اموال دولتی شوند، مگر این که به صورت دیگری در آن بیان شده باشد.
- ماده ۴ - حفظ حاکمیت
- ۱- کشورهای عضو، تعهدات خود براساس این کنوانسیون را طبق اصول حاکمیت برابر و تمامیت ارضی کشورها و عدم دخالت در امور داخلی سایر کشورها انجام خواهند داد.
- ۲- هیچ چیز در این کنوانسیون، یک کشور عضو را محق نمی‌نماید تا در قلمرو کشور دیگری اعمال صلاحیت و اجراء اموری را بنماید که منحصراً طبق قانون داخلی آن کشور برای مراجع آن کشور در نظر گرفته شده است.
- فصل دوم - اقدامات پیشگیرانه
- ماده ۵ - سیاستها و اقدامات پیشگیری از فساد
- ۱- هر کشور عضو، طبق اصول اساسی نظام حقوقی خود، سیاستهای مؤثر و هماهنگ ضد فساد را که مشارکت جامعه را ارتقاء می‌دهد و اصول حاکمیت قانون، مدیریت مناسب امور عمومی و اموال دولتی، یکپارچگی، شفافیت و مسؤولیت‌پذیری را منعکس می‌کند، توسعه داده و اجراء خواهد کرد یا به آنها ادامه خواهد داد.
- ۲- هر کشور عضو، تلاش خواهد نمود تا اقدامات مؤثری را با هدف پیشگیری از فساد به عمل آورده و آنها را ترغیب کند.

۳- هر کشور عضو، تلاش خواهد نمود تا به صورت متناوب اسناد قانونی مربوط و اقدامات اداری را از نظر تعیین کفایت آنها برای پیشگیری و مبارزه با فساد ارزیابی نماید.

۴- کشورهای عضو، به نحو مقتضی و طبق اصول اساسی نظام حقوقی خود با یکدیگر و سازمانهای منطقه‌ای و بین‌المللی مربوط در جهت ارتقاء و توسعه اقدامات موضوع این ماده همکاری خواهند نمود. این همکاری ممکن است مشارکت در پروژه‌ها و برنامه‌های بین‌المللی با هدف پیشگیری از فساد را دربر گیرد.

ماده ۶- نهاد یا نهادهای مسؤؤل پیشگیری از فساد

۱- هر کشور عضو، براساس اصول اساسی نظام حقوقی یا در صورت اقتضاء، وجود نهاد یا نهادهایی را که به وسیله روشهایی مانند موارد زیر از فساد جلوگیری می‌کنند، تضمین خواهد کرد:

الف - اجراء سیاستهای موضوع ماده (۵) این کنوانسیون و در صورت اقتضاء نظارت و هماهنگی اجراء آن سیاستها.

ب - افزایش و نشر آگاهی درباره پیشگیری از فساد.

۲- هر کشور عضو، طبق اصول اساسی نظام حقوقی خود، به نهاد یا نهادهای موضوع بند (۱) این ماده استقلال لازم را اعطاء خواهد نمود تا این نهاد یا نهادها را قادر سازد وظایف خود را فارغ از نفوذ غیرضروری به نحو مؤثری انجام دهند و منابع مادی لازم و کارکنان متخصص و آموزشی که چنین کارکنانی ممکن است نیاز داشته باشند تا وظایف خود را انجام دهند، تأمین خواهد نمود.

۳- هر کشور عضو، نام و نشانی مرجع یا مراجعی را که ممکن است در توسعه و اجراء اقدامات ویژه جهت جلوگیری از فساد، سایر کشورهای عضو را یاری دهند، به دبیرکل سازمان ملل متحد اطلاع خواهد داد.

ماده ۷- بخش دولتی

۱- هر کشور عضو، در صورت اقتضاء، براساس اصول اساسی نظام حقوقی خود تلاش خواهد نمود تا نظامهایی را با ویژگیهای زیر جهت استخدام، به‌کارگیری، حفظ، ارتقاء و بازنشستگی کارمندان و در صورت اقتضاء سایر مقامات دولتی غیرمنتخب اتخاذ و حفظ کند و تحکیم بخشد:

الف - براساس اصول کارآیی، شفافیت و معیارهای هدفمند مثل شایستگی، برابری و استعداد باشند.

ب - شامل مراحل کافی جهت گزینش و آموزش افراد برای مقامهای دولتی که به ویژه در برابر فساد

آسیب‌پذیر هستند و در صورت اقتضاء چرخش کاری چنین افرادی برای مشاغل دیگر باشند.

پ - با در نظر گرفتن سطح توسعه اقتصادی کشور عضو، معیارهای پرداخت برابر و پاداش را ارتقاء دهد.

ت - برنامه‌های آموزشی و پرورشی را ارتقاء دهند تا آنها را قادر نمایند که الزامات اجراء مناسب، صحیح و آبرومند وظایف عمومی را برآورده نمایند و آموزش تخصصی و مناسب را ارائه دهند تا آگاهیهای آنها رانسبت به خطرات فساد ذاتی در اجراء وظایفشان ارتقاء دهد. برنامه‌های مزبور ممکن است در موارد قابل اعمال، اشاره به استانداردها یا ضوابط رفتاری داشته باشد.

۲- هر کشور عضو، مطابق با اهداف این کنوانسیون و طبق اصول اساسی قانون داخلی خود اتخاذ اقدامات قانونی و اداری مناسب را مدنظر قرار خواهد داد تا معیارهای مربوط به نامزدی و انتخاب جهت مشاغل دولتی را ارائه دهد.

۳- هر کشور عضو، همچنین مطابق با اهداف این کنوانسیون و براساس اصول اساسی قانون داخلی خود اتخاذ اقدامات اداری و قانونی مقتضی را مدنظر قرار می‌دهد تا شفافیت در تأمین مالی نامزدها را برای مشاغل منتخب دولتی و درجایی که صدق کند تأمین مالی احزاب سیاسی را نیز ارتقاء دهد.

۴- هر کشور عضو، براساس اصول قانون داخلی خود تلاش خواهد کرد تا نظامهایی که شفافیت را ارتقاء می‌دهد و از تنازع منافع جلوگیری می‌نماید، اتخاذ و حفظ کرده و تحکیم بخشد.

ماده ۸ - ضوابط مربوط به رفتار مقامات دولتی

۱- هر کشور عضو، به منظور مبارزه با فساد، طبق اصول اساسی نظام حقوقی خود یکپارچگی، صداقت و مسؤلیت را در بین مقامات دولتی خود ارتقاء خواهد داد.

۲- هر کشور عضو، به‌ویژه تلاش خواهد نمود تا در چهارچوب نظام حقوقی و سازمانی خود مقررات یا استانداردهای رفتاری را جهت اجراء صحیح، آبرومندانه و مناسب عملکردهای دولتی به کار برد.

۳- هر کشور عضو، به منظور اجراء مفاد این ماده، در صورت اقتضاء براساس اصول اساسی نظام حقوقی خود، ابتکارات مربوط به سازمانهای منطقه‌ای، بین منطقه‌ای و چندجانبه مثل ضوابط بین‌المللی نحوه رفتار مقامات دولتی مندرج در ضمیمه قطعنامه شماره ۵۱/۵۹ مورخ دوازده دسامبر (۱۹۹۶) میلادی ۱۳۷۵/۹/۲۱ هجری شمسی مجمع عمومی را مدنظر قرار می‌دهد.

۴- هر کشور عضو، طبق اصول اساسی قانون داخلی خود، برقراری اقدامات و نظامهایی را جهت تسهیل گزارش‌دهی فساد به مراجع مربوط توسط مقامات دولتی درموقعی که به‌چنین اعمالی در اجراء وظایف خود برخورد می‌نمایند، مورد بررسی قرار خواهد داد.

۵ - هر کشور عضو، در صورت اقتضاء و طبق اصول اساسی قانون داخلی خود تلاش خواهد نمود تا اقدامات و نظامهای مورد نیاز مقامات دولتی را ایجاد نماید تا در رابطه با فعالیتهای بیرونی خود، استخدام، سرمایه‌گذاری، ذخایر مالی و هدایای کلان یا منافی که ممکن است از آن، تضاد منافع در رابطه با وظایف آنها به‌عنوان مقامات دولتی بروز کند، اظهاریه‌هایی را برای مراجع مربوط تهیه نماید.

۶ - هر کشور عضو، طبق اصول اساسی قانون داخلی خود، اتخاذ اقدامات انضباطی و غیره را نسبت به مقامات دولتی که ضوابط یا مقررات برقرار شده براساس این ماده را نقض می‌کنند، مدنظر قرار خواهد داد.

ماده ۹ - کارپردازی دولتی و مدیریت منابع مالی دولتی

۱- هر کشور عضو، طبق اصول اساسی نظام حقوقی خود، اقدامات مقتضی را اتخاذ خواهد نمود تا نظامهای کارپردازی مناسب را براساس شفافیت، رقابت و معیارهای عینی در تصمیم‌گیری که از جمله در رابطه با جلوگیری از فساد مؤثر هستند برقرار نماید. چنین نظامهایی که ممکن است آستانه ارزشهای مقتضی را در اجراء، مورد توجه قرار دهد، از جمله موارد زیر را مدنظر قرار خواهند داد:

الف - توزیع عمومی اطلاعات مربوط به تشریفات کارپردازی و قراردادهای از جمله اطلاعات مربوط به دعوت برای مناقصه و اطلاعات مربوط درباره اعطاء قراردادهای که برای مناقصه‌گذاران بالقوه وقت کافی را فراهم می‌آورد تا پیشنهادهای مناقصه خود را تهیه و ارائه دهند.

ب - برقراری شرایط مشارکت از جمله گزینش و معیار اعطاء و مقررات مناقصه و انتشار آنها از قبل.

پ - استفاده از اهداف و معیارهای از پیش تعیین شده جهت تصمیمات مربوط به کارپردازی دولتی به منظور تسهیل تأیید بعدی اجراء درست مقررات یا تشریفات.

ت - نظام مؤثر بررسی داخلی شامل نظام استیناف به‌منظور حصول اطمینان از وجود چاره‌جوییها و راه‌چاره‌های قانونی در صورتی که قواعد یا تشریفات ایجاد شده به‌موجب این بند به اجراء درنیاید.

ث - در صورت اقتضاء اقداماتی جهت تنظیم مسائل مربوط به فرد مسؤول کارپردازی مثل اعلام سود در کارپردازیهای دولتی ویژه، بررسی مراحل کاری و نیازهای آموزشی.

۲- هر کشور عضو، طبق اصول اساسی نظام حقوقی خود، اقدامات مقتضی را اتخاذ خواهد نمود تا شفافیت و مسؤولیت‌پذیری در مدیریت منابع مالی دولتی ارتقاء یابد. چنین اقداماتی از جمله موارد زیر را دربر خواهد گرفت:

الف - تشریفات تصویب بودجه داخلی.

ب - گزارش به‌موقع درآمدها و هزینه‌ها.

پ - نظام حسابداری و ممیزی استاندارد و نظارت مربوط.

ت - نظامهای مؤثر و کارای مدیریت خطر و کنترل داخلی، و

ث - در صورت اقتضاء اقدام اصلاحی، در صورت عدم رعایت الزامات مقرر به موجب این بند.

۳- هر کشور عضو، اقدامات اداری و مدنی را برحسب ضرورت طبق اصول اساسی قانون داخلی خود اتخاذ خواهد نمود تا یکپارچگی دفتر حسابرسی، سوابق، صورتحسابهای مالی یا سایر اسناد مربوط به درآمدها و هزینه‌های عمومی حفظ و از مخدوش شدن چنین اسنادی جلوگیری شود.

ماده ۱۰ - گزارش‌دهی عمومی

هر کشور عضو، با مدنظر قرار دادن نیاز به مبارزه با فساد، طبق اصول اساسی قانون داخلی خود، برحسب ضرورت اقدامات لازم را اتخاذ خواهد نمود تا شفافیت در بخش دولتی از جمله به تشکیلات، عملکرد و فرآیندهای تصمیم‌گیری آن، ارتقاء یابد. چنین اقداماتی ممکن است از جمله موارد زیر را شامل شود:

الف - اتخاذ مراحل یا مقرراتی که به اعضاء جامعه امکان می‌دهد در صورت اقتضاء اطلاعاتی را درمورد تشکیلات، عملکرد و فرآیندهای تصمیم‌گیری مدیریت دولتی آن و با در نظر گرفتن حراست از زندگی خصوصی و داده‌های شخصی، اطلاعاتی را درمورد تصمیم‌گیریه‌ها و اعمال قانونی که به کلیه اعضاء جامعه مربوط می‌شود، به‌دست آورند.

ب - در صورت اقتضاء تسهیل تشریفات اداری به‌منظور تسهیل دسترسی عموم به نهادهای تصمیم‌گیر

صلاحیتدار.

پ - انتشار اطلاعاتی که ممکن است گزارشهای دوره‌ای در خصوص خطرات فساد در مدیریت دولتی آن را

دربر گیرد.

ماده ۱۱ - تدابیر مربوط به قوه قضائیه و واحدهای دادستانی

۱- با در نظر گرفتن استقلال قضائی و نقش مهم آن در مبارزه با فساد، هر کشور عضو طبق اصول اساسی

نظام حقوقی خود و بدون خدشه وارد آمدن به استقلال قضائی، اقداماتی را اتخاذ خواهد نمود تا یکپارچگی

تقویت شود و از فرصتهای فساد در بین اعضاء قوه قضائیه ممانعت به عمل آید. چنین اقداماتی ممکن است

شامل قواعد در خصوص رفتار اعضاء قوه قضائیه شود.

۲- اقداماتی در همان راستا مثل مواردی که طبق بند (۱) این ماده اتخاذ شده است، ممکن است در واحد

دادستانی در آن دسته از کشورهای عضو که در آنجا بخشی از قوه قضائیه را تشکیل نمی‌دهد، اما از استقلال

شبهه قوه قضائیه برخوردار است معرفی و به‌اجراء درآید.

ماده ۱۲ - بخش خصوصی

۱- هر کشور عضو، طبق اصول اساسی قوانین داخلی خود، اقداماتی را اتخاذ خواهد نمود تا از فساد بخش

خصوصی جلوگیری کند، استانداردهای حسابرسی و ممیزی را در بخش خصوصی ارتقاء دهد و در صورت اقتضاء

مجازاتهای مؤثر، بازدارنده مدنی، اداری یا کیفری مناسب را به خاطر قصور در پیروی از چنین اقداماتی، در نظر

بگیرد.

۲- اقدامات جهت دستیابی به این اهداف، ممکن است از جمله شامل موارد زیر شود:

الف - ارتقاء همکاری بین نهادهای مجری قانون و واحدهای خصوصی مربوط.
ب - ترغیب توسعه استانداردها و تشریفات طراحی شده جهت حفظ یکپارچگی واحدهای خصوصی مربوط از جمله نحوه رفتار جهت اجراء درست، آبرومندانه و مناسب فعالیتهای شغلی و کلیه حرف مربوط و جلوگیری از تنازع منافع و جهت ارتقاء استفاده از رویه‌های تجاری مناسب در بین مشاغل و در روابط قراردادی مشاغل با دولت.

پ - ارتقاء شفافیت در بین واحدهای خصوصی از جمله در صورت اقتضاء اقداماتی در خصوص هویت اشخاص حقیقی و حقوقی دخیل در ایجاد و مدیریت شخصیت حقوقی شرکتها.

ت - پیشگیری از سوء استفاده از تشریفات مربوط به واحدهای خصوصی از جمله تشریفات مربوط به یارانه‌ها و پروانه‌های اعطاء شده توسط مراجع دولتی جهت فعالیتهای بازرگانی.

ث - جلوگیری از تعارض منافع از طریق وضع محدودیتهای به‌نحو مقتضی و برای مدت معقولی بر فعالیتهای حرفه‌ای مقامات دولتی قبلی یا استخدام مقامات دولتی توسط بخش خصوصی بعد از استعفاء یا بازنشستگی در صورتی که چنین فعالیتهای یا استخدامها به‌طور مستقیم به وظایفی مربوط شود که این‌گونه مقامات دولتی در زمان تصدی برعهده یا بر آنها نظارت داشته‌اند.

ج - تضمین این که مؤسسات خصوصی با مدنظر قراردادن ساختار و اندازه خود، کنترل‌های ممیزی داخلی کافی جهت کمک به جلوگیری و کشف فساد را دارند و این که حسابها و صورت‌حسابهای مالی لازم چنین مؤسسات خصوصی مشمول ممیزی مناسب و تشریفات تأیید قرار گیرد.

۳- هر کشور عضو، جهت پیشگیری از فساد، طبق قوانین و مقررات خود که مربوط به حفظ دفاتر و سوابق، اعلام کتبی وضع مالی و استانداردهای ممیزی و حسابرسی است، اقدامات مقتضی را جهت ممنوع کردن اعمال زیر که با هدف ارتکاب هر یک از جرائم احراز شده براساس این کنوانسیون انجام شده است، اتخاذ خواهد نمود:

الف - دایر کردن حسابهای خارج از دفاتر.

ب - دایر کردن معاملات مخفی یا معاملاتی که به اندازه کافی مشخص نیستند.

پ - ثبت هزینه‌هایی که وجود خارجی ندارد.

ت - ثبت دیون همراه با شناسایی نادرست اهداف آنها.

ث - استفاده از اسناد جعلی؛ و

ج - نابودی عمدی اسناد حسابداری قبل از موعدی که قانون پیش‌بینی کرده است.

۴- هر کشور عضو، اجازه کسر مالیات هزینه‌های تشکیل دهنده رشوه‌خواری را که یکی از عناصر تشکیل دهنده جرائم احراز شده براساس مواد (۱۵) و (۱۶) این کنوانسیون می‌باشد و در صورت اقتضاء سایر هزینه‌های متحمل شده در پیشبرد رفتار فسادآور را نخواهد داد.

ماده ۱۳ - مشارکت جامعه

۱- هر کشور عضو، در چهارچوب امکانات خود و طبق اصول اساسی قانون داخلی خود، اقدامات مقتضی را

به عمل خواهد آورد تا شرکت فعالانه افراد و گروههای خارج از بخش دولتی مثل جامعه مدنی، سازمانهای

غیردولتی و سازمانهای جامعه‌مدار را جهت جلوگیری و مبارزه با فساد، ارتقاء دهد و آگاهی عمومی را در رابطه با وجود، علل و شدت و تهدید فساد ارتقاء دهد. مشارکت باید با انجام اقداماتی مانند موارد زیر تقویت شود:

الف - ارتقاء شفافیت و مشارکت مردم در فرآیند تصمیم‌گیری.
 ب - تضمین این امر که مردم دسترسی مؤثر به اطلاعات دارند.
 پ - انجام فعالیتهای مربوط به اطلاع‌رسانی همگانی که به عدم تحمل فساد و نیز برنامه‌های آموزشی مردمی از جمله برنامه‌های درسی مدارس و دانشگاهها کمک می‌کند.
 ت - ارج نهادن، ارتقاء و حمایت از آزادی جهت یافتن، دریافت، نشر و توزیع اطلاعات مربوط به فساد.
 این آزادی ممکن است منوط به بعضی محدودیتها باشد اما اینها فقط همانهایی خواهند بود که قانون تعیین کرده و برای موارد زیر لازم هستند:

(۱) - احترام به حقوق یا حیثیت دیگران.

(۲) - حفظ امنیت ملی یا نظم عمومی یا بهداشت یا اخلاق عمومی.

۲- هر کشور عضو اقدامات مقتضی را اتخاذ خواهد نمود تا تضمین کند که نهادهای ضدفساد مربوط موضوع این کنوانسیون برای مردم شناخته شده‌اند و در صورت اقتضاء دسترسی به این نهادها را جهت گزارش‌دهی، از جمله به صورت ناشناس از هر حادثه‌ای که ممکن است طبق این کنوانسیون جرم تلقی شود، فراهم خواهد آورد.

ماده ۱۴ - اقداماتی جهت پیشگیری از پولشویی

۱- هر کشور عضو، موارد زیر را انجام خواهد داد:

الف - تشکیل نظام جامع نظارتی و کنترلی داخلی برای بانکها و سازمانهای مالی غیربانکی از جمله اشخاص حقیقی یا حقوقی که خدمات رسمی یا غیررسمی جهت انتقال پول یا اشیاء ارزشمند ارائه می‌دهند و در صورت اقتضاء سایر نهادها به‌ویژه آنهایی که مستعد پولشویی هستند، در چهارچوب صلاحیت خود به‌منظور جلوگیری و کشف تمامی اشکال پولشویی. این نظام برشرایطی که مشتری باید داشته باشد و در صورت اقتضاء شناسایی مالک منافع، حفظ سوابق و گزارش نمودن معاملات مشکوک تأکید خواهد کرد.

ب - بدون خدشه وارد آمدن به ماده (۴۶) این کنوانسیون، تضمین این که مراجع اداری، نظارتی، مجری قانون و سایر مراجع متعهد به مبارزه با پولشویی (از جمله و در صورت اقتضاء به‌موجب قانون داخلی، مراجع قضائی) این توانایی را دارند تا در سطوح ملی و بین‌المللی در چهارچوب شرایطی که قانون داخلی آن تعیین کرده است همکاری و تبادل اطلاعات نمایند و بدین‌منظور ایجاد واحد اطلاعاتی مالی را مدنظر قرار خواهد داد تا به عنوان مرکز ملی جمع‌آوری، تجزیه و تحلیل و نشر اطلاعات مربوط به پولشویی بالقوه خدمت کند.

۲- کشورهای عضو، اجراء اقدامات امکانپذیر را جهت شناسایی و نظارت بر نقل و انتقال پول و اسناد قابل انتقال در طول مرزهای خود با رعایت تضمین‌هایی به‌منظور حصول اطمینان از استفاده مناسب از اطلاعات، بدون این‌که مانع نقل و انتقال سرمایه قانونی شود مدنظر قرار خواهند داد. چنین اقداماتی ممکن است شامل الزام افراد و حرف به گزارش انتقال مقادیر معتابه وجه و اسناد قابل انتقال شود.

۳- کشورهای عضو، اجراء اقدامات مقتضی و امکانپذیر را مدنظر قرار خواهند داد تا مؤسسات مالی از جمله فرستندگان وجوه را ملزم به موارد زیر نمایند:

الف - جهت انتقال الکترونیکی وجوه و پیامهای مربوط، اطلاعات دقیق و معنی‌دار را در رابطه با شخص بانی بر روی فرم درج کنند.

ب - چنین اطلاعاتی را در سراسر زنجیره پرداخت حفظ کنند؛ و

پ - اجراء اقدامات امنیتی دقیق، جهت انتقال وجوهی که حاوی اطلاعات کامل درخصوص شخص بانی

نیست.

۴- در راستای ایجاد نظام نظارتی و کنترلی طبق این ماده و بدون خدشه وارد آمدن به هر ماده دیگر این کنوانسیون، از کشورهای عضو درخواست می‌شود تا از ابتکارات مربوط به سازمانهای منطقه‌ای، بین‌المللی و چندجانبه علیه پولشویی استفاده کنند.

۵- کشورهای عضو، تلاش خواهند نمود تا همکاریهای جهانی، منطقه‌ای، زیرمنطقه‌ای و دوجانبه را در بین مراجع نظارتی قضائی، مجری قانون و مالی به منظور مبارزه با پولشویی گسترش دهند.

فصل سوم - جرم‌انگاری و اجراء قانون

ماده ۱۵ - ارتشاء مقامات دولتی داخلی

هر کشور عضو، اقدامات قانونی و سایر اقدامات لازم را اتخاذ خواهد نمود تا موارد زیر زمانی که به صورت عمدی ارتکاب یافته باشند، به عنوان جرائم کیفری به حساب آیند:

الف - وعده، ارائه یا دادن امتیاز بی‌مورد به یک مقام دولتی به صورت مستقیم یا غیرمستقیم برای خود آن مقام یا هر شخص یا واحد دیگر برای این که آن مقام در انجام وظایف رسمی خود عملی را انجام دهد یا از انجام آن اجتناب ورزد.

ب - درخواست یا قبول امتیاز بی‌مورد از طرف یک مقام دولتی به صورت مستقیم یا غیرمستقیم برای خود آن مقام یا هر شخص یا واحد دیگر برای این که آن مقام در انجام وظایف رسمی خود عملی را انجام دهد یا از انجام آن اجتناب ورزد.

ماده ۱۶ - ارتشاء مقامهای دولتی خارجی و مقامهای سازمانهای عمومی بین‌المللی

۱- هر کشور عضو، قوانین و سایر اقدامات ضروری را اتخاذ خواهد نمود تا وعده، ارائه یا دادن یک امتیاز بی‌مورد به یک مقام دولتی خارجی یا مقام سازمان عمومی بین‌المللی برای خود آن مقام یا هر شخص یا واحد دیگر برای این که آن مقام در انجام وظایف رسمی خود عملی را انجام دهد یا از انجام آن اجتناب ورزد یا برای این که کسب و کاری را بدست آورد یا حفظ کند یا سایر امتیازهای بی‌مورد در ارتباط با رفتار تجارت بین‌الملل، در صورتی که به صورت عمدی ارتکاب یابد، جرم تلقی گردد.

۲- هر کشور عضو، اتخاذ قوانین و سایر اقدامات ضروری را مورد بررسی قرار خواهد داد تا درخواست یا قبول امتیاز بی‌مورد توسط یک مقام دولتی خارجی یا مقام سازمان عمومی بین‌المللی به صورت مستقیم یا غیرمستقیم برای خود آن مقام یا هر شخص یا واحد دیگر برای این که آن مقام در انجام وظایف رسمی خود عملی را انجام دهد یا از انجام آن اجتناب ورزد، در صورتی که به صورت عمدی ارتکاب یابد، جرم تلقی گردد.

ماده ۱۷- حیف و میل، اختلاس و استفاده غیرمجاز از اموال توسط مقامهای دولتی

هر کشور عضو، قوانین و سایر اقدامات ضروری را اتخاذ خواهد نمود تا حیف و میل، اختلاس و دیگر استفاده‌های غیرمجاز از هر مال یا وجوه دولتی یا شخصی یا اوراق بهادار یا هر چیز دیگر با ارزش توسط مقام دولتی در جهت منافع خود یا هر شخص یا واحد دیگر که بنا به موقعیت شغلی او به وی واگذار شده است، در صورتی که به صورت عمدی ارتکاب یابد، جرم تلقی گردد.

ماده ۱۸ - اعمال نفوذ در معاملات

هر کشور عضو، قوانین و سایر اقدامات ضروری را اتخاذ خواهد نمود تا موارد زیر، زمانی که به صورت عمدی ارتکاب یابد، جرم تلقی گردد:

الف - وعده، ارائه یا دادن امتیاز بی‌مورد به یک مقام دولتی یا هر شخص دیگر به صورت مستقیم یا

غیرمستقیم برای این که آن مقام دولتی یا شخص از نفوذ واقعی یا فرضی خود با هدف کسب امتیاز بی‌مورد از اداره یا مرجع دولتی کشور عضو برای شخص برانگیزنده این عمل یا هر شخص دیگر سوء استفاده کند.

ب - درخواست یا قبول مستقیم یا غیرمستقیم امتیاز بی‌مورد از طرف مقام دولتی یا هر شخص دیگر برای خود آن مقام یا شخص دیگر برای این که آن مقام دولتی یا آن شخص از نفوذ واقعی یا فرضی خود با هدف کسب امتیاز بی‌مورد از اداره یا مرجع دولتی کشور عضو سوء استفاده نماید.

ماده ۱۹ - سوء استفاده از وظایف

هر کشور عضو، اتخاذ قوانین و سایر اقدامات مقتضی را مدنظر قرار خواهد داد تا سوءاستفاده از وظایف یا جایگاه یعنی اجراء یا قصور در اجراء عملی برخلاف قوانین توسط مقام دولتی در حین انجام وظایف خود به‌منظور کسب امتیاز بی‌مورد برای خود یا شخص یا واحد دیگر، موقعی که به‌صورت عمدی ارتکاب یابد، به‌عنوان جرم کیفری تلقی شود.

ماده ۲۰ - دارا شدن من غیرحق

هر کشور عضو، با توجه به قانون اساسی و اصول اساسی نظام حقوقی خود، اتخاذ قوانین و سایر اقدامات لازم را مدنظر قرار می‌دهد تا دارا شدن من غیرحق یعنی افزایش چشمگیر داراییهای یک مقام دولتی را که به صورت معقول نمی‌تواند درارتباط با درآمد قانونی خود توضیح دهد، موقعی که به‌صورت عمدی ارتکاب یابد، جرم کیفری تلقی شود.

ماده ۲۱ - ارتشاء در بخش خصوصی

هر کشور عضو، اتخاذ قوانین و سایر اقدامات مقتضی را مدنظر قرار خواهد داد تا موارد زیر در صورتی که به‌صورت عمدی در خلال فعالیتهای اقتصادی، مالی یا بازرگانی ارتکاب یافته‌باشد، جرم کیفری تلقی شود:

الف - وعده، ارائه یا دادن مستقیم یا غیرمستقیم امتیاز بی‌مورد به هر شخص، که در هر جایگاهی برای بخش خصوصی فعالیت یا آن را اداره می‌کند برای خود آن شخص یا شخص دیگر برای این که وی با زیرپا گذاشتن وظایف خود، عملی را انجام دهد یا از انجام آن خودداری نماید.

ب - درخواست یا قبول مستقیم یا غیرمستقیم امتیاز بی‌مورد توسط هر شخص که در هر جایگاهی برای بخش خصوصی فعالیت یا آن را اداره می‌کند برای خود آن شخص یا شخص دیگر برای این که وی با زیرپا گذاشتن وظایف خود، عملی را انجام دهد یا از انجام آن اجتناب ورزد.

ماده ۲۲ - اختلاس اموال در بخش خصوصی

هر کشور عضو، اتخاذ قوانین و سایر اقدامات مقتضی را مدنظر قرار خواهد داد تا ارتکاب اختلاس در حین فعالیتهای اقتصادی، مالی یا بازرگانی، توسط شخصی که در هر جایگاهی در بخش خصوصی فعالیت می‌کند یا آن را اداره می‌کند، از هر مالی، وجوه خصوصی یا اوراق بهادار یا هر چیز با ارزشی که به موجب جایگاه شغلی وی، به او واگذار شده‌است، در صورتی که به‌صورت عمدی ارتکاب یافته باشد، به عنوان جرم کیفری تلقی گردد.

ماده ۲۳ - تطهیر عواید ناشی از جرم

۱- هر کشور عضو، طبق اصول اساسی قوانین داخلی خود، قوانین و اقداماتی ضروری را اتخاذ خواهد نمود تا موارد زیر در صورتی که به‌صورت عمدی ارتکاب یابد، جرم کیفری تلقی گردد:

الف -

(۱) تبدیل یا انتقال اموالی که مشخص است از عواید جرم به‌دست آمده‌است، با هدف تغییر دادن یا مخفی کردن منشاء غیرقانونی اموال یا کمک به هر شخصی که در ارتکاب جرم منتسب، دخیل بوده است، به منظور

گریز از عواقب قانونی عمل خود.

(۲) تغییر دادن یا مخفی کردن ماهیت واقعی، منبع، موقعیت، انتقال، جابه‌جایی یا مالکیت یا حقوق در رابطه با اموالی که مشخص است از عواید جرم به‌دست آمده‌است.

ب - با رعایت مفاهیم بنیادی نظام حقوقی خود:

(۱) استملاک، مالکیت یا استفاده از اموالی که در زمان دریافت، مشخص است که از عواید جرم به‌دست آمده‌است.

(۲) مشارکت، همکاری یا تبانی در توطئه جهت ارتکاب، تلاش برای ارتکاب و کمک، برانگیختن، تسهیل و مشاوره در ارتکاب هر جرمی که طبق این ماده احراز شده‌است.

۲- از نظر اجراء یا به‌کارگیری بند(۱) این ماده:

الف - هر کشور عضو، درصدد خواهد بود تا بند(۱) این ماده را تا گسترده‌ترین حد جرائم منتسب به‌کار گیرد.

ب - هر کشور عضو، حداقل حد جامعی از تخلفات کیفری احراز شده طبق این کنوانسیون را به عنوان جرائم انتسابی به حساب خواهد آورد.

پ - از نظر ردیف (ب) فوق، جرائم انتسابی، شامل جرائم ارتکاب یافته هم در داخل و هم خارج از حوزه صلاحیت کشور عضو مورد بحث خواهد بود. به هر حال جرائم ارتکابی در خارج از حوزه صلاحیت یک کشور عضو تنها زمانی جرم کیفری تلقی خواهد شد که رفتار مربوط، طبق قانون داخلی کشوری که جرم در آن ارتکاب یافته‌است، جرم کیفری تلقی شود و طبق قانون داخلی کشور عضوی که این ماده را اعمال یا اجراء می‌نماید در صورت ارتکاب در آنجا نیز، جرم کیفری تلقی شود.

ت - هر کشور عضو، نسخی از قوانینی که این ماده را قابل اجراء می‌سازد و هر تغییر بعدی چنین قوانینی یا شرح مربوط به آن را به دبیرکل سازمان ملل متحد ارائه خواهد داد.

ث - چنانچه اصول اساسی قوانین داخلی یک کشور عضو مقرر کند، آن کشور می‌تواند تصریح کند که جرائم درج شده در بند(۱) این ماده در رابطه با افرادی که جرم انتسابی را مرتکب شده‌اند، اعمال نمی‌شود.
ماده ۲۴ - اختفاء

هر کشور عضو، بدون خدشه وارد آمدن به مفاد ماده(۲۳) این کنوانسیون، اتخاذ قوانین و سایر اقدامات مقتضی را مدنظر قرار خواهد داد تا بعد از ارتکاب هر یک از جرائم احراز شده براساس این کنوانسیون و بدون این‌که شخص در چنین جرائمی شرکت داشته باشد، مخفی نمودن یا ادامه نگهداری اموالی که شخص دخیل می‌داند که چنین اموالی ناشی از جرائم احراز شده براساس این کنوانسیون می‌باشد، در صورتی که این امر عمداً صورت گرفته باشد، جرم کیفری تلقی شود.

ماده ۲۵ - ممانعت از اجراء عدالت

هر کشور عضو، قوانین و سایر اقدامات مقتضی را اتخاذ خواهد نمود تا موارد زیر در صورتی که به صورت عمدی صورت گیرد، جرم کیفری تلقی گردد:

الف - استفاده از زور، تهدید یا ارباب یا وعده، ارائه یا دادن امتیاز بی‌مورد برای برانگیختن شهادت دروغ یا دخالت در شهادت دادن یا ارائه مدارک و شواهد در دادرسی مربوط به ارتکاب جرائم احراز شده براساس این کنوانسیون.

ب - استفاده از زور، تهدید یا ارباب برای مداخله در اجراء وظایف رسمی یک مقام قضائی یا مجری قانون

درارتباط با ارتکاب جرائم احراز شده براساس این کنوانسیون، هیچ چیز در این بند خدشه‌ای به حق کشورهای عضو برای وضع قوانینی که سایر طبقات مقامهای دولتی را مورد محافظت قرار می‌دهد، وارد نمی‌آورد.

ماده ۲۶ - مسؤولیت اشخاص حقوقی

۱- هر کشور عضو، طبق اصول حقوقی خود اقدامات مقتضی را اتخاذ خواهد نمود تا در رابطه با شرکت در جرائم احراز شده براساس این کنوانسیون، مسؤولیت اشخاص حقوقی را مشخص نماید.

۲- با توجه به اصول حقوقی کشور عضو، مسؤولیت اشخاص حقوقی ممکن است کیفری، مدنی یا اداری باشد.

۳- چنین مسؤولیتی بدون خدشه وارد آوردن به مسؤولیت کیفری اشخاص حقیقی که جرائم را مرتکب شده‌اند، خواهد بود.

۴- هر کشور عضو، به‌ویژه تضمین خواهد نمود که اشخاص حقوقی که طبق این ماده مسؤول شناخته می‌شوند مشمول مجازاتهای مؤثر، متناسب و کیفری یا غیر کیفری بازدارنده می‌شوند.

ماده ۲۷ - مشارکت در جرم و شروع به جرم

۱- هر کشور عضو، قوانین و اقدامات لازم دیگر را اتخاذ خواهد نمود تا طبق قانون داخلی خود، مشارکت در هر سمتی مثل شراکت، معاونت یا تحریک جرمی که طبق این کنوانسیون احراز شده، جرم کیفری تلقی شود.

۲- هر کشور عضو، می‌تواند قوانین و سایر اقدامات ضروری را اتخاذ نماید تا طبق قوانین داخلی خود، هر تلاشی جهت ارتکاب جرمی که طبق این کنوانسیون احراز شده، جرم کیفری تلقی شود.

۳- هر کشور عضو، می‌تواند قوانین و سایر اقدامات لازم را اتخاذ نماید تا طبق قانون داخلی خود، آمادگی جهت جرم احراز شده براساس این کنوانسیون به‌عنوان جرم کیفری تلقی شود.

ماده ۲۸ - آگاهی، قصد و نیت به‌عنوان عناصر جرم

آگاهی، قصد یا نیت لازم به‌عنوان عنصر جرم احراز شده براساس این کنوانسیون ممکن است از وضعیت واقعی عینی استنتاج شود.

ماده ۲۹ - قاعده مرور زمان

هر کشور عضو، درصورت اقتضاء طبق قانون داخلی خود، قاعده مرور زمان طولانی را برقرار خواهد نمود که در آن دادرسیهای هر جرم احراز شده طبق این کنوانسیون را آغاز نماید و در صورتی که مجرم مورد ادعا از اجراء عدالت گریخته باشد، قاعده مرور زمان طولانی‌تر را برقرار یا تعلیق قاعده مرور زمان را پیش‌بینی خواهد کرد.

ماده ۳۰ - پیگرد، رسیدگی قضائی و مجازات

۱- کشور عضو، ارتکاب جرم احراز شده طبق این کنوانسیون را منوط به مجازاتهایی خواهد نمود که سنگینی جرم را مدنظر قرار می‌دهند.

۲- کشور عضو، طبق نظام قانونی و اصول قانون اساسی خود، اقدامات ضروری را اتخاذ خواهد نمود تا توازن مناسب بین هر مصونیت یا مزایای قضائی اعطاء شده به مقامات دولتی خود برای انجام وظایف آنها و درصورت لزوم امکان رسیدگی، پیگرد و رسیدگی قضائی مؤثر جرائم احراز شده براساس این کنوانسیون ایجاد و حفظ شود.

۳- کشور عضو، تلاش خواهد نمود تا تضمین کند که هرگونه صلاحدید حق اعمال قضاوت شخصی به موجب قانون داخلی آن درمورد پیگرد افراد به خاطر جرائم احراز شده براساس این کنوانسیون به منظور به

حداکثر رساندن کارآیی اقدامات مربوط به اجراء قانون در رابطه با این جرائم و با توجه به ضرورت ممانعت از ارتکاب چنین جرائمی اعمال می‌شود.

۴- هر کشور عضو، درمورد جرائم احراز شده براساس این کنوانسیون، طبق قانون داخلی خود و با توجه مقتضی به حق دفاع، اقدامات مقتضی را اتخاذ خواهد نمود تا خواستار تضمین این امر شود که شرایط برقرار شده در رابطه با تصمیمات مربوط به آزادی تا زمان محاکمه یا استیناف، ضرورت تضمین حضور متهم در دادرسیهای کیفری بعدی را مدنظر قرار می‌دهد.

۵- هر کشور عضو در زمان رسیدگی به موضوع آزادی زودرس یا آزادی مشروط اشخاصی که به خاطر چنین جرائمی محکوم شده‌اند، سنگینی جرائم مربوط را مدنظر قرار خواهد داد.

۶- هر کشور عضو تا حدی که با اصول اساسی نظام حقوقی آن مطابقت داشته باشد، برقراری رویه‌هایی را مدنظر قرار می‌دهد تا از طریق آنها مقام دولتی متهم به جرم، برکنار، معلق یا با درنظر داشتن احترام به اصل فرض بر بیگناهی، مجدداً توسط مرجع صلاحیتدار به کار گمارده شود.

۷- هر کشور عضو در صورتی که سنگینی جرم ایجاب کند تا حدی که مطابق با اصول اساسی نظام حقوقی آن باشد با حکم دادگاه یا هر وسیله مناسب دیگری برای مدتی که قانون داخلی آن تعیین کرده‌است، برقراری رویه‌هایی را جهت عدم صلاحیت اشخاصی که محکوم به جرائم احراز شده براساس این کنوانسیون هستند، در موارد زیر مدنظر قرار خواهد داد:

الف - تصدی سمت دولتی.

ب - تصدی سمت در مؤسسه‌ای که دولت مالک تمامی یا بخشی از آن باشد.

۸- بند (۱) این ماده خدشه‌ای به حق اعمال اختیارات انضباطی توسط مقامات صلاحیتدار نسبت به

کارکنان وارد نخواهد کرد.

۹- هیچ چیز در این کنوانسیون بر اصل توصیف جرائم احراز شده براساس این کنوانسیون و دفاعیات قانونی قابل اجراء یا سایر اصول حقوقی حاکم بر قانونی بودن رفتاری که برای قانون داخلی کشور عضو در نظر گرفته شده است، تأثیر نخواهد گذاشت و چنین جرائمی طبق قانون مزبور مورد پیگرد و مجازات قرار خواهد گرفت.

۱۰- کشورهای عضو تلاش خواهند نمود تا افرادی که به جرائم احراز شده براساس این کنوانسیون محکوم شده‌اند را مجدداً وارد جامعه کنند.

ماده ۳۱ - مسدود کردن، ضبط و مصادره

۱- هر کشور عضو تا سرحد امکان در چهارچوب نظام حقوقی خود اقدامات لازم را اتخاذ خواهد نمود تا مصادره موارد زیر را مقدور سازد:

الف - عواید حاصل از جرائمی که براساس این کنوانسیون احراز شده یا اموالی که ارزش آن برابر با چنین عوایدی باشد.

ب - اموال، تجهیزات یا سایر وسایلی که در جرائم احراز شده براساس این کنوانسیون به کار رفته یا تصمیم بر این بوده که در آنها به کار رود.

۲- هر کشور عضو اقدامات مقتضی را اتخاذ خواهد نمود تا جهت مصادره نهایی، شناسایی، ردیابی، مسدود کردن یا ضبط هر مورد موضوع بند (۱) این ماده را میسر سازد.

۳- هر کشور عضو طبق قانون داخلی خود اقدامات قانونی و سایر اقدامات ضروری را اتخاذ خواهد نمود تا امور مربوط به اموال مسدود، ضبط و مصادره شده مشمول بندهای (۱) و (۲) این ماده را توسط مقامهای

صلاحیتدار اداره کند.

۴- چنانچه بخشی یا کل چنین عواید حاصل از جرم به اموال دیگر تبدیل یا تغییر شکل داده شده باشد، چنین اموالی مشمول اقدامات موضوع این ماده به جای آن عواید خواهد بود.

۵- چنانچه چنین عواید حاصل از جرم با اموال به دست آمده از منابع قانونی مخلوط شده باشد، بدون خدشه وارد آوردن به هرگونه اختیار مربوط به مسدود یا ضبط کردن، چنین اموالی تا حد ارزش برآورده شده عواید مخلوط شده مشمول مصادره خواهد بود.

۶- درآمد یا منافع حاصل از عواید جرم، از اموالی که چنین عواید حاصل از جرم به آن تغییر شکل داده یا تبدیل شده باشد یا از اموالی که چنین عواید حاصل از جرم با آن مخلوط شده باشد نیز مشمول اقدامات موضوع این ماده، به همان روش و همان میزان عواید حاصل از جرم خواهد بود.

۷- از نظر این ماده و ماده (۵۵) این کنوانسیون، هر کشور عضو به دادگاهها و سایر مقامات صلاحیتدار خود این اختیار را خواهد داد تا دستور دهند که سوابق بانکی، مالی یا بازرگانی در دسترس قرار گیرد یا ضبط شود. یک کشور عضو به موجب مفاد این بند به دلیل محرمانه بودن امور بانکی، از انجام اقدامات خودداری نخواهد کرد.

۸- کشورهای عضو می‌توانند امکان ملزم بودن این که مجرم، منشاء قانونی بودن چنین عواید مورد ادعای ناشی از جرم یا سایر اموال مشمول مصادره را نشان دهد تا حدی که چنین الزامی مطابق با اصول اساسی قانون داخلی آن و ماهیت دادرسی‌های قضائی یا سایر دادرسی‌ها باشد، مورد بررسی قرار دهند.

۹- مفاد این ماده به نحوی تفسیر نخواهد شد که به حقوق شخص ثالث با حسن نیت، لطمه وارد آورد.

۱۰- هیچ چیز در این ماده بر این اصل که اقداماتی که به آن مستند هستند طبق آن و با رعایت مفاد قانون داخلی کشور عضو تعریف شده و به اجراء درخواهند آمد، تأثیر نخواهد داشت.

ماده ۳۲ - حمایت از شهود، کارشناسان و قربانیان

۱- هر کشور عضو، براساس نظام حقوقی داخلی خود و در چهارچوب امکانات خود اقدامات مقتضی را اتخاذ خواهد نمود تا از شهود و کارشناسانی که در خصوص جرائم احراز شده براساس این کنوانسیون شهادت می‌دهند و در صورت اقتضاء اقارب و سایر اشخاص نزدیک به آنها درمقابل تلافی یا تهدید بالقوه، حمایت مؤثر به عمل آورد.

۲- اقداماتی که در بند (۱) این ماده پیش‌بینی شده است، ممکن است بدون خدشه وارد آوردن به حقوق متهم از جمله رعایت تشریفات قانونی، شامل موارد زیر شود:

الف - برقراری رویه‌هایی جهت حمایت فیزیکی از چنین افرادی، از جمله تا حدی که ممکن و شدنی باشد، جابه‌جایی آنها و در صورت اقتضاء عدم افشاء یا محدودیت افشای اطلاعات مربوط به هویت و این که چنین افرادی کجا هستند.

ب - تأمین قواعد مستند که به شهود و کارشناسان این امکان را بدهد تا به روشی شهادت دهند تا سلامت چنین افرادی تضمین شود، مانند فراهم آوردن امکان ادای شهادت از طریق استفاده از فناوری ارتباطی مثل ویدئو و سایر وسایل مناسب.

۳- کشورهای عضو، انعقاد موافقتنامه یا ترتیباتی با سایر کشورها را جهت تغییر محل زندگی افراد موضوع بند (۱) این ماده، مدنظر قرار خواهند داد.

۴- مفاد این ماده درمورد قربانیان، تا حدی که به‌عنوان شهود هستند، اعمال خواهد شد.

۵- هر کشور عضو، با توجه به قانون داخلی خود به گونه‌ای عمل خواهد کرد که نظرات و نگرانیهای قربانیان در مراحل مناسب دادرسیهای کیفری علیه مجرمان به روشی که به حق دفاع لطمه وارد نیاورد، ارائه گردد و مدنظر قرار گیرد.

ماده ۳۳ - حمایت از افراد گزارش دهنده

هر کشور عضو، گنجانیدن اقدامات مقتضی را به منظور تأمین حمایت از هر کسی که با حسن نیت و بنا به دلایل معقول، هر واقعیت مربوط به جرائم احراز شده براساس این کنوانسیون را به مقامات صلاحیتدار گزارش دهد در برابر هر رفتار غیرقابل توجیه، در نظام حقوقی داخلی خود مورد بررسی قرار خواهد داد.

ماده ۳۴ - عواقب فساد

هر کشور عضو، با توجه مقتضی به حقوق افراد ثالث که با حسن نیت حاصل شده است، طبق اصول اساسی قانون داخلی خود اقداماتی را اتخاذ خواهد نمود تا با پیامدهای فساد مقابله نماید. در این چهارچوب، کشورهای عضو می‌توانند فساد را عامل مربوط در جریان رسیدگی حقوقی برای لغو یا فسخ قرارداد، پس گرفتن امتیاز یا سایر اسناد مشابه تلقی نمایند یا هر عمل جبرانی دیگری را انجام دهند.

ماده ۳۵ - جبران زیان

هر کشور عضو، اقدامات ضروری را طبق اصل قانون داخلی خود اتخاذ خواهد نمود تا تضمین کند افراد یا واحدهایی که در اثر فساد متحمل زیان شده‌اند، حق دارند تا علیه اشخاصی که مسؤول آن زیان هستند به منظور دریافت خسارت، اقامه دعوی نمایند.

ماده ۳۶ - مراجع تخصصی

هر کشور عضو، طبق اصول اساسی نظام حقوقی خود، وجود نهاد یا نهادها یا افراد متخصص در مبارزه با فساد از طریق اجراء قانون را تضمین خواهد نمود. طبق اصول اساسی نظام کشور به عضو چنین نهاد یا نهادها یا افرادی، استقلال لازم اعطاء خواهد شد تا بتوانند به نحو مؤثر و بدون نفوذ نامعقول، وظایف خود را انجام دهند. چنین افراد یا کارکنان چنین نهاد یا نهادهایی باید از آموزش و منابع مناسب برخوردار باشند تا بتوانند وظایف خود را انجام دهند.

ماده ۳۷ - همکاری با مراجع مجری قانون

۱- هر کشور عضو، اقدامات مقتضی را اتخاذ خواهد نمود تا افرادی را که در ارتکاب جرم احراز شده برطبق این کنوانسیون شرکت می‌کنند یا کرده‌اند، ترغیب نماید تا اطلاعات مفید را به مراجع صلاحیتدار برای اهداف تحقیقاتی و استنادی ارائه دهند و کمک واقعی ویژه به مراجع صلاحیتدار بنمایند تا به محروم کردن مجرمان از عواید جرم و پس گرفتن چنین عوایدی کمک شود.

۲- هر کشور عضو، در موارد مقتضی، امکان تخفیف مجازات متهمی را که همکاری اساسی در رابطه با رسیدگی یا پیگرد جرم احراز شده طبق این کنوانسیون بنماید، مدنظر قرار خواهد داد.

۳- هر کشور عضو، طبق اصول اساسی قانون داخلی خود، امکان اعطاء مصونیت از پیگرد نسبت به فردی که همکاری اساسی را در جریان رسیدگی یا پیگرد جرم احراز شده براساس این کنوانسیون نموده است، مدنظر قرار خواهد داد.

۴- حمایت از چنین افرادی همانطور که در ماده (۳۲) این کنوانسیون پیش‌بینی شده است، با اعمال تغییرات لازم، انجام خواهد شد.

۵- چنانچه شخص موضوع بند(۱) این ماده که در کشور عضو می‌باشد، بتواند کمک اساسی را به مراجع

صلاحیتدار کشور عضو دیگر ارائه دهد، کشورهای عضو مربوط طبق قانون داخلی خود در خصوص این ارائه بالقوه رفتار مندرج در بندهای (۲) و (۳) این ماده توسط کشور عضو دیگر می‌توانند انعقاد موافقتنامه یا ترتیباتی را مورد بررسی قرار دهند.

ماده ۳۸ - همکاری بین مراجع ملی

هر کشور عضو، اقداماتی که ممکن است ضروری باشد را طبق قانون داخلی اتخاذ خواهد نمود تا از یک طرف همکاری بین مراجع دولتی و نیز مقامات دولتی و از طرف دیگر مراجع مسؤول تحقیقات و پیگرد جرائم کیفری را تشویق نماید. این همکاریها ممکن است شامل موارد زیر شود:

الف - مطلع نمودن مراجع اخیر از ابتکارات خود، چنانچه زمینه‌های معقول برای اعتقاد به ارتکاب هر یک از جرائم احراز شده براساس مواد (۱۵)، (۲۱) و (۲۳) این کنوانسیون وجود داشته باشد؛ یا

ب - ارائه تمامی اطلاعات به مراجع اخیر، بنا به درخواست .

ماده ۳۹ - همکاری بین مراجع ملی و بخش خصوصی

۱- هر کشور عضو، اقداماتی که ممکن است لازم باشد را اتخاذ خواهد نمود تا طبق قانون داخلی خود، همکاری بین مراجع ملی تحقیق و پیگرد و واحدهای بخش خصوصی به‌ویژه مؤسسات مالی مربوط به مسائل دخیل در ارتکاب جرائم احراز شده براساس این کنوانسیون را ترغیب نماید.

۲- هر کشور عضو، تشویق اتباع خود و سایر افراد مقیم در قلمرو خود برای گزارش نمودن ارتکاب جرائم احراز شده براساس این کنوانسیون به مراجع ملی تحقیق و پیگرد را مورد بررسی قرار خواهد داد.

ماده ۴۰ - رازداری بانکی

هر کشور عضو، تضمین خواهد نمود که درمورد تحقیقات کیفری داخلی مربوط به جرائم احراز شده براساس این کنوانسیون، راهکارهای مناسبی در نظام حقوقی داخلی آن وجود دارد تا بر موانعی که ممکن است از اجراء قوانین رازداری بانکی ناشی می‌شود، فائق آید.

ماده ۴۱ - سابقه کیفری

هر کشور عضو، قوانین و سایر اقدامات ضروری را اتخاذ خواهد نمود تا تحت شرایط و به‌منظوری که مناسب باشد، هر نوع محکومیت قبلی متهم مورد ادعا در کشور دیگر جهت استفاده از این اطلاعات در جریانات رسیدگی کیفری مربوط به جرم احراز شده طبق این کنوانسیون مدنظر قرار گیرد.

ماده ۴۲ - صلاحیت قضائی

۱- هر کشور عضو، اقدامات مقتضی را اتخاذ خواهد نمود تا صلاحیت قضائی خود را بر جرائم احراز شده براساس این کنوانسیون، درمواقع زیر اعمال نماید:

الف - جرم در قلمرو آن کشور عضو صورت گرفته باشد؛ یا

ب - جرم بر روی کشتی‌ای که پرچم آن کشور عضو را برافراشته است یا هواپیمایی که طبق قوانین آن کشور عضو در زمان ارتکاب جرم ثبت شده، صورت گرفته باشد.

۲- با توجه به ماده (۴) این کنوانسیون، یک کشور عضو می‌تواند صلاحیت قضائی خود را بر چنین جرائمی در موارد زیر نیز اعمال کند:

الف - جرم علیه تبعه آن کشور عضو ارتکاب یافته باشد؛ یا

ب - جرم توسط تبعه آن کشور یا فرد بدون تابعیت که محل اقامت او در قلمرو آن است، ارتکاب یافته

باشد؛ یا

پ - جرم یکی از مواردی باشد که طبق ردیف (۲) جزء (ب) بند (۱) ماده (۲۳) این کنوانسیون احراز شده و خارج از قلمرو آن کشور و با هدف ارتکاب جرم احراز شده طبق ردیفهای (۱) و (۲) جزء (ب) بند (۱) ماده (۲۳) این کنوانسیون در داخل قلمرو آن کشور ارتکاب یافته باشد.

ت - جرم علیه کشور عضو ارتکاب یافته باشد.

۳- از نظر ماده (۴۴) این کنوانسیون، هر کشور عضو اقدامات مقتضی را اتخاذ خواهد نمود تا موقعی که متهم مورد ادعا در قلمرو آن کشور حضور دارد و چنین فردی را فقط به این دلیل که وی یکی از اتباع آن کشور است مسترد نمی‌نماید، صلاحیت قضائی خود را بر جرائم احراز شده براساس این کنوانسیون احراز نماید.

۴- هر کشور عضو، اقداماتی که ممکن است ضروری باشد را نیز می‌تواند اتخاذ نماید تا صلاحیت قضائی خود را بر جرائم احراز شده براساس این کنوانسیون در زمانی که متهم مورد ادعا در قلمرو آن حضور دارد و او را مسترد نمی‌نماید، احراز کند.

۵ - چنانچه کشور عضوی صلاحیت قضائی خود را به موجب بندهای (۱) و (۲) این ماده احراز می‌کند، مطلع یا به صورت دیگری متوجه شده باشد که کشورهای عضو دیگری، تحقیق، پیگرد یا دادرسی قضائی را در رابطه با همان رفتار صورت می‌دهند، مقامات صلاحیتدار آن کشورهای عضو در صورت اقتضاء با هدف هماهنگ کردن اقدامات خود با یکدیگر مشورت خواهند نمود.

۶ - بدون خدشه وارد آمدن به معیارهای حقوق بین‌الملل عمومی، این کنوانسیون مانع اعمال هرگونه صلاحیت کیفری احراز شده توسط یک کشور عضو طبق قانون داخلی نخواهد شد.

فصل چهارم - همکاریهای بین‌المللی

ماده ۴۳ - همکاریهای بین‌المللی

۱- کشورهای عضو، طبق مواد (۴۴) تا (۵۰) این کنوانسیون در زمینه مسائل کیفری همکاری خواهند نمود. کشورهای عضو در صورت اقتضاء و مطابق نظام حقوقی داخلی خود کمک به یکدیگر در تحقیقات و جریانات رسیدگی مربوط به امور مدنی و اداری مربوط به فساد را مدنظر قرار خواهند داد.

۲- در زمینه همکاریهای بین‌المللی، هر زمان که جرم مضاعف یک ضرورت تلقی شود، چنانچه رفتاری که تأکید بر جرمی دارد که کمک به خاطر آن درخواست شده طبق قانون هر دو کشور عضو جرم کیفری می‌باشد، صرف نظر از این که آیا قوانین کشور عضو درخواست‌شونده جرم را در همان مقوله جرم قرار می‌دهد یا جرم را با همان واژه کشور درخواست‌کننده بنامد، اجراء شده تلقی می‌شود.

ماده ۴۴ - استرداد

۱- چنانچه شخصی که موضوع درخواست استرداد است در قلمرو کشور عضو درخواست‌شونده باشد، به شرط آن که جرمی که استرداد به خاطر آن درخواست شده طبق قانون داخلی هر دو کشور عضو درخواست‌کننده و درخواست‌شونده قابل مجازات باشد، این ماده در رابطه با جرائم احراز شده براساس این کنوانسیون به کار خواهد رفت.

۲- با وجود مفاد بند (۱) این ماده، کشور عضوی که قانون آن اجازه می‌دهد، می‌تواند استرداد فرد را به خاطر هر جرم مشمول این کنوانسیون که طبق قانون داخلی آن قابل مجازات نیست، امکانپذیر سازد.

۳- چنانچه درخواست استرداد شامل چندین جرم مختلف باشد و حداقل یکی از آنها طبق این ماده قابل استرداد باشد و تعدادی از آنها به دلیل مدت زندانی بودن آنها قابل استرداد نباشد اما مربوط به جرائمی باشد که طبق این کنوانسیون احراز شده است، کشور عضو درخواست‌شونده می‌تواند این ماده را در رابطه با آن جرائم

اعمال نماید.

۴- هر یک از جرائمی که این ماده در مورد آنها اعمال می‌شود، به‌عنوان جرم قابل استرداد در هر معاهده استرداد موجود بین کشورهای عضو گنجانده شده تلقی می‌شود. کشورهای عضو متعهد هستند تا چنین جرائمی را به عنوان جرائم قابل استرداد در هر معاهده استرداد که بین آنها منعقد می‌شود بگنجانند. کشور عضوی که قانون آن اجازه می‌دهد در صورتی که از این کنوانسیون به عنوان مبنا برای استرداد استفاده کند، هر جرمی را که طبق این کنوانسیون احراز شده است، جرم سیاسی تلقی نخواهد کرد.

۵- چنانچه کشور عضوی که استرداد را منوط به وجود معاهده‌ای نماید و درخواستی را جهت استرداد از کشور عضو دیگری دریافت کند که با آن معاهده استرداد ندارد، می‌تواند این کنوانسیون را اساس قانونی استرداد در رابطه با هر جرمی که این ماده نسبت به آن اعمال می‌شود، قرار دهد.

۶- کشور عضوی که استرداد را منوط به وجود معاهده‌ای بنماید، موارد زیر را در نظر خواهد گرفت:

الف - در هنگام سپردن سند تنفیذ، پذیرش یا تصویب یا الحاق به این کنوانسیون، به دبیرکل سازمان ملل متحد اطلاع خواهد داد که آیا این کنوانسیون را به‌عنوان اساس حقوقی جهت همکاری درخصوص استرداد با سایر کشورهای عضو این کنوانسیون قرار خواهد داد یا خیر؟

ب - چنانچه این کنوانسیون را به عنوان اساس حقوقی جهت همکاری درخصوص استرداد قرار ندهد، در صورت اقتضاء به منظور اجراء این ماده درصدد خواهد بود تا معاهدات استرداد را با سایر کشورهای عضو این کنوانسیون منعقد نماید.

۷- کشورهای عضوی که استرداد را مشروط به وجود معاهده‌ای نمی‌دانند، جرائمی را که این ماده در رابطه با آنها اعمال می‌شود، به عنوان جرائمی قابل استرداد بین خود خواهند شناخت.

۸- استرداد منوط به شرایط مقرر شده توسط قانون داخلی کشور عضو درخواست شونده یا معاهدات استرداد حاکم از جمله شرایط مربوط به ضرورت حداقل جریمه برای استرداد و زمینه‌هایی که به موجب آن کشور عضو درخواست شونده ممکن است استرداد را رد کند، خواهد بود.

۹- کشورهای عضو با رعایت قانون داخلی خود تلاش خواهند نمود تا تشریفات استرداد را تسریع نموده و الزامات استنادی مربوط به هر جرمی را که این ماده در رابطه با آن اعمال می‌شود، تسهیل نمایند.

۱۰- کشور عضو درخواست شونده با رعایت مفاد قانون داخلی و معاهدات استرداد خود، به محض این‌که قانع شود که شرایط اضطراری است و ایجاب می‌کند، می‌تواند بنا به درخواست کشور عضو درخواست کننده شخصی را که استرداد او درخواست شده و در قلمرو آن است، بازداشت کند یا اقدامات مقتضی دیگری را اتخاذ نماید تا حضور او در تشریفات استرداد تضمین شود.

۱۱- کشور عضوی که در قلمرو آن متهم مورد ادعا پیدا شده است، چنانچه چنین فردی را در رابطه با جرمی که این ماده در مورد آن اعمال می‌شود تنها به دلیل این‌که او تبعه آن است مسترد ننماید، بنا به درخواست کشور عضوی که در پی استرداد او است، موظف است تا مورد را بدون تأخیر غیرضروری به مقامات صلاحیتدار جهت پیگرد تحویل دهد. مقامات مزبور به همان شیوه‌ای که در مورد هر جرم دیگری با همان سنگینی به موجب قانون داخلی آن کشور عضو عمل می‌کنند، تصمیمات خود را اتخاذ نموده و مراحل رسیدگی را انجام خواهند داد. کشورهای عضو مربوط به منظور حصول اطمینان از کارایی پیگرد مزبور، با یکدیگر به‌ویژه در مورد جنبه‌های شکلی و استنادی همکاری خواهند کرد.

۱۲- هرگاه یک کشور عضو به‌موجب قانون داخلی خود مجاز باشد یکی از اتباع خود را مسترد یا به‌گونه

دیگری تحویل دهد تنها به این شرط که این شخص به آن کشور عضو بازگردانده خواهد شد تا محکومیتی را که در نتیجه محاکمه یا دادرسی به آن محکوم شده است و به خاطر آن استرداد یا تحویل این فرد درخواست شده بود را بگذراند و آن کشور عضو و کشور عضوی که استرداد او را درخواست می‌کند با این شرط و سایر شروطی که ممکن است مناسب باشد توافق کنند، شرایط استرداد یا تحویل مزبور جهت انجام تعهدات مندرج در بند (۱۱) این ماده کافی خواهد بود.

۱۳- چنانچه استردادی که به منظور اجراء محکومیت درخواست می‌شود به این دلیل که شخص درخواست شده تبعه کشور درخواست شده است، رد شود، کشور عضو درخواست‌شونده چنانچه قانون داخلی آن این طور اجازه دهد و مطابق با شرایط قانون مزبور بنا به درخواست کشور عضو درخواست‌کننده، اجراء محکومیت وضع شده طبق قانون داخلی کشور درخواست‌کننده را مد نظر قرار می‌دهد.

۱۴- در مورد هر فردی که در رابطه با او، دادرسی‌هایی در مورد هر یک از جرائمی که این ماده در مورد آنها اعمال می‌شود صورت می‌گیرد، رفتار منصفانه در تمامی مراحل دادرسی از جمله برخورداری از کلیه حقوق و تضمینهای پیش‌بینی شده در قانون داخلی کشور عضوی که شخص مزبور در آن حضور دارد، تضمین خواهد شد.

۱۵- چنانچه کشور عضو درخواست‌شونده زمینه‌های اساسی برای اعتقاد به این امر دارد که درخواست استرداد، به منظور مجازات یا پیگرد فرد به دلیل جنسیت، نژاد، مذهب، ملیت، منشاء قومی یا نظرات سیاسی آن فرد به عمل آمده است یا این که اجابت درخواست باعث خدشه وارد آمدن به موقعیت فرد بنا به هر یک از دلایل مزبور می‌شود، هیچ چیز در این کنوانسیون به‌گونه‌ای تفسیر نخواهد شد که باعث ایجاد تعهد جهت استرداد شود.

۱۶- کشورهای عضو نمی‌توانند تنها به این دلیل که جرم، مسائل مالی را نیز دربر می‌گیرد، درخواست استرداد را رد کنند.

۱۷- قبل از رد استرداد، کشور عضو درخواست‌شونده در صورت اقتضاء با کشور عضو درخواست‌کننده مشورت خواهد نمود تا فرصتهای زیادی را برای آن کشور فراهم آورد تا نظرات خود را ارائه داده و اطلاعات مربوط به ادعای خود را ارائه دهد.

۱۸- کشورهای عضو تلاش خواهند کرد تا ترتیبات یا موافقتنامه‌های دوجانبه و چندجانبه را برای اجراء یا ارتقاء کارایی استرداد منعقد نمایند.

ماده ۴۵ - انتقال محکومین

کشورهای عضو می‌توانند انعقاد ترتیبات یا موافقتنامه‌های دوجانبه یا چندجانبه انتقال محکومین به حبس یا سایر اشکال سلب آزادی به علت جرائم احراز شده براساس این کنوانسیون به سرزمین خود را مدنظر قرار دهند تا آنها محکومیت خود را در آنجا به اتمام برسانند.

ماده ۴۶ - معاضدت قضائی متقابل

۱- کشورهای عضو، گسترده‌ترین اقدامات معاضدت قضائی متقابل را در خصوص تحقیقات، پیگرد و دادرسیهای قضائی مربوط به جرائم مشمول این کنوانسیون در مورد یکدیگر به عمل خواهند آورد.

۲- معاضدت متقابل طبق قوانین مربوط، معاهدات، موافقتنامه‌ها و ترتیبات کشور درخواست‌شونده و باتوجه به تحقیقات، پیگرد و دادرسی‌های قضائی مربوط به جرائمی که ممکن است شخص حقوقی طبق ماده (۲۶) این کنوانسیون در کشور عضو درخواست‌کننده در مورد آنها مسؤول شناخته شود به کاملترین وجه ممکن

صورت خواهد گرفت.

۳- معاضدت متقابل که طبق این ماده ارائه می‌شود ممکن است بنا به دلایل زیر درخواست شود:

الف - گرفتن مدرک یا اظهارات از افراد.

ب - ابلاغ اسناد قضائی.

پ - اجراء بازرسیها، ضبط و مسدود نمودن.

ت - معاینه اشیاء و محلها.

ث - ارائه اطلاعات، ارقام استنادی و ارزیابی‌های کارشناسی.

ج - ارائه نسخ تأییدشده یا اصلی اسناد و سوابق مربوط از جمله سوابق دولتی، بانکی، شرکتی یا کسب و

کار.

چ - شناسایی یا رهگیری عواید ناشی از جرم، اموال، وسایل یا سایر اشیاء به منظورهای استنادی.

ح - تسهیل حضور داوطلبانه اشخاص در کشور عضو درخواست کننده.

خ - هر نوع کمک دیگری که مغایر قانون داخلی کشور عضو درخواست شونده نباشد.

د - شناسایی، مسدود کردن و رهگیری عواید ناشی از جرم طبق مفاد فصل پنج این کنوانسیون.

ذ - به دست آوردن ذخایر مالی طبق مفاد فصل پنج این کنوانسیون.

۴- مراجع صلاحیتدار یک کشور عضو بدون خدشه وارد آمدن به قانون داخلی، می‌توانند بدون درخواست قبلی، اطلاعات مربوط به مسائل کیفری را در صورتی که بر این باور باشند که اطلاعات مزبور می‌تواند به مرجع مزبور در به عهده گرفتن یا انجام موفقیت‌آمیز استعلامات یا جریانات دادرسی کیفری کمک کند یا می‌تواند به درخواستی منجر شود که توسط کشور عضو اخیر تنظیم گردیده است، به مرجع صلاحیتدار کشور عضو دیگر انتقال دهند.

۵ - انتقال اطلاعات به موجب بند (۴) این ماده، بدون خدشه وارد آمدن به استعلامات و جریانات دادرسی کیفری در کشوری که مراجع صلاحیتدار آن اطلاعات را ارائه می‌دهند انجام خواهد شد. مراجع صلاحیتداری که این اطلاعات را دریافت می‌کنند، درخواست مبنی بر این که اطلاعات فوق‌الذکر محرمانه باقی بماند حتی به صورت موقت، یا با اعمال محدودیتهایی در خصوص استفاده از آن را اجابت خواهند نمود. در هر حال این امر کشور عضو دریافت کننده را از افشاء اطلاعات مزبور در جریانات دادرسی که در رابطه با شخص متهم تبریئه‌آمیز است، باز نمی‌دارد. در چنین موردی، کشور عضو دریافت کننده قبل از افشاء، مراتب را به کشور عضو انتقال دهنده اطلاع خواهد داد و چنانچه در مورد استثنائی، اطلاع قبلی امکانپذیر نباشد، کشور عضو دریافت کننده بدون تأخیر، کشور عضو انتقال دهنده را از افشاء مطلع خواهد نمود.

۶ - مفاد این ماده بر تعهدات ایجاد شده به موجب هر معاهده دو یا چندجانبه دیگر که بر کل یا بخشی از معاضدت قضائی متقابل حاکم بوده یا خواهد بود، تأثیر نخواهد گذاشت.

۷- چنانچه کشورهای عضو مورد نظر، ملزم به معاهده معاضدت قضائی متقابل نباشند بندهای (۹) تا (۲۹) این ماده در رابطه با درخواستهای به عمل آمده به موجب این ماده اعمال خواهد شد. چنانچه کشورهای عضو مزبور ملزم به چنین معاهده‌ای باشند مفاد مربوط به آن معاهده اعمال خواهد شد مگر این که کشورهای عضو توافق کنند بندهای (۹) تا (۲۹) این ماده را به جای آنها به کار گیرند. کشورهای عضو قویاً ترغیب می‌شوند تا آن بندهای مزبور را چنانچه همکاریها را تسهیل می‌نماید، اعمال کنند.

۸ - کشورهای عضو بنا به دلایل رازداری بانکی از ارائه معاضدت قضائی متقابل به موجب این ماده طفره

نخواهند رفت.

۹-

الف - کشور عضو درخواست شونده در پاسخ به درخواست کمک به موجب این ماده، در صورت فقدان جرم مضاعف، اهداف این کنوانسیون را که در ماده (۱) درج گردیده است مدنظر قرار خواهد داد.

ب - کشورهای عضو می‌توانند به دلیل فقدان جرم مضاعف، از ارائه معاضدت به موجب این ماده طفره روند. در هر حال کشور عضو درخواست شونده معاضدتی را که دربرگیرنده فشار و زور نباشد، چنانچه با اساس نظام حقوقی آن مطابقت داشته باشد، ارائه خواهد کرد. چنانچه درخواستها حاوی مسائل دارای ماهیت کم‌ارزش یا مسائلی باشد که همکاری یا معاضدت درخواست شده طبق سایر مفاد این کنوانسیون موجود باشد، چنین معاضدتی ممکن است رد شود.

پ - هر کشور عضو می‌تواند اتخاذ اقداماتی را که ممکن است ضروری باشد مدنظر قرار دهد تا آن را قادر سازد در صورت فقدان جرم مضاعف، میزان معاضدت گسترده‌تری به موجب این ماده را ارائه دهد.

۱۰ - شخصی که بازداشت می‌شود یا محکومیت خود را در قلمرو کشور عضوی می‌گذراند و حضور او در کشور عضو دیگری جهت شناسایی، شهادت یا ارائه کمک به‌گونه دیگری برای کسب مدارک برای تحقیقات، پیگرد یا دادرسی‌های قضائی درارتباط با جرائم مشمول این کنوانسیون درخواست می‌شود را می‌توان در صورت برآورده شدن شرایط زیر منتقل کرد:

الف - شخص آزادانه رضایت آگاهانه خود را اعلام کند.

ب - مراجع صلاحیتدار هر دو کشور عضو با رعایت شرایطی که آن کشورهای عضو ممکن است آنها را مناسب بدانند موافقت نمایند.

۱۱- از نظر بند (۱۰) این ماده :

الف - کشور عضوی که فرد به آنجا منتقل شده است اجازه و تعهد دارد تا شخص انتقال یافته را در بازداشت نگه دارد، مگر این که کشور عضوی که شخص از آنجا انتقال یافته طور دیگری درخواست کند یا اجازه دهد.

ب - کشور عضوی که فرد به آنجا منتقل شده است، بدون درنگ تعهد خود را جهت بازگرداندن فرد مزبور جهت بازداشت در کشور عضوی که شخص از آنجا منتقل شده، طبق توافق قبلی یا به طریق دیگری که مراجع صلاحیتدار دو کشور عضو توافق کرده‌اند، اجراء خواهد کرد.

پ - کشور عضوی که فرد به آنجا منتقل شده است، کشور عضوی را که شخص از آنجا منتقل شده ملزم نخواهد نمود تا تشریفات استرداد را جهت بازگرداندن فرد آغاز کند.

ت - مدت زمان بازداشت فرد منتقل شده در کشوری که به آن منتقل شده است، از مدت زمان محکومیت وی در کشوری که از آنجا منتقل شده کسر خواهد شد.

۱۲- در صورتی که کشور عضوی که شخص از آنجا انتقال می‌یابد طبق بندهای (۱۰) و (۱۱) این ماده توافق کند، فرد مزبور صرف‌نظر از ملیتش در رابطه با فعل یا ترک فعل یا محکومیت‌های قبل از ترک قلمرو کشوری که از آنجا منتقل شده است تحت پیگرد، بازداشت یا مجازات قرار نخواهد گرفت یا محکوم به محدودیت آزادی شخصی در قلمرو کشوری که به آن منتقل شده است نخواهد شد.

۱۳- هر کشور عضو، یک مرجع مرکزی را تعیین خواهد نمود که مسئولیت و اختیار خواهد داشت تا درخواستهای معاضدت قضائی متقابل را دریافت نماید و آنها را به اجراء درآورد یا جهت اجراء به مراجع

صلاحیتدار منتقل نماید. چنانچه کشور عضوی دارای یک منطقه ویژه یا سرزمینی با نظام جداگانه معاضدت قضائی جداگانه باشد، می تواند مرجع مرکزی مشخصی را تعیین کند که از همان عملکرد، برای آن منطقه یا سرزمین برخوردار باشد. مراجع صلاحیتدار، انتقال یا اجراء سریع و مناسب درخواستهای دریافتی را تضمین خواهند نمود. چنانچه مرجع مرکزی درخواست را جهت اجراء به مرجع صلاحیتدار تحویل دهد، اجراء سریع و مناسب درخواست توسط مرجع صلاحیتدار را ترغیب خواهد نمود. هر کشور عضو در زمان تودیع سند تنفیذ، پذیرش یا تصویب یا الحاق به این کنوانسیون، دبیرکل سازمان ملل متحد را از وجود مرجع مرکزی تعیین شده برای این منظور مطلع خواهد نمود. درخواستهای معاضدت قضائی متقابل و هرنوع مکاتبه مربوط به آن، به مرجع مرکزی تعیین شده توسط کشورهای عضو انتقال خواهد یافت. این الزام خدشهای به حق کشور عضو برای مقرر کردن این امر که درخواستها و مکاتبات از طریق مجاری دیپلماتیک و در شرایط اضطراری چنانچه کشورهای عضو توافق نمایند و در صورت امکان از طریق سازمان پلیس جنایی بین المللی به آن منتقل شود، وارد نخواهد کرد.

۱۴- درخواستها به صورت کتبی یا در صورت امکان با هر وسیله ای که بتواند سابقه کتبی ایجاد کند، به زبان قابل قبول کشور عضو درخواست شونده به موجب شرایطی که به آن کشور عضو امکان دهد تا صحت آن را احراز نماید انجام خواهد شد. هر کشور عضو در زمان سپردن سند تنفیذ، پذیرش، تصویب یا الحاق به این کنوانسیون، دبیرکل سازمان ملل متحد را از زبان یا زبانهای قابل قبول آن کشور عضو آگاه خواهد کرد. در شرایط اضطراری و چنانچه کشورهای عضو توافق نمایند درخواستها می تواند به صورت شفاهی صورت گیرد اما باید فوری به صورت کتبی تأیید شود.

۱۵- درخواست معاضدت قضائی متقابل شامل موارد زیر خواهد بود:

الف - هویت مرجع درخواست کننده.

ب - موضوع و ماهیت تحقیقات، پیگرد یا جریان دادرسی قضائی که درخواستها مربوط به آن می شود و نام و وظایف مرجعی که کار تحقیق، پیگرد یا جریان دادرسی را انجام می دهد.

پ - خلاصه ای از واقعیتهای مربوط، به غیر از موارد مربوط به درخواستهای ابلاغ اوراق قضائی.

ت - توصیفی از معاضدت درخواست شده و جزئیات هر مرحله خاصی که کشور عضو درخواست کننده

مایل است دنبال شود.

ث - در صورت امکان، هویت محل و ملیت هر فرد مربوط، و

ج - هدفی که برای آن مدارک، اطلاعات یا اقدام درخواست شود.

۱۶- کشور عضو درخواست شونده می تواند اطلاعات بیشتری را در صورتی که جهت اجراء درخواست طبق قانون داخلی آن ضروری به نظر برسد یا موقعی که بتواند اجراء آن را تسهیل نماید، درخواست نماید.

۱۷- درخواست براساس قانون داخلی کشور عضو درخواست شونده و تاحدی که با قانون داخلی کشور عضو درخواست شده مغایر نباشد و در صورت امکان براساس تشریفات مشخص شده در درخواست، اجراء خواهد شد.

۱۸- در صورت امکان و طبق اصول اساسی قانون داخلی، موقعی که شخصی در قلمرو یک کشور عضو است

و باید به عنوان شاهد یا کارشناس توسط مراجع قضائی کشور عضو دیگر مورد استماع قرار گیرد، کشور عضو

نخست، بنا به درخواست کشور دیگر می تواند در صورتی که این امر امکانپذیر نباشد یا شخص مورد نظر نخواهد

شخصاً در قلمرو کشور عضو درخواست کننده حضور به هم رساند، اجازه دهد تا استماع از طریق ویدئو کنفرانس

صورت گیرد. کشورهای عضو می توانند توافق نمایند استماع توسط مرجع قضائی کشور درخواست کننده و با

حضور مرجع قضائی کشور عضو درخواست شونده صورت گیرد.

۱۹- کشور عضو درخواست‌کننده بدون رضایت قبلی کشور عضو درخواست‌شونده اطلاعات یا شواهد ارائه شده توسط کشور عضو درخواست‌شونده به منظور تحقیقات، پیگرد یا رسیدگی قضائی را به غیر از موارد اظهار شده در درخواست، منتقل یا استفاده نخواهد کرد. هیچ‌چیز در این بند، کشور عضو درخواست‌کننده را از افشاء اطلاعات، جریانات دادرسی‌های خود یا شواهدی که مربوط به تیرئه شخص متهم است، باز نخواهد داشت. در مورد اخیر، کشور عضو درخواست‌کننده قبل از افشاء، کشور عضو درخواست‌شونده را مطلع خواهد نمود و در صورت درخواست، با کشور عضو درخواست‌شونده مشورت خواهد نمود. چنانچه در مورد استثنائی، اطلاع‌دهی قبلی امکانپذیر نباشد، کشور عضو درخواست‌کننده بدون درنگ کشور عضو درخواست‌شونده را از این افشاء مطلع خواهد نمود.

۲۰- کشور عضو درخواست‌کننده می‌تواند مقرر کند که کشور عضو درخواست‌شونده واقعیت و محتوای درخواست را تاحدی که برای اجراء درخواست لازم است محرمانه نگه دارد. چنانچه کشور عضو درخواست‌شونده نتواند الزام محرمانه نگه داشتن را رعایت کند، بلادرنگ کشور عضو درخواست‌کننده را مطلع خواهد نمود.

۲۱- معاضدت قضائی متقابل ممکن است در موارد زیر رد شود:

الف - چنانچه درخواست، طبق مفاد این ماده به عمل نیامده باشد.

ب - چنانچه به نظر کشور عضو درخواست‌شونده، اجراء درخواست احتمالاً به حاکمیت، امنیت، نظم

عمومی یا سایر منافع اساسی آن لطمه بزند.

پ - چنانچه مراجع کشور عضو درخواست‌شونده به موجب قانون داخلی خود از اجراء اقدام درخواست شده در رابطه با هر جرم مشابه که منوط به تحقیق، پیگرد یا دادرسی قضائی در قلمرو قضائی آنها است منع شده باشند.

ت - چنانچه کمکی که قرار است ارائه شود بانظام حقوقی کشور عضو درخواست‌شونده در رابطه با معاضدت قضائی متقابل مغایرت داشته باشد.

۲۲- کشورهای عضو، تنها به این دلیل که جرم امور مالی را نیز دربر می‌گیرد نمی‌توانند درخواست معاضدت قضائی متقابل را رد کنند.

۲۳- دلایل رد معاضدت قضائی متقابل ارائه خواهد شد.

۲۴- کشور عضو درخواست‌شونده، درخواست معاضدت قضائی متقابل را در اسرع وقت به اجراء درخواست آورده و هر مهلتی را که توسط کشور عضو درخواست‌کننده پیشنهاد شده و ترجیحاً در درخواست، دلایل آن ارائه شده است، کاملاً در نظر خواهد گرفت. کشور عضو درخواست‌کننده می‌تواند جهت کسب اطلاعات درباره وضعیت و پیشرفت اقدامات اتخاذ شده توسط کشور درخواست‌شونده در خصوص اجابت درخواست خود، درخواستهای معقولی را به عمل آورد. کشور عضو درخواست‌شونده به درخواستهای معقول کشور عضو درخواست‌کننده در مورد وضعیت و پیشرفت در انجام درخواست، پاسخ خواهد داد. چنانچه معاضدت درخواست‌شده دیگر موردنیاز نباشد، کشور عضو درخواست‌کننده بلادرنگ کشور عضو درخواست‌شونده را مطلع خواهد نمود.

۲۵- معاضدت قضائی متقابل به این دلیل که در تحقیقات، پیگرد یا دادرسی قضائی جاری اختلال ایجاد می‌کند، ممکن است توسط کشور عضو درخواست‌شونده به تعویق افتد.

۲۶- قبل از رد درخواست به موجب بند (۲۱) این ماده یا به تعویق انداختن اجراء آن به موجب بند (۲۵)

این ماده، کشور عضو درخواست‌شونده با کشور عضو درخواست‌کننده مشورت خواهد نمود تا امکان ارائه

معاذت را با رعایت شرایطی که لازم می‌داند، مورد بررسی قرار دهد. چنانچه کشور عضو درخواست‌کننده معاضدت را با رعایت آن شرایط بپذیرد، آن شرایط را رعایت خواهد کرد.

۲۷- بدون خدشه وارد آمدن به اجراء بند (۱۲) این ماده، شاهد، کارشناس یا شخص دیگری که بنا به

درخواست کشور عضو درخواست‌کننده رضایت می‌دهد تا در دادرسی ارائه مدرک کند یا در تحقیق، پیگرد یا جریان دادرسی قضائی در قلمرو کشور عضو درخواست‌کننده کمک کند، در رابطه با فعل، ترک فعل یا محکومیت‌های قبل از ترک قلمرو کشور عضو درخواست‌شونده تعقیب، بازداشت یا مجازات نخواهد شد یا مشمول محدودیت دیگری نسبت به آزادی فردی در قلمرو مزبور نخواهد شد. چنانچه شاهد، کارشناس یا سایر افرادی که ظرف مدت پانزده روز متوالی یا دوره زمانی مورد توافق کشورهای عضو از تاریخی که توسط مراجع قضائی به‌طور رسمی به آنها اطلاع داده شده است که حضور آنها دیگر ضرورت ندارد، علی‌رغم این که فرصت ترک قلمرو کشور عضو درخواست‌کننده را داشته است ولی با این وجود به‌طور داوطلبانه در قلمرو مزبور بماند یا پس از ترک آن، با اراده آزاد خود به آن بازگردد، پروانه عبور مزبور خاتمه خواهد یافت.

۲۸- هزینه‌های عادی اجراء درخواست توسط کشور عضو درخواست‌شونده تقبل خواهد شد، مگر این که

کشورهای عضو مربوط طور دیگری توافق کرده باشند. چنانچه برای اجراء درخواست هزینه‌های اساسی یا فوق‌العاده مورد نیاز بوده یا باشد، کشورهای عضو برای تعیین شرایطی که به‌موجب آن درخواست به اجراء درخواهد آمد و نیز شیوه‌ای که براساس آن هزینه‌ها تقبل خواهد شد، مشورت خواهند کرد.

۲۹- کشور عضو درخواست‌شونده:

الف - نسخه‌هایی از سوابق، اسناد یا اطلاعات دولتی را که در اختیار دارد و طبق قانون داخلی خود در

دسترس عموم قرار داده است برای کشور عضو درخواست‌کننده فراهم خواهد نمود.

ب - می‌تواند نسخی از هر نوع سوابق، اسناد یا اطلاعات دولتی را که در اختیار دارد و طبق قانون داخلی در

دسترس عموم قرار ندارد به تشخیص خود به صورت کلی یا جزئی یا با رعایت شرایطی که مقتضی می‌داند، برای کشور عضو درخواست‌کننده فراهم کند.

۳۰- کشورهای عضو در صورت لزوم، امکان انعقاد ترتیبات یا موافقتنامه‌های دوجانبه یا چندجانبه را که به

اهداف مفاد این ماده کمک کند یا اثر عملی به آن دهد یا مفاد آن را ارتقاء دهد، مورد بررسی قرار خواهند داد.

ماده ۴۷ - انتقال سوابق کیفری

کشورهای عضو، امکان انتقال سوابق کیفری جرمی را که طبق این کنوانسیون احراز شده است، در مواردی که چنین انتقالی به نفع اجراء مناسب عدالت تلقی شود، به‌ویژه در مواردی که چندین حوزه صلاحیت قضائی دخیل هستند، از نظر تمرکز جریان دادرسی مدنظر قرار خواهند داد.

ماده ۴۸ - همکاری در رابطه با اجراء قانون

۱- کشورهای عضو طبق نظامهای اداری و حقوقی داخلی مربوط خود، به منظور ارتقاء کارایی اقدامات

مربوط به اجراء قانون مبارزه با جرائم مشمول این کنوانسیون، به‌طور نزدیک با یکدیگر همکاری خواهند کرد. کشورهای عضو به‌ویژه اقدامات مؤثری را در موارد زیر اتخاذ خواهند نمود:

الف - ارتقاء و در صورت لزوم برقراری مجاری ارتباطاتی بین مراجع صلاحیتدار، ادارات و نهادها جهت

تسهیل مبادله مطمئن و سریع اطلاعات مربوط به تمامی جنبه‌های جرائم مشمول این کنوانسیون از جمله در صورتی که کشورهای عضو مربوط لازم بدانند، ارتباط با سایر فعالیت‌های جنایی.

ب - همکاری با دیگر کشورهای عضو در انجام استعلامهای راجع به جرائم مشمول این کنوانسیون و

مربوط به موارد زیر:

- (۱) - هویت، محل و فعالیتهای افراد مظنون به دست داشتن در چنین جرائمی یا مکان سایر افراد مربوط.
- (۲) - انتقال عواید ناشی از جرم یا مالی که از ارتکاب چنین جرائمی به دست آمده است.
- (۳) - انتقال اموال، تجهیزات یا سایر وسائلی که در ارتکاب چنین جرائمی مورد استفاده قرار گرفته‌اند یا استفاده از آنها در نظر بوده است.

پ - در صورت اقتضاء فراهم کردن اقلام ضروری یا مقداری از مواد جهت اهداف تجزیه و تحلیلی یا تحقیقی.

ت - در صورت اقتضاء مبادله اطلاعات با دیگر کشورهای عضو در رابطه با وسایل و روشهای ویژه مورد استفاده جهت ارتکاب جرائم مشمول این کنوانسیون از جمله استفاده از هویت‌های دروغین، اسناد دستکاری شده، جعلی یا دروغین و وسایل دیگر مخفی کردن فعالیتها.

ث - تسهیل هماهنگی مؤثر بین مراجع صلاحیتدار ادارات و نهادهای آنها و ترغیب مبادله کارکنان و کارشناسان از جمله گماردن مأموران رابط با رعایت ترتیبات یا موافقتنامه‌های دوجانبه بین کشورهای عضو.

ج - مبادله اطلاعات و هماهنگ کردن اقدامات اداری و غیره که در صورت اقتضاء جهت شناسایی زود هنگام جرائم مشمول این کنوانسیون اتخاذ شده است.

۲- به منظور اجراء این کنوانسیون، کشورهای عضو انعقاد ترتیبات یا موافقتنامه‌های دوجانبه یا چندجانبه در خصوص همکاری مستقیم بین واحدهای مجری قانون خود را مدنظر قرار خواهند داد و چنانچه ترتیبات یا موافقتنامه‌های مزبور وجود داشته باشد آنها را اصلاح خواهند کرد. در صورت فقدان چنین ترتیبات یا موافقتنامه‌هایی بین کشورهای عضو مربوط، کشورهای عضو می‌توانند این کنوانسیون را به عنوان مبنایی برای همکاریهای متقابل مربوط به اجراء قانون راجع به جرائم مشمول این کنوانسیون تلقی نمایند. کشورهای عضو در صورت اقتضاء از ترتیبات یا موافقتنامه‌ها از جمله سازمانهای منطقه‌ای یا بین‌المللی استفاده کامل به عمل خواهند آورد تا همکاری بین واحدهای مجری قانون خود را ارتقاء دهند.

۳- کشورهای عضو تلاش خواهند نمود تا در چهارچوب امکانات خود برای واکنش نسبت به جرائم مشمول این کنوانسیون که از طریق استفاده از فناوری جدید ارتکاب یافته‌اند، همکاری کنند.

ماده ۴۹ - تحقیقات مشترک

کشورهای عضو انعقاد ترتیبات یا موافقتنامه‌های دوجانبه یا چندجانبه را مدنظر قرار خواهند داد تا به موجب آن در رابطه با مسائلی که موضوع تحقیقات، پیگردها یا جریانات قضائی در یک یا چند کشور است مراجع صلاحیتدار مربوط بتوانند هیأت‌های تحقیقاتی مشترک را تشکیل دهند. در صورت فقدان چنین ترتیبات یا موافقتنامه‌هایی، ممکن است تحقیقات مشترک از طریق توافق براساس مورد به مورد انجام شود. کشورهای عضو دخیل تضمین خواهند نمود که حاکمیت کشور عضو که در قلمرو آن چنین تحقیقی قرار است صورت گیرد، به صورت کامل محترم شمرده شود.

ماده ۵۰ - فنون تحقیقاتی ویژه

۱- هر کشور عضو جهت مبارزه مؤثر با فساد، تا حدی که اصول اساسی نظام حقوقی داخلی آن اجازه می‌دهد و براساس شرایط تجویز شده به وسیله قانون داخلی آن، اقدامات ضروری را در چهارچوب امکانات خود اتخاذ خواهد نمود تا مراجع صلاحیتدار آن بتوانند در قلمرو آن از تحویل کنترل شده محموله و در جایی که مقتضی به نظر برسد از سایر فنون تحقیقاتی ویژه مثل فنون نظارت الکترونیکی یا سایر اشکال عملیات مراقبتی و

مخفی استفاده مناسب کنند و قابل پذیرش بودن شواهد حاصله از آن در دادگاه امکانپذیر شود.

- ۲- به منظور بررسی جرائم مشمول این کنوانسیون، کشورهای عضو ترغیب می‌شوند تا در صورت لزوم ترتیبات یا موافقتنامه‌های دوجانبه یا چندجانبه را برای استفاده از فنون تحقیقاتی ویژه مزبور در چهارچوب همکاری‌های بین‌المللی منعقد نمایند. ترتیبات یا موافقتنامه‌های مزبور با رعایت کامل اصل برابری حاکمیت کشورها منعقد و اجراء خواهند شد و کاملاً طبق شرایط آن ترتیبات یا موافقتنامه‌ها به اجراء در خواهند آمد.
- ۳- در صورت فقدان ترتیبات یا موافقتنامه مندرج در بند (۲) این ماده، اتخاذ تصمیمات جهت استفاده از فنون تحقیقاتی ویژه مزبور در سطح بین‌المللی براساس مورد به مورد خواهد بود و در صورت لزوم ممکن است تفاهمات و ترتیبات مالی با توجه به اعمال صلاحیت قضائی کشورهای عضو مربوط در نظر گرفته شود.
- ۴- تصمیمات راجع به استفاده از تحویل کنترل شده محموله در سطح بین‌المللی می‌تواند با رضایت کشورهای عضو مربوط، شامل روشهایی مثل رهگیری و تجویز ادامه مسیر کالا یا جوه به صورت دست نخورده یا جایگزینی یا برداشتن بخشی یا همه آن باشد.

فصل پنجم - استرداد داراییها

ماده ۵۱ - مقررات عمومی

استرداد داراییها طبق این فصل، اصل اساسی این کنوانسیون محسوب می‌شود و کشورهای عضو گسترده‌ترین همکاریها و معاضدتها را در این رابطه با یکدیگر به عمل خواهند آورد.

ماده ۵۲ - پیشگیری و کشف انتقال عواید ناشی از جرم

۱- هر کشور عضو بدون خدشه وارد آمدن به ماده (۱۴) این کنوانسیون، طبق قانون داخلی خود، اقداماتی را که ممکن است ضروری باشد اتخاذ خواهد نمود تا مؤسسات مالی را در چهارچوب صلاحیت قضائی خود ملزم نماید هویت مشتریان خود را تأیید کنند و اقدامات معقولی را اتخاذ کنند تا هویت صاحبان منافع وجوه سپرده شده در حسابهای با ارزش بالا را مشخص کنند و موشکافی دقیقی از حسابهای مطالبه یا نگهداری شده به وسیله یا از طرف افرادی که مشاغل دولتی عالی دارند یا داشته‌اند و اعضاء خانواده و نزدیکان آنها به عمل آورند. چنین موشکافی دقیقی به صورت معقولی طراحی خواهد شد تا معاملات مظنون را برای گزارش‌دهی به مراجع صلاحیتدار کشف کند و نباید به صورتی باشد که مؤسسات مالی را از انجام داد و ستد با هر مشتری قانونی مأیوس یا برحذر نماید.

۲- هر کشور عضو به منظور تسهیل اجراء اقدامات پیش‌بینی شده در بند (۱) این ماده، براساس قانون

داخلی خود و با الهام از ابتکارات مربوط سازمانهای منطقه‌ای، بین منطقه‌ای و چندجانبه در برابر پولشویی اقدامات زیر را به عمل خواهد آورد:

الف - مشورت‌دهی در خصوص انواع اشخاص حقیقی یا حقوقی که از مؤسسات مالی در حوزه صلاحیت آن انتظار می‌رود که موشکافی دقیق از حسابهای آنها به عمل آورند، انواع حسابها و معاملاتی که باید به آنها توجه خاص مبذول شود و همچنین اتخاذ اقدامات مناسب در مورد افتتاح، نگهداری و حفظ سوابق حسابهای مزبور.

ب - در صورت اقتضاء بنا به درخواست کشور عضو دیگر یا به ابتکار خود در چهارچوب صلاحیت خود، هویت اشخاص حقیقی یا حقوقی خاصی را که از مؤسسات مزبور انتظار می‌رود موشکافی دقیقی از حسابهای آنها به عمل آورند را علاوه بر اشخاصی که مؤسسات مالی ممکن است به گونه دیگری شناسایی کنند، به مؤسسات مالی اطلاع خواهد داد.

۳- در چهارچوب جزء (الف) بند (۲) این ماده، هر کشور عضو اقداماتی را به اجراء در خواهد آورد تا تضمین

کند که مؤسسات مالی آن، سوابق کافی را در مدت زمان مقتضی در مورد حسابها یا معاملات مربوط به افراد مذکور در بند (۱) این ماده که حداقل باید شامل اطلاعات مربوط به هویت مشتری و نیز تا جایی که ممکن باشد مالک منافع باشد، حفظ می‌کنند.

۴- هر کشور عضو با هدف پیشگیری و کشف انتقال عواید ناشی از جرائم احراز شده براساس این کنوانسیون، اقدامات مقتضی و مؤثری را به اجراء در خواهد آورد تا با کمک نهادهای نظارتی خود از ایجاد بانکهایی که حضور فیزیکی ندارند و به گروه مالی منظم وابسته نیستند ممانعت به عمل آورد. کشورهای عضو می‌توانند ملزم نمودن مؤسسات مالی خود را جهت پذیرفتن ورود یا ادامه ارتباط بانکی با چنین مؤسساتی و اجتناب از ایجاد رابطه با مؤسسات مالی خارجی که اجازه می‌دهند حسابهای آنها توسط بانکهایی که حضور فیزیکی ندارند و به گروه مالی منظمی وابسته نیستند مورد استفاده قرار گیرد نیز مورد بررسی قرار دهند.

۵- هر کشور عضو طبق قانون داخلی خود، ایجاد نظامهای مؤثر افشای مالی را در رابطه با مقامات دولتی خاص و مجازاتهای مناسب به خاطر عدم رعایت آن مدنظر قرار خواهد داد. هر کشور عضو همچنین اتخاذ اقداماتی که ممکن است ضروری باشد را مدنظر قرار خواهد داد تا چنانچه تحقیق، طرح دعوی و استرداد عواید ناشی از جرائم احراز شده براساس این کنوانسیون ضروری باشد به مراجع صلاحیتدار خود امکان دهد تا آن اطلاعات را با مراجع صلاحیتدار در سایر کشورهای عضو مبادله نمایند.

۶- هر کشور عضو، اتخاذ اقداماتی که ممکن است ضروری باشد را براساس قانون داخلی خود مدنظر قرار خواهد داد تا مقامات دولتی خاص را که در مورد حساب مالی در یک کشور خارجی ذی‌نفع می‌باشند یا دارای حق امضاء یا اختیار دیگر بر آن حساب هستند ملزم نماید تا آن ارتباط را به مراجع صلاحیتدار گزارش دهند و سوابق مقتضی مربوط به چنین حسابهایی را حفظ کنند. چنین اقداماتی مجازاتهای مناسب برای عدم رعایت موارد مزبور را پیش‌بینی خواهد کرد.

ماده ۵۳- اقداماتی برای استرداد مستقیم اموال

هر کشور عضو، براساس قانون داخلی خود:

الف- اقدامات ضروری را به عمل خواهد آورد تا به کشور عضو دیگر امکان دهد دعوی مدنی را در دادگاههای خود مطرح نماید تا سند یا مالکیت اموال حاصل از طریق ارتکاب جرم احراز شده براساس این کنوانسیون را احراز نماید.

ب- اقدامات لازم را اتخاذ خواهد نمود تا به دادگاههای خود امکان دهد به کسانی که جرائم احراز شده براساس این کنوانسیون را مرتکب شده‌اند حکم کند غرامت یا خسارت به کشور عضو دیگری که در اثر چنین جرائمی متضرر شده است را بپردازد.

پ- اقدامات ضروری را اتخاذ خواهد نمود تا به دادگاههای خود یا مراجع صلاحیتدار امکان دهد در زمان تصمیم‌گیری، ادعای کشور عضو دیگر به عنوان مالک قانونی اموال حاصل از طریق ارتکاب جرم احراز شده براساس این کنوانسیون را به رسمیت بشناسند.

ماده ۵۴- راهکارهای استرداد اموال از طریق همکاری بین‌المللی در زمینه مصادره

۱- هر کشور عضو، به منظور ارائه معاضدت قضائی متقابل به موجب ماده (۵۵) این کنوانسیون در رابطه با اموال حاصل از طریق ارتکاب یا دخالت در جرم احراز شده طبق این کنوانسیون، براساس قانون داخلی خود:

الف- اقدامات ضروری را اتخاذ خواهد نمود تا به مراجع صلاحیتدار خود امکان دهد تا حکم مصادره صادره توسط دادگاه کشور عضو دیگر را به اجراء درآورند؛

ب - اقدامات ضروری را اتخاذ خواهد نمود تا به مراجع صلاحیتدار خود امکان دهد در جایی که صلاحیت قضائی دارند، نسبت به صدور دستور مصادره مال با منشاء خارجی از طریق قضاوت در مورد جرم مربوط به پولشویی یا سایر جرائم دیگر که ممکن است در چهارچوب صلاحیت قضائی آن باشد یا از طریق سایر تشریفات که قانون داخلی آن اجازه می‌دهد اقدام کنند؛ و

پ - در مواردی که مجرم را نتوان به دلیل مرگ، فرار یا فقدان یا موارد خاص دیگر مورد پیگرد قرار داد، اتخاذ اقدامات لازم را مدنظر قرار خواهد داد تا مصادره چنین مالی را بدون محکومیت کیفری امکانپذیر سازد.

۲- هر کشور عضو براساس درخواست به عمل آمده به موجب بند (۲) ماده (۵۵) این کنوانسیون جهت ارائه معاضدت قضائی متقابل، مطابق قانون داخلی خود به صورت زیر عمل خواهد نمود:

الف - اقدامات لازم را به عمل خواهد آورد تا امکان مسدود کردن یا مصادره اموال را برای مراجع صلاحیتدار خود براساس دستور مسدود کردن یا ضبط اموال صادره توسط دادگاه یا مرجع صلاحیتدار کشور عضو درخواست کننده که اساس معقولی را برای کشور عضو درخواست شونده فراهم می‌آورد تا باور کند که زمینه‌های کافی برای اتخاذ چنین اعمالی وجود دارد و در نهایت این اموال از نظر جزء (الف) بند (۱) این ماده مشمول دستور مصادره خواهد بود، فراهم کند.

ب - اقدامات مقتضی را اتخاذ خواهد نمود تا امکان مسدود کردن یا مصادره اموال را برای مراجع صلاحیتدار خود براساس درخواستی که اساس معقولی را برای کشور عضو درخواست شونده فراهم می‌آورد تا باور کند که زمینه‌های کافی برای اتخاذ چنین اعمالی وجود دارد و در نهایت این اموال از نظر جزء (الف) بند (۱) این ماده مشمول دستور مصادره خواهد بود، فراهم کند و

پ - اتخاذ اقدامات بیشتری را مدنظر قرار خواهد داد تا به مراجع صلاحیتدار خود امکان دهد تا اموال را جهت مصادره براساس مواردی مانند دستگیری خارجی یا اتهام کیفری مربوط به تملک اموال مزبور حفظ نمایند.

ماده ۵۵ - همکاریهای بین‌المللی جهت مصادره

۱- کشور عضوی که درخواستی را از کشور عضو دیگر دارای صلاحیت قضائی در مورد جرم احراز شده براساس این کنوانسیون برای مصادره عواید ناشی از جرائم، اموال، تجهیزات یا سایر وسایل موضوع بند (۱) ماده (۳۱) این کنوانسیون که در قلمرو آن قرار دارد، دریافت کرده است، تا بالاترین حد ممکن در چهارچوب نظام حقوقی داخلی خود به صورت زیر عمل خواهد نمود:

الف - درخواست را جهت دریافت دستور مصادره و در صورتی که دستور مصادره صادر شده باشد، جهت

اجراء آن به مراجع صلاحیتدار ارائه خواهد داد؛ یا

ب - با هدف به اجراء درآوردن آن و تاحدی که درخواست شده، دستور مصادره صادره توسط دادگاه کشور درخواست کننده را طبق بند (۱) ماده (۳۱) و جزء (۱) بند (الف) ماده (۵۴) این کنوانسیون تا جایی که به عواید جرم، اموال، تجهیزات یا سایر وسایل موضوع بند (۱) ماده (۳۱) مربوط می‌شود و در قلمرو کشور عضو درخواست شونده واقع شده است به مقامات صلاحیتدار تحویل دهد.

۲- به دنبال درخواست به عمل آمده توسط کشور عضو دیگر که صلاحیت قضائی بر جرم احراز شده بر اساس این کنوانسیون را دارد، کشور عضو درخواست شونده اقداماتی را اتخاذ خواهد نمود تا عواید ناشی از جرم، اموال، تجهیزات یا سایر وسایل موضوع بند (۱) ماده (۳۱) این کنوانسیون را جهت مصادره نهایی که توسط کشور عضو درخواست کننده یا به دنبال درخواست کشور عضو درخواست شونده به موجب بند (۱) این

ماده دستور داده خواهد شد را شناسایی، رهگیری و مسدود یا ضبط نماید.

۳- مفاد ماده (۴۶) این کنوانسیون با اعمال اصلاحات لازم در مورد این ماده اعمال خواهد شد. علاوه بر اطلاعات مشخص شده در بند (۱۵) ماده (۴۶)، درخواستهای به عمل آمده به موجب این ماده شامل موارد زیر خواهد بود:

الف - در صورتی که درخواست مربوط به جزء (الف) بند (۱) این ماده باشد، توصیفی از اموالی که قرار است مصادره شود، از جمله تا حدی که ممکن باشد محل و در صورتی که ربط داشته باشد ارزش تخمینی اموال و صورت حقایقی که کشور درخواست کننده به آن اتکاء نموده است و جهت قادر نمودن کشور عضو درخواست شونده برای به دست آوردن دستور به موجب قانون داخلی آن کافی است؛

ب - در موردی که درخواست مربوط به جزء (ب) بند (۱) این ماده باشد، یک نسخه قانونی قابل قبول از دستور مصادره که درخواست بر مبنای آن انجام و توسط کشور عضو درخواست کننده صادر شده است، بیان حقایق و اطلاعات راجع به حدودی که اجراء دستور درخواست شده است، بیانیه‌ای که اقدامات اتخاذ شده توسط کشور عضو درخواست کننده را مشخص می‌کند تا اطلاعات لازم را به اشخاص ثالث با حسن نیت بدهد و فرآیند لازم را تضمین نماید و بیانیه‌ای مبنی بر این که حکم مصادره، نهایی است؛

پ - در موردی که درخواست مربوط به بند (۲) این ماده باشد، بیان حقایقی که کشور عضو درخواست کننده بر آن اتکاء دارد و توصیفی از اقدامات درخواست شده و در صورت وجود، نسخه قانونی قابل قبول دستوری که مبنای درخواست می‌باشد.

۴- تصمیمات یا اقدامات پیش‌بینی شده در بندهای (۱) و (۲) این ماده توسط کشور عضو درخواست کننده بر اساس و با رعایت مفاد قانون داخلی و آئین دادرسی آن یا هر ترتیبات یا موافقتنامه دوجانبه یا چندجانبه که در ارتباط با کشور عضو درخواست کننده ممکن است به آن ملزم باشد، اتخاذ خواهد شد.

۵ - هر کشور عضو، نسخی از قوانین و مقرراتی که این ماده را قابل اجراء می‌نمایند و هرگونه تغییرات بعدی چنین قوانین و مقرراتی یا توصیف مربوط به آن را به دبیرکل سازمان ملل متحد ارائه خواهد داد.

۶ - چنانچه کشور عضوی مشروط کردن اتخاذ اقدامات موضوع بندهای (۱) و (۲) این ماده به وجود معاهده مربوط را انتخاب نماید، آن کشور عضو، این کنوانسیون را به عنوان اساس لازم و کافی معاهده تلقی خواهد نمود.

۷ - چنانچه کشور عضو درخواست شونده شواهد کافی و به موقع را دریافت نکند یا ارزش اموال مزبور، ناچیز باشد، همکاری بر اساس این ماده ممکن است رد شود یا اقدامات موقت حذف شود.

۸ - قبل از حذف هرگونه اقدام موقت اتخاذ شده به موجب این ماده، کشور عضو درخواست شونده در صورت امکان به کشور عضو درخواست کننده فرصت خواهد داد تا دلایل خود را در موافقت با ادامه این اقدامات ارائه دهد.

۹- مفاد این ماده به عنوان مخدوش کننده حق شخص ثالث با حسن نیت، تعبیر نخواهد شد.

ماده ۵۶ - همکاریهای ویژه

هر کشور عضو تلاش خواهد کرد بدون خدشه وارد آمدن به قانون داخلی آن اقداماتی را اتخاذ کند تا بدون خدشه وارد آمدن به تحقیقات، پیگرد یا دادرسی‌های قضائی مربوط به خود، مجاز باشد اطلاعات مربوط به عواید ناشی از جرائم احراز شده بر اساس این کنوانسیون را چنانچه اعتقاد داشته باشد که افشاء چنین اطلاعاتی ممکن است به کشور دریافت کننده در زمینه آغاز یا انجام تحقیقات، پیگرد یا دادرسی‌های قضائی کمک کند یا منجر به درخواست آن کشور عضو به موجب این فصل کنوانسیون شود، بدون درخواست قبلی به کشور عضو دیگر ارائه

ماده ۵۷ - بازگرداندن و تعیین تکلیف داراییها

۱- مالی که توسط کشور عضوی به موجب ماده (۳۱) یاماده (۵۵) این کنوانسیون صادره شده است به موجب بند (۳) این ماده توسط آن کشور عضو براساس مفاد این کنوانسیون و قانون داخلی آن در اختیار مالکان قانونی قبلی از جمله طریق بازگرداندن، قرار خواهد گرفت.

۲- هر کشور عضو، اقدامات ضروری قانونی و غیره را براساس اصول اساسی قانون داخلی خود اتخاذ خواهد نمود تا مراجع صلاحیتدار خود را قادر سازد که مال صادره شده را در زمانی که براساس درخواست کشور عضو دیگر و براساس این کنوانسیون عمل می کند بادر نظر گرفتن حقوق اشخاص ثالث با حسن نیت، بازگرداند.

۳- کشور عضو درخواست شونده، براساس مواد (۴۶) و (۵۵) این کنوانسیون و بندهای (۱) و (۲) این ماده اقدامات زیر را به عمل خواهد آورد:

الف - در مورد اختلاس وجوه دولتی یا پولشویی وجوه دولتی اختلاس شده موضوع مواد (۱۷) و (۲۳) این کنوانسیون، چنانچه صادره براساس ماده (۵۵) این کنوانسیون و طبق رأی نهایی در کشور عضو درخواست کننده صورت گرفته باشد، الزامی که کشور درخواست شونده می تواند از آن چشم پوشی کند، بازگرداندن اموال صادره شده به کشور عضو درخواست کننده است.

ب - در مورد عواید ناشی از هر جرم دیگر مشمول این کنوانسیون چنانچه صادره طبق ماده (۵۵) این

کنوانسیون و براساس رأی نهایی در کشور عضو درخواست کننده صورت گرفته باشد، الزامی که کشور

درخواست کننده می تواند از آن چشم پوشی کند بازگرداندن مال صادره شده به کشور عضو درخواست کننده در صورتی است که کشور عضو درخواست کننده به صورت معقول مالکیت قبلی چنین مال صادره شده ای را به کشور درخواست شونده، اثبات کند یا در صورتی که کشور عضو درخواست شونده زیان وارده به کشور عضو درخواست کننده را به عنوان مبنای بازگرداندن مال صادره شده به رسمیت بشناسد.

پ - در کلیه سایر موارد، اولویت رسیدگی را به بازگشت مال صادره شده به کشور عضو درخواست کننده، بازگشت چنین مالی به مالکان قانونی قبلی آن یا پرداخت غرامت به قربانیان جرم خواهد داد.

۴- در صورت اقتضاء کشور درخواست شونده می تواند هزینه های معقول تقبل شده در موقع تحقیق، پیگرد یا

دادرسی قضائی منجر به بازگشت یا تعیین تکلیف اموال را کسر نماید، مگر این که کشورهای عضو به صورت دیگری تصمیم بگیرند.

۵ - در صورت اقتضاء، کشورهای عضو می توانند توجه ویژه ای را نیز به انعقاد موافقتنامه ها یا ترتیبات مورد

قبول متقابل جهت تعیین تکلیف نهایی مال صادره شده براساس مورد به مورد مبذول نمایند.

ماده ۵۸ - واحد اطلاعات مالی

کشورهای عضو جهت جلوگیری و مبارزه با انتقال عواید ناشی از جرائم احراز شده براساس این کنوانسیون و ارتقاء راهها و روشهای بازگرداندن چنین عوایدی با یکدیگر همکاری خواهند نمود و بدین منظور ایجاد واحد اطلاعات مالی را به عنوان مسؤؤل دریافت، تجزیه و تحلیل و نشر گزارشات مربوط به معاملات مالی مظنون، به مقامات صلاحیتدار مورد بررسی قرار خواهند داد.

ماده ۵۹ - ترتیبات یا موافقتنامه های دوجانبه یا چندجانبه

کشورهای عضو انعقاد ترتیبات یا موافقتنامه های دوجانبه یا چندجانبه را مدنظر قرار خواهند داد تا کارایی همکاریهای بین المللی تعهد شده به موجب این فصل کنوانسیون را ارتقاء دهند.

فصل ششم - کمک فنی و تبادل اطلاعات

ماده ۶۰ - کمک فنی و آموزش

۱- هر کشور عضو تا حدی که لازم باشد برنامه‌های آموزشی ویژه‌ای را برای کارکنان مسؤول پیشگیری و مبارزه با فساد شروع خواهد کرد یا آنها را توسعه یا ارتقاء خواهد داد. چنین برنامه‌های آموزشی از جمله می‌تواند به زمینه‌های زیر بپردازد:

الف - اقدامات مؤثر جهت جلوگیری، کشف، تحقیقات، مجازات و کنترل فساد از جمله استفاده از روشهای جمع‌آوری شواهد و تحقیق.

ب - ظرفیت‌سازی در گسترش و برنامه‌ریزی سیاست راهبردی مبارزه با فساد.

پ - آموزش مراجع صلاحیتدار جهت آمادگی پرداختن به درخواستهای معاضدت متقابل که نیازهای این کنوانسیون را برآورده نماید.

ت - ارزیابی و تقویت مؤسسات، مدیریت خدمات عمومی و مدیریت داراییهای عمومی از جمله کارپردازی دولتی و بخش خصوصی.

ث - پیشگیری و مبارزه با انتقال عواید ناشی از جرائم احراز شده براساس این کنوانسیون و بازگرداندن چنین عوایدی.

ج - کشف و مسدود کردن انتقال عواید ناشی از جرائم احراز شده براساس این کنوانسیون.

چ - مراقبت از انتقال عواید ناشی از جرائم احراز شده براساس این کنوانسیون و روشهای مورد استفاده جهت انتقال، مخفی کردن و استتار چنین عوایدی.

ح - روشها و راهکارهای اداری و حقوقی مؤثر و مناسب جهت تسهیل بازگرداندن عواید ناشی از جرائم احراز شده براساس این کنوانسیون.

خ - روشهای مورد استفاده جهت حمایت از قربانیان و شهودی که با مراجع قضائی همکاری می‌کنند، و د - آموزش مقررات داخلی و بین‌المللی و زبانها.

۲- کشورهای عضو براساس ظرفیت خود، فراهم آوردن گسترده‌ترین اقدامات مربوط به کمکهای فنی را برای یکدیگر به ویژه به نفع کشورهای در حال توسعه در طرحها و برنامه مربوط مبارزه با فساد خود از جمله حمایت مادی و آموزش در زمینه‌های موضوع بند(۱) این ماده و آموزش و کمک و مبادله متقابل تجربیات مربوط و دانش تخصصی که همکاریهای بین‌المللی بین کشورهای عضو در زمینه‌های استرداد و معاضدت قضائی متقابل را تسهیل می‌کند، مورد بررسی قرار خواهند داد.

۳- کشورهای عضو تاحدی که ضرورت داشته باشد تلاشهایی در جهت به حداکثر رساندن فعالیتهای عملیاتی و آموزش در سازمانهای منطقه‌ای و بین‌المللی و در چهارچوب ترتیبات یا موافقتنامه‌های دوجانبه و چندجانبه مربوط را تقویت خواهند نمود.

۴- کشورهای عضو براساس درخواست، کمک به یکدیگر را در زمینه اجراء ارزیابیها، مطالعات و تحقیقات مربوط به انواع، علتها، تأثیرات و هزینه‌های فساد در کشورهای متبوع خود با هدف توسعه راهبردها و برنامه‌های عملی مبارزه با فساد با مشارکت مراجع صلاحیتدار و جامعه، مدنظر قرار خواهند داد.

۵ - کشورهای عضو می‌توانند به منظور تسهیل بازگرداندن عواید ناشی از جرائم احراز شده براساس این کنوانسیون، در رابطه با ارائه اسامی کارشناسانی که می‌توانند به دستیابی این هدف کمک کنند با یکدیگر همکاری نمایند.

۶ - کشورهای عضو استفاده از فراهمی‌ها و هم‌اندیشی‌های منطقه‌ای، زیر منطقه‌ای و بین‌المللی را مدنظر قرار خواهند داد تا همکاری و کمک فنی را ارتقاء دهند و بحث و بررسی مشکلات مربوط به نگرانی دوجانبه از جمله نیازها و مشکلات ویژه کشورهای در حال توسعه و کشورهای با اقتصادهای در حال گذر را برانگیزانند.

۷- کشورهای عضو برقراری راهکارهای داوطلبانه را با هدف کمک مالی به تلاشهای کشورهای در حال توسعه و کشورهای با اقتصادهای در حال گذر برای اعمال این کنوانسیون از طریق پروژه‌ها و برنامه‌های کمک فنی مورد بررسی قرار خواهند داد.

۸ - کشورهای عضو، اعطاء کمکهای داوطلبانه به دفتر مواد مخدر و جرائم سازمان ملل متحد را جهت شکوفا نمودن برنامه‌ها و پروژه‌ها از طریق دفتر مزبور در کشورهای در حال توسعه با هدف اجراء این کنوانسیون، مدنظر قرار خواهند داد.

ماده ۶۱ - جمع‌آوری، مبادله و تجزیه و تحلیل اطلاعات مربوط به فساد

۱- هر کشور عضو با مشورت کارشناسان، گرایش به فساد در قلمرو خود و نیز اوضاع و احوالی که در آنها جرائم مربوط به فساد ارتکاب می‌یابد را مدنظر قرار خواهد داد.

۲- کشورهای عضو، توسعه و استفاده مشترک از آمارها و اظهارنظرهای کارشناسی تحلیلی در رابطه با فساد و اطلاعات را با هدف توسعه و تا جایی که ممکن باشد تعاریف، استانداردها و روشهای مشترک و نیز اطلاعات مربوط به بهترین رویه‌ها جهت پیشگیری و مبارزه با فساد را از طریق سازمانهای بین‌المللی و منطقه‌ای مدنظر قرار خواهند داد.

۳- هر کشور عضو، نظارت بر سیاستها و اقدامات عملی را جهت مبارزه با فساد و ارزیابی کارایی و اثربخشی آنها، مدنظر قرار خواهد داد.

ماده ۶۲ - سایر اقدامات: اجراء این کنوانسیون از طریق توسعه اقتصادی و کمک فنی

۱- کشورهای عضو اقداماتی که منجر به اجراء مطلوب این کنوانسیون شود را تا حد امکان از طریق همکاریهای بین‌المللی با درنظر گرفتن تأثیرات منفی فساد بر جامعه به‌طور اعم و بر توسعه پایدار به‌طور اخص، اتخاذ خواهند نمود.

۲- کشورهای عضو تاحدی که ممکن باشد و با هماهنگی با یکدیگر و نیز سازمانهای بین‌المللی و منطقه‌ای تلاشهای ملموسی را در موارد زیر به عمل خواهند آورد:

الف - ارتقاء همکاریهای خود در سطوح مختلف با کشورهای در حال توسعه با هدف تحکیم ظرفیت کشورهای اخیرالذکر برای پیشگیری و مبارزه با فساد.

ب - ارتقاء کمکهای مادی و مالی جهت حمایت از تلاشهای کشورهای در حال توسعه برای پیشگیری و مبارزه با فساد و کمک به آنها برای اجراء موفقیت‌آمیز این کنوانسیون.

پ - ارائه کمک فنی به کشورهای در حال توسعه و کشورهای با اقتصاد در حال گذر جهت کمک به آنها برای برآوردن نیازهای آنها به منظور اجراء این کنوانسیون. بدین‌منظور کشورهای عضو تلاش خواهند نمود تا کمکهای داوطلبانه منظم و کافی به حسابی که به‌طور خاص بدین‌منظور در ساز و کار مالی سازمان ملل متحد در نظر گرفته شده است، بنمایند. کشورهای عضو براساس قانون داخلی و مفاد این کنوانسیون می‌توانند توجه ویژه‌ای را نیز به اختصاص درصدی پول یا معادل ارزش عواید ناشی از جرم یا اموال مصادره شده طبق مفاد این کنوانسیون جهت کمک به آن حساب، معمول دارند.

ت - ترغیب و تشویق سایر کشورها و مؤسسات مالی در صورت مقتضی برای ملحق شدن آنها به تلاشهایی

که طبق این ماده انجام می‌شود، به‌ویژه از طریق ارائه برنامه‌های آموزشی بیشتر و تجهیزات جدیدتر به کشورهای درحال توسعه جهت کمک به آنها در دستیابی به اهداف این کنوانسیون.

۳- این اقدامات تا جایی که ممکن باشد، بدون خدشه‌وارد آوردن به تعهدات کمک خارجی موجود یا سایر ترتیبات مربوط به همکاریهای مالی در سطوح بین‌المللی، منطقه‌ای یا دوجانبه خواهد بود.

۴- کشورهای عضو با در نظر گرفتن ترتیبات مالی لازم برای مؤثر نمودن روشهای همکاریهای بین‌المللی پیش‌بینی شده توسط این کنوانسیون و جهت پیشگیری، کشف و کنترل فساد می‌توانند ترتیبات یا موافقتنامه‌های دوجانبه یا چندجانبه در مورد کمک مادی و تدارکاتی منعقد نمایند.

فصل هفتم - راهکارهای اجرائی

ماده ۶۳ - فراهمایی کشورهای عضو این کنوانسیون

۱- بدین‌وسیله فراهمایی (کنفرانس) کشورهای عضو این کنوانسیون به‌منظور بهبود ظرفیت کشورهای عضو و همکاری بین آنها برای نیل به اهداف مندرج در این کنوانسیون و ترغیب و تجدیدنظر در اجراء آن تشکیل می‌شود.

۲- دبیرکل سازمان ملل متحد، فراهمایی کشورهای عضو را حداکثر یک سال پس از لازم‌الاجراء شدن این کنوانسیون برگزار خواهد کرد. پس از آن نشستهای عادی فراهمایی کشورهای عضو براساس آئین کار مصوب فراهمایی برگزار خواهد شد.

۳- فراهمایی کشورهای عضو، آئین کار و مقررات حاکم بر اجراء فعالیت‌های مندرج در این ماده از جمله قواعد مربوط به پذیرش و شرکت ناظران و پرداخت هزینه‌های تقبل شده برای اجراء این فعالیتها را تصویب خواهد نمود.

۴- فراهمایی کشورهای عضو در مورد فعالیتها، تشریفات و روشهای کاری برای نیل به اهداف مندرج در بند(۱) این ماده از جمله موارد زیر توافق خواهد کرد:

الف - تسهیل فعالیت‌های کشورهای عضو به موجب مواد(۶۰) و(۶۲) و فصلهای دوم تا پنجم این کنوانسیون از جمله ترغیب و بسیج کمکهای داوطلبانه.

ب - تسهیل مبادله اطلاعات در بین کشورهای عضو در خصوص گرایشها و الگوهای فساد و رویه‌های موفقیت‌آمیز جهت پیشگیری و مبارزه با آن و بازگرداندن عواید ناشی از جرم از جمله از طریق نشر اطلاعات مربوط به گونه‌ای که در این ماده ذکر شده است.

پ - همکاری با سازمانهای منطقه‌ای و بین‌المللی مربوط و سازوکارها و سازمانهای غیردولتی.

ت - استفاده مناسب از اطلاعات مربوط تهیه شده توسط راهکارهای منطقه‌ای و بین‌المللی جهت مبارزه و پیشگیری از فساد به‌منظور اجتناب از دوباره‌کاری غیرضروری.

ث - بررسی دوره‌ای اجراء این کنوانسیون توسط کشورهای عضو.

ج - ارائه پیشنهادهایی برای بهبود این کنوانسیون و اجراء آن.

چ - مورد توجه قرار دادن الزامات کمک فنی کشورهای عضو در خصوص اجراء این کنوانسیون و پیشنهاد

هر اقدامی که ممکن است در این رابطه ضروری به‌نظر برسد.

۵ - از نظر بند(۴) این ماده، فراهمایی کشورهای عضو، آگاهی لازم در مورد اقدامات متخذه توسط

کشورهای عضو در اجراء این کنوانسیون و مشکلاتی که در این راه به آنها برخورد نموده‌اند را از طریق اطلاعات ارائه شده توسط آنها و راهکارهای بررسی تکمیلی که ممکن است توسط فراهمایی کشورهای عضو برقرار شود،

به دست خواهد آورد.

۶- هر کشور عضو، اطلاعات مربوط به برنامه‌ها، طرحها، رویه‌ها و اقدامات اداری و قانونگذاری خود برای اجراء این کنوانسیون را به گونه‌ای که فراهمایی کشورهای عضو مقرر کرده است، برای فراهمایی کشورهای عضو فراهم خواهد کرد. فراهمایی کشورهای عضو مؤثرترین راه دریافت و اقدام براساس اطلاعات از جمله اطلاعات دریافتی از کشورهای عضو و سازمانهای صلاحیتدار بین‌المللی را بررسی خواهد نمود. داده‌های دریافتی از سازمانهای غیردولتی مربوط که طبق تشریفات که فراهمایی کشورهای عضو در مورد آن تصمیم‌گیری خواهد کرد، به طور مقتضی معتبر شناخته شده‌اند نیز ممکن است مورد توجه قرار گیرد.

۷- فراهمایی کشورهای عضو به موجب بندهای (۴) تا (۶) این ماده، در صورت لزوم هر نهاد یا سازوکار مناسبی را برای کمک به اجراء مؤثر این کنوانسیون تشکیل خواهد داد.

ماده ۶۴ - دبیرخانه

۱- دبیرکل سازمان ملل متحد خدمات دبیرخانه‌ای لازم را برای فراهمایی کشورهای عضو این کنوانسیون فراهم خواهد نمود.

۲- دبیرخانه اقدامات زیر را به عمل خواهد آورد:

الف - کمک به فراهمایی کشورهای عضو در انجام فعالیتهای مندرج در ماده (۶۳) این کنوانسیون و به عمل آوردن ترتیبات و فراهم کردن خدمات لازم برای جلسات فراهمایی کشورهای عضو؛
ب - براساس درخواست، کمک به کشورهای عضو برای ارائه اطلاعات به فراهمایی کشورهای عضو به صورتی که در بندهای (۵) و (۶) ماده (۶۳) این کنوانسیون پیش‌بینی شده است؛ و
پ - تضمین هماهنگی‌های لازم با دبیرخانه سازمانهای منطقه‌ای و بین‌المللی مربوط.

فصل هشتم - مفاد نهایی

ماده ۶۵ - اجراء این کنوانسیون

۱- هر کشور عضو براساس اصول اساسی قانون داخلی خود، اقدامات لازم از جمله اقدامات قانونی واداری را اتخاذ خواهد نمود تا اجراء تعهدات خود به موجب این کنوانسیون را تضمین نماید.

۲- هر کشور عضو می‌تواند جهت پیشگیری و مبارزه با فساد، اقدامات جدی‌تر یا شدیدتری نسبت به موارد پیش‌بینی شده در این کنوانسیون را اتخاذ نماید.

ماده ۶۶ - حل و فصل اختلافها

۱- کشورهای عضو تلاش خواهند نمود تا اختلافات مربوط به تفسیر یا اجراء این کنوانسیون را از طریق مذاکره حل و فصل نمایند.

۲- هر اختلاف بین دو یا چند کشور عضو در رابطه با تفسیر یا اجراء این کنوانسیون را که نتوان از طریق مذاکره ظرف مدت معقول حل و فصل نمود، بنا به درخواست یکی از کشورهای عضو به داوری ارجاع خواهد شد. چنانچه شش ماه بعد از تاریخ درخواست داوری، کشورهای عضو مزبور نتوانند درخصوص برگزاری داوری با هم توافق نمایند، هر یک از کشورهای عضو مزبور می‌تواند اختلاف را براساس درخواست، طبق اساسنامه دیوان بین‌المللی دادگستری به آن دیوان ارجاع دهد.

۳- هر کشور عضو می‌تواند در هنگام امضاء، تنفیذ، پذیرش یا تصویب یا الحاق به این کنوانسیون اعلام کند که خود را ملزم به رعایت بند (۲) این ماده نمی‌داند. سایر کشورهای عضو در رابطه با هر کشور عضوی که چنین حق شرطی را در نظر گرفته است، ملزم به رعایت بند (۲) این ماده نخواهند بود.

۴- هر کشور عضوی که طبق بند(۳) این ماده حق شرطی در نظر گرفته است می‌تواند در هر زمان با ارسال اطلاعیه‌ای به دبیرکل سازمان ملل متحد، از حق شرط مزبور صرف‌نظر نماید.

ماده ۶۷ - امضاء، تنفیذ، پذیرش، تصویب و الحاق

۱- این کنوانسیون از تاریخ نهم تا یازدهم دسامبر ۲۰۰۳ میلادی (۱۸ تا ۲۰ آذر ۱۳۸۲ هجری شمسی) در مریدا، مکزیک جهت امضاء تمامی کشورها و پس از آن از تاریخ نهم دسامبر ۲۰۰۵ میلادی (۱۸/۹/۱۳۸۴ هجری شمسی) در مقر سازمان ملل متحد مفتوح خواهد بود.

۲- این کنوانسیون برای امضاء سازمانهای وحدت اقتصادی منطقه‌ای نیز مفتوح خواهد بود، به شرط آن که حداقل یک کشور عضو چنین سازمانی طبق بند(۱) این ماده کنوانسیون را امضاء کرده باشد.

۳- این کنوانسیون منوط به تنفیذ، پذیرش یا تصویب می‌باشد. اسناد تنفیذ، پذیرش یا تصویب، نزد دبیرکل سازمان ملل متحد تودیع خواهد شد. سازمان وحدت اقتصادی منطقه‌ای در صورتی می‌تواند سند تنفیذ، پذیرش یا تصویب خود را تودیع نماید که حداقل یکی از کشورهای عضو آن به این ترتیب عمل کرده باشد. سازمان مزبور در سند تنفیذ، پذیرش یا تصویب خود، حدود صلاحیت خود را در مورد موضوعات مورد حکم در این کنوانسیون اعلام خواهد نمود. چنین سازمانی هر تغییری در حدود صلاحیت خود را به اطلاع امین اسناد خواهد رساند.

۴- این کنوانسیون جهت الحاق هر کشور یا سازمان وحدت اقتصادی منطقه‌ای که حداقل یک کشور عضو آن، عضو این کنوانسیون باشد مفتوح می‌باشد. اسناد الحاق نزد دبیرکل سازمان ملل متحد تودیع خواهد شد. سازمان وحدت اقتصادی منطقه‌ای در زمان الحاق خود، حدود صلاحیت خویش را در مورد موضوعات مورد حکم در این کنوانسیون اعلام خواهد نمود. چنین سازمانی هر نوع تغییری در حدود صلاحیت خود را به اطلاع امین اسناد خواهد رساند.

ماده ۶۸ - لازم‌الاجراء شدن

۱- این کنوانسیون در نودمین روز پس از تودیع سی‌امین سند تنفیذ، پذیرش، تصویب یا الحاق لازم‌الاجراء خواهد شد. از نظر این بند هر سند تودیع شده توسط سازمان وحدت اقتصادی منطقه‌ای به‌عنوان سندی علاوه بر اسناد تودیع شده توسط کشورهای عضو این چنین سازمانی تلقی نخواهد شد.

۲- این کنوانسیون در رابطه با هر کشور یا سازمان وحدت اقتصادی منطقه‌ای که این کنوانسیون را پس از تودیع سی‌امین سند تنفیذ، پذیرش، تصویب یا الحاق، مورد تنفیذ، پذیرش یا تصویب قرار می‌دهد یا به آن ملحق می‌شود، در سی‌امین روز پس از تاریخ تودیع سند مربوط توسط چنین کشور یا سازمانی یا در تاریخی که این کنوانسیون به موجب بند(۱) این ماده لازم‌الاجراء می‌شود (هر کدام که مؤخرتر باشد) لازم‌الاجراء خواهد شد.

ماده ۶۹ - اصلاح

۱- بعد از سپری شدن پنج سال از تاریخ لازم‌الاجراء شدن این کنوانسیون، هر کشور عضوی می‌تواند اصلاحیه‌ای را پیشنهاد و آن را به دبیرکل سازمان ملل متحد ارسال نماید و او هم اصلاحیه پیشنهادی را به منظور رسیدگی و تصمیم‌گیری در مورد پیشنهاد، به کشورهای عضو و فراهمایی کشورهای عضو کنوانسیون اطلاع خواهد داد. فراهمایی کشورهای عضو هر تلاشی را به عمل خواهد آورد تا در مورد هر اصلاحیه به اجماع برسد. چنانچه تمامی تلاشها جهت رسیدن به اجماع به نتیجه نرسد و هیچ توافقی حاصل نشود، به‌عنوان آخرین راه حل، تصویب اصلاحیه مستلزم دو سوم اکثریت آراء کشورهای عضو حاضر و رأی دهنده در نشست فراهمایی کشورهای عضو خواهد بود.

۲- سازمانهای وحدت اقتصادی منطقه‌ای درمورد موضوعاتی که در چهارچوب صلاحیت آنها قرار دارد، حق رأی خود را به‌موجب این ماده با تعداد آرای برابر با تعداد کشورهای عضو آن که عضو این کنوانسیون هستند، اعمال خواهند نمود. چنانچه کشورهای عضو سازمانهای مزبور حق رأی خود را اعمال کرده باشند، سازمانهای مزبور حق رأی خود را اعمال نخواهند کرد و بالعکس.

۳- اصلاحیه مصوب، طبق بند(۱) این ماده منوط به تنفیذ، پذیرش یا تصویب کشورهای عضو می‌باشد.

۴- اصلاحیه مصوب، طبق بند(۱) این ماده، درمورد یک کشور عضو، نود روز پس از تاریخ تودیع سند

تنفیذ، پذیرش یا تصویب اصلاحیه مزبور، نزد دبیرکل سازمان ملل متحد لازم‌الاجراء خواهد شد.

۵- موقعی که اصلاحیه‌ای لازم‌الاجراء می‌شود، در رابطه با کشورهای عضو که رضایت خود را نسبت به

ملزم بودن به آن ابراز داشته‌اند، لازم‌الاجراء خواهد بود. سایر کشورهای عضو کماکان ملزم به مفاد این

کنوانسیون و هر اصلاحیه‌ای خواهند بود که قبلاً تنفیذ، پذیرش یا تصویب کرده‌اند.

ماده ۷۰ - خروج از عضویت

۱- هر کشور عضو می‌تواند با ارسال اطلاعیه کتبی به دبیرکل سازمان ملل متحد از عضویت در این

کنوانسیون خارج شود. خروج از عضویت مزبور یک سال پس از دریافت اطلاعیه توسط دبیرکل سازمان ملل

متحد نافذ خواهد شد.

۲- در صورتی که تمامی کشورهای عضو یک سازمان وحدت اقتصادی منطقه‌ای از عضویت در این

کنوانسیون خارج شده باشند، عضویت سازمان مزبور در این کنوانسیون پایان خواهد یافت.

ماده ۷۱ - امین اسناد و زبانها

۱- دبیرکل سازمان ملل متحد به عنوان امین اسناد این کنوانسیون تعیین می‌شود.

۲- نسخه اصل این کنوانسیون که نسخ عربی، چینی، انگلیسی، فرانسوی، روسی و اسپانیایی آن از اعتبار

یکسان برخوردار می‌باشند نزد دبیرکل سازمان ملل متحد تودیع خواهد شد.

در تأیید مطالب فوق نمایندگان تام‌الاختیار زیر که به‌طور مقتضی از طرف دولت‌های متبوع خود دارای

اختیار می‌باشند، این کنوانسیون را امضاء کرده‌اند.

قانون فوق مشتمل بر ماده واحده، منضم به متن کنوانسیون شامل مقدمه و هفتاد و یک ماده در جلسه

علنی روز یکشنبه مورخ بیست و یکم خردادماه یکهزار و سیصد و هشتاد و پنج مجلس شورای اسلامی تصویب و

در تاریخ ۱۳۸۷/۷/۲۰ از سوی مجمع تشخیص مصلحت نظام موافق با مصلحت نظام تشخیص داده شد.

رئیس مجلس شورای اسلامی - علی لاریجانی

بخش چهارم: بازرسی و نظارت در اسناد بالا دستی

۱. بازرسی و نظارت در اسناد بالادستی

بازرسی و نظارت در اسناد بالا دستی

قانون برنامه پنجساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران (۱۳۹۴ - ۱۳۹۰)

فصل دوم - علم و فناوری

ماده ۱۵

و - استقرار نظام جامع نظارت و ارزیابی و رتبه‌بندی دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی و پژوهشی بر اساس شاخصهای مورد تأیید وزارتخانه‌های مذکور منوط به عدم مغایرت با مصوبات شورای عالی انقلاب فرهنگی با هدف ارتقاء کیفیت آموزشی و پژوهشی

تبصره - پس از استقرار نظام جامع نظارت و ارزیابی و تضمین کیفیت، هرگونه گسترش و توسعه رشته‌ها، گروهها و مقاطع تحصیلی موکول به رعایت شاخصهای ابلاغی از سوی وزارتخانه‌های ذی‌ربط توسط دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی و تحقیقاتی است. وزارتخانه‌های علوم، تحقیقات و فناوری و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی حسب مورد مجازند

ماده ۱۶

و - وزارتخانه‌های علوم، تحقیقات و فناوری و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی موظفند با همکاری سایر دستگاههای ذی‌ربط ضمن اعمال اقدامات ذیل شاخصهای آن را پایش نموده و گزارش عملکرد سالانه را به کمیسیون آموزش و تحقیقات مجلس شورای اسلامی ارائه نماید.

۱- ارتقاء کمی و کیفی دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی بر اساس عدالت آموزشی و اولویتهای سند چشم‌انداز با رعایت سایر احکام این ماده

۲- اصلاح هرم هیأت علمی تمام‌وقت دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی اعم از دولتی و غیردولتی با فراهم آوردن بسترهای لازم و با تأکید بر شایسته‌سالاری

۴- ایجاد هماهنگی بین نهادها و سازمان‌های پژوهشی کشور جهت سیاستگذاری، برنامه‌ریزی و نظارت کلان وزارت علوم، تحقیقات و فناوری و شورای عالی علوم، تحقیقات و فناوری

۶ - استقرار نظام یکپارچه پایش و ارزیابی علم و فناوری کشور تحت نظر شورای عالی علوم، تحقیقات و فناوری با هماهنگی مرکز آمار ایران جهت رصد وضعیت علمی کشور در مقیاس ملی، منطقه‌ای و بین‌المللی و تعیین میزان دستیابی به اهداف اسناد بالادستی مبتنی بر نظام فراگیر و پویای آمار ثبتي و ارائه گزارش سالانه به کمیسیون آموزش و تحقیقات مجلس شورای اسلامی

قانون خدمات کشوری

فصل یازدهم - ارزیابی عملکرد

ماده ۸۱ - دستگاههای اجرائی مکلفند براساس آئین‌نامه‌ای که با پیشنهاد سازمان به‌تصویب هیأت‌وزیران می‌رسد، با استقرار نظام مدیریت عملکرد مشتمل بر ارزیابی عملکرد سازمان، مدیریت و کارمندان، برنامه‌های سنجش و ارزیابی عملکرد و میزان بهره‌وری را در واحدهای خود به‌مورد اجراء گذاشته و ضمن تهیه گزارشهای نوبه‌ای و منظم، نتایج حاصل را به سازمان گزارش نمایند.

ماده ۸۲ - سازمان موظف است استقرار نظام مدیریت عملکرد را در سطح کلیه دستگاههای اجرائی پیگیری و نظارت نموده و هر سال گزارشی از عملکرد دستگاههای اجرائی و ارزشیابی آنها در ابعاد شاخصهای اختصاصی و عمومی و نحوه اجراء احکام این قانون را براساس آئین‌نامه‌ای که با پیشنهاد سازمان به‌تصویب هیأت‌وزیران می‌رسد، تهیه و به رئیس‌جمهور و مجلس شورای اسلامی ارائه نماید.

ماده ۸۳ - سازمان موظف است هر ساله براساس شاخصهای بین‌المللی و گزارشهای دریافتی از دستگاههای ذی‌ربط، پس از انطباق با چشم انداز ابلاغی، جایگاه و میزان پیشرفت کشور را در مقایسه با سایر کشورهای جهان تعیین و گزارش لازم را به رئیس جمهور و مجلس شورای اسلامی ارائه نماید و از نتایج آن در تدوین راهبردهای برنامه‌های توسعه استفاده نماید.

ماده ۹۱ - اخذ رشوه و سوء استفاده از مقام اداری ممنوع می‌باشد. استفاده از هرگونه امتیاز، تسهیلات، حق مشاوره، هدیه و موارد مشابه در مقابل انجام وظایف اداری و وظایف مرتبط با شغل توسط کارمندان دستگاههای اجرائی در تمام سطوح از افراد حقیقی و حقوقی به جز دستگاه ذی‌ربط خود تخلف محسوب می‌شود.

تبصره ۱ - دستگاههای اجرائی موظفند علاوه بر نظارت مستقیم مدیران از طریق انجام بازرسیهای مستمر داخلی توسط بازرسان معتمد و متخصص در اجراء این ماده نظارت مستقیم نمایند. چنانچه تخلف هر یک از کارمندان مستند به گزارش حداقل یک بازرس معتمد به تأییدمدیر مربوطه برسد بالاترین مقام دستگاه اجرائی یا مقامات و مدیران مجاز، می‌توانند دستور اعمال کسر یک سوم از حقوق، مزایا و عناوین مشابه و یا انفصال از خدمات دولتی برای مدت یک ماه تا یک سال را برای فرد متخلف صادر نمایند.

تبصره ۲ - در صورت تکرار این تخلف به استناد گزارشهایی که به تأیید بازرس معتمد و مدیر مربوطه برسد پرونده فرد خاطی به هیأت‌های رسیدگی به تخلفات اداری ارجاع و یکی از مجازاتهای بازخرد، اخراج و انفصال دائم از خدمات دولتی اعمال خواهد شد.

قانون ارتقاء سلامت نظام اداری و مقابله با فساد

ماده ۱۴ - بازرسان، کارشناسان رسمی، حساب‌رسان و حسابداران، ممیزین، ذی‌حسابها، ناظرین و سایر اشخاصی که مسؤول ثبت یا رسیدگی به اسناد، دفاتر و فعالیتهای اشخاص حقیقی و حقوقی در حیطه وظایف خود می‌باشند موظفند در صورت مشاهده هرگونه فساد موضوع این قانون، چنانچه ترتیباتی در قوانین دیگر نباشد، مراتب را به مرجع نظارتی یا قضائی ذی صلاح اعلام نمایند. متخلفین به سه سال محرومیت یا انفصال از خدمت در دستگاههای مشمول این قانون و یا جزای نقدی به میزان دو تا ده برابر مبلغ معاملات بزرگ مذکور در قانون برگزاری مناقصات و نیز لغو عضویت در انجمنها، مؤسسات و اتحادیه‌های صنفی و حرفه‌ای و یا هر دو مجازات محکوم می‌شوند.

ماده ۱۵ - مقامات، مدیران و سرپرستان مستقیم هر واحد در سازمانهای دولتی بند (الف) ماده (۲) این قانون به تناسب مسؤولیت و سرپرستی خود موظف به نظارت بر واحدهای تحت سرپرستی، پیشگیری و مقابله با فساد اداری، شناسایی موارد آن و اعلام مراتب حسب مورد به مراجع ذی صلاح می‌باشند. واحدهای حقوقی، بازرسی و حراست و حفاظت پرسنل دستگاههای مربوط موظف به پیگیری موضوع تا حصول نتیجه می‌باشند.

ماده ۲۲ - کلیه ذی‌حسابها، حسابداران و بازرسان قانونی اعم از اشخاص مذکور بندهای (الف)، (ب) و (ج) ماده (۲) این قانون و یا بخش خصوصی باید براساس نظر شورای عالی انفورماتیک از اصالت نرم افزارهای مورد استفاده در مجموعه خود اطمینان حاصل نمایند.

تصویبنامه « طرح تکریم مردم و جلب رضایت ارباب رجوع در نظام اداری »

شورای عالی اداری در نودمین جلسه مورخ ۱۳۸۱/۱/۲۵ بنا به پیشنهاد سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور

شماره: ۱۳/۱۸۵۴۰.ط تاریخ: ۱۰/۲/۱۳۸۱

ماده ۱۰- کلیه دستگاههای مشمول این مصوبه موظفند جهت تحقق اهداف مصوبه و نظارت بر اجرای آن، همچنین پیگیری، راهنمایی و رفع موانع و ارزیابی عملکرد واحدهای سازمانی تحت مدیریت خود اقدامات ذیل را انجام دهند.

الف - تجهیز واحدهای بازرسی و رسیدگی به شکایات جهت بازرسی و تهیه گزارشهای لازم.

ب - انتخاب بازرس ویژه از طرف وزیر یا بالاترین مقام مسئول دستگاه برای بازرسی، راهنمایی و ارائه گزارش مستمر از پیشرفت و اجرای مصوبه.

سیاستهای کلی نظام اداری ابلاغی از سوی مقام معظم رهبری

۲۳. حفظ حقوق مردم و جبران خسارتهای وارده بر اشخاص حقیقی و حقوقی در اثر قصور یا تقصیر در

تصمیمات و اقدامات خلاف قانون و مقررات در نظام اداری.

۲۴. ارتقای سلامت نظام اداری و رشد ارزشهای اخلاقی در آن از طریق اصلاح فرآیندهای قانونی و اداری، بهره

گیری از امکانات فرهنگی و بکارگیری نظام موثر پیشگیری و برخورد با تخلفات.

۲۵. کارآمد سازی و هماهنگی ساختارها و شیوه های نظارت و کنترل در نظام اداری و یکپارچه سازی اطلاعات.